

E

2024 ANNUAL REPORT

WEXFORD COUNTY
COUNCIL

Comhairle Contae
Loch Garman
Wexford
County Council

Chun bheith díograiseach agus
uailmhianach ag obair ar son Loch
Garman, agus contae bríomhar
eiseamláireach a sholáthar

CLÁR

CLÁR	4
RÉAMHRÁ AN CHATHAOIRLIGH	5
RÉAMHRÁ AN PHRÍOMHFHEIDHMEANNAIGH	7
COMHALTAÍ TOFA	9
COISTÍ UM BEARTAIS STRAITÉISEACHA (CBSanna).....	12
AN COMHCHOISTE PÓILÍNEACHTA.....	15
CEANTAR BUIRGE LOCH GARMAN	16
CEANTAR BARDASACH INIS CÓRTHAIDH	29
CEANTAR BARDASACH GHUAIRE-CHILL MHUCRAISE	41
CEANTAR BARDASACH ROS MHIC THRIÚIN	54
SEIRBHÍSÍ CORPARÁIDE	67
SEIRBHÍSÍ TITHÍOCHTA	78
BÓITHRE & IOMPAR	87
UISCE TUAITHE.....	97
FORBAIRT EACNAMAÍOCH AGUS FIONTAR	102
TIONSCADAIL SPEISIALTA	115
CÚRSAÍ PLEANÁLA	127
SEIRBHÍSÍ COMHSHAOIL	137
Comhairle Contae Loch Garman – An Córas Náisiúnta um Fhaireachán ar Thruailliú Bruscair	147
SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN	158
COSAINT SHIBHIALTA.....	162
SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT	164
FORBAIRT POBAIL	165
SEIRBHÍSÍ LEABHARLAINNE & CARLAINNA	181
NA hEALAÍONA	198
SAORÁIL FAISNÉISE	204
AN TOGHCHÓRAS	205
TCF	206
AGUISÍNÍ	212
COMHDHÁLACHA AGUS OILIÚINT AR FHREASTAIL COMHALTAÍ TOFA ORTHU	212
COMHALTAÍ TOFA – BALLRAÍOCHT i gCOMHLACHTAÍ EILE.....	215
LIÚNTAIS BHLIANTÚLA A ÍOCTAR LE COMHALTAÍ TOFA A BHFUIL OIFIGÍ AR LEITH I SEILBH ACU.....	218
COISTÍ AGUS CRUINNITHE	218
TAISTEAL THAR LEAR	222
RÁITIS AIRGEADAIS	Error! Bookmark not defined.
TUAIRISCEÁIN AR THÁSCAIRÍ FEIDHMÍOCHTA	241

RÉAMHRÁ AN CHATHAOIRLIGH

Is mór an phribhléid dom Tuarascáil Bhliantúil Chomhairle Contae Loch Garman do 2024 a chur i láthair. Ó toghadh mé mar Chathaoirleach i mí an Mheithimh, is mór an onóir dom an Chomhairle seo a ionadú agus oibriú taobh le mo chomh-chomhaltaí tofa agus leis an bhfoireann dhíograiseach a fhreastalaíonn ar mhuintir Loch Garman.

Ceann de na buaicphointí ba shuntasáí den bhliain ná óstáil Fleadh

Cheoil na hÉireann i Loch Garman, ócáid fíorspeisialta a thug borradh cultúrtha agus eacnamaíoch dochreidte dár gcontae. Ba mhór an rath a bhí ar an bhFleadh mar gheall ar an obair iontach a rinne muintir Loch Garman, go háirithe na hoibrithe deonacha a thug a gcuid ama agus fuinnimh chun a chinntiú go n-éireodh go breá leis an ócáid. Ba spreagúil a ndúthracht, agus ba mhór an onóir dom an t-imeacht seo a óstáil mar Chathaoirleach agus aitheantas a thabhairt dá n-iarrachtaí – buaicphointe cinnte de mo théarma go dtí seo. Táimid ag tnúth anois le fáilte mhór a chur roimh an bhFleadh nuair a thagann sé go Loch Garman in 2025, ag tógáil ar éachtaí na bliana seo chun rath níos mó fós a bhaint amach.

I mbliana freisin, tháinig doimhniú suntasach ar na caidrimh thrasatlantacha le Georgia, rud a chuir béim ar phróifíl dhomhanda Loch Garman a bhfuil borradh faoi. Mar Chathaoirleach, bhí mé bródúil as toscaireacht mór le rá ó stát Georgia a óstáil, lena n-áirítear an Comhdhálaí SAM Earl L. “Buddy” Carter; Coimisinéir Roinn Forbartha Eacnamaíochta Georgia, Pat Wilson, agus cúigear dá fhoireann shinsearach; feidhmeannaigh shinsearacha ó Georgia Power agus soláthraithe fóntais eile; Trip Tollison, PF Údarás Forbartha Eacnamaíochta Savannah; Teresa MacCartney, POF Chóras Ollscoile Georgia; Ionadaí Georgia, James Burchett, Aoire an Tromlaigh, agus deichniúr ball de Theach Ionadaithe Georgia.

Léiríonn a gcuart an tábhacht mhéadaitheach a bhaineann leis an gcomhpháirtíocht déchultúrtha idir Georgia agus Loch Garman, tiomáinte go mór ag bunú Champas Loch Garman in Georgia Southern University. Tá an tionscnamh seo tar éis doirse a oscailt do naisc oideachais, sibhialta, gnó agus trádála bríomhara, agus ba phribhléid é fáilte a chur roimh an toscaireacht go Loch Garman agus muid ag leanúint le tógáil na naisc sin chun leasa ár gcontae.

Ba chloch mhíle shuntasach iad na toghcháin áitiúla i mí an Mheithimh, a thug athrú agus leanúnachas araon don Chomhairle. Toghadh deichniúr comhairleoirí nua, agus shocraigh roinnt comhghleacaithe, a bhí i seirbhís le fada, gan seasamh d’aththoghchán. Ar an drochuair, níor éirigh le daoine eile filleadh, in ainneoin a ndúthrachta agus a gcuid oibre crua. Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt don obair mhór a rinne siad don tseirbhís phoiblí agus buíochas a ghabháil leo as a dtiomantas do Loch Garman. Chuig na comhairleoirí nua agus na comhairleoirí atá ag filleadh, guím gach rath oraibh don chéad chúig bliana eile, agus táim ag tnúth le bheith ag obair go cuiditheach leis na baill uile sna blianta amach romhainn.

Toghadh na Comhairleoirí George Lawlor agus Fionntán Ó Súilleabháin go Dáil Éireann san Olltoghchán i mí na Samhna, agus ina dhiaidh sin comhthoghadh beirt Chomhairleoirí nua ina n-áit. Déanaim comhghairdeas leosan a toghadh chuig Dáil Éireann agus táim ag tnúth le bheith ag obair go dlúth ar shaincheistean a bhfuil tábhacht ar leith leo do Loch Garman. Glacaim leis an deis freisin aitheantas a thabhairt don obair ollmhór a rinne Brendan Howlin agus Paul Kehoe agus iad ag imeacht ó Theach Laighean.

Bliain aistrithe ab ea 2024 freisin ar leibhéal feidhmiúcháin de, agus Eddie Taaffe ceaptha ina Phríomhfheidhmeannach ar Chomhairle Contae Loch Garman i mí Bealtaine. Ba mhaith liom comhghairdeas a dhéanamh le hEddie as a cheapachán agus gach rath a ghuí air.

Rinneadh dul chun cinn suntasach chun feabhas a chur ar chaighdeán saoil ár saoránach i réimse na tithíochta, an bhonneagair, na forbartha eacnamaíochta agus na gníomhaíochta ar son na haeráide. Tá an Chomhairle tiomanta fós dá tosaíochtaí a chomhlíonadh agus a chinntiú go leanfaidh Loch Garman ag forbairt agus ag rathú.

Buaicphointe pearsanta na bliana domsa ab ea oscailt oifigiúil theachín athchóirithe an Athar Murphy ag Ionad an Athar Murphy i mBuaile Mhaodhóg Dé Domhnaigh, 26 Bealtaine – an dáta céanna a mharcálann an chéad teagmháil chinniúnach a bhí ag an Athair Murphy leis na Yeomen, rud a ba chúis le Cath Chnoc an Abhalloirt. Mar dhuine ó Bhuaile Mhaodhóg ó dhúchas, ba mhór an onóir é mar Chathaoirleach ar Cheantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise, an tionscadal oidhreachtas suntasach seo a oscailt in éineacht leis an Aire Stáit James Browne TD. Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt d'iarrachtaí Chomhairle Contae Loch Garman maoiniú a aimsiú trí Chomóradh 225 Bliain ar Éirí Amach 1798 ó Éire Ildánach.

Ba mhaith liom buíochas ó chroí a ghabháil le foireann uile Chomhairle Contae Loch Garman as a ndúthracht agus a gcuid oibre crua i rith na bliana. Cinntíonn a gcuid iarrachtaí go seachadtar seirbhísí riachtanacha go héifeachtúil, agus go leanann Loch Garman ag rathú.

Agus muid ag tosú ar an téarma nua seo den Chomhairle, táim muiníneach gur féidir linn, trí oibriú le chéile, leanúint ar aghaidh ag déanamh dul chun cinn fóna agus athrú dearfach do mhuintir Loch Garman.

An Cathaoirleach Pip Breen

Comhairle Contae Loch Garman

RÉAMHRÁ AN PHRÍOMHFHEIDHMEANNAIGH

Is mór an onóir dom, mar Phríomhfheidhmeannach, Tuarascáil Bhliantúil Chomhairle Contae Loch Garman do 2024 a chur i láthair. Ba mhaith liom ar dtús buíochas ó chroí a ghabháil leis na Comhaltaí Tofa as a dtacaíocht agus mé á cheapadh sa ról seo. Is pribhléid é eagraíocht a threorú le foireann chomh tiomanta agus chomh cumasach sin, a leanann de bheith ag déanamh difríocht cheart i saol mhuintir Loch Garman lena gcuid oibre crua agus a ndúthracht.

Bhí 2024 ina bhliain thar a bheith eachtrúil agus stairiúil do Loch Garman.

Ba údar bróid don chontae a bheith ina óstach do Fhleadh Cheoil na hÉireann, rud a thug ceiliúradh bríomhar ar cheol, ar chultúr agus ar oidhreacht na hÉireann dár bpobail. Bhí an-rath ar an ócáid, ag mealladh i bhfad os cionn leathmhilliún cuairteoir agus ag tabhairt borradh suntasach don gheilleagar áitiúil.

Bhí leibhéal gan fasach gníomhaíochta toghcháin i mbliana freisin le dhá reifreann, toghcháin áitiúla, Eorpacha agus ginearálta. D'éirigh le Comhairle Contae Loch Garman na toghcháin áitiúla a bhainistiú go rathúil i mí an Mheithimh agus tríocha ceathrar Comhairleoirí á dtoghadh acu agus táim ag tnúth le bheith ag obair leo.

Rinne an Roinn Toghchórais bainistíocht ar líon suntasach iarratas ó shaoránaigh a bhí ag iarraidh a bheith curtha le clár na dtoghthóirí nó a gcuid sonraí a nuashonrú, rud a chinntigh go raibh deis ag gach vótálaí incháilithe páirt a ghlacadh sna próisis dhaonlathacha thábhachtacha seo. Bhain tuilleadh athruithe stairiúla leis an olltoghchán, le cruthú thoghlach nua trí shuíochán Chill Mhantáin-Loch Garman agus toghlach ceithre shuíochán Loch Garman.

Pleanáil Chorporáideach agus Straitéiseach

Ba chloch mhíle shuntasach in 2024 glacadh leis an bPlean Corparáideach nua 2024-2029 i mí na Nollag tar éis comhairliúcháin fairsing. Leagtar amach sa phlean seo fíis shoiléir agus treo straitéiseach do Chomhairle Contae Loch Garman thar na cúig bliana atá romhainn, rud a chinntíonn go leanfaimid orainn ag soláthar seirbhísí d'ardchaighdeán agus ag tiomáint forbairt inbhuanaithe ar fud an chontae.

Tithíocht

Bhí seachadadh tithíochta fós ina phríomhthosaíocht in 2024, agus rinneadh dul chun cinn suntasach faoi Straitéis an Rialtais 'Tithíocht do Chách' le 275 áit chónaithe nua tithíochta sóisialta seachadta i Loch Garman agus breis is 400 leithdháileadh tithíochta. Baineadh amach cloch mhíle shuntasach i Mí Mheán Fómhair nuair a casadh an fhóid do 20 teach inacmhainne i bPáirc Ramsfort, Guaire, rud a léiríonn céim thábhachtach i soláthar deiseanna úinéireachta tí inrochtana.

Forbairt Eacnamaíoch agus Fiontar

Tá tírdhreach eacnamaíoch Loch Garman ag forbairt i gcónaí, le hinfheistíocht shuntasach i bhfiontar, nuálaíocht agus turasóireacht. I mí Feabhra síníodh Meabhrán Tuisceana le GFT Éireann chun Foirgneamh Ardteicneolaíochta a fhorbairt i gCoill an Ghabhlaí, rud a léiríonn tiomantas Loch Garman infheistíocht ardluacha a mhealladh agus tacú le cruthú post. Chomh maith leis sin, in 2024 comóradh 10 mbliana ó bunaíodh an Oifig Fiontair Áitiúil (OFÁ), a bhí ríthábhachtach i dtaca le tacú le gnólachtaí beaga agus fiontraíocht, ag cruthú ar an meán 290 post in aghaidh na bliana, rud a léiríonn a thionchar leanúnach ar an ngeilleagar áitiúil.

Glacadh leis an bPlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail 2024-2029 agus a Phlean Cur Chun Feidhme i mí Aibreáin, rud a sholáthraíonn creat straitéiseach chun forbairt inbhuanaithe eacnamaíochta agus pobail a thiomáint ar fud an chontae. I mí an Mheithimh, seoladh an Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail (SICAP) 2024-2028, infheistíocht €10 milliún i gcumhachtú pobal agus daoine aonair faoi mhíbhuntáiste ar fud Loch Garman.

Athghiniúint Lár Bailte

Bhí athnuachan ár mbailte agus ár sráidbhailte ina phríomhfhócas in 2024. Bunaíodh seacht bhFoireann um Lár Bailte ar dTús ar fud an chontae, ag tabhairt le chéile geallsealbhóirí áitiúla chun tionscnaimh a chur chun cinn atá dírithe ar lár na mbailte a athbheochan, ar ghnólachtaí áitiúla a thacú, agus ar an réimse poiblí a fheabhsú. Léiríonn na hiarrachtaí seo ár dtiomantas do phobail a neartú agus a chinntiú go bhfanann ár mbailte ina n-áiteanna bríomhara agus inbhuanaithe le maireachtáil agus le hoibriú iontu.

Gníomhú ar son na hAeráide agus Inbhuanaitheacht

Tá inbhuanaitheacht agus gníomhú ar son na haeráide fós chun tosaigh ar ár gclár oibre. Glacadh leis an bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024-2029 i mí Feabhra, ina leagtar amach treochlár uailmhianach do Loch Garman aistriú go sochaí ísealcharbóin. Chun tacú le gníomhaíocht aeráide faoi stiúir an phobail, leithdháileadh €669,000 ar 16 ghrúpa pobail chun tionscadail inbhuanaitheachta áitiúla a chur chun cinn. Tá dul chun cinn déanta ag Comhairle Contae Loch Garman freisin ar thionscnaimh atá dírithe ar astaíochtaí carbóin a laghdú, éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú, agus tionscadail fuinnimh in-athnuaite a chur chun cinn. Mar gheall ar ár dtiomantas don Tionscadal Pathfinder agus an t-aistriú níos leithne chuig sochaí ísealcharbóin, tá dul chun cinn inbhraite déanta in iompar inbhuanaithe, fuinneamh agus caomhnú bithéagsúlachta.

Buíochas

Is toradh ar iarrachtaí comhchoiteanna ár bhfoirne, ionadaithe tofa, agus go leor geallsealbhóirí ar fud an chontae na héachtaí atá leagtha amach sa tuarascáil seo. Cuirim mo bhuíochas ó chroí in iúl do gach ball foirne as a ndúthracht agus a seasmhacht, do na Comhaltaí Tofa as a gceannaireacht, agus dár gcomhpháirtithe pobail as a gcomhoibriú luachmhar.

Agus muid ag féachaint chun cinn, tá Comhairle Contae Loch Garman tiomanta fós do sheachadadh dár gcontae, fás inbhuanaithe a chinntiú, agus caighdeán saoil a fheabhsú do gach duine a chónaíonn agus a oibríonn anseo agus a thugann cuairt ar an gcontae. Táim ag tnúth le leanúint leis an obair thábhachtach seo sna blianta amach romhainn.

Eddie Taaffe

Príomhfheidhm

eannach

Comhairle Contae Loch Garman

COMHALTAÍ TOFA

Ceantar Buirge Loch Garman

an Clr George Lawlor
Páirtí an Lucht Oibre

an Clr Tom Forde
Sinn Féin

an Clr Leonard Kelly
Neamhspléach

an Clr Maura Bell
Páirtí an Lucht Oibre

an Clr John Hegarty
Fine Gael

an Clr Gary Laffan
Fianna Fáil

an Clr Davy Hynes
Sinn Féin

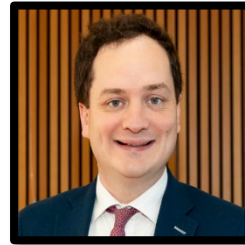
Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

an Clr Aidan Browne
Fianna Fáil

an Clr Barbara-Anne Murphy
Fianna Fáil

an Clr Cathal Byrne
Fine Gael

an Clr Kathleen Codd Nolan
Fine Gael

an Clr Jackser Owens
Neamhspléach

an Clr John O'Rourke
Neamhspléach

Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise

an Clr Mary Farrell
Neamh-Pháirtí

an Clr Willie Kavanagh
Fianna Fáil

an Clr Donal Kenny
Fianna Fáil

an Clr Andrew Bolger
Fianna Fáil

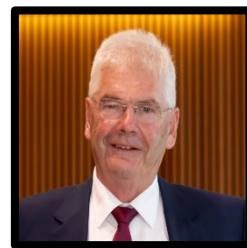
an Clr Oliver Walsh
Fine Gael

an Clr Diarmuid Devereux
Fine Gael

an Clr Anthony Donohoe
Fine Gael

an Clr Pip Breen
Fianna Fáil

an Clr Fionntán Ó Suileabháin
Sinn Féin

an Clr Joe Sullivan
Fianna Fáil

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin

an Clr Pat Barden
Neamhspléach

an Clr Michael Whelan
Fianna Fáil

an Clr John Fleming
Fianna Fáil

An Clr Bridín Murphy
Fine Gael

an Clr Anthony Connick
Neamhspléach

an Clr Michael Sheehan
Fianna Fáil

Ceantar Bardasach Ros Láir

an Clr Ger Carthy
Neamhspléach

an Clr Jim Moore
Fine Gael

an Clr Lisa McDonald
Fianna Fáil

An Clr Jim Codd
Aontú

An Clr Frank
Staples Fine Gael

Coiste um Beartas Straitéiseach um Phleanáil agus Rialú Foirgníochta

Tionóladh dhá chruinniú: 11 Eanáir agus 25 Aibreán 2024.

Comhaltaí	
An Clr. John Hegarty, Cathaoirleach	Tom Doyle – Colún na Feirmeoireachta
An Clr. Anthony Donohoe	Anthony Neville – Earnáil na Forbartha/Tógála
An Clr. Garry Laffan	Zeno Winkens – Earnáil an Chomhshaoil
An Clr. Bridín Murphy	

Seo a leanas na príomh-mhíreanna a pléadh le linn 2024:

- Pleananna Limistéir Áitiúil,
- Ríomh-Phleanáil,
- Plean Forbartha an Chontae – Tuarascáil Monatóireachta ar an Straitéis Lárnach,
- Nuashonruithe ar Reachtaíocht Phleanála & Bille Pleanála
- Nuashonruithe ar an Aonad Athnuachana
- Ceardlann/Cruinniú Tithíochta le CTF,
- Cruinnithe Réamhphleanála agus nuashonruithe
- An Straitéis Spásúil agus Eacnamaíoch Réigiúnach (SSER) – Tuarascáil 2 Bhliain agus
- Dréacht-Bheartas um Ghlacadh i gCúram.

An Coiste um Beartas Straitéiseach Eacnamaíoch agus Fiontraíochta

Tionóladh dhá chruinniú: 25 Eanáir (CBS Speisialta um an bPlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail) & 2 Bealtaine 2024

Comhaltaí	
An Clr. Michael Whelan	An Clr. Cathal Byrne
An Clr. Aidan Browne	Joe Breen – Colún na Feirmeoireachta
An Clr. John Fleming	John Doyle – Earnáil na Forbartha/Tógála
An Clr. Barbara Anne Murphy	Niall Slattery – an Earnáil Gnó/Tráchtála
An Clr. George Lawlor	Ernest Levingstone; an Earnáil Gnó/Tráchtála
An Clr. Ger Carthy	Dave Morris – Earnáil na gCeardchumann
An Clr. Michael Sheehan	Senan O'Reilly – Earnáil an Chomhshaoil
An Clr. Kathleen Codd-Nolan	Seamus Murphy – an Earnáil Pobail/Deonach

Seo a leanas na príomh-mhíreanna a pléadh le linn 2024:

- Plean Cur Chun Feidhme an Phlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail
 - Rath na hOifige Fiontair Áitiúil maidir le cruthú post
 - Fuinneamh In-athnuaite Amach ón gCósta
 - Europort Ros Láir
 - Monatóir ar an bPobal Eacnamaíoch – Suíomh Gréasáin na Príomh-Oifige Staidrimh
 - Forléargas ar Ghníomhú ar son na hAeráide,
 - Seachtain ghníomhaithe ar son na haeráide
 - Leathnú ar an gcabhlach lena n-áirítear úsáid feithiclí leictreacha agus úsáid ola glasraí arna chóireáil le hidrigin i bhfeithiclí troma earraí
 - Ciste bithéagsúlachta ceadaithe
 - Tionscadail athchóirithe dumhcha & cothú trá
- Bonneagar teicneolaíochta agus gnó
- Tionscadail:
 - Tionscadail athbheochana lár an bhaile - Tionscadail feabhsúcháin foirgnimh agus spáis phoiblí - Tionscadail áineasa agus turasóireachta
 - An Glasbhealach
 - Linnte snámha bardasacha
 - Fleadh Cheoil na hÉireann i Loch Garman 2024
 - Maoiniú Thrive

Coiste um Beartas Straitéiseach Iompair agus Seirbhísí Uisce

Tionóladh cruinniú amháin de chuid an Choiste um Beartas Straitéiseach Iompair agus Seirbhísí Uisce in 2024.

Comhaltaí	
An Clr. Pip Breen	John Waters – an Earnáil Pobail/Deonach
An Clr. Anthony Connick	Tom Logan – Earnáil an Ionchuimsithe Shóisialta
An Clr. Andrew Bolger	Eoin Neville – Earnáil na Forbartha/Tógála
An Clr. Willie Kavanagh	Emer Ward – Earnáil na gCeardchumann
An Clr. Pat Barden	Brendan Crowley – an Earnáil Gnó/Tráchtála
An Clr. Diarmuid Devereux	

Seo a leanas na príomh-mhíreanna a pléadh le linn 2024:

- Nuashonrú ar dhul chun cinn na dTionscadal Mórghóithre
 - an N11/N25 Maolán na nGabhar go Ros Láir
 - Bóthar Rochtana an N25 chuig Europort Ros Láir
- Nuashonrú ar thionscadail reatha Taistil Ghníomhaigh
 - Scéimeanna Móra Rothaíochta á gcur chun cinn trí Bhaile Loch Garman
 - Scéim Bealaí Sábháilte chuig Scoileanna
- Fodhlíthe Speisialta maidir le Teorainn Luais:

- Rinneadh cur síos ar an laghdú atá beartaithe ó 80km/u go 60km/u ar bhóithre tuaithe neamhnáisiúnta agus ó 50km/u go 30km/u i gceantair uirbeacha.
 - Nuashonrú Páirceála
- Suiteáil níos mó meaisíní páirceála cumasaithe le cárta
- Tabhairt isteach aip pháirceála nua
- Earcú maoir tráchta breise
 - Aistriú Seirbhísí Uisce go hUisce Éireann
- Forléargas ar an gClár Ilbhliantúil Uisce Tuaithe 2022-2026

An Coiste um Beartas Straitéiseach maidir le hAthrú Aeráide, Comhshaol & Bithéagsúlacht

Bhuail an Coiste um Beartas Straitéiseach maidir le hAthrú Aeráide, Bithéagsúlacht agus Comhshaol le chéile faoi dhó i 2024 (toghadh Chomhairle nua i mí an Mheithimh) – an 8 Feabhra agus an 25 Aibreán, 2024.

Comhaltaí	
An Clr. Mary Farrell	Allen Holman – An Earnáil Pobail/Deonach
An Clr. Tom Forde	Kevin Molloy – Earnáil an Ionchuimsithe Shóisialta
An Clr. Leonard Kelly	Danny Ford – Earnáil an Chomhshaoil
An Clr. Donal Kenny	Anne Marie Neville – Earnáil na Forbartha/Tógála
An Clr. Maura Bell	Joe Ryan – Earnáil na gCeardchumann
An Clr. Jim Moore	Mary Walsh – an Earnáil Gnó/Tráchtála
An Clr. Oliver Walsh	James Brennan – Earnáil na Talmhaíochta/Feirmeoireachta

Seo a leanas na príomh-mhíreanna a pléadh le linn 2024:

- Nuashonruithe ar Ghníomhú ar son na hAeráide lena n-áirítear an Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024-2029.
- Nuashonruithe ar Bhainistíocht Chósta lena n-áirítear tuarascálacha ar chreimeadh cósta, scéimeanna cosanta, céanna & calafoirt agus tránna.
- Dréachtphlean Bainistíochta Bruscair 2024-2027 nuashonraithe.
- Nuashonruithe ar chúrsaí bithéagsúlachta.
- Dréacht-Fhodhlíthe do Phléascáin Chalafort Ros Mhic Thriúin.
- Scéim Deontais do Chóras Cóireála Fuíolluisce Baile Nua.
- Prótacal Chomhairle Contae Loch Garman agus IFA maidir le Cigireachtaí Feirme.
- Athbhreithniú ar na Critéir Íosta Molta le haghaidh Cigireachtaí Comhshaoil 2023 & 2024.

An Coiste um Beartas Straitéiseach Tithíochta & Pobail

Dhá chruinniú a tionóladh in 2024: an 14 Eanáir agus an 25 Aibreán 2024.

Comhaltaí	
An Clr. Joe Sullivan	An Clr. Frank Staples
An Clr. David Hynes	An Clr. Jim Codd
An Clr. Lisa McDonald	Michael Wall, Tionadaí na gCeardchumann
An Clr. John O'Rourke	William Considine – Ionadaí Pobail/Oibrithe Deonacha
An Clr. Fionntán O'Suilleabháin	Alice Doyle – Ionadaí Feirmeoireachta
An Clr. Jackser Owens	Anne Sharry – Ionadaí LRP

Seo a leanas na príomh-mhíreanna a pléadh le linn 2024:

- Glacadh le Clár Cóiríochta do Thaistealaithe 2025–2029.
- Polasaí maidir le hEastáit a Ainmniú.
- Tithíocht Inacmhainne.
- Athruithe ar Scéim Cheannaigh Incriminteach Tionóntaí.
- Nuashonrú ar Chur i bhFeidhm an Phlean Straitéisigh um Thithíocht do Dhaoine faoi Mhíchumas 2021–2026 ▪ Tionónta in Situ
- Scéim Leithdháilte

AN COMHCHOISTE PÓILÍNEACHTA

Bhuail an Comhchoiste Póilíneachta le chéile uair amháin, i mí an Mhárta 2024, ó cuireadh an Chomhpháirtíocht Sábháilteacht Pobail Áitiúil (CSPÁ) in áit an choiste ó 2025 ar aghaidh.

Déanfaidh an Chomhpháirtíocht Sábháilteacht Pobail Áitiúil iarracht rannpháirtíocht leanúnach an phobail a chothú maidir le riachtanais a aithint agus réitigh a chomhdhearadh, agus tiomantas leanúnach ó sheirbhísí maidir le hoibriú le chéile chun aghaidh a thabhairt ar na riachtanais sin.

Grianghraf de bhaill agus den fhoireann tacaíochta ag cruinniú deiridh an Chomhchoiste Póilíneachta, a tionóladh ar an 11 Márta 2024.

Tugadh nuashonruithe deiridh don Chomhchoiste Póilíneachta maidir leis na nithe seo a leanas ag cruinniú mhí an Mhárta:

- An Gaireas Marcála Maoine, a seoladh go foirmiúil in Ionad Pobail Bhaile Uí Choileáin i mí Feabhra 2024.
- TCI
- Staitisticí Coireachta Ráithiúla i gContae Loch Garman

CEANTAR BUIRGE LOCH GARMAN

Le linn 2024 lean Ceantar Buirge Loch Garman ag fás agus ag forbairt go dearfach, ag cothú cur chuige comhoibríoch leis an earnáil ghnó, grúpaí áitiúla, agus pobail chun deiseanna eacnamaíocha, sóisialta agus cultúrtha do Bhaile Loch Garman agus don Cheantar a neartú agus chun freagairt dóibh.

I rith na bliana, bhí na comhaltaí tofa agus an fhoireann chun tosaigh ag obair i gcomhar le geallsealbhóirí tábhachtacha éagsúla chun forbairt an cheantair agus bhranda Loch Garman a chur chun cinn agus ag an am céanna ag cinntiú go seachadtar seirbhísí poiblí ardchaighdeán go comhsheasmhach.

Bhí sé seo soiléir go háirithe nuair a d'óstáil an baile Fleadh Cheoil na hÉireann 2024, comórtas thar a bheith rathúil de chuid Chomhaltas, le freastal taifead de 650,000 duine thar thréimhse na n-ocht lá. Thug an ócáid deis uathúil chun an baile a chur i láthair ar a dhícheall le borradh ollmhór eacnamaíoch agus cultúrtha. Tar éis rath na hócáide, beidh Fleadh Cheoil na hÉireann de chuid Chomhaltas á reáchtáil ag Loch Garman arís i mí Lúnasa 2025.

TOGHCHÁIN ÁITIÚLA AGUS GINEARÁLTA

Tionóladh toghcháin áitiúla 2024 an 7 Meitheamh 2024. Chríochnaigh comhaireamh Loch Garman Dé Luain 10 Meitheamh agus na 34 suíochán ar fad ar Chomhairle Contae Loch Garman líonta i ndiaidh próisis iomaíoch agus, uaireanta, dlúth-iomaíoch. Níor iarr cúigear Comhairleoirí atá ag imeacht as oifig ar ath-thoghchán, agus níor atoghadh cúigear Comhairleoirí eile. Toghadh ochtar as na tríocha ceathrar Comhairleoirí chuig an gComhairle den chéad uair, agus John Dwyer agus Paddy Kavanagh ag filleadh tar éis dóibh a bheith ina mbaill den Chomhairle roimhe seo.

Seo a leanas comhdhéanamh foriomlán na Comhairle nua:

Neamhspleácha: 11*	Sinn Féin: 3
Fianna Fáil: 9*	Páirtí an Lucht Oibre: 2
Fine Gael: 8	Aontú: 1

*Mhéadaigh líon na gComhairleoirí Neamhspleácha go 12 i mí na Samhna 2024 nuair a rinneadh neamhspleách den Comhairleoir Michael Sheehan agus laghdaigh líon Chomhairleoirí Fhianna Fáil go 8, dá dhroim sin.

Miondealú ar na Toghcheantair Áitiúla Ceantar Buirge Loch Garman (7 suíochán):

George Lawlor (Lucht Oibre)*	Raymond Shannon (Neamhspleách)
Catherine ‘Biddy’ Walsh (Lucht Oibre)	Robbie Staples (FG)
Leonard Kelly (Neamhspleách)	Garry Laffan (FF)
Tom Forde (SF)	

*Comhthoghadh Vicky Barron chuig an gComhairle i mí na Nollag 2024 i ndiaidh doGeorge Lawlor a bheith tofa chuig Dáil Éireann.

Ros Láir (5 shuíochán):

Jim Codd (Aontú)	Lisa McDonald (FF)
Ger Carthy (Neamhspleách)	Aoife Rose O’Brien (SF)
Frank Staples (FG)	

Ros Mhic Thriúin (6 shuíochán):

Pat Barden (Neamhspleách)	John Fleming (FF)
Michael Sheehan (FF)	Bridín Murphy (FG)
Marty Murphy (Neamhspleách)	John Dwyer (Neamhspleách)

Guaire (6 shuíochán):

Donal Kenny (FF)	Anthony Donohoe (FG)
Joe Sullivan (FF)	Nicky Boland (Neamhspleách)
Darragh McDonald (FG)	Fionntán Ó Súilleabháin (SF)*

*Comhthoghadh Craig Doyle chuig an gComhairle i mí na Nollag 2024 tar éis do Fhionntán Ó Súilleabháin a bheith tofa chuig Dáil Éireann.

Cill Mhucrais (4 shuíochán):

Mary Farrell (Neamhspleách)	Oliver Walsh (FG)
Pip Breen (FF)	Paddy Kavanagh (Neamhspleách)

Inis Córthaidh (6 shuíochán):

Cathal Byrne (FG)*	John O’Rourke (Neamhspleách)
Aidan Browne (FF)	Jackser Owens (Neamhspleách)
Barbara-Anne Murphy (FF)	Pat Kehoe (FG)

*Comhthoghadh Patricia Byrne chuig an gComhairle i Meitheamh 2025 tar éis do Cathal Byrne a bheith tofa chuig Seanad Éireann.

Comhairleoirí a bhí ag imeacht nár iarr ar aththoghchán nó nár atoghadh – Toghcháin Áitiúla Loch Garman 2024

Ainm	Páirtí	Toghlímistéar Áitiúil	Stádas
Maura Bell	Páirtí an Lucht Oibre	Ceantar Buirge Loch Garman	Níor iarr sí a haththoghchán
Kathleen Codd-Nolan	Fine Gael	Inis Córthaidh	Níor iarr sí a haththoghchán
Diarmuid Devereux	Fine Gael	Guaire	Níor iarr sé a aththoghchán
John Hegarty	Fine Gael	Ceantar Buirge Loch Garman	Níor iarr sé a aththoghchán
Jim Moore	Fine Gael	Ros Láir	Níor iarr sé a aththoghchán
Andrew Bolger	Fianna Fáil	Guaire	Níor atoghadh é
Anthony Connick	Neamhspleách	Ros Mhic Thriúin	Níor atoghadh é
Davy Hynes	Sinn Féin	Ceantar Buirge Loch Garman	Níor atoghadh é
Willie Kavanagh	Fianna Fáil	Cill Mhucrais	Níor atoghadh é
Michael Whelan	Fianna Fáil	Ros Mhic Thriúin	Níor atoghadh é

Ag an gcuinniú bliantúil a tionóladh an 25 Meitheamh, 2024, toghadh an Clr. George Lawlor mar Mhéara chun teacht i gcomharbacht ar an iar-Mhéara, an Clr. John Hegarty, don 12 mhí ina dhiaidh sin.

I ndiaidh an Olltoghcháin a tionóladh ar an 29 Samhain, 2024, toghadh an Clr. George Lawlor mar TD chuig an 34ú Dáil do Dháilcheantar Loch Garman. Comhthoghadh an Clr. Vicky Barron chun folúntas an Clr. Lawlor a líonadh ag Cruinniú Speisialta de Chomhairle Contae Loch Garman ar an 16 Nollaig, 2024.

Ag Gnáthchruinniú de Cheantar Buirge Loch Garman a tionóladh ar an 16 Nollaig, 2024, toghadh an Clr. Catherine Walsh mar Mhéara don téarma 6 mhí a bhí fágtha.

CLÁR NA mBÓITHRE

In 2024, rinneadh infheistíocht shuntasach bhreise sa bhaile agus sa cheantar níos leithne faoin gClár Athchóiriú, Cothabháil agus Feabhsú Bóithre.

Clár Cothabhála Athchóirithe
R730-24 an Choill Mhór go hArd Caoinrois
R742 Bóthar Churrach Cló
L3006-2 Droichead na nDoimhneacht
L7040-2 Baile an Bharúnaigh*
L3006-1 Crois na Coille/Baile an tSagairt

Clár Feabhsúcháin Athchóirithe
R730-29 Bóthar Mhic Réamainn go dtí an Club Leadóige
R730-30 Bóthar Mhic Réamainn
R730-31 Droichead Loch Garman go Bóthar Mhic Réamainn
L3509-2 Bóthar Naomh Aodháin
L7009-3 Na Crosa Beaga go Cruaire
L7505-1 Sráid Sheoirse Íochtarach
L7511-1 Sráid Mhuire
L7015-2 an Choill Mhór
L7015-2 an Bhuaile Bhán
L7017-7 Lána an Halla Dhuibh
L7535-1 Sráid Sheoirse Uachtarach
L35002-1 Cearnóg Mhic Réamainn
L700083-1 Corrán na gCam
R-889-1 Sráid Eoin Uachtarach
L-7525-1 Sráid na Mainistreach
Acomhal Ard Caoinrois

Oibreacha Oiriúnaithe agus Seasmhachta don Athrú Aeráide

R733 Measúnú riochta do thóchair i mBaile Loch Garman – ar siúl.

Oibreacha Sábháilteachta ar Chostas Íseal

R889-1 Trasnú sábháilte ag acomhal Shráid Bhríde, Shráid Naomh
L7542-1 Seosamh agus Shráid Thomáis.

Oibreacha Athchóirithe Droichid ar Bhóithre Réigiúnacha agus Áitiúla

L3002 Droichead Chnoc na hUamhan, Ard Caoinrois– Baineadh fásra chun rochtain a fháil ar an droichead agus baineadh síolta faoi. Tá cigireacht déanta ar an droichead agus tá dearadh le haghaidh deisiúcháin á dhréachtú agus tá na hoibreacha le bheith críochnaithe in 2025.

AN SCÉIM TAISTIL GHNÍOMHAIGH

- Tá na hoibreacha críochnaithe ar chéim 1 de Scéim Coisithe agus Rothaíochta Bhóthar Baile an tSagairt agus leanfaidh oibreacha chéim 2 ar aghaidh in 2025.
- Tá plé ar siúl leis an Údarás Iompair Náisiúnta maidir le dearadh Scéim Rothar Phlásóg na Feá/Ascaill Chluain Ard.
- Tá an dearadh tosaigh do Chéim 1 den R730 Baile an Róistigh (Danone go hAcomhal Chúl Balbh) le cur faoi bhráid an Údaráis Iompair Náisiúnta lena cheadú.

Scéimeanna Rothaíochta Scaradh Éadrom

- Déanfar na hoibreacha a chomhtháthú i bPríomhscéim Rothar Bhóthar Baile an tSagairt.
- I measc na mbóithre a roghnaíodh don scéim seo tá lánaí rothaíochta ar Bhóthar Dhríonach R730 agus Cúl Balbh.

IMEACHTAÍ ÉIGEANDÁLA

I ndiaidh Stoirm Darragh, Nollaig 2024, baineadh crainn den ghréasán bóithre i thart ar 50 áit. Bhí cliseadh bóthair amháin ann mar gheall ar fhréamhacha crann a bheith ardaithe agus rinneadh an deisiúchán air sin.

AN COMHSHAOL

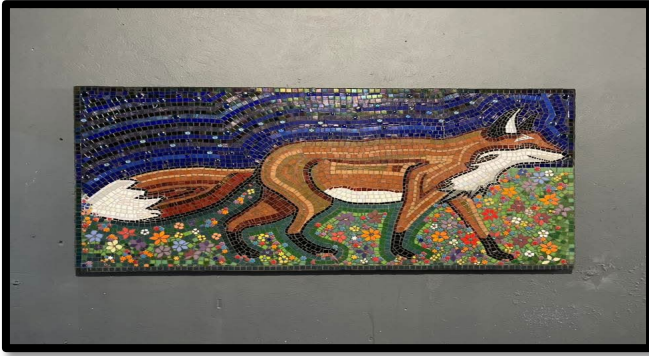
Bhain Bailte Slachtmhara Loch Garman Bonn Óir amach don 4ú bliain as a chéile i gComórtas Náisiúnta na mBailte Slachtmhara 2024. Is aitheantas ollmhór é seo ar an obair leanúnach agus ar an dúthracht atá á léiriú ag Coiste áitiúil na mBailte Slachtmhara agus ag na hoibrithe deonacha.

FEABHSUITHE AR AN RÉIMSE POIBLÍ

Tionscadal na Lánaí – Ar an 31 Iúil, 2024, nocht a Onóir an Méara, an Clr. George Lawlor, go hoifigiúil an tionscadal ealaíne chun Lána Fettits a uasghrádú agus a ghealadh. Ba thionscadal comhoibríoch é seo le Bailte Slachtmhara Loch Garman, Loch Garman faoi Bhláth, an t-ealaíontóir Helen McLean agus oibrithe deonacha chun mósáicí a chruthú, in éineacht le 50 duine óg le saothar ealaíne bunaithe ar théama na bithéagsúlachta chun an lána a chlaohlú agus a oscailt don phobal. Maoiníodh an tionscadal ag BOO Phort Láirge agus Loch Garman agus ag Ceantar Buirge Loch Garman, le cuidiú ó ghnólachtaí áitiúla lena n-áirítear Westgate Design, Colm Neville agus Michael Hayes.

Mar thoradh ar rath an tionscadail, bunaíodh Coiste Lánaí Cruthaitheacha Loch Garman a bheidh ag féachaint ar uasghrádú a dhéanamh ar lánaí uile an bhaile de réir a chéile.

Mósáic an tSionnaigh, Lána Fettits

Nochtadh an Tionscadail, Lána Fettits

Comórtas Taispeána Fuinneog – Fleadh 2024 – Mar chuid de Fhleadh Cheoil na hÉireann 2024 de chuid Chomhaltas, reáchtáil Ceantar Buirge Loch Garman comórtas taispeántais fuinneoige bunaithe ar an téama, “Loch Garman – Fáilte roimh Fhleadh 2024”. B’éigean do na taispeántais a bheith deartha go hinbhuanaithe agus neamhdhíobhálach don chomhshaol.

Ba iad na buaiteoirí:

- An Taispeántas Amhairc is Fearr sa Teach Tábhairne – Mary’s Bar
- An Taispeántas Amhairc is Fearr i mBialann nó i gCaifé – Wexford Coffee Roasters
- An Taispeántas Amhairc Miondíola is Fearr – Fortunes Chemist
- An Taispeántas Amhairc Ionaid “Eile” is Fearr – Adhlacóirí Kearney’s

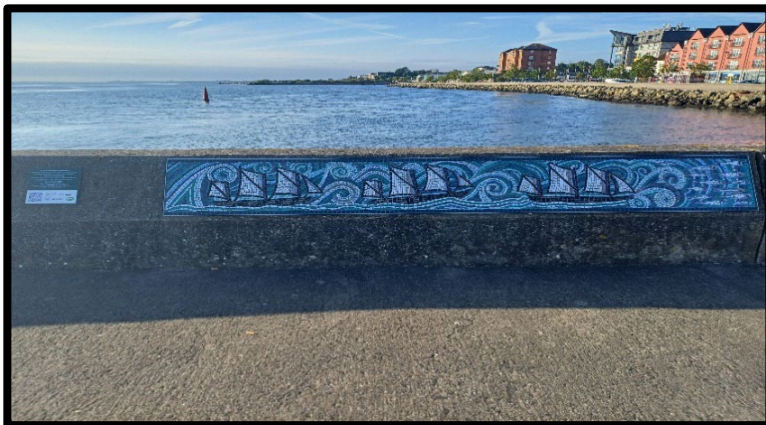

Ba iad Gortú Inchinne Faighte na hÉireann– Wexford Clubhouse na buaiteoirí foriomlána a raibh a dtaispeántas le feiceáil i bhfuinneog Babooska.

Buaiteoirí Duaiseanna – Comórtas Taispeántais Fuinneog – Fleadh 2024

Mósáic Iascairí Loch Garman — An 15 Márta, 2024, nocht a Onóir an Méara, an Clr. John Hegarty, mósáic “Iascairí Loch Garman” ar Ché Loch Garman.

Chruthaigh oibrithe deonacha Bhailte Slachtmhara Loch Garman agus an pobal an mhósáic i gcomhar leis an ealaíontóir Helen McLean. Fuair an tionscadal maoiniú ó BOO Phort Láirge agus Loch Garman, Éire Ildánach, Comhairle Contae Loch Garman agus Bailte Slachtmhara Loch Garman. Spreag dán le John Boyle O'Reilly ag comóradh Lá Fhéile Máirtín an 11 Samhain an saothar ealaíne don mhósáic.

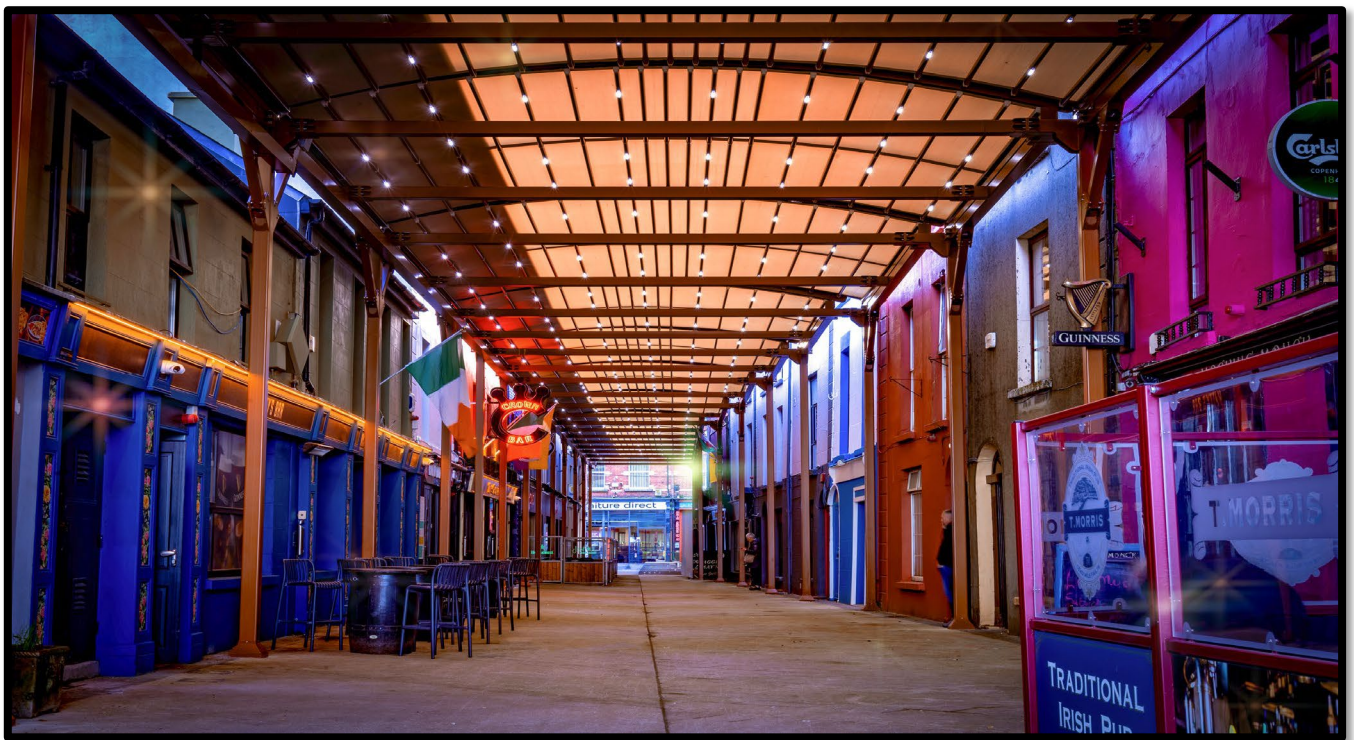
Léiríonn an mhósáic caidreamh stairiúil agus leanúnach Loch Garman leis an iascaireacht agus nádúr dothuartha na farraige. Agus píosaí gloine agus ceirmeacha uiscédhíonacha á n-úsáid ar phainéil stroighne atá á dtacú ag frámaí cruach, leagann an íomhá béim ar théamaí an phobail agus an athraithe aeráide.

CÚRSAÍ EACNAMAÍOCHTA

Scéim Feabhsúcháin Aghaidh Siopaí – Cheap Ceantar Buirge Loch Garman scéim deontas chun tacú le gnólachtaí sa bhaile chun aghaidh tosaigh a bhfoirgnimh a athchóiriú, idir an t-urlár talún agus na hurláir uachtaracha.

Bhí an scéim an-rathúil arís agus ceadaíodh 12 iarratas san iomlán, ag fáil cúnamh deontais de €19,072. Mar chuid den scéim, thaispeáin dhá áitreabh neamháitithe ar an bPríomhshráid Thuaidh gailearaí grianghraf d'íomhánna éagsúla a chuir Fleadh Cheoil na hÉireann 2024 de chuid Chomhaltas chun cinn, rud a chuir le feabhsú na bhfoirgneamh.

Scéim Réimse Poiblí Shráid Monck – An 17 Aibreán, 2024, d'oscail a Onóir an Méara, an Clr. John Hegarty, Scéim Réimse Poiblí Shráid Monck go hoifigiúil. Mhaoinigh an tÚdarás Iompair Náisiúnta na hoibreacha coisithe faoin gClár Taistil Ghníomhaigh, agus mhaoinigh Fáilte Ireland an ceannbhrat aistarraingthe faoin Scéim Feabhsúcháin Itheacháin Lasmuigh. Is é an ceannbhrat an chéad cheann dá leithéid in Éirinn agus cuireann sé deis uathúil ar fáil le haghaidh fáilteachais lasmuigh i gcroílár Bhaile Loch Garman.

“Tír iontach dá bhféadfá díon a chur uirthi”

GRADAIM/IMEACHTAÍ CATHRACH

Reáchtáil Ceantar Buirge Loch Garman oíche dámhachtainí sibhialta ar an 26 Eanáir, 2024, mar aitheantas ar Éachtaí Spóirt Idirnáisiúnta. Bhronn a Onóir an Méara, an Clr. John Hegarty, 35 gradam ar fhaighteoirí i réimsí an tsacair, na gCluichí Oilimpeacha Speisialta, an haca, an dornálaíochta, an chidhornaíochta, an iascaireachta, an rugbaí, na gleacaíochta, an liathróid láimhe agus an snúcair.

I measc fáiltithe sibhialta agus méarachta eile a óstáileadh le linn 2024 bhí na grúpaí agus na daoine aonair seo a leanas a fuair onóir ón méara:

- Foireann Sacair CBS Loch Garman 2022/2023 – aitheantas as bua i Scoileanna FAI an Dr. Tony O'Neill ar fud na hÉireann.
- Rólchuspaí agus Feachtasóirí "In Ann le Míchumas" chun a gcuid oibre den scoth ar an bhFeachtas Glaoiteora "In Ann le Míchumas" a cheiliúradh.
- Banna Drumaí agus Fife Naomh Pádraig chun a 130ú Comóradh a cheiliúradh ▪ An tUasal Billy Roche as a ionchur in amharclannaíocht na hÉireann.
- Comóradh 100 Bliain Wexford Wanderers RFC
- An tUasal Ger Hore ar a scor mar ghrianghrafadóir preasa.

- An tUasal Dylan Fawsitt as a ionchur sa Rugbaí Idirnáisiúnta ▪ Comóradh 75 Bliain Faythe Harriers
- An tUasal Larry Kirwan as a ionchur sa gceol, sna healaíona agus san amharclannaíocht.

Oíche Ghradaim Idirnáisiúnta Gaíscí Spóirt 2024

Searmanas Lá Bealtaine – Frithdhúnadh 1911 – Ar an 5 Bealtaine 2024, bhí Searmanas Bliantúil Lá Bealtaine agus leagan fleasc ar siúl ag an nGeata Glasála san Fhaiche, áit ar leag a Onóir an Méara, an Clr. John Hegarty, fleasc i gcuimhne ar cheannairí Fhrithdhúnadh 1911 agus ar 700 fear agus a dteaghlach a ndeachaigh an frithdhúnadh i bhfeidhm orthu.

Searmanas Comórtha an Cheannasaí John Barry – Bhí an 68ú Searmanas Bliantúil Leagan Fleasc Cuimhneacháin an Cheannasaí John Barry ar siúl ar an 30 Meitheamh. Labhair an tAoi Onóra Seán Fleming TD, an tAire Stáit sa Roinn Gnóthaí Eachtracha atá freagrach as Forbairt Idirnáisiúnta agus Diaspóra, ag an gcruinniú. Leag an tAire Fleming fleasc thar ceann Náisiún na hÉireann agus an Leifteanantchoirnéal Thomas Nolta thar ceann Stáit Aontaithe Mheiriceá.

Mar chuid de cheiliúradh 2024 ar chomóradh Leacht Cuimhneacháin Bhliantúil an Cheannasaí John Barry, nochtadh plaic ag comóradh bunú na nasc idir Loch Garman agus Annapolis, Maryland, SAM a comhaontaíodh i mí an Mhárta 1989 idir an Comhairleoir Peter Roche, Méara Loch Garman, agus an Méara Denis Callahan as Maryland. Nocht an Bhean Uasal Breda Roche an plaic.

Domhnach Cuimhneacháin – Tionóladh Seirbhís Bhliantúil Lá Cuimhneacháin in Eaglais Naomh Iberius ar an 10 Samhain. Ina dhiaidh sin, leag a Onóir an Méara, an Clr. G. Lawlor, fleasc ag Leacht Cuimhneacháin an Chogaidh i gCearnóg Mhic Réamainn.

Leacht Pomona, Reilig na mBochtán – Ag an bPátrún Bliantúil ag Reilig na mBochtán, na Botha Fuara ar an 14 Meitheamh 2024, cuimhníodh ar bheatha 27 duine anaithnid a fuair bás i longbhriseadh amach ó chósta Loch Garman 165 bliain roimhe sin. Ba phaisinéirí ar an long imirceach, an Pomona, iad an 27 duine, long a d'fhág Learpholl ar a bealach go Nua-Eabhrac an 27 Aibreán, 1859.

I rith na hoíche, chuaigh an Pomona amú agus chríochnaigh sí ar an trá ar Bhruach an Uisce Dhuibh agus i ndiaidh stoirme uafásaí thar oíche shleamhnaigh an long den bhruch agus chuaigh sí go tóin poill. As na 424 paisinéir a fuair bás an oíche chinniúnach sin, cuireadh 27 i Reilig na mBochtán. Ar an drochuair, cosúil le beagnach gach duine atá curtha i Reilig na mBochtán,

ní raibh aon bhealach ann na daoine seo a aithint. Nochtadh leacht cuimhneacháin speisialta do na 27 duine ag an Uasal Padge Reck, bunaitheoir lontaobhas Cuimhneacháin Loch Garman.

Chruthaigh Hughes Monumental Works an leacht ina bhfuil mósáic atá deartha ag an ealaíontóir áitiúil Helen McLean. Maoiníodh an leacht trí Scéim Deontas Áiseanna Cheantar Buirge Loch Garman.

POBAL

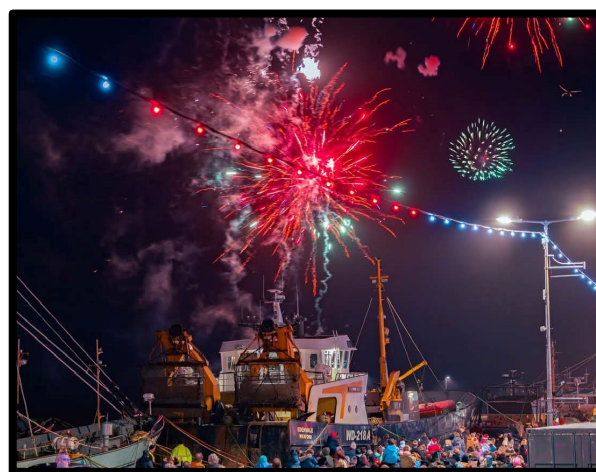
Tacaíochtaí Pobail – Cuireann Scéimeanna Deontas na nÁiseanna, na nEalaíon agus na gCumann Cónaitheoirí cúnamh atá géarghá leis ar fáil do ghrúpaí pobail agus deonacha agus do choistí in eastáit áitiúla. Sa bhliain 2024, bronnadh 49 Deontas Áiseanna arb ionann iad agus €35,200 san iomlán, 20 Deontas Ealaíon arb ionann iad agus €20,800, agus 43 Deontas ó Chomhlachais Cónaitheoirí arb ionann iad agus €15,996 san iomlán.

FÉILTE AGUS CLÁR CULTÚIR

Cuireann Ceantar Buirge Loch Garman clár bríomhar féile chun cinn ar fud an cheantair gach bliain agus tacaíonn sé leis. Tharla na himeachtaí seo a leanas i rith na bliana:

Comhaltas Fleadh Cheoil na hÉireann 2024	Lá an Bhaile Múrtha Loch Garman
Lá Fhéile Pádraig	Tús Searmanais de chuid Railí na gCéimeanna Loch Garman agus Páirc Feirme
Leathmharatón Loch Garman	Cannonball
Lá Náisiúnta Seirbhíse	Féile Cheoldrámaíochta Loch Garman
Féile Oíche Shamhna na mBoth Fuar	Féile Fredrick Douglas
Féile Ceoil na Páirce Beo	Conair Ealaíne Fhéile Loch Garman
Oíche Chultúir	Ealaín Amuigh Faoin Air (<i>Art in the Open</i>)

Tír Gheimhridh Loch Garman – Seoladh Tír Gheimhridh iontach Loch Garman 2024 go hoifigiúil ar an 30 Samhain, 2024 le go leor pléisiúir lena n-áirítear Paráid na Nollag, casadh ar na soilse Nollag agus taispeántas tinte ealaíne iontach.

Tír Gheimhridh Loch Garman

Bhog Daidí na Nollag go dtí an Corrán i mbliana agus chuir sé faoi in Oifig stairiúil an Bhallasta ón 30 Samhain go dtí an 23 Nollaig, 2024.

Oifig an Bhallasta

Bhí rath iontach ar Thír Gheimhridh Loch Garman agus chruthaigh sé atmaisféar Nollag iontach le linn shéasúr na féile i Loch Garman.

CEANTAR BARDASACH INIS CÓRTHAIDH

Lean foireann agus baill tofa Cheantar Bardasach Inis Córthaidh ag obair le chéile go rathúil le linn 2024. Bhí siad tiomanta do sheirbhísí ar ardchaighdeán a sholáthar, caidrimh oibre tháirgiúla a fhorbairt le geallsealbhóirí áitiúla agus saincheisteanna tábhachtacha don cheantar a chur chun cinn. Tacaíonn an tiomantas seo le fis chomhroinnte chun Ceantar Inis Córthaidh a fhorbairt mar áit a roghnaítear le maireachtáil, le hobair, le cuairt a thabhairt uirthi agus le hinfheistiú inti.

Bíonn cruinniú Cheantar Bardasach Inis Córthaidh ar siúl ar an tríd Máirt de gach mí ag 9.30r.n. Tionóladh aon chruinniú ceantair déag míosúla san iomlán le linn 2024.

DUL CHUN CINN IN 2024

Clós Súgartha Pobail agus Réimse Poiblí Bhóthar Bellefield – Bhí oscailt oifigiúil Chlós Súgartha agus Réimse Poiblí Bellefield ar siúl Dé Luain 21 Deireadh Fómhair. Is áis nua iontach í an Clós Súgartha le húsáid ag an bpobal. Tá athrú mór tagtha ar cheantar Bhóthar Bellefield mar gheall ar an áis iontrála/imeachta fheabhsaithe agus ar an bpáirceáil bhreise d'úsáideoirí.

Páirc Astro Uile-Aimsire Bhóthar an Rois, Inis Córthaidh – Críochnaíodh na hoibreacha ar an bpáirc imeartha 3G Astro Uile-Aimsire lánmhéide in 2024. Tá an pháirc Astro, atá suite ar Bhóthar an Rois, ar ardchaighdeán agus cuireann sí dromchla imeartha uile-aimsire ar fáil atá oiriúnach do chineálacha éagsúla spóirt. Tá áiseanna nua-aimseartha ag an áis, lena n-áirítear tuilsoilse d'imirt tráthnóna, cróite agus áiseanna leithris.

Maoiníodh an tionscadal le Deontas Caipitil Spóirt de €300,000 a fuarthas ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán agus ó Chomhairle Contae Loch Garman.

Shínigh Comhghuaillíocht Peile Loch Garman Conradh Cothabhála agus Oibriúcháin le Comhairle Contae Loch Garman ar bhonn píolótach dhá bhliain agus beidh sí freagrach as rith ginearálta na páirce. Is grúpa pobail nua é Comhghuaillíocht Peile Loch Garman ina bhfuil baill de Shraith Peile Loch Garman, Sraith Buachaillí Scoile Loch Garman, Sraith na mBan Loch Garman lena n-áirítear Cailíní Scoile agus Wexford FC. Is í an Pháirc Astro an chéad áis phobail dá leithéid atá á stiúradh ag an bpobal agus á bainistiú ag an bpobal le tacaíocht ó Chomhairle Contae Loch Garman. Tacaíonn CPÉ leis an gcur chuige nuálach seo freisin.

Bainfidh go leor clubanna i mbaile agus i gceantar Inis Córthaidh leas as an áis seo. Beidh an áis phobail ar fáil do chlubanna le húsáid go luath in 2025.

Tionscadal Spásanna Súgartha – Sheol Cathaoirleach Cheantar Bardasach Inis Córthaidh, an Clr. Aidan Browne, an Tionscadal Spásanna Súgartha go hoifigiúil i bPáirc Síochána an Úllghoirt. Fuair Ceantar Bardasach Inis Córthaidh €25,000 ón Roinn Sláinte le haghaidh trealamh cheoil. Tá na huirlisí ceoil tar éis daoine óga agus aosta a mhealladh chuig an bpáirc. Suiteáladh suíocháin bhreise feadh an bhealaigh freisin le go mbeidh úsáideoirí na páirce in ann scíth a ligean. Thacaigh Loch Garman Sláintiúil leis an tionscadal trí chiste Éire Shláintiúil.

Gairdín Gníomhaíochta Pobail Naomh Eoin – Fuarthas maoiniú Bailte agus Sráidbhailte le haghaidh gairdín pobail nua a bheidh lonnaithe in Ospidéal Naomh Eoin, Inis Córthaidh. Is cur chuige comhoibríoch é an tionscadal idir FSS, Bothán na bhFear Inis Córthaidh agus Comhairle Contae Loch Garman. Cuireadh tús leis na hoibreacha ar an ngairdín gníomhaíochta pobail nua i mí Mheán Fómhair. Áirítear leis na hoibreacha seo amfaiéatar beag lasmuigh agus gairdín céadfach. Beidh an gairdín ina áis iontach agus beidh sé ar oscailt don phobal.

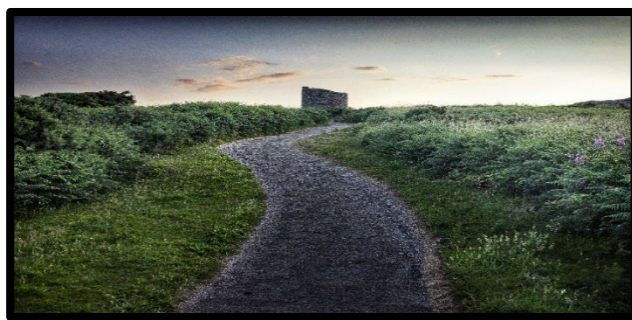
Bun Clóidí: Páirc Phoiblí & Clós Súgartha – Cuireadh cead pleanála isteach don pháirc phoiblí nua, carrchlós, clós súgartha, leithris phoiblí agus suíomh a bhaineann leis ar thalamh in aice le Cearnóg an Mhargaidh a sholáthraíonn rochtain ar Abhainn na Sláine. Ceadáíodh an t-iaratas le coinníollacha ag deireadh mhí Feabhra. Tá Rannóg Maoine Chomhairle Contae Loch Garman i mbun plé leis na húinéirí talún chun an tionscadal a chur níos faide chun cinn.

Scéimeanna TCI – Tugadh údarú ó Choimisinéir na nGardaí chun dul ar aghaidh le Tionscadal TCI Bhaile Inis Córthaidh. Suiteálfar 22 ceamara TCI san iomlán in áiteanna éagsúla laistigh de Bhaile Inis Córthaidh a comhaontaíodh leis An Garda Síochána. Tá na hoibreacha sibhialta le tosú i mí Eanáir 2025.

Pléadh leasú atá beartaithe ar Scéim TCI Bhun Clóidí ag cruinniú an Choiste Chomhairligh TCI a tionóladh ar an 11 Deireadh Fómhair 2024 agus moladh an leasú a chur ar aghaidh chuig Coimisinéir na nGardaí lena bhreithniú.

Conairí Siúil Inis Córthaidh – Bhí oscailt oifigiúil ar chonair na radharc ar siúl ar an 21 Deireadh Fómhair. Cuireann an lúb nua 600m timpeall Abhainn na hUrará le Conair Bruach Abhann Inis Córthaidh atá ann cheana féin. Cuirfidh an síneadh nua ar an gconair rochtain inrochtana ar an siúlóid cois abhann ar fáil san áit a raibh Droichead na hUrará ina bhac roimhe seo ar dhaoine i gcathaoireacha rothaí nó ar scútair shoghluaisteachta. Leathnaíodh an siúlóid cois abhann agus cuireadh dromchla nua uirthi. Tá an-tóir ar an gconair i measc an phobail agus úsáideann cónaitheoirí Bhaile Inis Córthaidh agus cuairteoirí araon é go minic.

Cnoc Fhiodh na gCaor – Rinneadh athchóiriú ar na conairí ar Chnoc Fhiodh na gCaor, gearradh siar an fásra, leathnaíodh na conairí agus cuireadh gairbhéal nua orthu. Suiteáladh suíocháin feadh na gconairí chun limistéir scíthe a sholáthar d'úsáideoirí. Forbrófar na conairí mar chonairí siúil fhoirmiúla le comharthaíocht chuí. Rinneadh oibreacha uasghrádaithe ar an séadchomhartha ar Chnoc Fhiodh na gCaor freisin. Tá an-tóir ar an gconair i measc muintir na háite agus cuairteoirí araon, agus tugann sé radharcanna iontacha ar an mbaile, na bailte fearainn máguaird agus Abhainn na Sláine.

Scéim Cosanta i gcoinne Tuilte Inis Córthaidh

Scéim Faoisimh Tuilte – Céim 1 – Chuir Comhairle Contae Loch Garman an cead pleanála do Chéim 1 den tionscadal chun cinn. Áireofar sa chéim seo den tionscadal tógáil Dhroichead nua Abhainn na Sláine, baint Dhroichead Shéamuis Rafter agus tógáil droichid nua do choisithe i lár an bhaile. Tá na sonraí bonnlíne don chéim seo nuashonraithe. Tá suirbhéanna tráchta críochnaithe, tá tuarascálacha suirbhéanna éiceolaíochta críochnaithe. Tá anailís ilchritéir ar na roghanna droichid ar siúl faoi láthair. Beidh comhairliúchán poiblí ar siúl in R1 2025. Tá an t-iarratas pleanála le cur isteach in R4 2025.

Scéim Faoisimh Tuilte – Céim 2 – Áireofar sa chéim seo den scéim, tógáil na bpríomhbheart faoisimh tuilte do bhaile Inis Córthaidh. Tá sonraí bonnlíne an tionscadail le nuashonrú, tá roghanna eile scéime le measúnú, tá comhairliúchán poiblí le déanamh fúthu agus an rogha is fearr le haithint. Ansin beidh sé riachtanach cinneadh a dhéanamh ar an mbealach pleanála is oiriúnaí don scéim. Tá na sonraí bonnlíne hidreolaíochta agus comhshaoil nuashonraithe, agus tá tuarascálacha ar shuirbhéanna éiceolaíochta críochnaithe.

Athfhorbairt Murphy Floods – Fuair Comhairle Contae Loch Garman sean-láithreán Óstán Murphy Floods, agus maoine tréigthe in aice láimhe, i lár bhaile Inis Córthaidh. Déanfaidh Comhairle Contae Loch Garman iarracht togra a chur chun cinn chun an plota folamh seo a athfhorbairt.

Tá Bille Cainníochtaí agus doiciméid tairisceana á n-ullmhú ag Innealtóirí Comhairleacha chun suíomh Murphy Floods a fhorbairt. Reáchtálfadha Ceantar Bardasach Inis Córthaidh an tairiscint don fhorbairt i Ráithe 1 2025 a luaithe a bheidh an doiciméadú críochnaithe.

Seoladh Plean Lár Bailte ar dTús Inis Córthaidh go hoifigiúil i mí Feabhra 2024 – D'fhorbair an Roinn Pleanála, i gcomhar le Tionscadail Speisialta, plean straitéiseach do lár bhaile Inis Córthaidh, a glacadh ag cruinniú Cheantar Bardasach Inis Córthaidh i mí na Nollag 2022. Beidh oibreacha athghiniúna ar Chearnóg an Mhargaidh, Ceathrú Chaisleán Inis Córthaidh agus Teampall Seanáin mar chuid d'iarratas CAFU Glao 4 atá le teacht.

Cuireadh tús leis an bpróiseas Cuid 8 chun feabhas a chur ar shráideanna Chearnóg an Mhargaidh agus lár an bhaile ar an 4 Deireadh Fómhair 2023, a dhear Ailtirí Moloney O'Beirne agus Innealtóirí Comhairleacha Roughan & O'Donovan. Tar éis aighneacht phoiblí, d'iarr An Bord Pleanála tuilleadh eolais ó Chomhairle Contae Loch Garman maidir leis an bhforbairt bheartaithe. Cuireadh é seo faoi bhráid an Bhoird Phleanála ar an 18 Nollaig 2023.

Ceapadh Ailtirí ODKM chun seirbhísí dearaidh máistirphleanála coincheapa a dhéanamh don Tionscadal Athghiniúna Theampall Seanáin. Críochnófar an máistirphlean seo in am don iarratas CAFU atá le teacht.

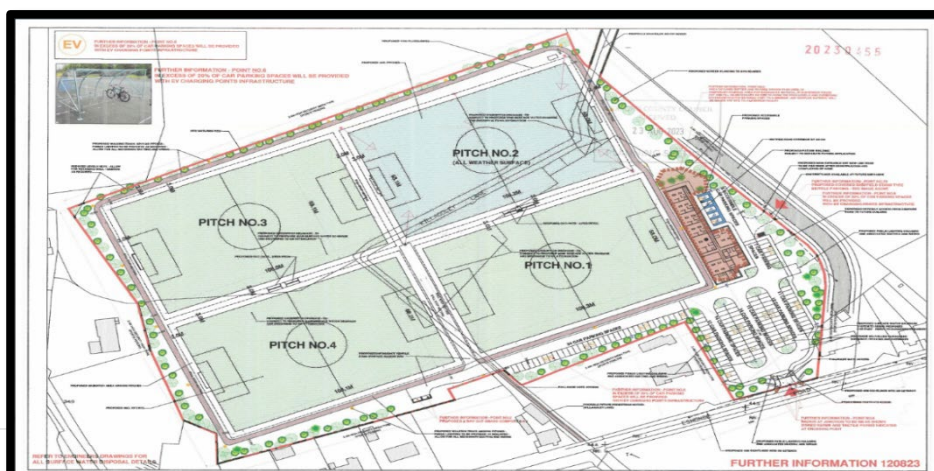
Críochnaíodh próiseas Chuid 8 do thionscadal Chearnóg an Mhargaidh an 9 Meán Fómhair 2024, agus cheadaigh an Chomhairle an scéim le leasuithe chun aghaidh a thabhairt ar ábhair a ardaíodh le linn an phróisis chomhairliúcháin phoiblí.

Tá obair réamhdheartha ar thionscadal Cheathrú Chaisleán Inis Córthaidh ar siúl.

Rian Lúthchleasaíochta Inis Córthaidh – Ceapadh Ailtirí O’Leary Sludds i mí Feabhra 2021 chun dearadh mionsonraithe, soláthar conraitheora oibreacha agus bainistiú tógála an fhoirgnimh ag an Rian Lúthchleasaíochta a dhéanamh. Fógraíodh comórtas chun conradh oibreacha a bhronnadh d’fhoirgneamh an Rian Lúthchleasaíochta i mí na Bealtaine 2022. Sháraigh an tairiscint ba lú don tionscadal an buiséad a bhí ar fáil agus, dá bhrí sin, cinneadh gan dul ar aghaidh leis an gconradh oibreacha seo a bhronnadh. Críochnaíodh próiseas athdhearthóireachta don tionscadal, agus tá ceapachán conraitheora le hoibreacha a dhéanamh ar tí tarlú.

Cheannaigh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh trealamh lúthchleasaíochta breise a bheidh ar fáil do gach úsáideoir, agus cuirfidh sé seo ar chumas Imeachtaí Náisiúnta a óstáil ag an Rian Lúthchleasaíochta.

Ionad Sármhaitheasa – Turret Rocks – Chuir Comhghuaillíocht Peile Loch Garman iarratas isteach ar Dheontas Caipitil Spóirt i gcomhpháirtíocht le Sraith Peile Loch Garman agus Sraith na bhFear, na mBan, na mBuachaillí Scoile agus na gCailíní Scoile Loch Garman. Déanfar an tionscadal seo a sheachadadh faoi Chomhghuaillíocht Peile Loch Garman. Fuarthas maoiniú deontais trí chiste an Chaipitil Spóirt de €373,841 i Meán Fómhair 2024. Bogfaidh conraitheoirí ar an láthair chun tús a chur le hoibreacha ullmhúcháin i Ráithe 1 2025.

Ionad Linn Snámha agus Fóillíochta an Uiscebhealaigh, Inis Córthaidh – oibríochtaí tugtha do Chomhairle Contae Loch Garman – Dheimhnigh Bord Linn Snámha agus Choimpléasc Fóillíochta Inis Córthaidh Teoranta (ag trádáil mar Ionad Linn Snámha agus Fóillíochta an Uiscebhealaigh) aistriú oibríochtúil an Choimpléasc Linn Snámha agus Fóillíochta chuig Comhairle Contae Loch Garman i mí an Mhárta 2024.

D'éirigh Bord agus Coiste Bainistíochta na cuideachta oibriúcháin linnte as go foirmiúil i mí an Mhárta, tar éis dóibh beagnach 160 bliain a chaitheamh eatarthu agus tar éis dóibh bainistíocht a aistriú go slán chuig an gComhairle.

Bhí an Bord agus an Coiste Bainistíochta a bhí ag imeacht as oifig i measc choiste bunaithe an ionaid fóillíochta agus bhí siad páirteach ann ó bunaíodh an chuideachta charthanais den chéad uair i 1995 le huaillmhian linn snámha a thógáil do mhuintir Inis Córthaidh agus na bpobal máguaird. Faoi lár na bliana 1999, le tacaíocht ón bpobal áitiúil agus ón Roinn Spóirt, d'éirigh leis an gCuideachta maoiniú suntasach a fháil chun ionad fóillíochta den scoth a dhearadh, a thógáil agus a oscailt i gcoillín an bhaile, arna dhearadh ag Duncan Stewart.

Tar éis tréimhse oibriúcháin rathúil 24 bliain an ionaid, rinne an Bord athbhreithniú in 2023 i dtéarmaí pleanála comharbais. Ag eascairt as an athbhreithniú seo, thosaigh an Bord ar phlé le Comhairle Contae Loch Garman faoi chúram an ionaid a ghlacadh faoi chaomhnóireacht an údarais áitiúil – leis an intinn shonrach a chinntiú go leanfadh an coimpléasc ag freastal ar mhuintir Inis Córthaidh agus an Cheantair amach anseo. Tháinig deireadh leis na plé i mí an Mhárta le próiseas aistrithe foirmiúil. Rud tábhachtach, nár tharla aon athruithe suntasacha do bhaill foirne ná d'úsáideoirí reatha na linne.

IOMPAR BÓITHRE AGUS SÁBHÁILTEACHT

Fuair Ceantar Bardasach Inis Córthaidh maoiniú €2,175,379 ón Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil faoin Deontas Feabhsúcháin Athchóirithe mar aon le maoiniú €498,115 faoin Deontas Cothabhála Athchóirithe a cheadaigh tuilleadh feabhsuithe ar an ngréasán bóithre ar fud an bhaile agus an cheantair. Feabhsaíodh go leor cosán sa cheantar freisin ó thaobh riochta agus rochtana faoi mhaoiniú Taistil Ghníomhaigh.

Lean an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil ar aghaidh in 2024 agus fuarthas maoiniú €178,842 ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, rud a cheadaigh críochnú oibreacha ar go leor lánaf. Leanadh den Scéim Rannpháirtíochta Pobail freisin, agus ceadaíodh léi críochnú oibreacha draenála agus athdhromchlaithe ar an ngréasán bóithre poiblí. Fuair Inis Córthaidh €150,000 freisin le haghaidh cothabháil agus deisiú droichead laistigh den cheantar.

FEABHSÚCHÁIN AR AN RÉIMSE POIBLÍ AR FUD AN CHEANTAIR

Trasrian coisithe	Reilig Naomh Muire, Inis Córthaidh
Trasrian coisithe	Bóthar na hEaglaise, Bun Clóidí
Cuid de Chosán	Sráidbhaile Chill Téile
Soilsiú Poiblí	Lána an Teanúis
Pábháil Eibhir ag Tobar Maodhóg	Sráidbhaile Fhearna
Marcáil Líne, Comharthaí & Bolláird	Bóthar an Phiarsaigh agus Scoileanna Éagsúla

COSAINT AN CHOMHSHAOIL

Tá Ceantar Bardasach Inis Córthaidh bródúil as a éachtaí go dtí seo agus as an bhfeabhsú leanúnach ar a chur i láthair, mar is léir ó Chlár Bliantúil Feabhsúcháin Pháirceanna na Comhairle a lean ar aghaidh i rith 2024.

Chomh maith le cothabháil 60 acra de limistéir ghlasa ar fud bhaile Inis Córthaidh, chuir an Chomhairle plandaí ar thimpealláin ag na bealaí isteach chuig an mbaile agus choinnigh siad taispeántais bláthanna iontacha ar thaobh na sráide i go leor áiteanna. Leanadh ar aghaidh le plandáil bhláthanna fiáine bithéagsúlachta agus rialú speiceas ionrach in áiteanna éagsúla laistigh den bhaile agus den cheantar i rith 2024.

I measc na bhfeabhsuithe breise sa gCeantar tá limistéar pábháilte nua ag Cnoc an Chaisleáin le ceapacha bláthanna nua. Faoi thionscadal Spásanna Súgartha, suiteáladh seacht n-ionstraim cheoil idirghníomhacha nua i bPáirc Síochána an Úllghoirt. Cuireadh tús leis an obair freisin i mbliana ar Ghairdín Gníomhaíochta Pobail Naomh Eoin. Thug an suíomh seo deis uathúil chun páirc ghníomhaíochta pobail bhríomhar, bhithéagsúil agus shaibhrithe ó thaobh amhairc de a chruthú, mar aon le hamfaitéatar agus spás taibhiúcháin a sholáthar, rud a chuireann spás gníomhaíochta lasmuigh, a bhí ag teastáil go géar, ar fáil laistigh den phobal atá ann cheana féin. Críochnófar an obair seo i Ráithe 2 de 2025.

Tá cuma iontach á cur ar an mbaile fós ag na criúnna glantacháin sráide agus léirithe baile de chuid na Comhairle agus bhain siopadóirí, cuairteoirí agus cónaitheoirí araon taitneamh as a gcuid oibre i rith na bliana. Chuir sé seo, i gcomhar lenár ngrúpa Bailte Slachtmhara gníomhach, leis an mBonn Óir caighdeán a fuaireamar i nGradaim Bhailte Slachtmhara SuperValu do 2024.

I Sraith Frith-Bhruscair de chud Gnólachtaí Éireannacha i gcoinne Bruscair (IBAL), leanann Inis Córthaidh ag déanamh go maith, agus coinníonn sí a stádas mar cheantar níos glaine ná gnáthchuid na hEorpa.

BAILTE SLACHTMHARA

Gradaim Bailte Slachtmhara SuperValu – Cheiliúir Bailte Slachtmhara Inis Córthaidh bonn óir stairiúil i nGradaim Náisiúnta Bhailte Slachtmhara SuperValu na bliana seo. Is éacht iontach é seo. Luaigh na moltóirí go bhfuil “tarraingt agus áiseanna den scoth” ag baint leis an mbaile. Mhol siad an grúpa áitiúil freisin as “an oiread sin oibre atá déanta go dtí seo” agus luaigh siad go bhfuil sé “soiléir go bhfuil go leor pleananna ag Inis Córthaidh a fheabhsóidh an baile agus saol a chónaitheoirí”. Leanfaidh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh de bheith ag obair leis an gCoiste Baile Slachtmhar.

Mhéadaigh coistí Bailte Slachtmhara ar fud an Cheantair, lena n-áirítear An Bhrí, Bun Clóidí, Farna, Baile an Daingin, Cill Téile, agus Cill Anna, a gcuid pointí sa chomórtas freisin.

Leanfaidh siad orthu ag plé le geallsealbhóirí sa phobal lena n-áirítear scoileanna, cumainn cónaitheoirí, Inis Córthaidh Inbhuanaithe, Gairdíní Pobail Inis Córthaidh, Tionscadal Scréachóg Reilige Loch Garman, Grúpa Ialtóg Loch Garman, Lónra Comhshaoil Loch Garman, Ionad Deonach Loch Garman, Bain Taitneamh as Inis Córthaidh agus Athsamhlú Inis Córthaidh chunfeasacht a mhúscailt maidir le tionscnaimh frithbhruscair agus le hobair na hoibrithe deonacha.

Oíche Bhuíochais do Ghrúpaí na mBailte Slachtmhara – D’eagraigh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh oíche bhuíochais, Déardaoin an 23 Bealtaine, i gCaisleán Inis Córthaidh chun buíochas a ghabháil leo as a ndúthracht agus a n-iarachtaí leanúnacha chun Ceantar Inis Córthaidh a choinneáil glan agus ag féachaint go maith.

Ba as an mBrí, Bun Clóidí, Baile an Daingin, Inis Córthaidh, Farna agus Cill Téile na grúpaí Bailte Slachtmhara a bhí i láthair ar an oíche.

Bhí cur i láthair faisnéiseach ag an ócáid ó Frank Burke, Comhordaitheoir Gníomhaithe ar son na hAeráide Chomhairle Contae Loch Garman, agus ó Christy Boylan, Moltóir do Chomórtas na mBailte Slachtmhara (Éire). Chuir an clárseoir aitheanta as Loch Garman, Úna Walsh, siamsaíocht ar fáil.

Comhaltaí Tofa Cheantar Bardasach Inis Córthaidh 2024 – Tionóladh an Toghchán Áitiúil ar an 7 Meitheamh 2024 agus chonaiceamar comhaltaí tofa ag filleadh: an Clr. Cathal Byrne, an Clr. Aidan Browne, an Clr. Barbara-Anne Murphy, an Clr. Jackser Owens agus an Clr. John O’Rourke, in éineacht leis an gClr. nua-thofa Pat Kehoe a toghadh i suíochán folamh a chomhghleacaí páirtí, an Clr. Kathleen Codd Nolan, a d’éirigh as i 2024 tar éis di beagnach fiche bliain seirbhíse a thabhairt do Cheantar Inis Córthaidh agus Contae Loch Garman.

FÉILTE AGUS IMEACHTAÍ

Lean Ceantar Bardasach Inis Córthaidh de bheith ag tacú le forbairt pobail in 2024 trí fhéilte agus imeachtaí áitiúla. Is príomhchuspóir i bPlean Corparáideach Chomhairle Contae Loch Garman é obair go dlúth le grúpaí agus coistí áitiúla agus aithníonn muid a thábhachtaí atá sé a chinntiú go gcuirtear clár féilte rathúil i bhfeidhm a chuireann Inis Córthaidh agus a ceantar máguaird ar an léarscáil agus a dhéanann leasa shuntasach don gheilleagar áitiúil.

Faoin gClár Féilte 2024 thacaigh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh le roinnt féilte, lena n-áirítear a leanas, gan a bheith teoranta dóibh:

Féile Bia & Torthaí ag Racáil – Deireadh Seachtaine Saoire Bainc na Bealtaine.

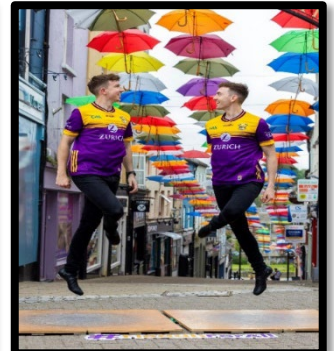
Lasadh Soilse Nollag Inis Córthaidh – Bhailigh slua mór in Inis Córthaidh le haghaidh lasadh soilse Nollag Inis Córthaidh. Chuir Daidí na Nollag, Bean Uí Chláas, na Sióga, agus carachtair ó Phaintmím Ráth an Iúir agus Scoil Damhsa Leacy, spraoi na féile ar fáil agus an paráid ag dul suas go dtí Cearnóg an Mhargaidh. Bhí an-tóir ar phéinteáil aghaidheanna saor in aisce agus ar thatúnna gealra do leanaí ar an lá, chomh maith leis an meaisín sneachta a chruthaigh atmaisféar Nollag iontach. Chraol Raidió Thoir Theas beo ó Cearnóg an Mhargaidh ó 3i.n. le gnólachtaí áitiúla lena n-áirítear M&M Meats, Evolv Health, Smyths Homevalue agus Glamour Boutique ag dul beo ar an aer chun Inis Córthaidh a chur chun cinn agus chun gach duine a spreagadh chun siopadóireacht a dhéanamh go háitiúil an Nollaig seo.

Imeachtaí Fhleadh Cheoil an Chontae – Mar chuid de Fhleadh Cheoil an Chontae, d'óstáil Ceantar Bardasach Inis Córthaidh sraith imeachtaí pop-up sna háiteanna seo a leanas i mí an Mheithimh. An 23 Meitheamh rinne The Wild Turkey's agus Gavin Buggy taibhiú ag Ionad Náisiúnta Éirí Amach 1798 agus ar an 6 Iúil, rinne Celtic Routes taibhiú ag The Village at Wheelocks. Tógadh físeáin agus grianghraif dróin ag gach ceann de na himeachtaí a thaispeánfaidh láithreáin tábhachtacha i gCeantar Bardasach Inis Córthaidh.

Bhí Comórtas Sráid-Cheoil Traidisiúnta na hÉireann ar siúl an 22 Meitheamh i mBaile Inis Córthaidh. Bronnadh an chéad áit ar Chlann Uí Dhonnabháin; tháinig CCÉ na Carraige Báine sa dara háit agus tháinig an grúpa deartháireacha agus deirfiúireacha Ar Nós Na Gaoithe sa tríú háit.

Bhí sceitimíní ar chách in Inis Córthaidh nuair a d'óstáil Ceantar Bardasach Inis Córthaidh an grúpa TikTok cáiliúil idirnáisiúnta, The Gardiner Brothers, in imeacht Fleadh Imeachallach iontach.

Chuir siad iontas ar na sluaite ag Cnoc Fhiodh na gCaor, Caisleán Inis Córthaidh, Cearnóg an Mhargaidh agus Sráid na Sláine faoi na scáthanna fearthainne ildaite. Tá beagnach 100k amharc ar an bhfíseán ar na meáin shóisialta a fheicfidh a lucht leanúna ar fud an domhain.

Cuairt ó Chumann Saorfhear Chathair London – Chuir Cathaoirleach Cheantar Bardasach Inis Córthaidh, an Clr. John O'Rourke, agus Comhaltaí Cheantar Bardasach Inis Córthaidh fáilte chroíúil roimh John Barber – Máistir na Ceardchumannn, agus baill de Chumann Saorfhear Chathair London. Reáchtáladh bróinse i gCaisleán Inis Córthaidh don toscaireacht áit ar thug an Clr. O'Rourke nuashonrú dóibh ar fhorbairtí nua ó bhí a gcuairt dheireanach ann i 2019.

RANNPÁIRTÍOCHT AN PHOBAIL

Gradaim Shibhialta – Bhí oíche Ghradam Sibhialta ar siúl i gCaisleán Inis Córthaidh Déardaoin an 16 Bealtaine chun aitheantas agus onóir a thabhairt do ghaiscí daoine aonair agus grúpaí laistigh de Cheantar Bardasach Inis Córthaidh. Comhghairdeas agus maith sibh go léir.

Gaiscí Spóirt – Dannan Long, Abbie Doyle, John Connors, Sean Nolan, Shauna Kearney, Club Crú Capaill The Woodsmen, Foireann A Loch Garman (Púl), Ann Redmond – Captaen Fhoireann Dairteanna Loch Garman, Charlie Dixon, Evan Thorpe, Oscar Mordaski, Micheál Dolgilevics, Sean Kelly, Oisín Goff.

Na hEalaíona – Grúpa Drámaíochta Bhun Clóidí-Chill Maisil agus Maria Nolan. Rinne an clárseoir cumasach, Úna Walsh, a bhfuil aithne uirthi ó thrí chlár ar an Late Late Show ar RTÉ, ceol a sheinm le linn an tsearmanais. Agus í ag léiriú a tallann iontach mar cheoltóir, sheinn Úna a cuid cumadóireachtaí féin ag an ócáid.

SCÉIM DEONTAS BLÁTHANNA AGUS PÉINTEÁLA AGHAIDH SIOPA

Bhí Scéim Deontas Bláthanna agus Péinteála Aghaidh Siopa Cheantar Bardasach Inis Córthaidh ar siúl arís in 2024. Chuidigh an scéim le húinéirí/oibreoirí gnó oibreacha a dhéanamh a fheabhsaigh cuma sheachtrach a n-áitreabh gnó. Lorgaíodh iarratais ó mhaoine tráchtála sna háiteanna seo a leanas: Baile an Daingin, An Bhrí, Bun Clóidí, Inis Córthaidh, Baile Dháibhí, Fearna agus Cill Téile. Seo a leanas na deontais a cuireadh ar fáil do 2024:

Péinteáil Aghaidh Siopa	€300	Scéim Deontas Bláthanna	€150
21 iarratas don Scéim Deontas Péinteála/Scáthláin			€5,632.79.
26 iarratas don Scéim Deontas Bláthanna			€3,266.21

Tugadh isteach an scéim chun tarraingteacht an bhaile a fheabhsú agus chun áit níos fearr a dhéanamh de le maireachtáil, le hobair agus le hinfheistiú ann.

DEONTAIS ÁINEASA AGUS ÁISIÚLACHTA

Tá ról na ngrúpaí pobail i soláthar áiseanna áineasa agus áisiúlachta i gCeantar Inis Córthaidh aitheanta le fada ag Comhairle Contae Loch Garman. Sa bhliain 2024 thug Ceantar Bardasach Inis Córthaidh tuilleadh tacaíochta do na heagraíochtaí fiúntacha seo trí mhaoiniú os cionn €47,150.00 a bhronnadh ar thart ar 84 grúpa áitiúil faoi Scéim Deontas Áiseanna & Ealaíon 2024.

Riar Ceantar Bardasach Inis Córthaidh maoiniú os cionn **€10,800.00** freisin do 18 gCumann Cónaitheoirí ar fud an cheantair chun cabhrú le plandáil agus feabhsuithe ginearálta eastáit.

CAISLEÁN INIS CÓRTHAIDH AGUS IONAD 1798

Sa bhliain 2024, thug 10,712 duine cuairt ar Chaisleán Inis Córthaidh agus bhí 5,711 cuairteoir ag Ionad Náisiúnta Éirí Amach 1798, le 2,130 breise d'Eispéireas Nollag Draíochta Daidí na Nollag, rud a thug iomlán de 18,553 cuairteoir ar an dá shuíomh. Reáchtáladh 90 turas grúpa ó bhunscoileanna, meánscoileanna agus coláistí tríú leibhéal, chomh maith le grúpaí scoir ghníomhacha agus grúpaí leasmhara speisialta. Reáchtáladh 39 imeacht, rang, ceardlann agus searmanas sibhialta breise freisin.

Bhí Caisleán Inis Córthaidh ina rannpháirtí lárnach i bhFéile Bia & Torthaí ag Racáil, sa Fhleadh Imeachach agus i Lasadh Soilse Nollag bhaile Inis Córthaidh. D'óstáil an Caisleán trí thaispeántas ealaíne áitiúla freisin, mar aon le taispeántas samhraidh coimeádta go himmheánach, 'Barr a Réime' – Sárloachra Spóirt Loch Garman, le cúnamh cineálta ó Chartlann Chomhairle Contae Loch Garman.

Léirigh an taispeántas blianta fada de gaiscí spóirt ar fud an chontae agus d'fhéach lúthchleasaithe Loch Garman agus a dteaghlaigh chomh maith le cuairteoirí ó gach cearn den domhan air.

D'óstáil Ionad Náisiúnta Éirí Amach 1798 a 3ú Scoil Samhraidh agus 'Lá Éirí Amach 1798' bliantúil le léachtóirí, athléirítheoirí, ceol agus gníomhaíochtaí do shlua de bhreis is 300 duine, a tionóladh i gcomhthráth le Comóradh an Lae is Faide ar Chnoc Fhiodh na gCaor an 21 Meitheamh. Fuair an fhéile maoiniú páirteach ó Chomhairle Contae Loch Garman agus ó Dheontas Féilte Beaga Fháilte Éireann.

Maoiníodh tríd an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán deisiúcháin agus uasghráduithe a raibh géarghá leo ar an Ionad, lena n-áirítear nuachóiriú na cistine agus na n-áiseanna leithris, urláir nua, deisiúcháin fuinneog, péinteáil, suiteáil soilsithe ísealfhuinnimh, agus droichead iontrála nua. In 2024 athosclaíodh an spás caifé mar Cafe 98, faoi bhainistíocht Tim & Fiona Phelan. Tá sé seo tar éis níos mó feasachta a mhúscaillt ar Ionad 1798 i measc mhuintir na háite agus cuairteoirí ar an gceantar.

AN TIONAD CUR I LÁTHAIR

Is áis ealaíon pobail bhríomhar é Ionad Cur i Láthair Inis Córthaidh. Oibríonn Ceantar Bardasach Inis Córthaidh i gcomhpháirtíocht le hIonad Ealaíon Loch Garman chun an t-ionad ealaíon pobail sa Chontae a bhainistiú agus a chur chun cinn. Lean 2024 de bheith ina bhliain an-ghnóthach don Ionad Cur i Láthair le tacaíocht bhreise agus mar mhol riaracháin do thionscadal Áiteanna Cruthaitheacha Inis Córthaidh a dtacaíonn Ionad Ealaíon Loch Garman leis freisin. Tugadh tacaíocht do bhreis is 402 ealaíontóir ó Loch Garman agus ó Éirinn tríd an gclár amharc-ealaíon trí dheiseanna taispeántais, comhairle choimeádaíochta agus treoir mhaoinithe. Shroich líon na ndaoine a d'fhreastail ar sheoladh taispeántas agus cuairteoirí ar an ngailearaí os cionn 3,000. Idir an dá linn, bhí líon iomlán lucht féachana de 4,015 ag imeachtaí a cuireadh in áirithe trínár gcóras Ticketsolve i rith na bliana agus thacaigh an t-ionad le breis is 603 ligean ar cíós ag tacú le grúpaí áitiúla agus éascaitheoirí ceardlainne agus ealaíontóirí. D'óstáil an t-ionad freisin breis is 105 cruinniú agus imeacht de chuid Chomhairle Contae Loch Garman.

Tá ról ríthábhachtach ag an Ionad Cur i Láthair, atá á bhainistiú ag Ionad Ealaíon Loch Garman, i soláthar agus i dtacaíocht a thabhairt d'éagsúlacht tairisceana ealaíon agus cultúir laistigh de phobal Inis Córthaidh. Cinntíonn an chomhpháirtíocht le hIonad Ealaíon Loch Garman go gcuirtear dea-rialachas agus bainistíocht ar fáil san ionad. Áirítear san fhoireann, bainisteoir lánaimseartha amháin agus ról comhroinnte mar Bhainisteoir Amharc-Ealaíon mar aon le post amháin ar Fhostaíocht Pobail agus trí phost faoin Scéim Tús. Tá géarghá le hathchóirithe caipitil ar an ionad. Tá roinnt cistí tacaíochta faighte ag Ionad Ealaíon Loch Garman trí Fhorbairt Áitiúil Loch Garman le haghaidh uasghráduithe ar threalamh agus ar thoscán thar na blianta ach tá gá le hinfheistíocht i gcothabháil struchtúrach agus chun costais leanúnacha atá ag ardú i bhfoireann, i gclár agus in oibríochtaí a chothabháil ar mhaithe le hinbhuanaitheacht leanúnach.

CEANTAR BARDASACH GHUAIRE-CHILL MHUCRAISE

Lean foireann agus baill tofa Cheantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise de bheith ag obair le chéile go rathúil ar feadh 2024. Tá siad tiomanta do sheirbhísí ar ardchaighdeán a sholáthar, caidrimh oibre táirgiúla a fhorbairt le geallsealbhóirí áitiúla agus na saincheistean atá tábhachtach don cheantar a chur chun cinn. Tacaíonn sé seo le fíis chomhroinnte chun Ceantar Ghuaire-Chill Mhucraise a fhorbairt mar áit a roghnaítear le maireachtáil, le hobair agus le cuairt a thabhairt uirthi.

TIONSCADAIL BONNEAGAIR A SEACHADADH IN 2024 – Tá rolladh amach leanúnach d'oibreacha ar scála mór agus beag araon.

MAOINIÚ TAISTIL GHNÍOMHAIGH I mBAILTE DO 2024 – Bealaí Sábháilte chun na Scoile – Scoil Lárnach Ghuaire (€50,000). I measc na n-oibreacha a bhí i gceist bhí crosaire nua do choisithe agus teannadh aomhail, línte radhairc feabhsaithe, agus nascadh cosáin feabhsaithe.

FÓGRAÍ MAOINITHE IN 2024

- **Mol Spóirt & Gníomhaíochta an Chósta Thoir (Naomh Waleran)** – D'fhógair na hAí Catherine Martin agus Thomas Byrne na leithdháilte maoinithe faoin gCiste Bonneagair Spóirt ar Scála Mór ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán. Gheobhaidh Mol Spóirt agus Gníomhaíochta an Chósta Thoir €4.9m faoin Scéim seo, agus cuirfidh Comhairle Contae Loch Garman maoiniú meaitseála leis sin, rud a thugann buiséad iomlán de bheagnach €10m don chéad chéim den fhorbairt seo. Forbrófar an bealach rochtana, na páirceanna imeartha, rianta lúthchleasaíochta & siúil agus tírdhreachú sa chéim seo.
- **Tionscadal THRIVE - Teach Margaidh Ghuaire** – Maoiniú €7m faoi THRIVE, an Scéim Athbheochana Oidhreachta Lár Bailte ar dTús, arna bronnadh faoi Chlár Réigiúnach CFRE an Oirdheiscirt agus na Láir-Tíre 2021-2027. Úsáidfear an maoiniú seo chun an foirgneamh is sine i nGuaire a athghiniúint – Teach Margaidh Ghuaire, a bhfuil baint aige le bunú Bhaile Ghuaire – i gcomhréir le cur chuige Lár Bailte ar dTús.
- **Coimpléasc Pobail Shéipéal na hAbhann** – D'fhógair an tAire Heather Humphreys maoiniú €1,797,919 faoin gCiste Infheistíochta Ionad Pobail tríd an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail chun Ionad Pobail nua a fhorbairt ag Coimpléasc Pobail Shéipéal na hAbhann.

BUAICPHOINTÍ FEABHSÚCHÁIN POBAIL 2024

- Áiseanna Itheacháin Lasmuigh – Suiteáladh painéil nua le haghaidh foirgneamh itheacháin lasmuigh i mí Feabhra. Bhí an t-aiseolas ó ghnólachtaí an-dearfach agus le linn tréimhsí lasmuigh den séasúr, úsáidtear na foirgnimh ilfheidhmiúla seo chun imeachtaí a óstáil.

SCÉIMEANNA DEONTAS

- Leithdháileadh Deontais Áiseanna & Ealaíon agus Chomhlachais Cónaitheoirí ar luach **€103,000** ar **137** Grúpa Pobail in 2024.

I measc na dtionscadal a maoiníodh faoin Scéim Deontas Áiseanna agus Ealaíon bhí feabhsuithe beaga ar shráidbhailte, tionscnaimh forbartha pobail, oidhreacht áitiúil a chur chun cinn, plandáil crann, toir, tírdhreachú, agus suim sna hEalaíona a chur chun cinn.

I measc na dtionscadal a maoiníodh faoin Scéim Deontas do Chomhlachais Cónaitheoirí bhí feabhsú áiseanna pobail agus cur le cuma eastát tithíochta príobháideacha.

- Leithdháileadh **€150,000** san iomlán faoin Scéim Deontas Forbartha Ceantair 2023-2024 mar seo a leanas:
- Leithdháileadh Pobail 2023 (Guaire)
Ionad Acmhainní Ghuaire €45,000
- Scéim Deontais Chaipitil Pobail 2024 (Guaire)
23 X Grúpa Pobail €45,000
- Leithdháileadh Pobail 2023 & 2024 (Cill Mhucraise)
 - Cosán & Réimse Poiblí Bhaile Uí Chonnmhaí €10,000
 - Gairdín Pobail an Abhalloirt €50,000

BOTHÁN NA bhFEAR I nGUAIRE

An 21 Bealtaine, cheiliúir Bothán na bhFear i nGuaire oscailt oifigiúil a n-áise nua ar Shráid Mhic Cúirtín, arna hoscailt ag an gCathaoirleach Pip Breen.

Tá an spás nua seo cruthaithe cheana féin mar shócmhainn iontach don phobal, mar gur chruthaigh scileanna agus taithí an ghrúpa seo na nótaí ceoil a chonacthas i nGuaire, rud a chuir le fáilte chroíúil ag Fleadh Cheoil Loch Garman thar dheireadh seachtaine an 17ú go dtí an 19ú Bealtaine.

IONAD ACMHAINNE TEAGHLAIGH GHUAIRE

D'oscail Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghuaire, atá athchóirithe le déanaí, a áitreabh nua go hoifigiúil ar Shráid Mhic Diarmada, Guaire an 23 Bealtaine. Is sampla é an t-áitreabh nua seo den chomhoibriú leanúnach le Comhairle Contae Loch Garman agus na príomh-mhaoinitheoirí, Tusla, mar chuid den Chlár Náisiúnta Ionad Acmhainní Teaghlaigh. Feidhmeoidh an tIonad seo mar Ionad Pobail laistigh den bhaile chomh maith agus tá spásanna curtha ar fáil a fhreastalóidh ar ghrúpaí de mhéideanna éagsúla.

IONAD AN ATHAR MURPHY – Nochtadh oifigiúil foirgneamh tuí ar an 26 Bealtaine.

SCÉIM ATHNUACHAN BAILTE AGUS SRÁIDBHAILTE 2021 – ÁTH AN CHORRÁIN

Oscailt Ionad Pobail Áth an Chorráin atá athchóirithe le déanaí, go hoifigiúil ag an Aire James Browne agus an Clr. Pip Breen an 26 Bealtaine. Ceadaíodh maoiniú chun cabhrú le forbairt siopa agus mol digiteach san Ionad Pobail atá ann cheana féin faoin Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte 2021.

Thug an tionscadal seo seomraí tréigthe ar ais in úsáid mar áis fiontraíochta sóisialta atá ag feidhmiú. Cuireann an Siopa Pobail riachtanais laethúla agus grósaeraí bunúsacha ar fáil, agus cuireann an mol cianoibre mol digiteach agus ionad oiliúna ar fáil do ghrúpaí áitiúla, mol staidéir tráthnóna do dhaltai áitiúla agus tacaíonn sé le cothromaíocht oibre is saoil agus le meabhairshláinte agus folláine.

Thug an tionscadal seo áiseanna a bhí géarghá leo chuig an sráidbhaile chun feabhas iomlán a chur ar an sráidbhaile, ar an saol sa sráidbhaile agus ar dheiseanna cianoibre do mhuintir na háite.

OIBREACHA FEABHSÚCHÁIN ROCHTANA DO CHÁCH AGUS AOISBHÁ BHAILE MUINE

An 31 Bealtaine, tar éis chríochnú Oibreacha Feabhsúcháin Rochtana do Chách agus Aoisbhá Bhaile Muine, osclaíodh “Slí Mhatha” go hoifigiúil - cosán nua agus ceann atá i bhfad níos inrochtana a théann chuig Trá Thuaidh Bhaile Muine. Ainmníodh an cosán i ndiaidh gníomhaí áitiúil do dhaoine faoi mhíchumas, Matthew McGrath, a bhí ag stocaireacht ar son tránna uile a dhéanamh níos oiriúnaí do dhaoine faoi mhíchumas.

TIONSCNAMH GLAN 2K LOCH GARMAN THUAIDH

Leanann Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise de bheith ag obair le Bailte Slachtmhara agus Grúpaí Forbartha Thuaisceart Loch Garman don tionscnamh 2K Loch Garman Thuaidh. Is féidir leis na grúpaí uile an tionscnamh seo a chur chun cinn mar Thionscadal Glan Earraigh Náisiúnta agus baineann sé le daoine ag ‘uchtáil’ stráice bóthair 2km agus ag cinntiú go gcoimeádtar saor ó bhruscar é i rith mhí Aibreáin. I mbliana bhí 80 bóthar/160km á gcaomhnú ag oibrithe deonacha agus gabhaimid buíochas leo as a gcuid oibre leanúnaí.

Rinneadh cigireacht ar na ceantair i rith mhí Aibreáin agus bronnadh caighdeán Óir, Airgid nó Cré-umha bunaithe ar leibhéal an bhruscair.

Chuir an Leas-Chathaoirleach, an Clr. Fionntán Ó Súilleabháin, fáilte roimh Ghrúpaí Pobail ó cheann ceann Loch Garman Thuaidh go hOifigí Cathartha agus Leabharlann Ghuaire ar an 30 Bealtaine áit ar bronnadh a gcuid Duaiseanna Glan 2K Loch Garman Thuaidh orthu. Bhí an-rath ar an dtionscnamh Cheantar Ghuaire-Chill Mhucraise seo arís agus pobail ag obair go crua chun feabhas a chur ar a dtimpeallacht.

MAOINIÚ BHABHTA 2 ÓN gCISTE AITHEANTAIS POBAIL

Fógraíodh an dara babhta maoinithe faoin gCiste Aitheantais Pobail i mí Iúil agus bhí na hiarratasóirí rathúla seo a leanas ina measc:

Halla Pobail Riachtanais Óige Ghuaire	€55,000
Halla Cuimhneacháin Chill Mhucraise	€92,500

ÓCÁIDÍ SIBHIALTA 2024

Imeacht Bailte Slachtmhara Loch Garman Thuaidh – Bhí fáiltiú cathartha ar siúl in Óstán Pháirc Ashdown ar an 26 Feabhra chun buíochas a ghabháil le baill na nGrúpaí Bailte Slachtmhara go léir laistigh den cheantar as an méid ollmhór oibre a dhéanann siad ina mbailte agus ina sráidbhailte áitiúla.

Bronnadh Teastas Buíochais ar gach grúpa as an obair a dhéanann siad thar ceann a bpobal. Fuair Grúpaí Bailte Slachtmhara na hAbhann Duibhe agus Ghuaire duaiseanna speisialta mar aitheantas ar a mBonn Óir agus a mBonn Cré-umha faoi seach sa Chomórtas Náisiúnta.

Laochra ar Rothaí – An **9 Meán Fómhair**, bhí grúpa iontach de 80 comhraiceoir dóiteáin i nGuaire, 40 ó FDNY Nua-Eabhrac agus 40 ó Éirinn, a ghlac páirt in imeacht rothaíochta carthanachta iontach. Rothaigh an fhoireann, arna eagrú ag NRFA, ó Bhaile Átha Cliath go Cionn tSáile chun tacú le Aoibheann's Pink Tie, carthanas náisiúnta ailse leanaí na hÉireann.

Ag tosú ar a dturas ó Áras Ambasadóir Mheiriceá i bPáirc an Fhionnuisce, rothaigh na comhraiceoirí dóiteáin síos an cósta thoir álainn, ag dul trí Bhré, Baile Chill Mhantáin, agus an tInbhear Mór sular shroich siad Guaire le críochnú ag Óstán Amber Springs áit ar reáchtáil Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise fáiltiú.

TOSCAIREACHTAÍ AR CUIAIRT 2024

Cuairt a Shoilse Gary Gray, Ambasadóir na hAstráile go hÉirinn – Bhí áthas ar an gCathaoirleach, an Clr. Pip Breen, fáilte a chur roimh Ambasadóir na hAstráile, a Shoilse Gary Gray, agus a bhean chéile, Pippa McIntosh, chuig an Ionad Cathartha agus Seomra na Comhairle an 15 Eanáir.

D'fhreastail an tUasal Gray agus a bhean chéile ar shraith imeachtaí timpeall an bhaile, lena n-áirítear bualadh le mic léinn ó Choiste an Tearmainn ag Scoil Lárnach Ghuaire, Myles Doyle My Select Grocer ar Phríomhshráid Ghuaire áit ar labhair John Doyle faoin raon leathan bia áitiúil ar ardchaighdeán a tháirgeann Éire, Saotharlann The Hatch áit ar bhuaill siad le roinnt gnólachtaí atá ina mbaill de Chumann Tráchtála Loch Garman agus ar deireadh, turas ar Chlub CLG Naomh Éanna faoi stiúir Chathaoirleach an Chlub, Tony Molloy.

Tá roinnt naisc ag Ambasadóir na hAstráile le Guaire agus le linn taighde a mhná céile faoi stair áit chónaithe Ambasadóir na hAstráile i mBaile Átha Cliath, thángthas ar naisc le teaghlach Willoughby i nGuaire.

Cuairt a Soilse Claire D. Cronin, Ambasadóir Stáit Aontaithe Mheiriceá go hÉirinn – Thug Ambasadóir na Stát Aontaithe chun na hÉireann, a Soilse Claire D. Cronin, cuairt ar Ghuaire an **12 Feabhra** agus fuair sí fáilte chroíúil in Oifigí Cathartha Ghuaire ón gCathaoirleach, an Clr. Pip Breen, áit ar chuir sé béim ar na naisc láidre idir Loch Garman agus na Stáit Aontaithe. Tugadh cuireadh don Bhean Uasal Cronin leabhar na gcuariteoirí oirice a shíniú in Oifigí Cathartha Ghuaire freisin.

Ina theannta sin, bhí an-áthas ar Bhean Uasal Cronin bualadh le baill de na Wexford Eagles, Club Peile Meiriceánaí cónaitheach Ghuaire.

Cuairt a Shoilse Norio Maruyama, Ambasadóir na Seapáine go hÉirinn – Thug Ambasadóir na Seapáine go hÉirinn, a Shoilse Norio Maruyama, cuairt ar Ghuaire ar an 16 Bealtaine agus d'fhreastail sé ar shraith imeachtaí timpeall an bhaile agus an cheantair.

Bhuail an tUasal Maruyama le daltaí ó Scoil Phobail Ghuaire, Scoil Ealaíne Ghuaire agus Riachtanais Óige Ghuaire. Léirigh cuairt ar Shaotharlann The Hatch conas a dhéanann cuid de na cuideachtaí atá ag feidhmiú ann gnó leis an tSeapáin, rud a d'fhág go raibh plé táirgiúil le Cumann Tráchtála Chontae Loch Garman.

Bhí an tUasal Maruyama ina aoi ag an Seanadóir Malcolm Byrne agus chuir an Cathaoirleach, an Clr. Pip Breen, fáilte roimhe sa bhaile freisin le Fáiltiú Cathartha in Oifigí Cathartha Ghuaire, áit ar tugadh cuireadh dó leabhar na gcuairteoirí oirce a shíniú.

Chun críoch a chur lena chuairt, d'fhreastail an tUasal Maruyama agus a thoscairí ar sheoladh Fleadh Cheoil Loch Garman in Oifigí Cathartha agus Leabharlann Ghuaire.

Cuairt a Shoilse Paul Johnston, Ambasadóir na Breataine go hÉirinn – Thug Ambasadóir na Breataine go hÉirinn a Shoilse Paul Johnston, cuairt ar Ghuaire an 24 Meitheamh agus d'fhreastail sé ar shraith

imeachtaí timpeall an bhaile agus an cheantair chun plé a dhéanamh ar naisc trádála, turasóireachta, oideachais agus chultúir.

Bhuail an tUasal Johnston le daltaí ó Bhunscoil Naomh Seosamh, thug sé cuairt ar Irish Country Meats agus ar Shaotharlann The Hatch áit ar phléigh sé le Cumann Tráchtála Chontae Loch Garman.

Bhí an tUasal Johnston ina aoi ag an Seanadóir Malcolm Byrne agus chuir an Cathaoirleach, an Clr. Pip Breen, fáilte roimhe sa bhaile freisin le Fáiltiú Cathartha in Oifigí Cathartha Ghuaire, áit ar tugadh cuireadh dó leabhar na gcuairteoirí oirce a shíniú.

Cuairt Ambasadóir na Nua-Shéalainne go hÉirinn – Thug Ambasadóir na Nua-Shéalainne go hÉirinn, a Shoilse Trevor Mallard, cuairt ar Ghuaire an **10 Meán Fómhair** agus d'fhreastail sé ar shraith imeachtaí ar fud an bhaile agus an cheantair.

Thosaigh an tUasal Mallard le cuairt ar Mhion-Fheirm Kia Ora, agus ina dhiaidh sin cruinniú le Comhairle na Mac Léinn agus le mic léinn na Polaitíochta & na Sochaí i gColáiste Chreiche agus ina dhiaidh sin turas ar Shaotharlann The Hatch áit ar bhuail sé le Cumann Tráchtála Loch Garman agus gnólachtaí áitiúla chun deiseanna gnó agus trádála a fhiosrú. Thug an tUasal Mallard cuairt ar Thaithí Mheánaoiseach Fhearna agus ar Chlub Rugbaí Ghuaire freisin.

Bhí an tUasal Mallard ina aoi ag an Seanadóir Malcolm Byrne agus chuir an Clr. Pip Breen, Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman, agus an Clr. Oliver Walsh, Cathaoirleach Cheantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise, fáilte roimhe freisin. Tar éis Fáiltiú Cathartha in Oifigí Cathartha Ghuaire, áit ar tugadh cuireadh don Uasal Mallard leabhar na gcuairteoirí oirce a shíniú, bhí plé poiblí agus seisiún Ceisteanna agus Freagraí faoi “An Nua-Shéalainn & Éire” ar siúl i Leabharlann Ghuaire.

BUAICPHOINTÍ IMEACHTAÍ AGUS FÉILTE 2024

Ceiliúradh Lá Fhéile Pádraig 2024 – Bhí rath mór ar Pharáid Lá Fhéile Pádraig Ghuaire i mbliana. Ba é téama pharáid na bliana seo ná “Finscéalta Ceoil na hÉireann” chun aitheantas a thabhairt do ról an cheoil agus na gceoltóirí i gCultúr agus in Oidhreacht na hÉireann ar Lá Náisiúnta an Oileáin, go háirithe agus Fleadh Cheoil na hÉireann á óstáil i Loch Garman agus cailliúint roinnt ainmneacha móra ó shaol ceoil na hÉireann le 12 mhí anuas. Ghlac 42 iontráil ó ghnólachtaí, grúpaí spóirt agus pobail agus bannaí Ghuaire páirt i mbliana agus bhí an tArd-Mharsál, Veronica Lombard, chun tosaigh.

Féile Tor na Bealtaine Ghuaire – Bhí an ócáid phobail bhliantúil “Déanaimis Tor na Bealtaine a Mhaisiú” ar siúl Oíche Bhealtaine, an 30 Aibreán. Bhuail idir óg agus aosta le chéile faoin ‘Circ Pavilion’ i gCearnóg Chathartha Ghuaire in aice leis an Tor Bealtaine poiblí le haghaidh oíche ceoil thraidisiúnta, amhránaíochta, filíochta, scéalta agus damhsa agus muid ag roinnt agus ag malartú traidisiúin maidir le fáilte a chur roimh an samhradh.

Grúpa Scríbhneoirí Amhrán - Chuir Guaire
fáilte roimh Ghrúpa Scríbhneoirí Amhrán
Mercyland ar ais don dara bliain as a
chéile

díreach in am do Fhleadh Cheoil Loch Garman. Is imeacht idirnáisiúnta scríbhneoireachta amhrán é seo a chomhóstalann an ceoltóir áitiúil Sammy Horner agus buaiteoir Grammy Phil Madeira.

Chuir an Cathaoirleach, an Clr. Pip Breen, fáilte chroíúil roimh lucht freastail 2024 ag Loch Garman Arms an **14 Bealtaine**.

Chuir Acadamh Damhsa Éireannach Caroline Fleming fáilte chroíúil roimh chuiditheoirí idirnáisiúnta i nGuaire le taispeántas iontach amhránaíochta agus damhsa Éireannaigh.

Fleadh Cheoil Loch Garman – 2024 – An **16 Bealtaine** chuir Guaire tús le samhradh spleodrach agus speisialta d'imeachtaí bunaithe ar an bhFleadh le seoladh Fleadh Cheoil Loch Garman agus Imeachtaí Fleadh Imeachlach in Oifigí Cathartha Ghuaire. D'óstáil an Cathaoirleach, an Clr. Pip Breen, fáiltiú sna hOifigí Cathartha agus ina dhiaidh sin bhí siamsaíocht ó CC Guaire-Bhaile Ghearóid, Molly Carroll agus an Píobaire Uilleann Idirnáisiúnta, Mark Redmond.

Bhí atmaisféar croíúil agus fáilteach le braith thar an deireadh seachtaine agus grúpaí ag taisteal ó gach cearn den Chontae chun dul san iomaíocht le dul ar aghaidh go comórtas Laighean roimh Fhleadh Cheoil Náisiúnta na hÉireann a bheidh á reáchtáil i Loch Garman i mí Lúnasa.

Bhí seanghrianghraif ó Fhleadh Ghuaire 1962 ar taispeáint i bhForhalla Oifigí Cathartha Ghuaire, ag tabhairt léargas ar stair shaibhir Fhleadh an bhaile. Rinneadh doiciméadú ar chuntas pearsanta ar an imeacht ó fhear áitiúil, Tomás Keegan, a ghlac páirt san ócáid i 1962, don taispeántas seo freisin.

Chuir an ócáid tús le sraith cheiliúrtha roimh Fhleadh Cheoil na hÉireann i mí Lúnasa

Lá Náisiúnta Cruinniú na nÓg 2024 – An **15 Meitheamh**, ghlac páistí agus daoine óga páirt i réimse imeachtaí a chruthaigh ealaíontóirí, cruthaitheoirí agus eagraíochtaí Loch Garman. D’óstáil Leabharlann Ghuaire roinnt imeachtaí, lena n-áirítear ceardlann bunaithe ar dhrámaíocht, “Don’t Drink the Water!” agus dhá Cheardlann Cluichíochta “Meet the Maker Session” agus “Alt.Ctrl.Game.Craft.”

I measc imeachtaí eile sa cheantar bhí “Leictreonaic Spreagúil! Smaointeoireacht Chruthaitheach & Réiteach Fadhbanna i Saol na Teicneolaíochta” ag FixCraft, Bóthar Mhichíl agus “Gala Amhairc Gheoiméadrach & Rialacha a Cheapadh Trí Ealaín Talún” ag Gairdíní Cathartha Ghuaire inar dhein páistí patrúin agus pictiúir áille le meascán d’ábhair nádúrtha ar nós peitil bláthanna, duilleoga, cóin ghiúise agus craobhóga.

Féile Ealaíon na Bearna 2024 – Tionóladh an ceathrú Féile Ealaíon na Bearna bhliantúil déag i mBaile Thomáis, Guaire agus timpeall air i mí Lúnasa.

Taispeánadh clár faisnéise nua “Croghan’s Gold” faoi Rúid Óir Chill Mhantáin i 1795, arna choimisiúnú ag Féile Ealaíon an Ghapa agus maoinithe ag Ciste Pobail na Feirme Gaoithe, gach oíche roimh dhrama nua Chomhlacht Amharclainne Bhaile Átha Cliath, “Madeira” i mBunscoil Bhaile Thomáis. I measc imeachtaí eile sa scoil bhí Ceardlann do Pháistí & Tuismitheoirí agus Ceolchoirm Teaghlach leis an Whistleblast Quartet.

Féile Theach an Mhargaidh i nGuaire 2024 – Chonacthas filleadh beagán níos luaithe ar Fhéile Theach an Mhargaidh i nGuaire ag deireadh seachtaine an 19ú–21ú Iúil, le sluaite móra ag baint taitnimh as meascán ceoil thar thrí oíche agus Paddy Casey ina phríomhthaispeántóir oíche Aoine agus Buffalo Soul agus Mack Fleetwood ina bpríomhthaispeántóirí oícheanta Sathairn agus Domhnaigh.

Thacaigh ealaíontóirí Loch Garman/Ghuaire – Aoife Doyle, Los Mexicanos, Conmór Live Drummer, Frankenstein Bolts & Dr. Jim’s Acoustic Revue, mar aon le Soul Cowboys & Lucy June – leis na príomhthaispeántóirí.

Imeachtaí Imill Fhéile Theach an Mhargaidh i nGuaire – I measc imeachtaí imeallacha na féile bhí Lá Spraoi Teaghlaigh an-rathúil i bPáirc Cheantair Ghuaire agus seisiún bríomhar Fleadh san iarnóin Dé Domhnaigh ó Acadamh Damhsa Éireannach Caroline Fleming agus CCÉ Guaire/Bhaile Gharráin.

I measc imeachtaí imeallacha eile na féile bhí Turas Siúil de Ghuaire ó Gallivanting Tours, Cathanna Pokémon ag Cúinne an Gheek ó FixCraft.ie agus TK Print, Comórtas Sráid-Cheoil na Féile, Rith Spraoi Gúna Maisiúil, agus Margadh Sráide le hEalaíona, Ceardaíocht agus Bia Ceardaíochta.

Bhí sé mar aidhm ag an gCoiste Imeachtaí féile ar ardchaighdeán, oiriúnach don teaghlach a tháirgeadh ón tús agus dheimhnigh gach aiseolas a fuarthas ó lucht freastail gur baineadh é seo amach.

Rás na mBan – Don chéad uair ina stair 18 mbliana, thug Rás na mBan, an t-aon imeacht rothaíochta do mhná amháin in Éirinn, céim Loch Garman isteach ina sceideal cúig lá. An **6 Meán Fómhair**, chríochnaigh Céim 3 ar The Avenue, Guaire agus an lúthchleasaí Oilimpeach ó Pháras, Mia Griffin, ag ráibeáil chun bua.

Oíche Chultúir Ghuaire 2024 – Bhí borradh mór faoin gCeantar le haghaidh Oíche Chultúir an **20 Meán Fómhair** le neart imeachtaí cultúrtha le roghnú astu, ó thaispeántais agus cainteanna go ceol agus damhsa.

Do na daoine a bhfuil dúil acu sa stair, áiríodh leis an oíche sraith taispeántas agus turais ar Eaglais Mhichíl, caint le John Nangle ag iniúchadh an nasc idir teaghlach Esmonde agus ionradh na Normannach agus Imeacht Cartlainne Pobail i Halla Pobail Easca Mór arna óstáil ag Cumann Staire Loch Garman Thuaidh.

Tugadh féirín do saineolaithe ceoil le fuaimeanna Gorey Ukes ar an bPríomhshráid, Cór Pobail Glórtha Ghuaire i Leabharlann Ghuaire, Ensemble Gutha Baineann Suantraí i dTeampall Chríost, CCÉ Guaire-Bhaile Gharráin in Óstán Loch Garman Arms agus Seisiún Traidisiúnta in Óstán Pháirc Ashdown.

Chruthaigh agus léirigh Rachel Uí Fhaoláin agus John Ó Faoláin Ceol Mo Chroí Culture Club sa Chaifé Leabhar. Ba léiriú idirghlúine é seo a bhí lán le ceol, damhsa, filíocht, taispeántais scannán agus scéalta a thacaigh leis an nGaeilge inar fhéad baill den lucht féachana páirt a ghlacadh.

I measc imeachtaí eile a bhí ar siúl bhí Ealaíona, Ceardaíocht, Taispeántais Péintéireachta Beo agus Taispeántais Scannán.

Thug Oíche Chultúir 2024 rud éigin nua agus spreagúil go Guaire, le hionad úr agus imeacht iontach. Chruthaigh Mícheál Ó Ceallacháin oíche dhochreidte ceoil, comhrá, léitheoireachta leabhar, filíochta agus go leor eile. Ba sheisiún iontach 3 huaire an chloig é a bhí lán le léitheoireachtaí cumasacha, snagcheol den scoth, agus bia agus fíon blasta á gcur ar fáil don lucht féachana ar feadh na hoíche.

Tríd is tríd, bhí Oíche Chultúir i mBaile Ghuaire agus sna ceantair máguaird thar a bheith rathúil agus ba iontach an rud é imeachtaí a fheiceáil ag leathadh amach sna ceantair lasmuigh de bhaile Ghuaire.

Féile Ghrinn Bolg Buí Ghuaire – Agus Oíche Chultúir ag druidim chun deiridh, seoladh Féile Ghrinn Bolg Buí Ghuaire Dé hAoine, an 20 Meán Fómhair in Amharclann Bheag Ghuaire leis an gcuideachta iontach Enya Martin, Eric Lalor, Willa White agus MC aíochta Adam Burke a chuir oíche dhochreidte grinn ar fáil.

Is príomhthiomántóir í an fhéile, atá anois ina tríú bliain, chun borradh a chur faoi gheilleagar oíche Ghuaire. Is é aidhm na féile seo próifíl Ghuaire a ardú mar cheann scríbe bliantúil, ag síneadh níos faide ná buaicshéasúr an tsamhraidh. Thar cheithre oíche, chuir an imeacht siamsaíocht den scoth agus gáire ar fáil, ag mealladh lucht féachana agus gnólachtaí le chéile. Agus í ag fáil aitheantais mar phríomhfhéile grinn, leanann sí de bheith ag cur tairbhí suntasacha eacnamaíocha ar fáil, ag tacú le gnólachtaí áitiúla agus ag feabhsú beogacht chultúir Ghuaire.

Oíche Shamhna de chineál Ghuaire – Bhí mothú scanrúil i nGuaire le linn sos lár téarma na scoile. Tháinig figiúirí gránna chun cinn timpeall an bhaile a chruthaigh Bothán na bhFear i nGuaire agus Riachtanais Óige Ghuaire. Thóg ár gcailleacha cónaitheacha, cruthaithe ag an ealaíontóir Kim Dagg, a suíomhanna rialta ar an bPríomhshráid.

Thug an staraí áitiúil, Willie Willoughby, grúpa de 50 duine ar thuras scanrúil mar thaibhse an Easpaig Ram ag tabhairt léargais ar stair rúnda agus doiléir an bhaile. Chuir aisteoirí óga ó Riachtanais Óige Ghuaire le spraoi an imeachta agus iad ag léim amach chun geit a bhaint as an lucht freastail.

Gan dabht, ba é buaicphointe Oíche Shamhna ná an Lá Spraoi do Theaghlaigh inar ghléas thart ar 1,500 páiste suas agus a bhailigh le chéile i bPáirc an Cheantair. Rinne DJ Liam Sharkey agus carachtair ghléasta iad a choinneáil siamsaithe sular thug siad faoi pharáid scanrúil timpeall na páirce. Cuireadh féiríní Oíche Shamhna ar fáil le caoinchead an Coffee Pod agus bhí péintéirí aghaidhe Riachtanais Óige Ghuaire ar fáil d'aon duine nach raibh cuma scanrúil go leor orthu.

Nollaig i nGuaire 2024 – Tharla an Lasadh Mór ar an 30 Samhain nuair a tháinig Daidí na Nollag go Guaire chun na soilse a lasadh agus séasúr na féile a chur ar bun sa bhaile. Chuir teacht an Grinch bac ar an mbliain seo, áfach; bhí Buddy an Síog agus Gardaí Ghuaire ar fáil agus cuireadh gnáthimeachtaí ar ais ar an mbóthar go tapa. Le cúnamh óna chúntóirí beaga ó Riachtanais Óige Ghuaire agus Amharclann Shine Bright agus i dteannta ceoil ó Gorey Ukes, las Daidí na Nollag na soilse.

CEANTAR BARDASACH ROS MHC THRIÚIN

Feidhmíonn Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin, cuid lárnach de Chomhairle Contae Loch Garman, mar mhol d'fhorbairt pobail, fás eacnamaíoch agus dul chun cinn inbhuanaithe i gContae Loch Garman. Sa bhliain 2024, d'oibrigh an ceantar go dícheallach chun bonneagar a fheabhsú, tacú le gnólachtaí áitiúla, deiseanna turasóireachta a fhorbairt agus feabhas a chur ar caighdeán maireachtála a chónaitheoirí.

Sa bhliain 2024, lean Ceantar Ros Mhic Thriúin spriocanna straitéiseacha a dhírigh ar fhorbairt inbhuanaithe, athbheochan pobail, agus nascacht fheabhsaithe. I measc na dtionscadal suntasach a cuireadh tús leo, a críochnaíodh nó atá ar siúl tá:

- Gairdín Céadfach Pháirc na bPiarsach ▪ Glasbhealach an Oirdheiscirt
- Oibreacha Dhún Canann
- Athghiniúint Lána Uí Bhraonáin / na Seamlas ▪
- Páirc Scátála Ros Mhic Thriúin
- Páirc Tithe Mótair Ros Mhic Thriúin
- Dearadh Léirmhínte Theach Solais Rinn Duáin

Bhí tionscadail Bonneagair agus Forbartha ina bpríomhfhócas d'iarrachtaí an cheantair in 2024:

- Siopa Gráin Shráid Eoin: Chomh maith lena athchóiriú, tá pleananna déanta do pháirc cois abhann in aice láimhe, agus gealltar go bhfeabhsóidh sé spásanna poiblí an bhaile. Meastar go mbeidh an tionscadal seo ina ghné shainiúil de Ros Mhic Thriúin nuair a bheidh sé críochnaithe.
- Glasbhealach an Oirdheiscirt: Tá an obair thógála ar siúl agus baineadh garspriocanna amach, agus an cosán lán-scartha socraithe chun suíomhanna nádúrtha agus stairiúla tábhachtacha a nascadh, ag tiomáint tairbhí eacnamaíocha, turasóireachta agus áineasa.
- Páirc Tithe Mótair agus Páirc Scátála: Tá obair ullmhúcháin, lena n-áirítear measúnuithe riosca tuitle agus ceaduithe pleanála, curtha ar aghaidh chun na háiseanna pobail seo a sholáthar. Tá cead pleanála ag an bPáirc Scátála agus tá sí ag fanacht le maoiniú.

TIONSCADAIL RÉIMSE POIBLÍ

Gairdín Céadfach – An 21 Bealtaine, chuir Páirc na bPiarsach fáilte roimh spás nua bríomhar nuair a osclaíodh an ghairdín póca-céadfach nua. Is spás é seo atá deartha go tuisceanach chun cuairteoirí a bhfuil cumais néar-éagsúla acu a mhealladh. Cuireann an spás seo, atá deartha chun na céadfaí a spreagadh, tearmann ar fáil don scíth, don oideachas agus d'iniúchadh céadfach. Feabhsaíonn oscailt an ghairdín chéadfach páirc an bhaile, ag cur spás uathúil ar fáil don taitneamh céadfach.

Sráid an Ché do Choisithe – Tá tionscadal Shráid an Ché do Choisithe fós ina phríomhfhócas d'iarrachtaí athbheochana an bhaile, ag teacht le Beartas Lár Bailte ar dTús an Rialtais agus leis an gCiste Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe (CAFT). Tá sé mar aidhm ag an tionscnamh uailmhianach seo Sráid an Ché a chlaochlú ina mhol bríomhar, atá cairdiúil do choisithe, ag

feabhsú nascachta idir lár uirbeach an bhaile agus Glasbhealach an Oirdheiscirt agus ag cur borradh faoi thurasóireacht agus tráchtáil áitiúil.

Tá dul chun cinn suntasach déanta ó bunaíodh an tionscadal. I mí na Bealtaine 2024, fógraíodh go raibh €864,884.72 faighte ón CAFT chun tacú leis an gcoisithe, agus meastar go mbeidh costas iomlán €1 milliún ar an tionscadal. Tá forbairt an tionscadail treoraithe ag an bPlean Lár Bailte ar dTús. Gealltar leis an tionscnamh Ros Mhic Thriúin a athshainiú mar cheann scríbe atá dírithe ar choisithe, ag baint leas as a tharraingteacht stairiúil agus a shuíomh cois Abhainn na Bearú.

SCÉIM TCI CHÉIM 1

Tar éis blianta fada ag fanacht, fuair céim a haon de Scéim TCI Ros Mhic Thriúin cead faoi dheireadh chun dul ar aghaidh agus déanfar an suiteáil i Ráithe 1 de 2025. Sa tionscadal seo, atá dírithe ar shábháilteacht an phobail a fheabhsú agus ar fhorfheidhmiú an dlí a chuidiú, suiteálfar ceamaraí TCI in áiteanna straitéiseacha ar fud an bhaile, leis an gcuspóir iompar frithshóisialta a dhíspreagadh agus torthaí a fheabhsú. Is céim shuntasach í an scéim seo i dtreo sábháilteacht a fheabhsú agus dúshlán áitiúla ar nós dumpáil mhídhleathach a réiteach.

SCÉIM ATHNUACHANA BAILTE AGUS SRÁIDBHAILTE (ABS)

Tá Ros Mhic Thriúin ag dul trí rabhartaí claochlaitheacha forbartha tríd an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte, tionscnamh rialtais atá deartha chun beatha nua a thabhairt do bhailte agus sráidbhailte tuaithe. Soláthraíonn an scéim seo maoiniú chun beocht eacnamaíoch, shóisialta agus chultúrtha a fheabhsú i gceantair ar nós Ros Mhic Thriúin. Cuireadh na tionscadail seo a leanas chun cinn tuilleadh le linn na bliana:

- Lána Uí Bhraonáin / Na Seamlais ABS2021 – €500,000 – beagnach críochnaithe – Is infheistíocht shuntasach iad na hoibreacha uasghrádaithe ar Lána Uí Bhraonáin agus na Seamlais atá dírithe ar na ceantair stairiúla seo i lár an bhaile a athbheochan. Cuireadh tús leo chun Lána Uí Bhraonáin agus Na Seamlais a chlaochlú ina spásanna poiblí, ilúsáide, beoga. Tá an dá cheann le bheith críochnaithe faoi Ráithe 2 2025.
- Athchóiriú Dhún Canann ABS2022 – €500,000 – ag druidim chun críche – Tá dul chun cinn seasta á dhéanamh ar na hoibreacha uasghrádaithe ag Dún Canann agus táthar ag súil go mbeidh sé críochnaithe i Ráithe 2 2025. I measc na bpríomhoibreacha tá deic an droichid a athchur, sreangú leictreach a uasghrádú agus feabhsuithe inmheánacha ar thrí cinn d'fhoirgnimh an dúin.
- ABS Bhaile Chúisín 2023 – €250,000 – oibreacha ar siúl – Tá dul chun cinn fós á dhéanamh ar thionscadal ABS Bhaile Chúisín, agus an tógáil ar bhothán nua na bhfear beagnach críochnaithe agus cabán adhmaid á shuiteáil mar bhothán na mban.
- ABS Ráth Gearróg 2023 – €500,000 – oibreacha ar siúl – Tá dul chun cinn á dhéanamh ar thionscadal ABS Ráth Gearróg freisin, agus plandáil á déanamh feadh teorainneacha an tsuímh. Tá tairiscintí á lorg faoi láthair le haghaidh tógáil an chlóis súgartha agus don ghné saoirseachta cloiche den tionscadal.

FÉILTE, IMEACHTAÍ AGUS CLÁR CULTÚIR

Sa bhliain 2024, bhí réimse bríomhar féilte i gceantar Ros Mhic Thriúin a léirigh a oidhreacht chultúrtha shaibhir, spiorad pobail, agus sármhaitheas ealaíonta. Idir imeachtaí ceoil a bhfuil cáil dhomhanda orthu agus traidisiúin áitiúla a bhfuil gean ag daoine orthu, bhí an bhliain marcáilte ag ceiliúraithe a tharraing cónaitheoirí agus cuairteoirí araon go croílár an bhaile stairiúil seo. I measc na n-imeachtaí ba shuntaí bhí Féile Pianó Ros Mhic Thriúin, Paráid Lá Fhéile Pádraig, agus gníomhaíochtaí féile na Nollag, agus chuir gach ceann acu le hatmaisféar beoga agus le

mothú dlúthpháirtíochta an cheantair. Tharla na himeachtaí seo a leanas in 2024

Scoil Samhraidh Kennedy	Féile Idirnáisiúnta Drámaíochta Eugene O'Neill
Córfhéile AIMS	Féile Normannach Dhún Dónaill
Féile Lá Fhéile Pádraig	Comóradh na Neachtlan Maigdiléana
Oíche na nGradam Cathartha	Cainteanna Sheachtain na hOidhreacht
Seisiúin an tSamhraidh	Féile Phianó Ros Mhic Thriúin
Tri the Hook / Hike to the Hook	Féile Ghiotáir Ros Mhic Thriúin
Nollaig Ros Mhic Thriúin	

Taispeántas – *Small Things Like These* – Scannánaíodh an scannán seo den chuid is mó i Ros Mhic Thriúin, agus thug sé sráideanna agus spiorad an bhaile chuig an scáileán mór, rud a chothaigh ceangal domhain le cónaitheoirí. Chun a eisiúint a cheiliúradh, d'óstáil Amharclann Naomh Mícheál roinnt taispeántas. I measc na dtaispeántas bhí dhá imeacht ar chuireadh amháin a bhí curtha in oiriúint do mhuintir na háite a chuir leis an scannán, do bhaill an chriú agus d'aisteoirí, ag tabhairt léargas dóibh ar a ngaisceacht chomhchoiteann le cairpéad dearg agus atmaisféar féile. Chruthaigh na taispeántais seo sceitimíní tnúthánach, agus na céadta bailithe le chéile chun a dtithe agus a gcomharsana a fheiceáil á ndéanamh neamhbhásmhar sa phictiúrlann.

Síneann tionchar an scannáin níos faide ná an amharclann, agus Ros Mhic Thriúin ag glacadh lena príomhpháirt le tionscnaimh ar nós turais siúil, ag treorú cuairteoirí trí láithreáin scannánaíochta ar fud an bhaile. Chomh maith leis sin, tugann múrmhaisiú iontach a thugann onóir do Cillian Murphy agus Claire Keegan ómós buan don garspíoc cineamatagrafaíochta seo. Ní hamháin go dtugann na hiarrachtaí seo aird ar rannpháirtíocht an bhaile ach meallann siad turasóirí atá fonnmhar a chlú nua-aimsithe a iniúchadh.

Fleadh Imill 2024 – Ag ullmhú do Fleadh Cheoil na hÉireann 2024, a raibh súil mhór léi, thug an Fhleadh Imeachtach ceiliúradh bríomhar ar cheol agus damhsa traidisiúnta na hÉireann go háiteanna éagsúla ar fud an Chontae. Ina measc siúd, d'óstáil Ros Mhic Thriúin féile trí lá, Fleadh Fest '24, i bPáirc na Leabharlainne álainn ón 28ú go dtí an 30ú Meitheamh. Chuir an imeacht saor in aisce seo fáilte roimh cheoltóirí agus damhsóirí a raibh cáil náisiúnta orthu. Le healaíontóirí ar nós Zoe Conway, John McIntyre agus Phelim Drew, leag an fhéile béim ar dhoimhneacht agus ar shaibhreas oidhreacht chultúrtha na hÉireann.

Mar réamhrá do phríomh-Fhleadh Cheoil na hÉireann i mBaile Loch Garman, bhí ról ríthábhachtach ag imeachtaí Fleadh Imeachtach Ros Mhic Thriúin maidir le hionchas a thógáil ar fud an chontae.

Tionóladh Fleadh Fest '24 breis agus mí roimh an bhféile níos mó,

agus ní hamháin gur léirigh sí tallann den scoth ach chothaigh sí meas níos doimhne ar na traidisiúin a léiríonn an Fleadh.

Léiríodh sraith scannán gearr do na meáin shóisialta in áiteanna turasóireachta tábhachtacha sa Cheantar agus bhí léirithe ann ó cheoltóirí agus amhránaithe áitiúla Loch Garman.

Bóthar Glas ag Teach Solais Rinn Duáin

Rath i bPáras 2024 – Phléasc ceantar Ros Mhic Thriúin amach i gceiliúradh agus beirt dá laochra spóirt, an Parailimpeach Linda Kelly agus an lúthchleasaí Oilimpeach Sophie Becker, á bhfáiltiú abhaile tar éis a dtaispeántas iontach ag Cluichí Pháras. Bhí bród an phobail le brath go soiléir, agus na céadta ag teacht amach chun onóir a thabhairt d'éachtaí iontacha na lúthchleasaithe.

D'fhill Linda Kelly mar bhuaiteoir bonn óir agus airgid ag na Parailimpeacha, agus í ag baint bonn óir sa Triail Ama Aonair B na mBan, agus bonn airgid sa rás bóthair ina dhiaidh sin. Tionóladh fáiltiú sibhialta ag an Tolsel, áit ar mhol an Cathaoirleach Bridín Murphy Iníon Kelly mar inspioráid.

Rinneadh ceiliúradh ar Sophie Becker as a ról i bhfoireann sealaíochta 4x400m na mBan in Éirinn, a chríochnaigh sa cheathrú háit ag Cluichí Oilimpeacha Pháras, gan bonn a bhaint amach ar éigean. Ag teacht i Volkswagen Beetle glas, bhailigh na céadta ag Páirc na bPiarsach chun fáilte laochra a chur roimpi, i ndiaidh fáiltiú cathartha ag an Tolsel.

Na hOilimpigh Sophie Becker agus Eileen Dunne ag an Imeachtach Teach Abhaile i bPáirc na bPiarsach

Léirigh an dá theacht abhaile tacaíocht na gceantar dá lúthchleasaithe.

Oíche Chultúir – Bhí réimse leathan imeachtaí saor in aisce ar siúl in Oíche Chultúir 2024, rud a thug deis do chónaitheoirí agus do chuairoteoirí araon iad féin a thumadh i meascán ceoil, drámaíochta agus scannáin, a léiríonn doimhneacht chultúrtha an cheantair.

Ba bhuaicphointe é sceideal lán Leabharlann Ros Mhic Thriúin, le léirithe ón nGrúpa Ceoil Danescastle agus ón nGrúpa Drámaíochta Ros Mhic Thriúin. D'óstáil Amharclann Naomh Mícheál taispeántas scannán gearra a léiríodh go háitiúil ó Fís Loch Garman, ag cur béim ar scannánóirí atá ag teacht chun cinn sa réigiún. Gné eile den oíche ab ea léiriú na Amhránaithe Ros Mhic Thriúin ag an gCnoc Ard.

ÉACHTAÍ

Duaiseanna CCCC – Tháinig Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin chun cinn mar bhuaiteoir suntasach ag Gradaim Chumann Chomhaltaí na gComhairlí Contae (CCCC) 2024, a tionóladh go luath in 2024, agus dhá ghradam mhóra le rá buaite aige a chuir béim ar thiomantas an cheantair do thionscadail phobail chlaochlaitheacha.

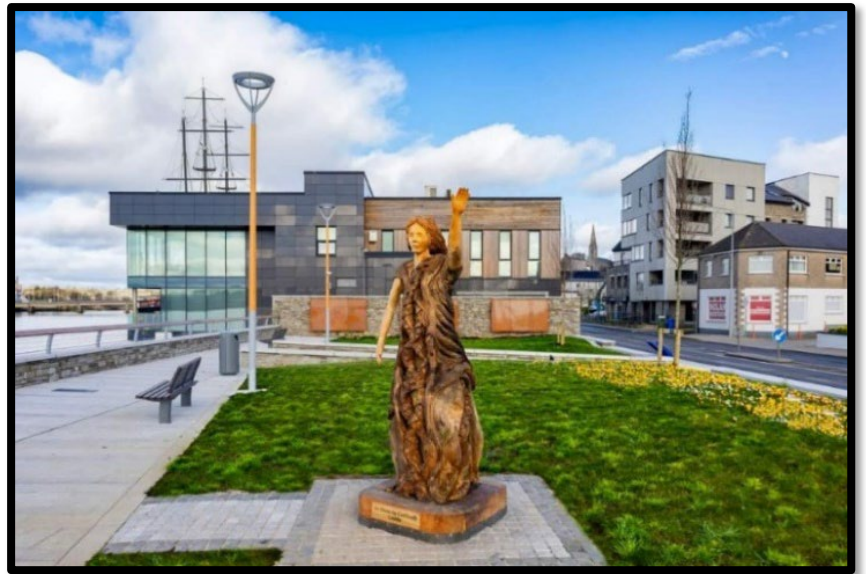
Bhuaigh tionscadal Gairdíní Normannacha an Chnoic Aird an cheantair an Gradam don Athghiniúint Baile nó Sráidbhaile is Fearr. Tá an spás gairdín seo, atá spreagtha ag an meánaois, tar éis cúinne stairiúil de Ros Mhic Thriúin a athbheochan, ag meascadh oidhreacht le hachomharc nua-aimseartha.

Idir an dá linn, bhuaigh Páirc na nEisimirceach, a osclaíodh le déanaí agus a cuireadh in ionad umair ola gránna a bhí ann ar an gcé, an Gradam don Phleanáil Uirbeach is Fearr. Ní hamháin go bhfeabhsaíonn an pháirc seo aeistéitic an bhaile ach tugann sí onóir dá stair eisimirce freisin, ag cur doimhneacht le hathnuachan an uiscebhealaigh.

Duaiseanna Sármhaitheasa sa Rialtas Áitiúil – Bhuaigh Páirc na nEisimirceach nua i Ros Mhic Thriúin onóir bhreise ag na Gradaim um Shármhaitheas sa Rialtas Áitiúil a bhí ar siúl i mBaile Átha Cliath i mí na Samhna. Vótáladh é mar an 'Tionscnamh Ceantair Bhardasaigh is Fearr san Iomlán' ar fud na tíre agus Comhlánaíonn an gradam is déanaí go deas an bua i nGradam na Pleanála Uirbí is Fearr go luath in 2024. Is spás álainn réime phoiblí é Páirc an Imirceora atá in ionad shuíomh na seantancanna ola a bhí ina cheannasacht ar aghaidh an ché i Ros Mhic Thriúin ar feadh go leor blianta.

Tugann Páirc na nEisimirceach onóir do dhaoine agus meabhraíonn sí dóibh an stair láidir a bhaineann le heisimirce ó Chalafort Ros Mhic Thriúin, agus spás machnaimh á sholáthar le scíth a ligean agus taitneamh a bhaint as na radharcanna iontach feadh Abhainn na Bearú. Cuireann suíomh na páirce in aice leis an Dún Bróithe brí agus comhthéacs léi agus is nasc eile é i slabhra na dtionscadal chun an abhainn a thabhairt ar ais do mhuintir Ros Mhic Thriúin le baint taitnimh aisti. Is aitheantas an-fháilteach an gradam seo ar an obair ardchaighdeán ar fad a infheistíodh sa tionscadal is déanaí seo.

CEANTAR BARDASACH ROS LÁIR

In 2024 d'fhorbair Ceantar Bardasach Ros Láir agus chuir sé le héachtaí na mblianta roimhe sin. Lean an Leithdháileadh Bardasach Ginearálta de bheith ag aithint agus ag tacú go hiomlán leis an obair den scoth atá á déanamh ag Ceantar Bardasach Ros Láir le maoiniú breise sna cláir lánroghnach ag tacú le seachadadh tionscadal agus tionscnaimh an Cheantair le linn 2024.

Leanadh ar aghaidh le hobair na dtionscadal móra seo a leanas, cuireadh tús léi nó críochnaíodh í le linn 2024:

- N11/N25 Maolán na nGabhar go Bóthar Chuan Ros Láir ▪ Bóthar Rochtana an N25 chuig Europort Ros Láir
- Glasbhealach ó Chalafort Ros Láir go Trá Ros Láir ▪ Oibreacha Cosanta Cósta
- Cosán/Glasbhealach ó Bhaile an Droichid go Cé na Cille Móire (B2K ▪ Conair Áineasa Ché na Cille Móire
- Oibreacha Caomhnaithe Bhéal Átha Gabhann ▪ Gormbhealach Abhainn an Chomhraic

Rinneadh an méid seo a leanas sa chlár bóithre in 2024:

- 19km d'athchóiriú bóthair ar chostas os cionn €2,022,000. ▪
- 16km de chóiriú dromchla ar chostas os cionn €476,520.
- Clúdaíonn deontas draenála de bhreis is €135,000 sraith feabhsuithe draenála ar fud an cheantair. ▪
- €120,000 breise d'fheabhsuithe eile a bhaineann le draenáil faoi Oibreacha Oiriúnaithe & Athléimneachta don Athrú Aeráide.

- Chlúdaigh Deontas Athchóirithe Droichid deisiúcháin ar Dhroichead Bhaile Ambróis agus Droichead Mhic Eochaidh ar chostas €115,000.
- Chlúdaigh an Deontas Athshlánúcháin Droichid deisiúcháin Dhroichead Bhaile Ambróis agus Dhroichead Goff ar chostas €115,000
- Deisiúcháin ar bhruach R733 ag Droichead Wellington faoin Deontas Feabhsúcháin Sonracha.

Dealbh Theach Solais na Tuscaire

Sa bhliain 2024, suiteáladh macasamhail iontach de dhealbh Theach Solais na Tuscaire ar Thimpeallán Chrois Gort na Fuinnseoige ag tabhairt aird ar na bealaí isteach chuig sráidbhailte cósta Chuan Ros Láir agus Thrá Ros Láir.

Is samhail scála cruinn de Theach Solais cáiliúil na Tuscaire í an dealbh, atá deartha agus tógtha ag Damian McAleenan, agus a bhfuil áit fheiceálach aici ar shéala Cheantar Bardasach Ros Láir freisin.

Plean Straitéiseach Cheantar Bardasach Ros Láir 2024–2030

Leanann an obair ar aghaidh i dtreo na gcuspóirí atá leagtha amach i bPlean Straitéiseach Cheantar Bardasach Ros Láir 2024–2030. Aithnítear sa phlean straitéiseach, arna choimisiúnú ag comhaltaí tofa an cheantair, go bhfuil gá le cur chuige atá bunaithe ar fhianaise agus pleanáilte i leith fhorbairt agus fás an cheantair amach anseo. Cinnteoidh sé seo go mbeidh gach deis ag an gceantar a lánchumas a bhaint amach, i gcomhréir leis na cuspóirí atá leagtha amach i bPlean Forbartha an Chontae 2022-2028, agus feidhmiú mar threoir-phlean chun an ceantar a fhorbairt trí threo-chlár a sholáthar chun tionscadail thairbheacha a sheachadadh dár bpobail.

Tionscadail ar fud an Cheantair

Rinneadh na tionscadail seo a leanas ar fud an cheantair le linn 2024. Mar cheantar tuaithe gan lárionad uirbeach, tá Ceantar Bardasach Ros Láir ag brath go mór ar scéimeanna maoinithe ar nós na Scéime Athnuachana Bailte & Sráidbhailte (ABS), na Scéime um Chiste Aitheantais Pobail (CAP) agus an Chiste Infheistíochta Ionad Pobail (CIIP).

Tosaithe

- **Ionad Leighis Chuan Ros Láir** – Suite taobh thiar den Ionad Pobail i Sráidbhaile Chuan Ros Láir, chuir GJM Contracts Ltd tús le tógáil Ionaid Leighis saindeartha. Tá an t-ionad le bheith críochnaithe i mí an Mhárta 2025 agus beidh sé ar léas ag Centric Health, rud a chinnteoidh go mbeidh áiseanna leordhóthanacha ag an sráidbhaile dá ndochtúir cónaitheach ar feadh na mblianta atá le teacht.
- **Ionad Pobail Chuan Ros Láir** – Cuireadh tús le hobair thógála ar Ionad Pobail nua Chuan Ros Láir, Mol Pobail & Fiontraíochta an Bhainc. Bhí athchóiriú ar an seanfhoirgneamh BOI mar chuid den tionscadal, arna mhaoiniú ag ABS 2022, chomh maith le síneadh chun seomra feidhme a chur ar fáil, arna mhaoiniú ag CRFE 2023. Tá an t-ionad le hoscailt i mí Feabhra 2025.
- **Páirc Bhaile an Róigh** – Cuireadh tús le hoibreacha talún ar an limistéar tréigthe taobh thiar d'Eastát Tithíochta Bhaile an Róigh i dTrá Ros Láir chun limistéar glas pobail a éascú; tá oibreacha ar siúl faoi láthair.
- **An Charraig** – D'éirigh le hIonad Pobail na Carraige ina n-iarratas ar €247,590 in ABS 2023. Éascóidh an maoiniú seo clós súgartha nua, spás glas pobail agus conair siúil; cuireadh tús leis an obair sa ráithe dheireanach de 2024 agus meastar go mbeidh sé críochnaithe faoi Dheireadh Fómhair 2025.
- **Ionad Pobail Bhaile Uí Mhitigh** – Tá ionad pobail nua faoi láthair ag céim an deartha tar éis €1.39 milliún a bheith bronnata tríd an gCiste Infheistíochta Ionad Pobail (CCIF) 2023. Meastar go dtosófar ar an tógáil in 2025 agus go mbeidh sé críochnaithe i mí an Mheithimh 2026.
- **Lár Bailte ar dTús** – D'éirigh le Comhairle Contae Loch Garman iarratas a dhéanamh ar €10,000 chun Foireann um Lár Bailte ar dTús a bhunú i dTeach Munna faoi Bheart 1 de Shraith Tacaíochtaí Lár Bailte ar dTús 2024. Tá sé mar aidhm ag Lár Bailte ar dTús bailte a chruthú a fheidhmíonn mar áiteanna inmharthana, beoga agus tarraingteacha. Is próiseas comhoibríoch é a chruthaíonn lár bailte ina bhfuil daoine ag iarraidh maireachtáil, obair, imirt agus foghlaim iontu. Tacaíonn sé le bailte/sráidbhailte feidhmiú mar mhol sóisialta, cultúrtha agus áineasa don phobal áitiúil.

Críochnaithe

- **Caisleán Theach Munna** – Bronnadh €50,000 ar Chaisleán Theach Munna in ABS 2022; úsáideadh an maoiniú seo chun foireann ildhisciplíneach d'innealtóir struchtúrach, ailtire caomhnaithe agus seandálaí a earcú chun dearáí, pleananna modhanna tógála agus costálacha a ullmhú d'fhonn an caisleán a thabhairt in úsáid mar ionad turasóireachta oidhreachta.
- **Sábháilte ar Scoil – SN Scoil Mhuire, Ros Láir** – Cuireadh réimse Bearta Maolaithe Tráchtá i bhfeidhm ag an mbealach isteach chuig SN Scoil Mhuire, Ros Láir, mar chuid de thionscnamh Taistil Ghníomhaigh “Sábháilte ar Scoil”. Chuir na hoibreacha feabhas mór ar an mbealach isteach chuig an scoil a d'oscail an tAire Jack Chambers go hoifigiúil i mí Aibreáin 2024.
- **Cuan na Longbhriste – Clós Súgartha Ché na Cille Móire** – Rinneadh athdhearadh agus athfhorbairt ar an gclós súgartha i gCé na Cille Móire in 2024. Maoiníodh an tionscadal seo tríd an gCiste Aitheantais Pobail (CRF) 2023 agus athosclaíodh é ar an 25 Deireadh Fómhair 2024 ag an Aire James Browne.

Fógartha

Leithdháileadh maoiniú ar na tionscadail seo a leanas sa cheantar le linn 2024:

- Limistéar ilúsáide cluichí Chlós Súgartha Pobail Chuan Ros Láir – Athfhorbairt ar an seanchlós súgartha, Giomnásiam Lasmuigh agus limistéar ilúsáide cluichí nua a fhorbairt €100,300
- Ionad Pobail Chill Ruáin, Cuan Ros Láir – Athchóiriú an Ionaid Phobail €50,000

Tionscnamh Deontais na hIdirbhliana

Tá sé mar aidhm ag Ceantar Bardasach Ros Láir an aos óg a áireamh i múnú an cheantair agus a rannpháirtíocht ag Leibhéal an Rialtais Áitiúil a spreagadh. Cuireadh tús le scéim phiolótach deontais le linn 2024 trína spreagadh daltaí Idirbhliana i gColáiste Bhaile an Droichid chun a gcuid smaointe a chur chun cinn le haghaidh tionscadal ar scála beag ina gceantar. Fuarthas go leor aighneachtaí a léirigh réimse smaointe tionscadail, agus tá siad á meas faoi láthair ag an gceantar maidir le hindéantacht.

Féilte, Imeachtaí agus Cláir Chultúir

Leanann Ceantar Bardasach Ros Láir de thacaíocht a thabhairt do chlár leathan féilte gach bliain. Tacaíodh leis na féilte seo a leanas ag an gceantar le linn 2024:

Paráid Lá Fhéile Pádraig, an Charraig	Aonach Tuaithe Ráth Daingean
Tiomsú Airgid <i>'Embrace your inner St. Brigid'</i>	Féile Theach Munna
Féile Mhuirí agus Oidhreacht Chalafoirt Ros Láir	Líonadh an Tobair – Imeacht Oíche Chultúir
Snagcheol i mBaile Eoin	Féile Bia Mara Ché na Cille Móire
Siúlóid 5km Baile an Ghróntaigh	Deireadh Seachtaine Phil Murphy
Imeachtaí Fleidhe Imill	Deireadh Seachtaine Traidisiúnta Leo Carthy
Rás Lachan Mhuileann Fúca	Féile Litríochta Write by the Sea
Féile Sráide Dhún Chormaic	Imeachtaí Soilse na Nollag

Fáiltithe Cathartha

Lean Ceantar Bardasach Ros Láir de bheith ag óstáil fáiltithe cathartha le linn 2024 áit ar bronnadh onóir ar ghrúpaí agus ar dhaoine aonair, arna n-ainmniú ag na comhaltaí tofa, ag searmanas bronnta gradaim i gCaisleán Bhaile Sheáin.

Bronnadh na gradaim seo a leanas le linn 2024:

- Féile lascaireachta na mBád Beag – Sármhaitheas sa Spórt & Turasóireacht
- Billy Doyle – Seirbhís don Phobal
- Jim Hurley – Sármhaitheas sa Fheasacht Chomhshaoil
- Cora Harris – Sármhaitheas sa Spórt
- Jordan Hunt – Sármhaitheas sa Spórt
- Eve Donohoe – Sármhaitheas sa Cheol
- Daniel Kearns - Sármhaitheas i Scileanna Trádála
- Jamie Connick - Sármhaitheas i Scileanna Trádála

Nascadh Oifigiúil

Dunkirk

Lean ár gcaidreamh nasctha le Dunkirk na Fraince ag forbairt i rith 2024 agus thaistil toscaireacht go Dunkirk ar an 1 Bealtaine.

Áiríodh leis an gcuairt oifigiúil cruinniú leis an Méara nua-thofa, an tUasal Jean Bodart, agus le hoifigigh shinsearach an Rialtais Áitiúil, cuairt ar Ypres sa Bheilg áit a raibh socruithe déanta ag oifigigh Dunkirk lena gcomhpháirtithe ó Údarás Áitiúil Ypres agus ó Líonra Cathracha Cuimhneacháin, chomh maith le cuairt ar DFDS Shipping i gCalafort Dunkirk áit a chonaiceamar an foirgneamh críochoirt paisinéirí nua-oscailte ag an mbeart Éireannach. Thug Stiúrthóir Bealaigh, Chris Parker, nuashonrú ar bhunú oifige margaíochta don Réigiún Oirdheiscirt atá bunaithe in Europort Ros Láir.

Tá cuireadh faighte ag Ceantar Bardasach Ros Láir ón iar-Mhéara, atá anois ina Aire Iompair, Patrice Vergriette, cuairt a thabhairt ar Dunkirk i mí na Bealtaine 2025 le haghaidh comóradh speisialta ag comóradh 85 bliain Oibríocht Dynamo agus 80 bliain ó Fuascailt Dunkirk.

Abergwaun

I mí Mheán Fómhair, ghlac Ceantar Bardasach Ros Láir le cuireadh chun socrú oifigiúil nasctha a bhunú le Comhairle Baile Abergwaun ac Wdig sa Bhreatain Bheag leis an aidhm na naisc atá ann cheana féin idir cultúr, teaghlach agus geilleagar a neartú agus níos bríomhaire a chruthú. Tá sé beartaithe ag toscaireacht ó Cheantar Bardasach Ros Láir cuairt a thabhairt ar Abergwaun i mí na Bealtaine 2025 agus tá cuireadh tugtha acu

do Chomhaltaí Tofa Chomhairle Baile Abergwaun ac Wdig cuairt a thabhairt ar Cheantar Bardasach Ros Láir le linn na Fleadh níos déanaí sa bhliain sin.

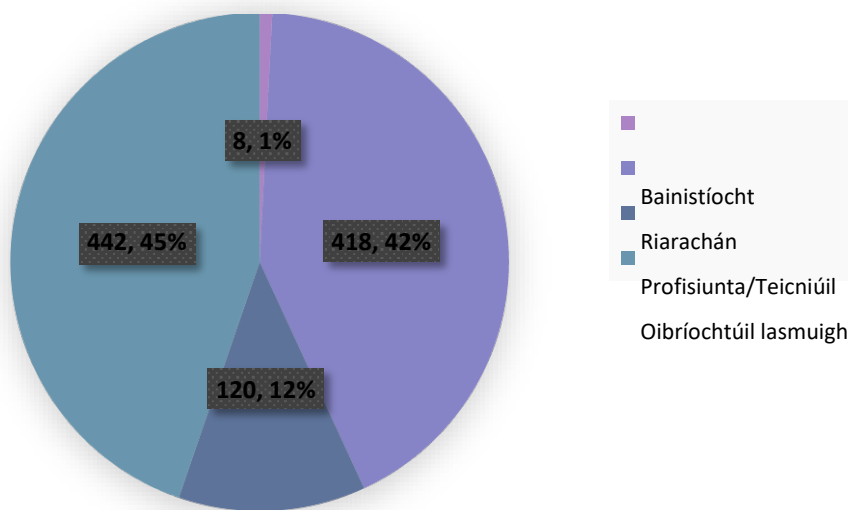
SEIRBHÍSÍ CORPARÁIDE

Acmhainní Daonna

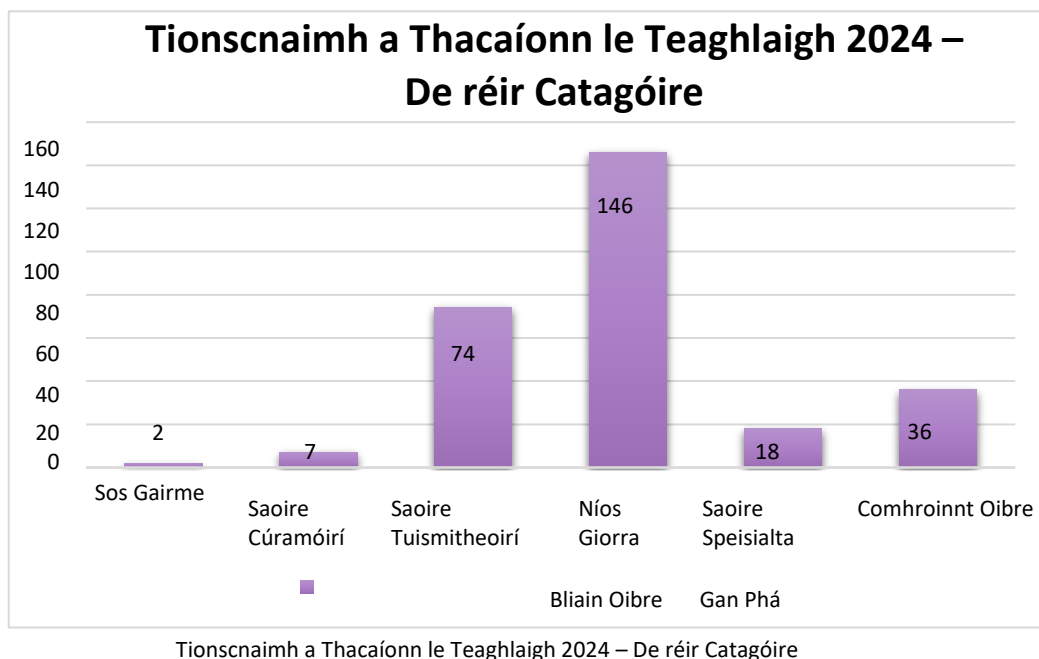
Tá ról ríthábhachtach ag an bhfoireann AD chun a chinntiú go bhfuil an fhoireann agus na bainisteoirí líne araon eolach ar ghnéithe tábhachtacha éagsúla de bhainistíocht an ionaid oibre. Trí threoir a chur ar fáil maidir le beartais acmhainní daonna, caidrimh thionsclaíocha, agus scéimeanna atá cairdiúil don teaghlach, cruthaíonn AD timpeallacht oibre tacúil agus éifeachtúil. Ina theannta sin, cinntíonn AD tacaíocht maidir le saoire bhreoiteachta, obair chumasc, agus clár chúnamh d'fhostaithe a chinntíonn go bhfuil na hacmhainní atá de dhíth orthu ag fostaithe chun cothromaíocht shláintiúil oibre is saoil a choinneáil.

Ba é 993 líon na foirne fostaithe amhail mí na Nollag 2024

Catagóir Fostaithe

Sa bhliain 2024, bhí 283 tionscnamh a thacaíonn le teaghlaigh ceadaithe do bhaill foirne ag an Roinn AD agus is féidir iad a bhriseadh síos mar seo a leanas:

Pinsin

Bainistíonn foireann Pinsean AD na scéimeanna pinsin don fhoireann agus do phinsinéirí i gComhairle Contae Loch Garman. Ba é 609 líon na bpinsinéirí ar an 31 Nollaig 2024. Le linn 2024, próiseáladh 39 scor san iomlán agus cuireadh 81 meastachán pinsin ar fáil don fhoireann. I gcomhréir leis an gcomhaontú seirbhíse poiblí, ríomhadh agus íocadh 3 ardú pinsin le gach pinsinéir.

Tá scéim pinsin na Seirbhíse Poiblí Aonair i bhfeidhm do gach ball foirne a thosaigh sa tseirbhís phoiblí den chéad uair tar éis 1 Eanáir 2013, nó a tháinig ar ais i ndiaidh briseadh seirbhíse de 26 seachtaine ar a laghad. Ní mór ráiteas sochair a sholáthar do gach ball den scéim pinsin Seirbhíse Poiblí Aonair gach bliain, agus in 2024 ríomhadh agus eisíodh 420 ráiteas sochar bliantúil do bhaill na scéime.

Is íocaíocht bhreise í an Pinsean Forlíontach a fhéadfadh a dhéanamh, i gcúinsí áirithe, le fostaí den tseirbhís phoiblí atá ar scor is a bhfuil pinsean seirbhíse poiblí aige/aici atá comhtháite (comhordaithe) leis an bPinsean Stáit (Ranníocach) agus a tháinig i bhfeidhm d'fhostaithe ar an 1 Lúnasa 2024.

Clár Oiliúna Feidhmiúcháin

Clár Cóitseála Feidhmiúcháin Le linn 2024, tugadh isteach clár cóitseála píolótach do 20 cóitseálaí inmheánach laistigh den eagraíocht, i gcomhar leis an nGníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil (GBRÁ) agus arna éascú ag Coláiste Kingstown. Clúdaíonn an tionscnamh seo gach réimse gnó agus tá sé mar aidhm aige scileanna cóitseála a fheabhsú i measc fostaithe.

Áirítear ar phríomhghnéithe an chlár:

- **Creidiúnú:** Chríochnaigh rannpháirtithe Clár Cóitseála QQI Leibhéal 6.
- **Córas Tacaíochta:** Bunaíodh painéal de 20 cóitseálaí inmheánach, ceapadh Comhordaitheoir Foirne, agus cuirfear treoir agus tacaíocht leanúnach ar fáil chun caighdeán an chlár a choinneáil.
- Tá sonraí na gcóitseálaithe uile ar fáil ar inlíon na foirne.

Suirbhé Rannpháirtíochta Foirne 2024

I mí Mheán Fómhair 2024, sheol AD Suirbhé Rannpháirtíochta Foirne chun teacht le Straitéis Folláine Chomhairle Contae Loch Garman.

Is é aidhm na Straitéise Sláinte agus Folláine ionad oibre a fhorbairt ina dtacaítear le fostaithe chun roghanna eolasacha a dhéanamh agus páirt a ghlacadh in iompraíochtaí dearfacha folláine chun go mbeidh rath orthu san obair agus lasmuigh di.

Trí dhírú ar fholláine mheabhrach, fhisiciúil, shóisialta agus airgeadais, tá an tÚdarás Áitiúil ag iarraidh aird a tharraingt ar gach gné den fholláine san ionad oibre agus tacú léi. Chun tosaíochtaí folláine a shocrú dár n-eagraíocht, tá Suirbhé Rannpháirtíochta Foirne á sheoladh againn. Tá Ionaid Oibre Sláintiúla, atá tiomanta do chultúr sláintiúil san ionad oibre a chur chun cinn, ag cabhrú le Comhairle Contae Loch Garman leis an suirbhé seo.

Seo a leanas príomhthorthaí an tsuirbhé:

54% Workplace Health Score

Pillars

Purpose

48%

Mental Resilience

58%

Connection

57%

Physical Health

48%

I know the measures I need to take to improve my health

87%

I feel I have a family member or friend to rely on if I have a serious problem

86%

I have a good appetite

82%

I understand how my work fits into the overall aim of the organisation

79%

I'm thankful for my talents

76%

All things considered, I would say this is a healthy place to work

47%

People here are passionate about their jobs

27%

I participate in programs at work that enable me to live a healthier life when they are available

22%

Many of my colleagues exercise well

27%

In general, changes in this organisation are well implemented

33%

Total Number of Respondents **584**
Response Rate: **62%**

Príomhghnóthachtálacha do AD le linn 2024

- Ríomh agus chuir AD 3 ardú pá faoin gComhaontú Seirbhíse Poiblí i bhfeidhm in 2024, lena n-áirítear 2.25% ón 1 Eanáir 2024, 1% i bhfeidhm ón 1 Meitheamh 2024 agus 1% breise ón 1 Deireadh Fómhair 2024.
- Uisce Éireann
- 74 Tosaitheoir Nua / Athfhostaithe (53 Céad Cheapachán, 5 Athfhostú agus 16 Foireann Shealadach).
- 77 ball foirne séasúracha lena n-áirítear Maoir Trá, Gardaí Trá, Patrólacha Bruscair, Treoraithe Conairí Dúlra agus Mic Léinn Samhraidh.
- 149 Athrú ar Cheapacháin (47 Ardú Céime, 35 Aistriú, 16 Buan, 26 Athrú grúpa oibre agus 25 Gníomhú / Scor de Ghníomhú).
- 124 Daoine ag Fágáil (lena n-áirítear 47 ball foirne agus 77 baill foirne séasúracha.
- Obair chumasc – ceadaíodh 63 iarratas eile rud a thugann líon iomlán na gceaduithe go dtí seo go 246 ó Mheán Fómhair 2022.
- Maidir le Córas Bainistíochta gus Forbartha Feirdhmíochta (PMDS), bhí plean forbartha pearsanta sannta do 559 ball foirne ag deireadh na bliana ach bhí plean forbartha pearsanta sannta do 581 fostaí i rith na bliana.
- Rinneadh 62 agallamh san iomlán agus mar thoradh air sin rinne 1,755 iarratasóir iarratas ar phoist.
- Foghlaim agus Forbairt – san iomlán, socraíodh breis is 160 cúrsa lena n-áirítear sláinte agus sábháilteacht éigeantach, forbairt ghairmiúil agus forbairt phearsanta ó AD. Ina theannta sin, chríochnaigh 13 fhostaí an Teastas sa Rialtas Áitiúil agus chríochnaigh 3 eile an Dioplóma sa Rialtas Áitiúil.
- Cúrsa Oiliúna Ionadaithe leathlae saincheaptha do gach fostaí nua.
- Taispeánann tuarascáil 2024 Bearna Pá Meánach de -1.32, rud a chiallaíonn go bhfuil ról níos airde pá ag mná ar an meán ná fir. Chiallaíonn an Bhearna Pá Inscne Mheánach de -9.18% go bhfuil níos mó fear i ngráid níos airde go comhréireach, ach mar sin féin is cúis áthais é an miondealú inscne 50% (fir) / 50% (mná) i ngráid shinsearach agus léiríonn sé dul chun cinn ar chothromaíocht inscne i ról bhainistíochta sinsearaí.

Plean Bliantúil um Sholáthar Seirbhíse

Gach bliain ní mór do Chomhairle Contae Loch Garman Plean a ullmhú ina sainiúitear na seirbhísí atá sé i gceist aige a sholáthar don phobal. Ní mór don Phlean aird a thabhairt ar Bhuiséad Bliantúil na Comhairle, agus ar an dea-chleachtas maidir le soláthar seirbhíse. Ní mór a áireamh sa Phlean: (a) ráiteas ar na príomhsheirbhísí a sholáthróidh an t-údarás áitiúil i rith na bliana (b) na cuspóirí agus na tosaíochtaí maidir le gach ceann de na seirbhísí seo a sholáthar agus na straitéisí chun na cuspóirí agus na tosaíochtaí sin a bhaint amach, (c) na caighdeáin feidhmíochta a bheidh le comhlíonadh maidir le seirbhísí a sholáthar (d) an tslí a ndéanfaidh an t-údarás áitiúil measúnú ar a fheidhmíocht maidir le seirbhísí a sholáthar. Forbraítear an Plean tar éis an Buiséad Bliantúil a ullmhú agus ní mór do na Comhaltaí tofa é a cheadú. Ghlac an Chomhairle leis an bPlean Bliantúil Seachadta Seirbhísí do 2024 ag a cruinniú ar an 8 Aibreán 2024. Baineadh amach dul chun cinn suntasach i seachadadh gach ceann de na cuspóirí agus tuairiscíodh é do na Comhaltaí Tofa gach ráithe. Foilsíodh tuarascáil bhliantúil ar dhul chun cinn ag deireadh na bliana ar shuíomh gréasáin na Comhairle.

Aonad um Sheirbhís do Chustaiméirí

Láimhseálann an tAonad um Sheirbhís do Chustaiméirí (ASC) gach glao isteach, ríomhphost agus fáiltiú do Halla an Chontae, agus tá 9 mball foirne air. Ina theannta sin, tá Comhaontuithe Leibhéal Seirbhíse gníomhacha ag an ASC leis na Ranna Tithíochta agus Comhshaoil chun seirbhísí breise a láimhseáil d'fhonn taithí an chustaiméara a chuíchóiriú.

Ina theannta sin déanann an CSU suíomh Gréasáin, tairseach comhairliúcháin agus fógraíocht nuachtáin na Comhairle a bhainistiú.

Ríomhphoist:	35,182
---------------------	--------

Glaonna a	
------------------	--

Láimhseáladh:	43,888
----------------------	--------

Eagarthóireacht ar an	
------------------------------	--

suíomh gréasáin:	823
-------------------------	-----

Maidir le Tithíocht, déanann an ASC gach iarratas Tithíochta agus foirmeacha Athrú ar Chúinsí a dhéarbhuí, logálann sé gach iarratas ar Chothabháil Tithíochta, agus próiseálann sé cur i láthair Seirbhísí Easpa Dídine.

Foirmeacha Athraithe ar Chúinsí:	874
---	-----

Iarratais Tithíochta	1,626
-----------------------------	-------

Leis an Roinn Comhshaoil, logálann an ASC gach tuarascáil a thagann isteach ó chustaiméirí.

Gearáin i dtaca leis an gComhshaoil	4,333
--	-------

Sa bhliain 2024, d'aistrigh an ASC go pacáiste bogearraí nua teileafóin d'ionad glaonna ar a dtugtar Luware Nimbus, rud a d'fhág go bhfuil am oibriúcháin níos iontaofa i línte teileafóin an ASC chomh maith le níos mó solúbthachta inár roghchlár teileafóin. Mar thoradh air seo tá ullmhacht níos fearr ag Comhairle Contae Loch Garman le freagairt ar fhadhbanna tobanna aimsire.

Soláthar

Tá an roinn soláthair freagrach as na nithe seo a leanas:

- Feabhas a chur ar chomhlíonadh treoirlínte áitiúla agus náisiúnta agus rialacha soláthair an AE
- Comhairle a chur ar bhaill foirne atá bainteach le gníomhaíochtaí soláthair
- Cabhrú leis an bhfoireann na nósanna imeachta cearta a leanúint agus treoirlínte a fhorbairt chun a chinntiú go gcomhlíontar beartais
- Ag gníomhú mar idirghabhálaí idir an Oifig um Sholáthar Rialtais agus Ionad Soláthair Oibríochta an Rialtais Áitiúil agus Comhairle Contae Loch Garman chun an leas is fearr a bhaint as soláthar láraithe
- Tuairisciú ar dhul chun cinn maidir le hathchóiriú soláthair don bhainistíocht
- Cur i bhfeidhm imlitreacha rialtais a bhaineann le soláthar
- Tá baill foirne ón roinn soláthair ina suí ar ghrúpa stiúrtha gníomhaíochta aeráide na Comhairle
- Is ball de Ghrúpa Oibre Oifigigh Soláthair Mumhan Theas Laighean é/í an tOifigeach Soláthair
- Uaslódáil gach tairiscint de chuid Chomhairle Contae Loch Garman ar ardán eTenders
- Bainistíocht na gcártaí ceannaithe corparáideacha do gach ball foirne den chomhairle

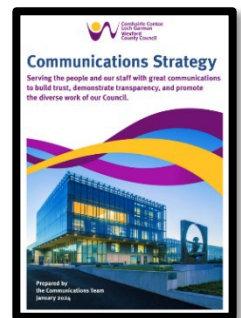
Cineál	Líon na nIarratas 2023	Líon na nIarratas 2024
Tairiscintí ar déileáladh leo	94	71

Fadhbanna a rinneadh dul chun cinn orthu in 2024

- Soláthar poiblí glas a chur chun cinn ar fud na heagraíochta trí oiliúint agus tacaíocht ▪ Leanúint de chur i bhfeidhm an ardáin nua eTenders a thosaigh i mí na Bealtaine 2023
Tá oiliúint agus tacaíocht ar siúl do gach réimse gnó ar fud na heagraíochta ▪ Cuireadh tús le cur i bhfeidhm na bhfoirmeacha leictreonacha nua in 2024
- Chuir an t-aonad soláthair tús le hathbhreithniú iomlán ar nósanna imeachta agus comhaontú cárta ceannaigh corparáideach Chomhairle Contae Loch Garman. Cuirfear an doiciméad seo i gcrích agus i bhfeidhm sa chéad ráithe de 2025.
- Chuir an t-aonad soláthair tús le hullmhú plan soláthair corparáideach nua. Ceadófar an plan seo roimh dheireadh na chéad ráithe de 2025 agus foilseofar é ar shuíomh gréasáin Chomhairle Contae Loch Garman.
- In 2024, cruthaíodh foireann faisnéise soláthair inmheánaí chun feasacht ar threoirilínte áitiúla, náisiúnta agus AE a mhéadú agus chun réimsí a shainaithint le haghaidh comhtháthú idir-rannach.

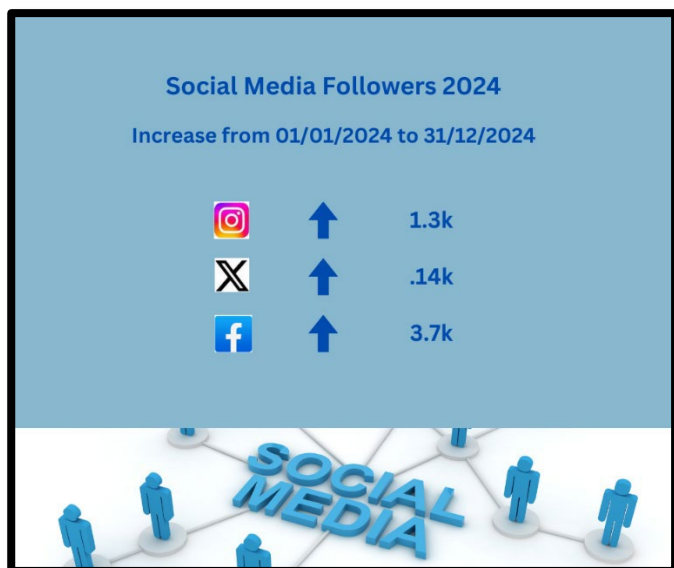
Cumarsáid

Tá an Oifig Cumarsáide freagrach as Straitéis Cumarsáide Chomhairle Contae Loch Garman a fhorbairt agus a bhainistiú. Eisíodh an Straitéis Cumarsáide i mí Eanáir 2024 agus clúdaíonn sí an tréimhse 2024–2027. Tá prótacail chumarsáide soiléire ceaptha sa straitéis maidir leis an mbealach a ndéanann an Chomhairle cumarsáid le geallsealbhoirí seachtracha, le foireann agus lenár gcomhaltaí tofa, chomh maith le straitéisí chun tacú le rannpháirtíocht phobail níos leithne, monatóireacht agus meastóireacht.

Thug an Rannóg tacaíocht do bhaill foirne i ndáil le cumarsáid inmheánach agus sheachtrach, bainistíocht imeachtaí, na meáin shóisialta, foilseacháin agus fógraíocht lena n-áirítear comhlíonadh Acht na dTeangacha Oifigiúla.

Déanann an Oifig Cumarsáide bainistíocht lárnach ar ábhar agus ar fhorbairt chainéil meán sóisialta Chomhairle Contae Loch Garman. Chonacthas fás leanúnach ar líon na leantóirí ar fud na n-ardán meán sóisialta go léir in 2024.

Láimhseálann an Oifig Cumarsáide freisin idirghníomhaíocht leis na meáin phríomhshrutha don chomhairle, lena n-áirítear:

- Éachtaí na Comhairle a chur chun cinn do na meáin náisiúnta agus idirnáisiúnta;
- Cabhrú le hiriseoirí na saineolaithe cuí a aimsiú chun trácht a dhéanamh ar a réimsí saineolais. ▪ Le linn 2024, eisíodh 175 Preasráiteas. Fuarthas fiosrúcháin ó na meáin freisin agus eisíodh freagraí.

Ainmníodh Oifigigh Idirchaidrimh Cumarsáide ar fud na heagraíochta chun:

- Comhairle a chur ar an bhFoireann Cumarsáide faoi imeachtaí atá le teacht ina rannóg.

- Féilire imeachtaí suas chun dáta a choinneáil dá rannóg.
- Sonraí faoi scéimeanna agus tionscnaimh nua a roinnt le gach duine ina rannóg féin agus leis an bhFoireann Cumarsáide.

Tionóladh roinnt cruinnithe d'Oifigigh Idirchaidrimh Cumarsáide, faoi chathaoirleacht an Oifigigh Cumarsáide, in 2024.

Acht na dTeangacha Oifigiúla (Arna Leasú) 2021

Lean Seirbhísí Corparáideacha tríd an Oifigeach Gaeilge ag tacú le seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge faoi Achtanna na dTeangacha Oifigiúla 2003 & 2021 agus reachtaíocht eile.

Lean an Chomhairle ar aghaidh ag comhoibriú le hOifig an Choimisinéara Teanga ag déileáil le saincheistanna a d'ardaigh baill den phobal maidir le seirbhísí agus reachtaíocht Gaeilge.

Chuir Comhairle Contae Loch Garman próisis i bhfeidhm chun oibleagáidí nua a chomhlíonadh maidir le fógraíocht sa Ghaeilge faoi Alt 10A (Fógraíocht ag Comhlachtaí Poiblí) d'Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú) 2021.

Tuarascáil ar fheidhmíocht 2023 trí Oifig an Choimisinéara Teanga dlite faoin 29 Márta 2024 (achoimre ar staitisticí 2023 thíos)		Fógraíochta
Meán Gaeilge mar % den Mhéid Iomlán (Riachtanas faoin Acht - 20%)		
Preas	32.41	
Raidió	0	
Sócmhainní faoi Úinéireacht na Meáin Shóisialta (Íoctha)	24.68	
5 Caiteachas Trí na Meáin Ghaeilge (Ceanglas 5% faoin Acht)	7.69	
	5.71	

Nochtuithe Cosanta

Tuarascáil um Nochtadh Cosanta a D'Ullmhaigh & a D'Fhoilsithe Comhairle Contae Loch Garman de réir Fho-alt 22 d'Acht um Nochtadh Cosanta 2014.

Tréimhse Tuairiscithe: Bliain dar críoch an 31 Nollaig 2024	
Líon na Nochtadh Cosanta a rinneadh chun Comhairle Contae Loch Garman	0
An Gníomh a tógadh (más ann dó) mar fhreagra ar na Nochtuithe Cosanta sin	N/B
Cibé faisnéis eile den sórt sin a bhaineann leis na nochtuithe cosanta sin agus leis an ngníomhaíocht a dhéanfaidh an tAire ó am go ham	N/B

Deimhníonn Comhairle Contae Loch Garman freisin go bhfuil an méid seo a leanas i bhfeidhm acu:

- i. Bealaí agus nósanna imeachta tuairiscithe inmheánacha
- ii. Bealaí agus nósanna imeachta tuairiscithe seachtracha

Comhghuaillíocht na mBan

Comhghuaillíocht na mBan Chuaigh Comhairle Contae Loch Garman i gcomhpháirtíocht le Mná don Toghchán chun tacú le mná i Loch Garman a bhí ag smaoineamh ar rith sna Toghcháin Áitiúla in 2024, iad siúd a bhí roghnaithe cheana féin le rith, agus iad siúd a dhéanfaidh feachtas chun cabhrú le tuilleadh ban a thoghadh.

Reáchtáladh réimse imeachtaí, ar líne agus ar an láthair, ó mhí Eanáir 2024 go mí Bealtaine 2024 mar chuid den chlár, a mhaoinigh an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht. Dhírigh sraith seimineár gréasáin ar líne, a raibh tacaíocht ó Chomhairlí Contae Loch Garman, na Mí agus Dhún Laoghaire orthu, ar mhná sna contaetha seo agus ar mhná ó gach cearn den tír a bhí ag rith nó ag smaoineamh ar rith sna toghcháin áitiúla 2024. Bhí feachtas bolscaireachta ar an raidió áitiúil agus sna meáin chumarsáide agus ar na meáin shóisialta, ar shuíomhanna gréasáin agus trí fhógraíocht sprioc-dhírithe ar na meáin shóisialta roimh sheoladh Chlár Oiliúna Iarrthóirí na Comhairle ar an 31 Eanáir.

Mheall an ócáid, a tionóladh i seomra na Comhairle, comhairleoirí mná reatha, iarrthóirí, agus daoine eile chun ról na mban i rialtas áitiúil Loch Garman a fhiosrú. D'oscail Cathaoirleach Chomhghuaillíocht na mBan, an Clr. Maura Bell, an ócáid, agus ina dhiaidh sin thug Cartlannaí Chomhairle Contae Loch Garman, Gráinne Doran, caint ar Ellen 'Nell' Ryan, an chéad chomhairleoir baineann a toghadh chuig Comhairle Contae Loch Garman i mí an Mheithimh 1928.

Thug Mná don Toghchán forbhreathnú gairid ar chúlra na mban sa rialtas áitiúil, agus ina dhiaidh sin bhí comhrá leis an gClr. Kathleen Codd-Nolan a bhí ag éirí as tar éis seirbhís fhada, agus a roinn a 25 bhliain de thaithí mar chomhairleoir. I mí an Mhárta, tionóladh oiliúint lae iomláin d'iarrthóirí bainearna nó dóibh siúd a bhí ag beartú rith i Seomra na Comhairle. Dhírigh sé seo ar roinnt príomh-scileanna agus eolais d'iarrthóirí sa toghchán áitiúil a bhí le teacht. Dhírigh sé ar threoracha praiticiúla d'iarrthóirí toghcháin áitiúla maidir le léarscáileanna, comhaireamh, agus díriú ar vótálaithe. Ba é an aidhm a bhí leis ná tacú le hiarrthóirí a straitéis feachtasaíochta a fhorbairt nó a fheabhsú agus a gcuid ama a bharrfheabhsú roimh an toghchán. Dearadh an dara seisiún chun tacú le hiarrthóirí an rochtain is fearr a fháil ar na meáin áitiúla agus an tionchar a bhíonn acu orthu a uasmhéadú i rith an fheachtais. Áiríodh leis seo cleachtadh agallaimh le hiriseoir gairmiúil agus láithreoir ó raidió réigiúnach, ag cabhrú le hiarrthóirí a gcuid chuige i leith na meán a fhoirfiú agus tuiscint a fháil ar an mbealach is fearr chun a dteachtaireacht a chur in iúl go héifeachtach agus go hachomair.

Tá sé beartaithe ag Comhghuaillíocht na mBan leanúint de shaincheisteanna atá ábhartha go háirithe do mhná a chur chun cinn agus tionscnaimh freisin a mhéadóidh rannpháirtíocht na mban sa pholaitíocht go háirithe ag leibhéal an rialtais áitiúil.

Tiomantas Chomhairle Contae Loch Garman don Dualgas san Earnáil Phoiblí

Ceann de phrionsabail threoracha Chomhairle Contae Loch Garman sa Phlean Corparáideach 2024-2029 is ea tiomantas chun deireadh a chur le hidirdhealú, comhionannas a chur chun cinn agus cearta an duine a chosaint dár n-úsáideoirí seirbhíse, d'fhostaithe, do chomhaltaí tofa agus do thairbhíthe beartais. Bunaithe ar an tiomantas seo, cuirimid an Dualgas um Chomhionannas agus Cearta an Duine san Earnáil Phoiblí i bhfeidhm mar chuid lárnach dár n-obair leanúnach ar fud na heagraíochta.

Céimeanna chun a Chinntiú go gComhlíonann Comhairle Contae Loch Garman a hOibleagáidí Reachtúla

Agus an Dualgas á chomhlíonadh againn, in 2024 rinneamar measúnú bunaithe ar fhianaise agus rannpháirteach ar na saincheisteanna comhionannais agus cearta an duine atá ábhartha dár gcuspóir agus dár bhfeidhmeanna. Tá Seirbhísí Corparáideacha freagrach as cur i bhfeidhm an Dualgais a thiomáint agus tá Grúpa Oibre tras-eagraíochta bunaithe chun tacú leis seo agus é a chumasú.

In 2024, d'ullmhaigh an grúpa seo dréacht-Phlean Cur Chun Feidhme don Dualgas. Leagtar amach sa phlean na gníomhartha atá le déanamh chun go gceadófar cur i bhfeidhm leanúnach an Dualgais agus soláthraíonn sé treoir maidir leis an mbealach an 'Chéim Aghaidh a Thabhairt' a chríochnú i bhforbairt agus in athbhreithniú ár bpleananna, straitéisí, beartas, clár agus tionscadal thar shaolré an phlean chorparáidigh seo.

Tabharfar an phlean deiridh chuig an bhFoireann Bainistíochta go luath in 2025 lena cheadú. Ullmhóidh an grúpa seo phlean gníomhaíochta don Dualgas in 2025. Áireofar sa phlean seo gníomhartha a bheidh le déanamh ar fud na heagraíochta agus ag an nGrúpa Oibre lena n-áirítear imeachtaí faisnéise d'fhoireann, imeacht oiliúna d'fhoireann maidir leis an "Chéim Aghaidh a Thabhairt" a chur i gcrích, tacaíocht mheantóireachta agus leathanach gréasáin tiomnaithe.

Conclúid

Tá Comhairle Contae Loch Garman tiomanta go hiomlán do Dhualgas Chomhionannas agus Chearta an Duine san Earnáil Phoiblí a leabú i ngach réimse dár gcuid oibre. Trí chur i bhfeidhm an Dualgais, tá sé mar aidhm againn a chinntiú go bhfuil comhionannas, ionchuimsitheacht, agus meas ar chearta an duine lárnach inár gcinnteoireacht, inár soláthar seirbhíse, agus inár gcultúr eagraíochta. Leanfaimid orainn ag obair go comhoibríoch thar ranna agus le príomh-gheallsealbhóirí chun an tiomantas seo a chothabháil agus torthaí fóna intomhaiste a sholáthar do gach duine inár bpobal.

SEIRBHÍSÍ TITHÍOCHTA

Soláthar Tithíochta

Oibríonn an Roinn Tithíochta chun Tacaíochtaí Tithíochta a sholáthar do dhaoine nach féidir leo freastal ar a riachtanais chóiríochta óna n-acmhainní féin. Oibrímid i gcomhpháirtíocht leis an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht (RTRÁO), an Ghníomhaireacht Tithíochta, agus Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe chun soláthar tithíochta a mhéadú. Glacann an Chomhairle páirt i mbealaí éagsúla soláthair tithíochta d'fhonn soláthar tithe a mhéadú lena n-áirítear ár dtógáil féin, Éadail Lándéanta, Éadail Chuid V, Saoráid Léasacháin Airleacain Caipitil (SLAC) agus Scéim Cúnaimh Caipitil (SCC) ag Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe, Morgáiste le Cíos, Tionónta in Situ agus Deisiú agus Léasú.

Tá plean uailmhianach caipitil 5 bliana ag Comhairle Contae Loch Garman faoin bPlean Forbartha *Tithíocht do Chách*. Bhain Comhairle Contae Loch Garman seachadadh 96.5% amach faoinár spriocanna Tithíochta do Chách in 2023. Sáraíodh é seo in 2024 áit ar bhainíomar 155% den sprioc bhliantúil amach. Tá súil againn, le tionscadail cheadaithe agus bheartaithe, go sárófar spriocanna bliantúla don chuid eile de bhlianta an chláir.

Bliain										
Cuid V (Príobháideach & LDA)										
Cúlsoláthar Talún an ÚA atá ann cheana										
Forbaráíochtaí Lándéanta ÚA										
CCT SLAC										
CCT SCC										
2024	32	42	55	1	133	12	274	176	+98	

Fóram CCT – Is é aidhm Fóram CCT Chomhairle Contae Loch Garman comhoibriú a chur chun cinn agus deiseanna comhpháirtíochta a fhorbairt idir Comhairle Contae Loch Garman agus Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe chun ár gcuspóir comhroinnte a bhaint amach maidir le tithe a sheachadadh agus a bhainistiú do dhaoine aonair agus do theaghlaigh a bhfuil tacaíocht de dhíth orthu chun freastal ar a riachtanais chóiritíochta.

D'óstáil an Roinn Tithíochta dhá Fóram CCT i mí Aibreáin agus i mí na Samhna 2024 in Halla an Chontae. Bhí ár gComhpháirtithe CCT linn agus phléamar seachadadh agus seirbhísí tithíochta.

Tá sé beartaithe go mbeidh na Fóraim CCT ina n-imeacht leathbhliantúil.

Príomhéachtaí – Soláthar Tithíochta

- 451 tairiscint tionóntachta – 322 údarás áitiúil agus 129 CCT
- 32 teach nua seachadta trí Chuid V
- 145 teach seachadta i gcomhpháirtíocht le CCT trí SLAC agus SCC in 2024.
- 406 teach seachadta i gcomhpháirtíocht le CCT trí SLAC agus SCC ó thosaigh Tithíocht do Chách in 2022
- 160 aonad ICT nua.

Cothabháil Tithíochta

Tá an Roinn Tithíochta freagrach freisin as bainistíocht agus cothabháil ár stoc tithíochta. Cuireann an Fhoireann Cothabhála tacaíocht agus cabhair ar fáil do thionóntaí de réir mar is gá. Tá 5,108 aonad tithíochta faoi úinéireacht na Comhairle á mbainistiú ag Comhairle Contae Loch Garman sa Chontae amhail deireadh mhí na Nollag 2024. Ina theannta sin, tá 184 aonad ar léas á mbainistiú ag Comhairle Contae Loch Garman, lena n-áirítear Deisiú & Léasú.

Príomhéachtaí in 2024 – Cothabháil Tithíochta

4,242 iarratas deisiúcháin críochnaithe ag deireadh na bliana.

Athchóiriú Fuinnimh

Ba é 2024 an ceathrú bliain de Chlár nua Athchóirithe Éifeachtúlachta Fuinnimh 10 mbliana chun stoc tithíochta na n-údarás áitiúil a athchóiriú.

Mar chuid den chlár seo, chríochnaigh an Rannóg Cothabhála Tithíochta uasghráduithe fuinnimh ar 144 maoín in 2024. I measc na n-oibreacha a rinneadh sna maoine bhí insliú ballaí seachtracha agus áiléir, painéil ghréine, doirse nua, fuinneoga nua, dúnadh tintí, soilsiú ísealfhuinnimh, coire ardéifeachtúlachta agus rialuithe téimh uasghrádaithe. Fuair na maoín uile rangú BER B2 ar a laghad agus na hoibreacha curtha i gcrích.

Cosc ar Easpa Dídine agus Tacaíochtaí

Laistigh den Roinn Tithíochta tá an tAonad Seirbhíse Tacaíochta do Dhaoine gan Dídean (HSSU) againn a bhfuil ról lárnach aige i gcosc na hEaspa Dídine sa Chontae.

Cuireann an tAonad tacaíochtaí, comhairle agus seirbhísí ar fáil do dhaoine gan dídean in aon áit amháin, le béim ar chosc agus tacaíochtaí do dhaoine gan dídean.

Is tionscnamh comhoibríoch é seo de chuid Chomhairle Contae Loch Garman ag obair i gcomhpháirt le FSS agus Focus Ireland. I measc cuid de na príomhsheirbhísí atá á soláthar tríd an tAonad Seirbhíse Tacaíochta do Dhaoine gan Dídean (HSSU) ag obair i gcomhpháirt le gníomhaireachtaí stáit seachtracha agus ENRanna tá:

Seirbhísí CCLG	Seirbhísí Focus Ireland	Seirbhísí FSS
Measúnú Easpa Dídine	Seirbhísí Coimeádta Tionóntachta	Seirbhísí i dtaca le Mí-Úsáid Substaintí
Seirbhísí um Chosc ar Easpa Dídine agus Tacaíochtaí trí idirghabháil luath	An Tionscadal Tithíocht ar dTús	Seirbhísí For-rochtana
Seirbhís Aimsitheora Áite ÍCT	Meabhairshláinte	Seirbhís larchúram
	Comhairle & Faisnéise Tusla	
Naisc chuig gníomhaireachtaí seachtracha nuair is iomchuí Comhairle agus		

Tá sé tábhachtach a rá go léiríonn na figiúirí thíos líon iomlán na nglaonna chuig an HSSU – ní léiríonn sé líon na ndaoine aonair/teaghlach mar is minic a dhéanann an cliant céanna glaonna iolracha chuig an HSSU.

Bhí 1,429 glao chuig an HSSU ón 1 Eanáir 2024 go dtí an 31 Nollaig 2024, agus seo a leanas miondealú orthu:

1336(93%)	Tugadh comhairle agus tacaíocht dóibh maidir le tithíocht agus cosc ar easpa tithíochta.
47 (3%)	Tacaíodh le cóiríocht shealadach, gearrthéarmach, meántéarmach agus fadtéarmach agus tacaíocht chun tionóntacht a choinneáil trí Aimsitheoir Áite
37 (3%)	Neamh-incháilithe ag an am a cuireadh i láthair le haghaidh seirbhísí tithíochta/easpa dídine. Thuag HSSU comhairle agus cúnamh chun an scéal
9 (1%)	Níorbh fhéidir measúnú iomlán a chur i gcrích.

Deontais Tithíochta

Soláthraíonn an Roinn Tithíochta deontais phríobháideacha oibreacha cúnaimh a fheabhsaíonn dálaí maireachtála daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil fadhbanna soghluaisteacha acu chomh maith le cabhrú le daoine scothaosta atá ina gcónaí i ndrochdhálaí tithíochta.

Príomh-éachtaí 2023 – Deontais Tithíochta

Íocadh €4,233,306 san iomlán chun cabhrú le 649 teaghlach:

- €2,066,836 íoctha le 212 iarratasóir faoin Deontas Oiriúnaithe Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas.
- €2,024,691 íoctha le 404 iarratasóir faoi Chúnamh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta.
- €141,778 íoctha le 33 iarratasóir faoi Dheontais um Chúnamh Soghluaisteacha.

Tacaíocht Tithíochta Sóisialta

Déanann an Roinn Tithíochta incháilitheacht a mheas le haghaidh Tacaíochtaí Tithíochta Sóisialta agus leithdháileann sí maoin i gcomhréir le Scéim Leithdháilte na Comhairle. Cuireann sí ainmniúcháin ar fáil freisin do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe le haghaidh tionóntachtaí.

Tá 1,543 iarratasóir ar liosta tacaíochta tithíochta sóisialta Chomhairle Contae Loch Garman amhail 31 Nollaig 2024. Bhí 1,378 breise ar an liosta aistrithe, lena n-áirítear iarratasóirí atá i dtithe príobháideacha ar cíós faoi láthair agus a fhaigheann an Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT). Bhí 279 iarratasóir ar an liosta aistrithe i dtithe údaráis áitiúil nó CCT.

Príomh-éachtaí 2024 – Tacaíochtaí Tithíochta Sóisialta

- 322 leithdháiltí maoin Chomhairle Contae Loch Garman.
- Cuireadh 119 maoin Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe eile amach ar cíós in 2024.
- Achoimre ar Mheasúnú Tithíochta Sóisialta do 2024 críochnaithe.
- Sháraigh Comhairle Contae Loch Garman na spriocanna maidir le tithíocht do dhaoine faoi mhíchumas a leagadh amach ina bPlean Straitéiseach um Thithíocht do Dhaoine faoi Mhíchumas 2021-2026. Is é 20% an sprioc le haghaidh foirgneamh nua agus athligean agus is é 10% an sprioc le haghaidh ÍCT, An Scéim um Chóiríocht ar Cíós (RAS) agus Léasaithe. Ba iad na céatadáin iarbhír a baineadh amach ná 25.9% agus 17.6%.

An Earnáil Phríobháideach Cíos

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ag obair leis an Earnáil Phríobháideach ar Cíós chun réitigh tithíochta a sholáthar d'iarratasóirí ar thithíocht shóisialta trí an Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT) agus Scéim Léasaithe a sholáthar.

Tá líon na gcigireachtaí a rinneadh in 2024 leagtha amach sa tábla seo a leanas:

Sprioc (áitribh a ndearnadh cigireacht orthu)	1,562
Cigireachtaí a rinneadh:	1,650
Líon na n-áitreabh a ndearnadh cigireacht orthu	1,554
Líon na CCT a ndearnadh cigireacht orthu	660

Áirítear an 660 cigireacht CCT sa líon iomlán cigireachtaí a rinneadh (1,562).

Príomh Éachtaí 2023 - An Earnáil Phríobháideach ar Cíos

- 160 Tionóntacht ÍCT Nua (Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta)

Clár Tithe Inacmhainne Loch Garman

Lean Comhairle Contae Loch Garman de phleananna a chur chun cinn maidir le soláthar tithíochta inacmhainne ar fud Chontae Loch Garman sa bhliain 2024.

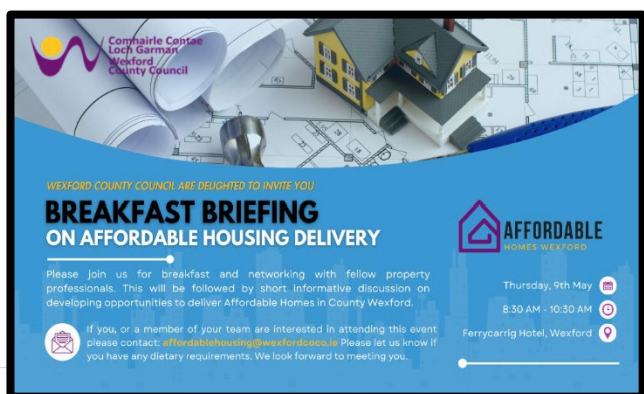
An Fhoireann Tithíochta Inacmhainne – Tá acmhainní teicniúla agus riaracháin breise ceadaithe ag an Roinn Tithíochta chun an sruth seachadta seo a bhainistiú.

Éileamh a shainaithint – Suirbhé ar líne seolta i mí Feabhra 2024 – D'eagraigh an Fhoireann Tithíochta Inacmhainne Suirbhé ar Thithíocht Inacmhainne don chontae chun an t-éileamh ar thithíocht inacmhainne a aithint, sula ndéantar scéimeanna a dhearadh agus a phleanáil. Seoladh an suirbhé i mí Feabhra 2024, aus fuarthas breis is 440 aighneacht le linn tréimhse 8 seachtaine ó na cúig cheantar Bardasach go léir; cabhróidh na torthaí le scéimeanna a dhearadh leis an gcineál ceart tithe, sna suíomhanna agus ag na praghasphointí a oireann do riachtanais.

Seachadadh agus Bainistíocht Píblíne – Chun tacú le seachadadh chlár tithíochta Chontae Loch Garman, d'eagraigh an Fhoireann Tithíochta Inacmhainne 'Cruinniú Bricfeasta ar Sheachadadh Tithíochta Inacmhainne'. Bhí baill de Chomhairle Contae Loch Garman páirteach san ócáid, oifigigh ó na Foirne Pleanála agus Seachadta Tithíochta, Baill de Chónaidhm an Tionscail Tógála, Airgeadas Foirgníochta Tithíochta Éireann agus gairmithe maoine ó gach cearn den chontae.

Rinne aoi-chainteoirí cur síos ar uaillmhian na comhairle maidir le tithíocht inacmhainne sa chontae, forbhreathnú ar scéimeanna atá ar fáil, agus deiseanna maoinithe atá ar fáil chun tithe inacmhainne a sholáthar.

Léiriú Spéise i gContae Loch Garman do chonraitheoirí tógála agus forbróirí tithíochta – Sheol Comhairle Contae Loch Garman Léirithe Spéise i seachadadh áitribh nua le haghaidh tithíochta inacmhainne i gContae Loch Garman. Sa ghlaio seo, iarradh ar thógálaithe tithe agus ar fhorbróirí tithíochta smaoineamh ar mhaoine a bhfuil cead pleanála acu a thairiscint do Chomhairle Contae Loch Garman faoi shocrú réamhcheannaigh lándéanta.

Fuarthas roinnt iarratas, agus tar éis meastóireachta ceadaíodh 3 iarratas le dul ar aghaidh go dtí an t-iarratas iomlán a cuireadh faoi bhráid na Roinne Tithíochta lena n-áireamh i gClár an Chiste Tithíochta Inacmhainne.

Scéim Phíolótach – Beidh Páirc Ramsfort (Radharc na Beannóige) ar an gcéad scéim tithíochta inacmhainne do chontae Loch Garman agus maoiniú faighte chun an tionscadal píolótach seo a fhorbairt tríd an gCiste Tithíochta Inacmhainne faoi Chlár 'Tithíocht do Chách' an Rialtais in 2024.

Leanadh leis an obair i rith na bliana chun an tionscadal seo a chur chun cinn, ina bhfuil 20 teach inacmhainne san iomlán, atá ar fáil lena ndíol trí 'Scéim Cheannaigh Inacmhainne an Údaráis Áitiúil' Chomhairle Contae Loch Garman, a sholáthraíonn tithe rátáilte A atá deartha chun freastal ar riachtanais teaghlach agus daoine aonair incháilithe i gceantar Ghuaire.

Tá sé i gceist an scéim a fhógairt le haghaidh iarratas go luath in 2025, agus tá sé sceidealaithe go seachadfar na haonaid faoi dheireadh 2025. Forbraíodh sraith imeachtaí faisnéise d'iarratasóirí ar líne agus go pearsanta roimh sheoladh na scéime chun cabhrú le páirtithe a bhfuil suim acu tríd an bpróiseas iarratais.

Ligean ar Rogha-Bhunaithe

Thug Comhairle Contae Loch Garman Ligean ar Rogha-Bhunaithe isteach i mí Lúnasa 2023. Fuair gach iarratasóir a ceadaíodh le haghaidh tacaíochtaí tithíochta sóisialta, lena n-áirítear iarratasóirí aistrithe ceadaithe, logáil isteach chuig an gcóras.

Go dtí seo tá suim shuntasach dhearfach ann. Taispeánann an tábla seo a leanas líon na maoine a fógraíodh ar shuíomh gréasáin Ligean ar Rogha-Bhunaithe, go dtí **31/12/24**, mar aon le líon na Féachaint & Léirithe Spéise.

Ceantar Bardasach	Líon na nÁitreabh a Fógraíodh nÁitreabh ar Fáil lena nDáileadh Líon na Léirithe Spéise		Líon na nAmharc
Inis Córthaigh	36	77	10259
Guaire/Cill Mhucraí	29	89	11794
Ros Mhic Thriúin	19	19	4299
Ros Láir	24	57	8599
Loch Garman	32	63	13940
IOMLÁN	140	305	48891

Lá na nDámhachtainí Cónaitheoirí 2024

An 30 Deireadh Fómhair 2024, d'óstáil an Rannóg Tithíochta Lá na nDámhachtainí do Chónaitheoirí an Údaráis Áitiúil. Ba é an lá seo buaicphointe Chomórtas Eastát na nÚdarás Áitiúil agus Chomórtas Ealaíne do Pháistí an Údaráis Áitiúil a bhí ar siúl le linn Shamhradh 2024. Bhí **75 duine** i láthair san iomlán (59 duine fásta agus 26 leanbh) chomh maith le foireann tithíochta agus Comhaltaí Tofa. D'fhreastail daoine fásta ar chainteanna a cuireadh i láthair ar Ghníomhú ar son na hAeráide, Coigilt Fuinnimh, Sábháilteacht Dóiteáin sa Bhaile agus Clár na dTithe Sláintiúla Aoisbháula agus d'fhreastail na páistí ar imeacht idirghníomhach áilteoireachta 'Juanita an Glantóir' arna éascú ag Circus250. Chuir an Comhshaol, an tSeirbhís Leabharlainne, an tSeirbhís Dóiteáin agus go leor eile seastáin eolais ar fáil. Chríochnaigh an ócáid le bronnadh duaiseanna ag Cathaoirleach gach ceantair.

BÓITHRE & IOMPAR

Tá príomh-ról ag an Roinn Bóithre agus Iompair, ina ról reachtúil mar Údarás Bóithre Chomhairle Contae Loch Garman, i seachadadh, feabhsú agus cothabháil bóithre poiblí agus bonneagair a bhaineann le bóithre ar fud an chontae chun feithiclí, rothaithe agus coisithe a iompar go sábháilte agus go héifeachtúil.

Oibríonn an Roinn Iompair go dlúth leis an Roinn Iompair (DoT), le Bonneagar Iompair Éireann (TII) agus leis an Údarás Náisiúnta Iompair (NTA) chun scéimeanna móra bóithre nua a sheachadadh, 3,704km de mhórbhealaí poiblí a chothabháil, agus scéimeanna taistil ghníomhaigh, cosáin, soilsiú poiblí agus carrchlóis a sheachadadh agus a chothabháil.

Tá an Roinn Iompair i gceannas ar thionscnaimh agus scéimeanna sábháilteachta bóithre, tacaíonn sí le tionscadail phobail agus í feasach ar oibleagáidí na Comhairle dul i ngleic le hathrú aeráide agus oiriúnuithe trí oibreacha cláraithe, úsáid agus athúsáid ábhar agus cleachtais oibre.

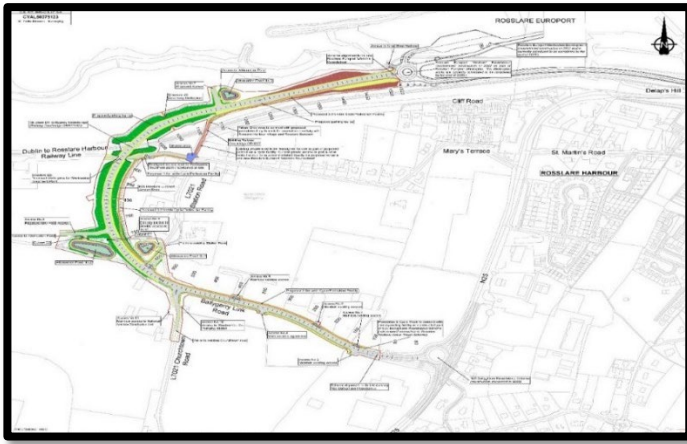
Oibríonn an Roinn Iompair Clós Innealra freisin a sholáthraíonn gléasra agus innealra chun Clár Bóithre bliantúil a sheachadadh i gcomhar leis na Ceantair Bhardasacha, a sheachadann an Clár Cothabhála Geimhridh agus a bhainistíonn cabhlach na Comhairle do gach Roinn.

Achoimre ar na Gaiscí

- Leanann Comhairle Contae Loch Garman de bheith ag seachadadh, i gcomhar le Bonneagar Iompair Éireann (TII) agus an Oifig Dearaidh Réigiúnach (RDO), tionscadail mhóra bóithre a sholáthraíonn nasc iompair talún-farraige straitéiseach ríthábhachtach idir Éirinn agus Mór-Roinn na hEorpa.
- Cuimsíonn na tionscadail bóthar rochtana chuig Europort Ros Láir agus leanúint leis an ngréasán mórbhóithre ó Maolán na nGabhar go Calafort Ros Láir.
- Lean na Príomhbhóithre agus na Bóithre Tánaisteacha Náisiúnta de bheith ag fáil deontais chothabhála leanúnaigh de €24.7m.
- Rinne Oifigí na gCeantar Bardasach 106 km de chóiriú dromchla agus athchóiriú bóithre ar 86 km de bhóithre áitiúla agus réigiúnacha.
- Leathnaíodh an clár cothabhála geimhridh chun 421 km de bhóithre réigiúnacha agus áitiúla ar 5 bhealach salainn a chlúdach.
- Tarraingíodh anuas maoiniú Taistil Ghníomhaigh de €3.75m ón ÚNI in 2024.
- Rinneadh dul chun cinn ar bhreis is 13 scéim agus leanadh le dearadh agus seachadadh bealaí rothaíochta agus bealaí sábháilte chuig scoileanna.
- Tá Seirbhís Nasc Áitiúil Loch Garman ag leathnú bliain i ndiaidh bliana. Tá méadú 36.85% tagtha ar úsáid iomlán paisinéirí ó 2023 go 405,527 turas.
- Críochnaíodh 8 Scéim Rannpháirtíochta Pobail in 2024. Fuair Comhairle Contae Loch Garman €850,436.00 i maoiniú deontais a d'éascaigh oibreacha feabhsúcháin ar 17 lána agus thart ar 8,034 méadar cearnach de dhromchla bóthair.

MÓRTHIONSCADAIL BHÓITHRE

- Bóthar Rochtana N25 chuig Europort Ros Láir – Tá Scéim Bhóthar Rochtana N25 chuig Europort Ros Láir á forbairt mar nasc lárnach in infheistíocht ilmhódach iompair an-suntasach atá tosaithe in Europort Ros Láir agus a leanfaidh ar aghaidh sna blianta amach romhainn. Nascfaidh seachadadh an chuid seo den bhóthar N25 le rochtain nua calafoirt Iarnród Éireann
 - Agus toiliú pleanála bainte amach in 2023, agus an t-ordú ceannaigh éigeantaigh deimhnithe, chuaigh an obair ar aghaidh trí Chéim 5 (Cumasú agus Soláthar) de threoirlínte bainistíochta tionscadail TII le dearadh mionsonraithe agus tiomsú doiciméadú tairisceana.

N11/N25 Maolán na nGabhar go Calafort Ros Láir – Soláthraíonn an chuid 31km ó Mhaolán na nGabhar go Calafort Ros Láir, chomh maith le Bóthar Rochtana Europort Ros Láir, nasc iompair talún-farraige straitéiseach ríthábhachtach idir Éirinn, Mór-Roinn na hEorpa agus an Ríocht Aontaithe.

Tá an scéim sin mar chuid de Líonra Iompair cuimsitheach TEN-T na hEorpa agus comhlíonann sí beartais straitéiseacha ar leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil. Tacaíonn sí go láidir agus tagann sí le dhá phríomhchuspóir de Thionscadal Éire 2040 maidir le hinrochtaineacht réigiúnach fheabhsaithe & nascacht idirnáisiúnta ar ardchaighdeán. Is príomhchuspóir í an scéim freisin do sheachadadh na Straitéise Eacnamaíche Spásúla Réigiúnaí don Réigiún Theas i bPlean Forbartha Chontae Loch Garman.

Tá foireann an tionscadail ag dul ar aghaidh trí Chéim 3 (Dearadh & Measúnú Comhshaoil) mar ullmhúchán don aighneacht le haghaidh cead pleanála. Áirítear leis an tionscadal an gá le trasnú nua suntasach ar Abhainn na Sláine ó thuaidh de Bhaile Loch Garman agus trasnú príomhlíne iarnróid in éineacht le 4 mhórmhalartán aomhail agus go leor struchtúr trasnaithe coimhdeach. Rinneadh meastóireacht ar bhreithniú agus ar sholáthar scéime taistil ghníomhaigh feadh an bhealaigh i gcomhréir le beartas agus treoirlínte náisiúnta nua. Tá athbhreithniú ar sholáthar limistéir seirbhíse amach ón mbóthar ar siúl le haghaidh roghanna roghnú suímh i gcomhréir le beartas agus treoirlínte náisiúnta nua.

Bóithre Náisiúnta

In ainneoin laghdú suntasach ar leithdháiltí deontais 2024 ón TII ar an leibhéal náisiúnta, críochnaíodh dhá scéim athdhromchlaithre pábhála ar bhóithre náisiúnta agus leanadh le hoibreacha cothabhála riachtanacha ar bhóithre náisiúnta.

Is iad na scéimeanna feabhsúcháin pábhála ná:

- 1.65 km ar an N80 ó Thuaim an Churraigh go Baile Chearnaigh - Céim 2 ar chostas €1.21m.
- 2.1 km ar an N25 ó Dhraighneach go Baile Uí Choileáin ar chostas €0.91m.

Úsáideadh €840,000 san iomlán chun leanúint leis na hoibreacha cothabhála riachtanacha ar an N11, N25, N30 agus N80.

Bóithre Neamhnáisiúnta (Réigiúnacha & Áitiúla)

Sa bhliain 2024, fuarthas €24.7m i maoiniú deontais ón Roinn Iompair do bhóithre neamhnáisiúnta. Seachadadh na hoibreacha pleanáilte go léir go rathúil, ina raibh 215km d'uasghrádú bóithre faoi na cláir feabhsúcháin agus cothabhála athchóirithe.

Feabhsú Athchóirithe (RI)

Caitheadh an caiteachas suntasach €12,177,500 ar 85.5km dár Líonra Réigiúnach agus Áitiúil, ag feabhsú 2.8% den líonra. Baineann sé sin le hoibreacha a mheastar a bheith riachtanach chun neartú ar dtús agus ansin dromchla a chur agus athshéalú. Soláthraíonn sé seo timthriall cóireála 1 i 35 bliain.

Leagtar béim ar iompar ábhair a laghdú agus ar athchúrsáil a dhéanamh ar chloch atá ann cheana nuair is cuí. Tá an cur chuige seo comhsheasmhach le beartais ísealcharbóin agus glasa.

Obair Athchóirithe agus Feabhsúcháin (Treisiú) 2024

Cothabháil Athchóirithe (RM)

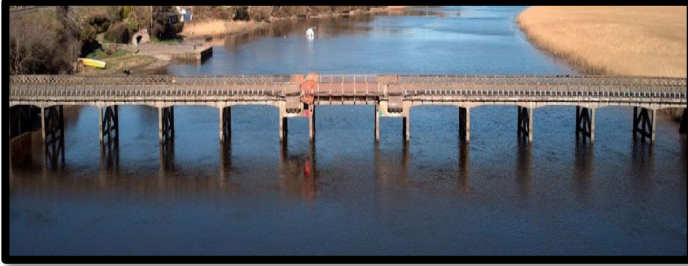
Is minic a thugtar cóiriú dromchla air agus is é aidhm na hoibre fad saoil an bhóthair a shíneadh. Sa bhliain 2024, caitheadh €2,841,500 ar 106km de bhóthar, ag feabhsú 3.0% den ghréasán bóithre.

Droichid

Áiríodh sa chlár cothabhála agus deisiúcháin droichead ceithre dhroichead déag a críochnaíodh ar fud an Chontae. Baineadh úsáid iomlán as deontas €603,000.

Deontais Feabhsúcháin Shonracha

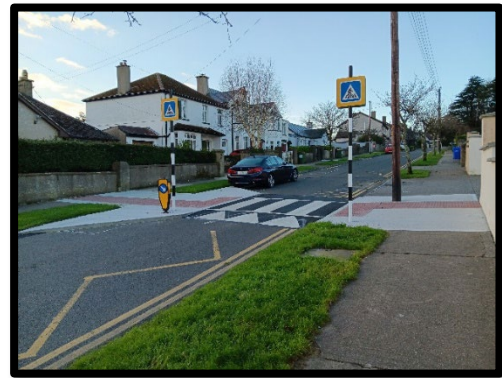
- Droichead na Doimhne, Cill Iúráin, Loch Garman – Rinne an Roinn Iompair maoiniú iomlán ar athchóiriú an droichid trí Dheontas Feabhsúcháin Shonracha. Rinneadh athchóiriú agus caomhnú ar na piléir, deic an droichid agus na balastráidí thar dhá bhliain agus an athdhromchlú críochnaithe in 2024 ag costas deiridh de €2.86M.

- Cobhsú Fána R733 ar na hAbhann Duibhe – Cuireadh sláine an bhóthair réigiúnaigh ó dheas de Dhroichead Eoin i mbaol mar gheall ar chreimeadh bhrúach fána na hAbhann Duibhe taoide ó sceitheadh uisce dromchla i ndiaidh báisteach throm. Ós rud é go nascann an R733 baile Loch Garman le Leithinis an Húic agus an bád farantóireachta trasna Abhainn na Siúire ag Baile Atha Hac go dtí an Pasáiste Thoir, bhí sé riachtanach an brúach agus bunús an bhóthair a chobhsú agus a neartú chun an bóthar a choinneáil oscailte. Críochnaíodh oibreacha coinneála cré agus draenála in 2024.

Scéimeanna Feabhsúcháin Sábháilteachta

Críochnaíodh naoi scéim bheaga feabhsúcháin sábháilteachta nó Scéimeanna Sábháilteachta ar Chostas Íseal ar fud Loch Garman ag baint úsáide as deontas €398,000. Áiríodh leis na scéimeanna seo trasbhealaí coisithe, acomhail a dhéanamh níos doichte, feabhsuithe ar radharc na súl agus comharthaíocht feasachta tiománaithe.

Trasnuithe le caoinchead ag Séipéal na hAbhann agus Bóthar Naomh Eoin, Loch Garman, 2024.

Oibreacha Oiriúnaithe agus Seasmhachta don Athrú Aeráide

Scéimeanna Oiriúnaithe agus Athléimneachta Aeráide Críochnaíodh fiche scéim bheag ar fud an chontae ag baint úsáide as deontas de €687,200. Is meascán de scéimeanna draenála, bainistíocht uisce stoirme/dromchla agus scéimeanna pábhála iad.

TAISTEAL GNÍOMHACH

Oibríonn an fhoireann Taistil Ghníomhaigh ar bhonneagar nua agus ar uasghráduithe ar bhonneagair atá ann cheana féin a sheachadadh chun tacú le taisteal gníomhach sa chontae agus chun é a spreagadh, mar aon le hoideachas agus cur chun cinn modhanna malartacha iompair agus soghluaisteachta.

Bealaí Sábháilte chun na Scoile - Trí leanaí a spreagadh chun siúl nó rothaíocht a dhéanamh chun na scoile is féidir linn tionchar mór a imirt ar a sábháilteacht agus a bhfolláine agus brú tráchtá ag geataí scoile a laghdú. Cuireadh tús le tionscadail ag scoileanna in 2024 ag Scoil Lárnach Ghuaire, Scoil Phobail na Gráinsí agus Scoil Náisiúnta Phádraig, Na Crosa Beaga.

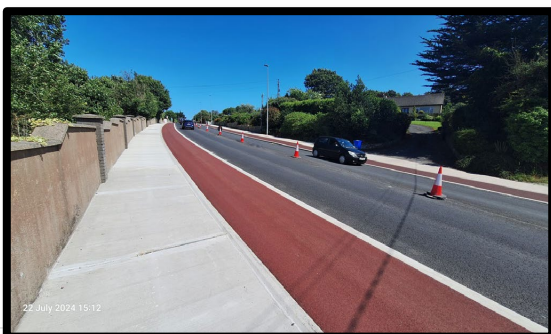
Bealach Sábháilte chun na Scoile, tógáil cosáin nua, Charlotte Grove, Scoil Lárnach Ghuaire.

Bealach Sábháilte chun na Scoile, cosán nua, nasc ón Scoil go dtí an sráidbhaile, An Ghráinseach.

Tionscadail Pathfinder nó Scéimeanna Rothar - Tá Clár Pathfinder ina chuid lárnach de chur i bhfeidhm an Bheartais Náisiúnta um Shoghluaisteacht Inbhuanaithe a leagann amach plan go 2030 chun athrú a dhéanamh ar an tslí a dtaistealaimid, go háirithe i gceantair uirbeacha, agus turais inbhuanaithe a dhéanamh níos tarraingtí agus níos indéanta do chách.

Is scéimeanna taistil ghníomhaigh iad na Tionscadail Pathfinder i Loch Garman ó Thimpeallán Bhaile an Bharúnaigh ar Bhóthar Bhaile an tSagairt, R769, go Wygram; ó Acomhal an Ospidéil ag an bhFearann Nua, trí Phlásóg na Feá go Cluain Ard agus ó Thimpeallán Dhraighneach ar an N25 trí Bhaile an Róiste go Baile Mhaidilín. Críochnaíodh Céim 1 de scéim Bhóthar Bhaile an tSagairt in 2024, lena n-áirítear dhá stad bus inrochtana nua chun freastal ar sheirbhísí bus áitiúla agus náisiúnta.

Céim 1 Bóthar Bhaile an tSagairt, i

mbun toga

gáil Scáthlán Bus, Bóthar Bhaile an
tSagairt, Céim 1.

Céim 1 d'Oibreacha Bhóthar Bhaile an tSagairt críochnaithe, Timpeallán Maldron chun tosaigh le scáthláin bus agus lánaí rothaíochta leithscartha

Measúnuithe agus Pleananna Iompair Bunaithe ar Cheantar - Tá measúnuithe iompair á ndéanamh i mBaile Loch Garman agus in Inis Córthaidh chun sonraí iompair bonnlíne a bhunú, athruithe féideartha iompair mhódula a aithint, lena n-áirítear úsáid talún agus conairí iompair a chuirfidh eolas agus tacaíocht ar fáil do Phleananna Ceantair Áitiúla reachtúla atá faoi athbhreithniú ag Rannóg Pleanála na Comhairle.

Seachtain na Rothar 2024 - Mar chuid de Sheachtain na Rothar 2024, eagraíodh sraith imeachtaí ar fud an chontae i gcomhar le scoileanna, grúpaí pobail agus grúpaí geallsealbhóirí.

Scéim Chomhroinnte Rothar Leictreach agus Scútar Leictreach - I mí Lúnasa 2024, tugadh isteach scéim chomhroinnte scútar leictreach trialach i mBaile Loch Garman. Bhí scéim chomhroinnte rothar leictreach bunaithe sa bhaile cheana féin agus mar sin thairg na scútaí leictreacha modh malartach taistil timpeall an bhaile.

Is í Comhairle Contae Loch Garman an chéad údarás áitiúil in Éirinn a thug isteach scéim chomhroinnte scútar leictreach agus i dteannta na scéime comhroinnte rothar leictreach, tá breis is 170,000km curtha i gcrích ag úsáideoirí i mBaile Loch Garman ó mhí na Bealtaine 2023.

An tAire James Lawless agus an Clr. Pip Breen, Cathaoirleach na Comhairle ag lá seolta an scútair leictreach, 15 Lúnasa 2024.

Clár Feabhsúcháin Stadanna Bus - Mar chuid den Chlár Feabhsúcháin Stadanna Bus, arna mhaoiniú tríd an Údarás Náisiúnta Iompair, suiteáladh scáthláin bus nua i Sráidbhaile na Brí, Sráidbhaile Bhaile Uí Choileáin agus Sráidbhaile na Gráinsí.

Sráidbhaile na Brí

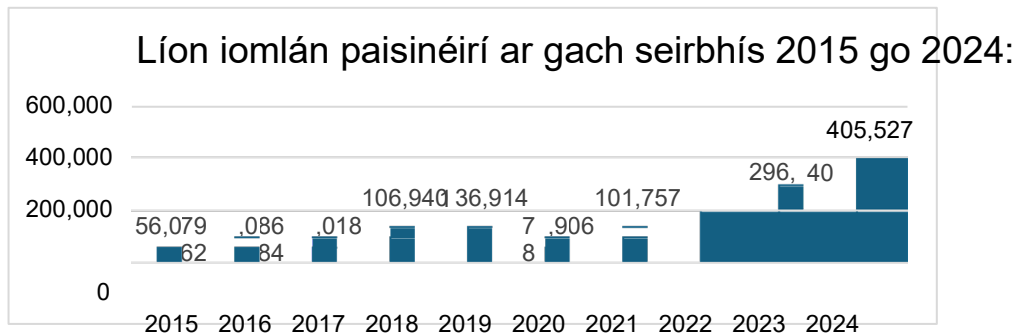
Sráidbhaile Bhaile Uí Choileáin

Sráidbhaile na Gráinsí

NASC ÁITIÚIL

Léiríonn fás na mbealaí bus a sholáthraíonn Nasc Áitiúil Loch Garman an gá atá le hiompar poiblí sa chontae. Tá méadú tagtha ar líon na dturas paisinéirí ó 56,000 in 2015 go 400,000 in 2024.

Chomh maith le seirbhísí sceidealaithe rialta, cuireann Nasc Áitiúil Loch Garman Idirthuras Freagrach ar fáil – sé sin seirbhís ó dhoras go doras, turais aonuaire um chuimsiú sóisialta agus seirbhísí trá.

SÁBHÁILTEACHT AR BHÓITHRE

Feachtas Sábháilteachta Bóthair *Just 1 Life* – Cuireann Comhairle Contae Loch Garman agus Club Rothlach Loch Garman imeacht uathúil sábháilteachta bóthair i láthair go comhpháirteach atá dírithe ar dhaltaí na hIdirbhliana. Is é is aidhm don imeacht *Just 1 Life* feasacht a ardú ar chúiseanna timpistí bóthair agus básanna ar bhóithre.

Tá an ócáid ar siúl ar fud an chontae ó 2007 i leith agus chonaic lucht féachana de 23,000 dalta meánscoile í. Thar chúig imeacht i dTeach Ceoldrámaíochta Náisiúnta Loch Garman in 2024, ghlac 2,000 dalta Idirbhliana páirt sa chlár.

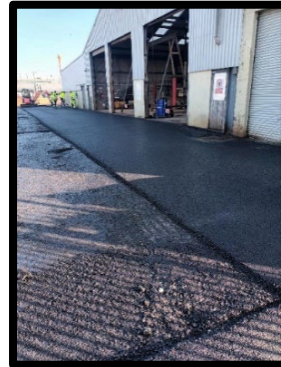

Athbhreithniú Náisiúnta ar an Teorainn Luais – D'achtaigh an Roinn Iompair reachtaíocht agus Treoirínte Reachtúla agus rialacháin tacaíochta maidir le laghdú ar theorainneacha luais ar chineálacha áirithe bóithre poiblí le cur i bhfeidhm i dtír chéim. Tá dul chun cinn maith déanta ar rolladh amach Chéim 1 chun cuailí agus comharthaíocht a chur in airde a thacaíonn le laghdú na teorann luais ar bhóithre contae tuaithe ó 80 km/u go luas réamhshocraithe de 60 km/u faoi dheireadh na bliana mar ullmhúchán don dáta éifeachtach do chur i bhfeidhm Chéim 1 go luath in 2025.

Bainistíocht Clós Innealra & Flít

Leanaimid orainn de bheith ag infheistiú inár ngléasra agus inár n-innealra, ag tacú le gach rannóg oibríochta laistigh den Chomhairle. Áirítear leis seo ceannach feithiclí leictreacha, feithiclí le toilleadh níos mó agus feabhsuithe ar áiseanna Clós Innealra.

Cuireann an Clós Innealra an Plean Cothabhála Geimhridh bliantúil i gcrích. In 2024, rinneadh réamhchóireálacha salainn ar chúig bhealach pleanáilte ag cóireáil 421 km de bhóithre náisiúnta agus réigiúnacha ag tráthanna teochtaí ísle agus reo idir Deireadh Fómhair agus Aibreán.

SOILSIÚ POIBLÍ

Cruthaíodh ciste forbartha soilsithe poiblí chun tacú leis an tionscadal chun an soilsiú poiblí a nuashonrú le soilse DAS ar fud an chontae.

Go dtí seo, Go dtí seo, tá breis is 14,000 soilse DAS curtha in ionad lóchrainn. Is ionann seo agus 90% de na soilse poiblí go léir atá aistrithe anois, rud a fhágann coigilteas fuinnimh bliantúil de €450K.

BAINISTIÚ PÁIRCEÁLA

Rinneadh athbhreithniú ar an mbonneagar, na córais agus na háiseanna páirceála. Tugadh isteach meaisíní íoc & Taispeáin nua sna ceithre bhaile in 2024, rud a nuachóirigh an tseirbhís agus a mhéadaigh líon na meaisíní atá cumasaithe le cárta ar fud an chontae.

In 2024, seoladh Páirceáil Leictreach Loch Garman mar rogha nua gan airgead tirim chun táillí páirceála a íoc agus tugann sé seo, in éineacht le meaisíní páirceála uasghrádaithe, rogha agus solúbthacht níos fearr don tiománaí chun íoc as páirceáil phoiblí.

SCÉIM FOSTAÍOCHTA POBAIL

Urraíonn Comhairle Contae Loch Garman 2 Scéim Fostaíochta Pobail a fhostaíonn 2 Mhaoirseoir agus 75 rannpháirtí FP. Tá an scéim ar fud an chontae agus tá rannpháirtithe ag oibriú in áiteanna éagsúla i Loch Garman, Dún Canann, Ros Mhic Thriúin, Inis Córthaidh, Guaire agus Cartlann Leabharlainne Loch Garman.

Sa bhliain 2024, d'aistrigh 7 rannpháirtí go fostaíocht lánaimseartha agus glacadh le rannpháirtí amháin in oideachas lánaimseartha. Ina theannta sin, bhain roinnt rannpháirtithe leas as socrúcháin oibre shealadacha laistigh den Chomhairle agus daoine eile laistigh d'eagraíochtaí seachtracha.

Is féidir le gach rannpháirtí páirt a ghlacadh i mbreisoiliúint agus i mbreisoideachas faoi threoir agus meantóireacht ár Maoirseoirí FP agus ár nOifigigh Forbartha Rannpháirtithe.

UISCE TUAITHE

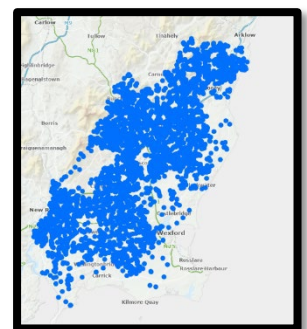
Go stairiúil, chuir Roinn Seirbhísí Uisce Chomhairle Contae Loch Garman Seirbhísí Uisce Tuaithe agus Seirbhísí Uisce Poiblí araon ar fáil. Ba é casadh an fhóid ag Cé na Tríonóide i mí an Mhárta 2023 an chéad chéim i gclaochlú na sean-Leictreonaic Loch Garman suí isteach i gceantar uirbeach nua, nua-aimseartha, úrscothach ar chladach Bhaile Loch Garman. Is le huisce poiblí a fhreastalaítear ar thart ar 75% de dhaonra Loch Garman, agus ar 5% le Scéimeanna Uisce Grúpa agus ar 20% le toibreacha príobháideacha.

Sa bhliain 2024, bunaíodh Seirbhísí Uisce Tuaithe mar rannóg ar leith laistigh de Chomhairle Contae Loch Garman. Déanann an rannóg maoirseacht ar oibriú na Scéimeanna Uisce Grúpa (~70 scéim a fhreastalaíonn ar thart ar 4,250 duine), ar Scéim na nDeontas do Thoibreacha Aonair, agus ar Scéim na nDeontas Luaidhe.

Déanann an rannóg maoirseacht ar sheachadadh chlár Uisce Tuaithe trí thacaíocht theicniúil agus airgeadais a sholáthar do sholáthairtí aonair agus do scéimeanna uisce grúpa chun seirbhísí uisce a sholáthar nó seirbhísí atá ann cheana féin a uasghrádú. Maoiníonn an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht a seo faoin gClár Ilbhliantúil Uisce Tuaithe. Tríd an gClár Ilbhliantúil Uisce Tuaithe, cuirtear an maoiniú riachtanach ar fáil chun feabhas a chur ar Cháilíocht, Cainníocht agus Lontaofacht na seirbhísí uisce a bhfuil na cónaitheoirí tuaithe ag brath orthu, i gcás nach bhfuil aon sheirbhísí uisce poiblí ar fáil.

Deontais do Thoibreacha Príobháideacha

Sa bhliain 2024, fuair an Rannóg Uisce Tuaithe 245 iarratas nua a bhain le Deontais do Thoibreacha Príobháideacha (méadú 15% i gcomparáid le 2023). As an iomlán a cuireadh isteach bhí 6% ina n-iarratais neamh-incháilithe. D'íoc an Rannóg breis is €510,000 le 170 iarratasóir i rith na bliana – méadú de bhreis is 50% i gcomparáid le 2023. Rinneadh é seo a éascú trí athstruchtúrú agus neartú fhoireann an Uisce Tuaithe, le foireann atá tiomnaithe don rannóg uisce tuaithe rud a fhágann go mbeidh cigireachtaí agus riarachán níos tapúla.

Grúpscéimeanna Uisce

Toisc obair a bheith déanta go gníomhach le Grúpscéimeanna Uisce agus Scéimeanna Fuíolluisce Pobail, rinneadh aighneachtaí i mí Aibreáin 2024 chuig an Roinn faoi Chlár Ilbhliantúil Uisce Tuaithe 2024-2026 ar fud raon beart don chontae arb ionann iad agus €3.26 milliún san iomlán. Tá gach tionscadal a cuireadh isteach imithe ar aghaidh go measúnú Chéim 2 agus táimid ag fanacht le fógra deiridh ón Roinn.

Áiríodh leis an dul chun cinn faoin g**Clár Ilbhliantúil Uisce Tuaithe** roimhe seo (2019–2021) i rith 2024:

- Maoiniú faoi chomhlíonadh sláinte poiblí: uasghrádú ar Scéim Uisce Grúpa an Bhaile Bhig (oibreacha críochnaithe) agus ar Scéim Uisce Grúpa Choill an Iarainn (oibreacha ar siúl).
- Tá obair faoi lán seoil ar sheachbhóthar agus umar taiscumair Scéim Uisce Grúpa na Staighre Duibhe, ar a leithdháileadh thart ar €200,000 faoi Fheabhsú Scéimeanna atá ann cheana féin lena n-áirítear caomhnú uisce.
- Faoin maoiniú le haghaidh Aistriú Scéimeanna Uisce Grúpa atá ann cheana féin chuig an Earnáil Uisce Poiblí (Uisce Éireann), fuarthas tairiscintí don Bhinn. Bhí an tairiscint seo le haghaidh suiteáil líonra séarachais phríomhphíobáin phoiblí i gCill Ruáin, Co. Loch Garman le ceangal 76 teach.

Chuir Comhairle Contae Loch Garman an próiseas measúnaithe tairisceana i gcrích láithreach chun an Tairiscint is Buntáistí ó thaobh na heacnamaíochta de a chinneadh. Cuireadh an Roinn ar an eolas faoin bpraghas tairisceana agus tá siad ag athbhreithniú an iarratas ó Chomhairle Contae Loch Garman ar an maoiniú breise a theastaíonn chun freastal ar an tairiscint a cuireadh isteach.

Clár Réitigh Bonneagair Seirbhísí Uisce arna Sholáthrú ag Forbróir (DPI)

Tá an Clár Réitigh Ilbhliantúil DPI á reáchtáil ag Innealtóir Feidhmiúcháin na Rannóige Uisce Tuaithe. Is eastáit tithíochta iad DPIanna atá á bhfreastal ag Bonneagar Seirbhísí Uisce a sholáthraigh an Forbróir (nach bhfuil an forbróir i mbun gnó a thuilleadh) agus, mar gheall ar dhroch-thógáil nó drochchothabháil, nár tógadh i gcúram. Níl líonraí seirbhísí uisce DPIanna ceangailte leis an líonra poiblí (Uisce Éireann).

Tá sé mar aidhm ag Clár Réitigh DPI na heastáit seo a thabhairt suas go dtí an caighdeán agus ceangal a dhéanamh le líonra Uisce Éireann ag cur na seirbhísí uisce isteach faoi mhuirear Uisce Éireann. Is féidir le hÚdaráis Áitiúla na heastáit a ghlacadh i gcúram ansin.

Tá sé mar aidhm leis an gclár na 7 n-eastát go léir a bheith ceartaithe faoi dheireadh 2026. Tá Comhairle Contae Loch Garman ag dul chun cinn le réiteach an Bhonneagair arna Sholáthar ag Forbróirí ag na suíomhanna seo a leanas ionas gur féidir na seirbhísí a cheangal leis an soláthar poiblí agus a ghlacadh i gcúram ag Uisce Éireann.

Clár Réitigh Bonneagair DPI 2019–2021

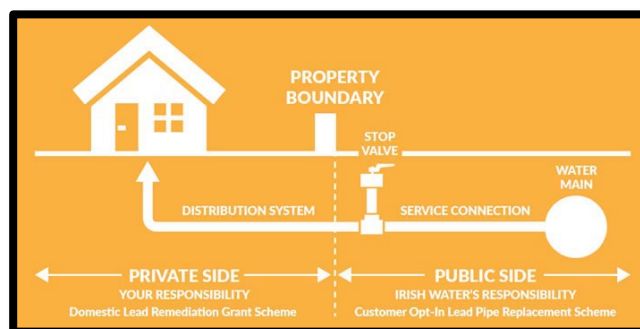
Ainm		Baile Fearainn Mheasta Mhaoiniú Curtha ar Fáil		Costais 75% de
		Tionscadal/Clár le bheith		
Cois Cuan	Baile Artúir	€152,475	€114,356	R4 2025
Kyle's Close	An Abhallort		€107,153	€80,365 R4 2025
Radharc an tSléibhe	Baile an Daingin	€208,016	€156,012	R4 2025
Gleann na gCaor	Móin na gCaor	€302,878	€227,159	R4 2026

Clár Réitigh Bonneagair DPI 2023

Ainm	Baile Fearainn Mheasta Mhaoiniú Curtha ar Fáil		Costais 75% de
Radharc na Trá	Dún Canann	€72,300	€54,225 R4 2025
Fearann Carraig	Dún Canann	€202,986	€152,240 R4 2025
Beechfields	an Bealach	€353,968	€265,476 R4 2026

Deontais um Leasúchán Luaidhe

Déanann an Rannóg Uisce Tuaithe Deontais um Leasúchán Luaidhe a riaradh freisin. Cuirtear deontais suas le €5,000 ar fáil chun píopaí luaidhe a athsholáthar i dtithe agus tá deontais ar fáil anois gan tástáil acmhainní. Go dtí seo tá 9 nDeontas um Leasúchán Luaidhe ceadaithe. Le linn 2024, fuair an Rannóg Uisce Tuaithe 1 iarratas nua ar dheontas agus d'íoc sí 3 dheontas le hiarratasóirí.

Feidhm Chomhlíontachta agus Monatóireachta

Comhlíonann an Rannóg Uisce Tuaithe feidhm reachtúil freisin – monatóireacht a dhéanamh ar scéimeanna uisce príobháideacha lena chinntiú go gcomhlíonann siad rialacháin uisce óil an AE. Is scéimeanna príobháideacha iad siúd ar a dtobar féin le tomhaltóirí poiblí (m.sh. teach tábhairne, óstán, scoil, eastáit phríobháideacha, siopaí le deilí) le > 50 duine agus > 10m³/lá. Rinneadh sampláil ar 6 scéim ghrúpa faoi dhó sa bhliain ar a laghad.

Rinneadh sampláil ar thart ar 160 scéim phríobháideach in 2024 ag Conraitheoir na Comhairle. Déantar teagmháil le FSS maidir le gach Fógra Fiuchta Uisce eisithe agus comhairle sláinte poiblí maidir le torthaí lasmuigh den tsonraíocht. Uaslódáiltear na torthaí chuig an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil gach bliain.

FORBAIRT EACNAMAÍOCH AGUS FIONTAR

Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte

Fuarthas cúnamh deontais de €997,500.00 san iomlán do 3 thionscadal i gContae Loch Garman faoin Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte. Seo iad na tionscadail rathúla:

- **Ráth Gearróg, Co. Loch Garman** – Gairdíní Machnaimh Céadfacha & Limistéir Súgartha (€500,000).
- **An Charraig, Co. Loch Garman** – Clós Súgartha, cosán siúil, gairdín céadfach, limistéar bithéagsúlachta agus giomnásiam do dhaoine fásta (€250,000).
- **Baile Choimsín, Co. Loch Garman** – Gairdín Pobail, Botháin na bhFear agus na mBan, áiseanna leithris agus deisiú bonneagair atá ann cheana féin, rochtain shábháilte (€247,590).

Meabhrán Tuisceana Chomhairle Contae Loch Garman & Comhlachas Tráchtála Chontae Loch Garman

Tacaíonn Straitéis Eacnamaíoch Chomhairle Contae Loch Garman le geilleagar bríomhar a chruthú i gContae Loch Garman a spreagann cruthú post, a chothaíonn cultúr fiontraíochta agus a thacaíonn le forbairt cumais/scileanna. Shínigh Comhairle Contae Loch Garman comhaontú trí bliana le Comhlachas Tráchtála Chontae Loch Garman a thacóidh leis an straitéis seo agus a bheidh ailínithe le cuspóirí an gComhlachas Tráchtála maidir le tacú le pobal gnó Chontae Loch Garman agus ionadaíocht a dhéanamh dó.

Cuirfidh an Meabhrán Tuisceana luach le clár eacnamaíoch na Comhairle agus tacóidh siad leis an gComhlachas Tráchtála ina Phlean Straitéiseach 3 bliana a sheachadadh.

Comhoibriú idir GFT Éireann agus Comhairle Contae Loch Garman do Pháirc Teicneolaíochta Inis Córthaidh

Mar chuid de straitéis eacnamaíoch Chomhairle Contae Loch Garman chun réitigh mhaoine ardchaighdeáin a sholáthar le haghaidh infheistíochta ag cuideachtaí a bhfuil acmhainneacht acu poist a chruthú, fuair Comhairle Contae Loch Garman Meabhrán Tuisceana le GFT Éireann chun réiteach maoine a fhorbairt go chomhoibríoch le haghaidh monarcha ardteicneolaíochta i bPáirc Teicneolaíochta Inis Córthaidh. Tar éis próiseas r-thairisceana ceapadh foireann dearaidh chun an tionscadal a dhearadh agus a thabhairt go dtí céim an chheada pleanála de agus tá an obair seo le tosú i Ráithe 1 2025.

Savannah, Georgia / Ollscoil Georgia Theas (GSU)

Le linn 2024, thaistil 160 mac léinn san iomlán ó na Stáit Aontaithe chun staidéar a dhéanamh ar champas foghlama GSU i Loch Garman. Bhí deis ag mic léinn freisin taisteal timpeall an chontae ar thurais oideachais allamuigh chomh maith le socrúcháin staidéir oibre a dhéanamh.

Toscaireacht Loch Garman go Savannah, Georgia

Thaistil toscaireacht ó Chomhairle Contae Loch Garman, faoi cheannas an Chathaoirligh, go Savannah i mí an Mhárta le haghaidh sraith cruinnithe agus imeachtaí a raibh sé mar aidhm leo cur leis na deiseanna straitéiseacha, sibhialta, eacnamaíocha, oideachais agus cultúrtha idir Oirdheisceart na hÉireann agus contaetha deiscirt Georgia, SAM agus an comhaontú idir Cathair Savannah agus Comhairle Contae Loch Garman a neartú tuilleadh.

Tógáil Naisc Idirnáisiúnta

Ag cur leis na caidrimh láidre atá ann cheana féin idir Loch Garman agus Savannah, thug roinnt toscaireachtaí ardleibhéil, lena n-áirítear Comhdhálaí SAM Earl L 'Buddy' Carter, ionadaithe ó Theach Reachtaíochta Stáit Georgia agus baill de Roinn Forbartha Eacnamaíochta Georgia in éineacht le Coimisinéir Eacnamaíochta Stáit Georgia, cuairt ar Loch Garman i mí Lúnasa. Pléadh deiseanna chun tuilleadh forbartha a dhéanamh ar naisc eacnamaíocha, oideachais, sibhialta agus turasóireachta idir Contae Loch Garman agus stát Georgia i gcoitinne.

Chuir Comhairle Contae Loch Garman fáilte freisin roimh thoscaireacht ó Le Cotentin na Fraince agus roimh Ambasadóir nuacheaptha na Fraince go hÉirinn, a Shoilse Céline Place, i gcuairt a chuir béim ar na nascanna cairdis agus comhoibrithe idir Loch Garman agus Le Cotentin sa Normainn. Reáchtáladh sraith cruinnithe le geallsealbhóirí tábhachtacha a raibh sé mar aidhm acu naisc thaidhleoireachta, eacnamaíochta, oideachais, eolaíochta agus chultúrtha a neartú idir an dá réigiún.

Cé na Tríonóide

Is céim ríthábhachtach í forbairt Ché na Tríonóide i dtreo gníomhaíocht eacnamaíoch níos mó a spreagadh i Loch Garman agus i Réigiún an Oirdheiscirt i gcoitinne. Mar chuid dár straitéis chun léirithe spéise a lorg ó infheisteoirí ionchasacha, seoladh próiseas Léiriú Spéise / Réamh-Chomhairliúchán Margaidh i mí na Samhna 2024 ag lorg rannpháirtíochta agus aiseolais ó infheisteoirí agus forbróirí chun an tionscadal suaitheanta seo a sheachadadh.

Toscaireacht Loch Garman chuig Cúige Jiangxi, an tSín Ag leanúint ó litir intinne a síníodh i 2023 le Cúige Jiangxi sa tSín, thug toscaireacht ó Chomhairle Contae Loch Garman cuairt ar Jiangxi san Earrach 2024 le haghaidh sraith cruinnithe atá dírithe ar naisc trádála, oideachais, turasóireachta agus cultúrtha a mhéadú idir Loch Garman agus an cúige Síneach amach anseo. Bhí cruinniú leis an Roinn Tráchtála i Jiangxi le feiceáil ar chainéal nuachta gnó Jiangxi.

Droichead Trádála

Tharla roinnt misin trádála fíorúla idir Oirdheisceart na hÉireann agus Sabhána, Georgia chun deiseanna onnmhairithe agus cruthaithe post a iniúchadh agus a fhorbairt. Mar thoradh air sin, tá roinnt cuideachtaí san Oirdheisceart ag dul chun cinn le conarthaí le cuideachtaí ó Shabhána agus ó Oirdheisceart Georgia faoi láthair.

Turasóireacht

Tá Comhairle Contae Loch Garman ag obair le Fáilte Ireland, Visit Wexford agus geallsealbhóirí tábhachtacha eile ar 3 phríomhghoiciméad straitéiseach a chuirfidh an bonn le straitéis turasóireachta Chontae Loch Garman don chéad 5 bliana eile: Plean Forbartha Eispéireas Ceann Scríbe Loch Garman, Straitéis Bia Loch Garman sa Turasóireacht agus Plean Díolacháin agus Margaíochta Turasóireachta Idirnáisiúnta.

Margadh Idirnáisiúnta

Tá cumarsáid leanúnach ar siúl le Turasóireacht Éireann chun cabhrú le Loch Garman a chur chun cinn do chuairteoirí idirnáisiúnta.

Bhí cruinnithe ar siúl le hionadaithe ó fhoirne Thurasóireacht Éireann ón Spáinn, ón bhFrainc agus ón mBreatain Mhór.

Craoladh sraith teilifíse cúig chlár ina bhfuil Ambasadóir Loch Garman, Dermot O'Leary, ar ITV. Léirigh an chéad eipeasóid de 'Dermot's Taste of Ireland' le tacaíocht ó Thurasóireacht Éireann Contae Loch Garman agus chuir sé taispeántas suntasach ar fáil do gach a bhfuil le tairiscint ag an gcontae.

An chéad sráid iomlán in Éirinn atá clúdaithe go hiomlán le díon intarraingthe

Is í Sráid Monck i Loch Garman an chéad sráid iomlán in Éirinn atá clúdaithe go hiomlán le díon intarraingthe nach bhfuil ach 80 méadar ar fhad. Tharla seoladh oifigiúil Réimse Poiblí Shráid Monck Dé Céadaoin an 17 Aibreán 2024 ar chostas os cionn €1.5 milliún.

Fleadh Imill

Thacaigh an Rannóg Eacnamaíochta le ceithre Cheantar Bardasach chun imeachtaí Fleadh Imill a reáchtáil timpeall Chontae Loch Garman roimh an bPríomh-Fhleadh Cheoil na hÉireann a reáchtáladh i mBaile Loch Garman. I measc na n-imeachtaí bhí ceol traidisiúnta, amhránaíocht, damhsa agus scéalaíocht, ó sheisiúin go ceardlanna, go ceolchoirmeacha agus taispeántais.

Cruinniú Mullaigh Eorpach “Muintir Normannach na hEorpa”

Tharla an chéad Chruinniú Mullaigh Eorpach de “Muintir Normannach na hEorpa” i mí Dheireadh Fómhair 2024 chun plé a dhéanamh ar Mhílaoise Liam an Concróir i 2027. Tionóladh an Cruinniú Mullaigh ag an Abbaye aux Dames stairiúil i gCaen, an Fhrainc, agus chuimsigh sé ionadaithe ó Éirinn, ón bhFrainc, ó Dheisceart na hIodáile agus ón tSicil, ón Lochlann, ón Ríocht Aontaithe agus ó Oileáin Mhuir nIocht. I ndiaidh na gceardlann, tá obair ar siúl chun na naisc a neartú d’fhonn imeachtaí a thionól i ngach réigiún ag cur béim ar an Scéal Normannach ó 2027 ar aghaidh.

OIFIG FIONTAIR ÁITIÚIL (OFÁ) LOCH GARMAN

Ceiliúradh 10 mbliana de OFÁ.

Cheiliúir Oifig Fiontair Áitiúil (OFÁ) Loch Garman a 10ú comóradh Dé Luain, 9 Nollaig ag Comhairle Contae Loch Garman ag comóradh deich mbliana fáis, nuálaíochta agus tacaíochta don phobal gnó áitiúil.

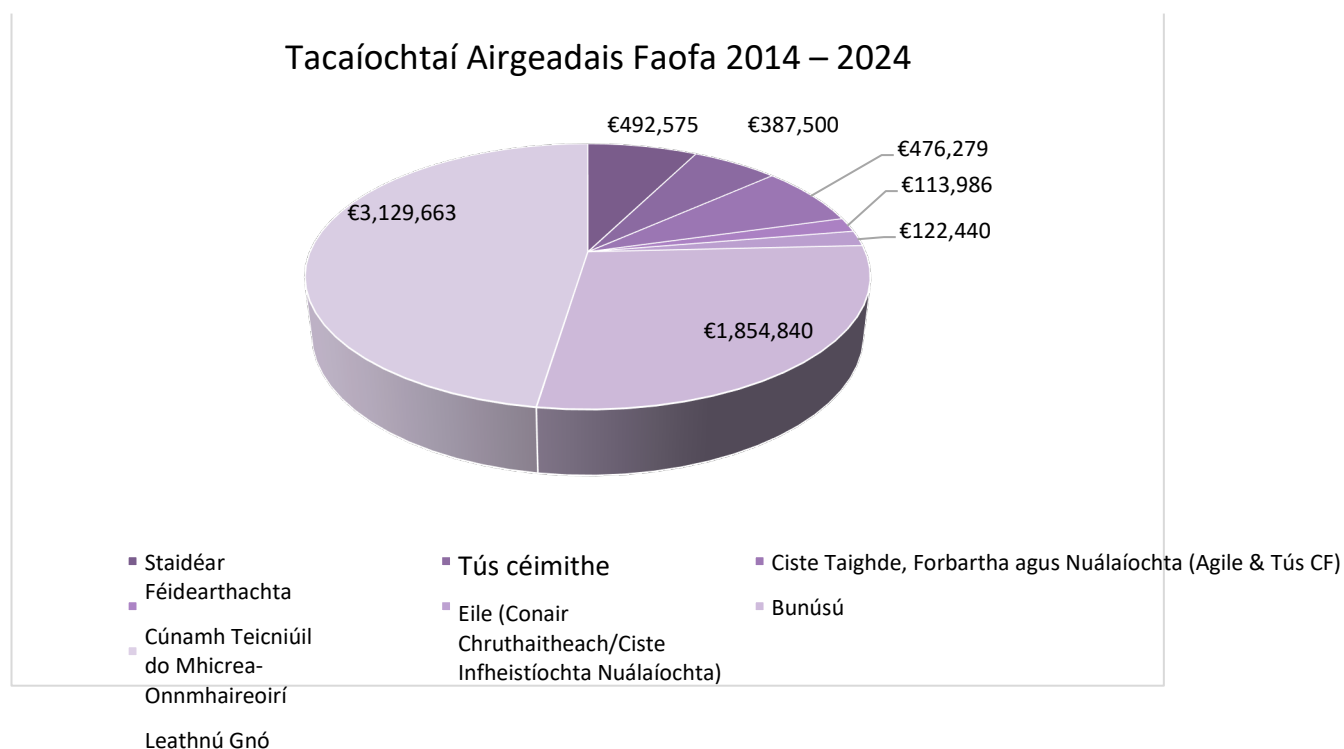
In 2024, thuairiscigh OFÁ Loch Garman an 11ú bliain as a chéile de chruthú post dearfach, le 329 post cruthaithe san iomlán agus glanmhéadú fostaíochta de 163 post. Cruthaíodh 2,314 post san iomlán i Loch Garman faoi thacaíocht na hOifige Fiontair Áitiúil ó 2014 agus tá 225 gnólacht beag ar fud an chontae faoi láthair a fhostaíonn 1,945 ball foirne san iomlán a fhaigheann tacaíocht ó OFÁ Loch Garman.

Sonraí Fostaíochta OFÁ Loch Garman 2014–2024

Bliain	Líon Chliant an OFÁ		Poist le Cliant le	
	Deontais ón OFÁ		Ollmhéid na bPost a Cruthaíodh	
			Glanmhéid na bPost a Cruthaíodh	
2014	170	1070	267	210
2015	185	1167	326	132
2016	187	1192	197	103
2017	213	1348	238	143
2018	227	1308	302	33
2019	221	1,438	200	106
2020	241	1,474	331	23
2021	231	1,630	465	288
2022	234	1,773	330	177
2023	234	1,954	329	177
2024	225	1,945	329	163

330 Pacáistí Deontas Airgeadais, luach iomlán €6,577,283 ceadaithe i 10 mbliana 2014–2024.

Aschuir OFÁ in 2024:

Líon na nIarratas	Sonraí na Tacaíochta Deontais	Luach na Tacaíochta
14	Leathnú Gnó	€469,822
8	Bunúsú	€252,417
7	Féidearthacht/Nuálaíocht	€47,121
5	GradStart	€150,000
1	Tús CF	€2,160
1	Taighde, Forbairt agus Nuálaíocht	€49,256
13	Tíosach don Ghnó	€71,955
20	Glas don Ghnó	€44,280
10	Digiteach don Ghnó	€44,280
9	Cúnamh Teicniúil do Mhícrea-Onnmhaiseoirí	€17,912
117	Dearbhán Trádála Ar Líne	€250,350
10	Digiteach don Ghnó	€44,280
10	Éifeachtúlacht Fuinnimh	€61,625
2	Fás Digiteach	€8,455
Méid iomlán ceadaithe i gcúnamh deontais i 2024:		€1,469,633

Cláir Oiliúna agus Forbartha / Tacaíocht Meantóireachta	Aschur
100 Clár Oiliúna Ginearálta	1520 rannpháirtí
5 Chúrsa Tosaigh do Ghnó Féin	131 rannpháirtí
Cláir Forbartha Bainistíochta	45 rannpháirtí 17
scoil páirteach sa Chlár Fiontraíochta Do Dhaltaí	1390 rannpháirtí
Cruinnithe meantóireachta aonair ceadaithe	376 cruinniú
14 iarratas iasachta Institiúide Mícrea-airgeadas Éireann próiseáilte	Luach iasachta

Taispeántas RDS 2024

Bhuaigh Sully agus Juno, gnó ceannródaíoch dearaidh éadaí cuimsithí céadfaí a fhaigheann tacaíocht ó OFÁ Loch Garman, an gradam don Núíosach is Fearr ag an gcéad “Ghradaim Ghnó na Ceardaíochta” ag Seóthaispeántas an RDS 2024. Thug Sully agus Juno an chraobh leo tar éis géariomaíocht a shárú ó 105 gnólacht ceardaíochta agus dearaidh ar fud na tíre.

Seachtain Fiontraíochta Áitiúil 2024

Bhí an-rath ar Sheachtain Fiontraíochta Áitiúil 2024, a bhí ar siúl ón 4ú go dtí an 8ú Márta, agus díoladh amach na ticéid go léir. Le linn na seachtaine chomhoibrigh an OFÁ le roinnt comhpháirtithe éagsúla lena n-áirítear ceannaire tionscail Rory O'Connor ó Scurri, Comhlachas Loch Garman, Tairseach TFC ag Institiúid Walton in IODÉ agus clár iontach spreagúil cainteoirí chun imeachtaí a réachtáil a thugann an deis d'úinéirí gnó bunaithe agus d'fhiontraithe óga araon bheith spreagtha, eolasach agus rannpháirteach. Cuireadh imeachtaí ar siúl sa tseachtain a raibh sé mar aidhm acu treochtaí a aithint, foghlaim phiaraí a éascú, uaillmhian fáis a chothú, glacadh digiteach a spreagadh, nuálaíocht agus fiontraíocht, agus pobal gnó láidir athléimneach a chothú sa chontae.

Ráiteas Beartais na nOifigí Fiontar Áitiúla 2024–2030

Foilsíodh Ráiteas Beartais na nOifigí Fiontar Áitiúla i mí na Bealtaine 2024. Tugann an Ráiteas Beartais soiléireacht agus cuireann sé ról líonra na nOifigí Fiontar Áitiúla in iúl do gheallsealbhóirí agus don éiceachóras fiontraíochta níos leithne. Leagtar amach ann treo beartais agus tugtar gearrchuntas ar an gcosán faoin mbealach a ndéanfaidh na hOifigí Fiontar Áitiúil a gcuid oibre a ailíniú le tosaíochtaí na Páipéar Bháin ar an bhFiontraíocht. D'fhorbair an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta an ráiteas beartais i gcomhar le Fiontar Éireann, le Líonra na nOifigí Fiontar Áitiúla, agus le Bainisteoirí na Cathrach agus an Chontae.

Cláir Éifeachtúlachta Oibríochta

Seoladh dhá thacaíocht nua Deontas OFÁ in 2024. An Deontas Éifeachtúlachta Fuinnimh agus an Deontas um Fhás Digiteach. Forbraíodh iad seo chun tacaíocht airgeadais a sholáthar chun cabhrú le cur i bhfeidhm mholtaí comhairleoirí sna réimsí Inbhuanaitheachta agus Digitithe. Tá tacaíocht airgeadais suas go dtí €10,000 ar fáil do ghnólachtaí faoin gClár Éifeachtúlachta Fuinnimh agus tá €5,000 ar fáil faoin scéim um Fhás Digiteach.

Lá Náisiúnta Fiontraíochta na mBan (LNFB) – 17 Deireadh Fómhair 2024

D'fhreastail 95 duine ó réimse earnálacha gnó ar an ócáid in Óstán Ferrycarrig i Loch Garman chun LNFB a cheiliúradh agus chun éisteacht le cainteoirí inspioráideacha agus dinimiciúla, ina measc an príomhchainteoir Martina Fitzgerald ó Scale Ireland. I measc na gcainteoirí eile bhí Ann O'Brien ó Kent Stainless agus Liz Nolan ó Dampdoctor a roinn a gcuid taithí ar a bheith thuas seal thíos seal agus tú i mbun gnó agus na ceachtanna d'fhoghlaim siad feadh an bhealaigh. Feidhmíonn imeachtaí NWED mar chatalaíoch chun tacú le beartas an Rialtais chun níos mó a spreagadh agus a chur chun cinn lena ngnóthaí a bhunú agus a scála.

AN tAONAD ATHGHINIÚNA

Bunaíodh an t-aonad athghiniúna go déanach in 2023 le fócas láidir ar athghiniúint bailte agus fócas comhchruinnithe ar fheidhmeanna Lár Bailte ar dTús agus ar thithe/maoine folmha. Tá an t-aonad comhdhéanta den oifigeach athghiniúna bailte, den oifigeach tithe folmha, den phríomh-mhaoirseoir seirbhísí ginearálta agus d'oifigeach foirne cúnta.

Tá an t-aonad tiomanta d'athghiniúint agus do ghníomhachtú folúntas ag obair trí chlár éagsúla rialtais agus rannóga eile laistigh de Chomhairle Contae Loch Garman chun a chinntiú go mbeidh lárionaid ár mbailte ina n-áiteanna níos deise chun cónaí iontu, oibriú iontu agus gnó a dhéanamh iontu agus go ndíreofar ar fholúntas agus tréigthe agus go rachfar i ngleic leo chun cáilíocht na beatha a fheabhsú i ngach cuid den Chontae.

Lár Bailte ar dTús

Tá sé mar aidhm ag an mBeartas Lár Bailte ar dTús, Láir Bhailte a chruthú a fheidhmíonn mar áiteanna inmharthana, beoga agus tarraingteacha do dhaoine le maireachtáil, obair agus cuairt a thabhairt orthu, agus ag feidhmiú freisin mar mhol seirbhíse, sóisialta, cultúrtha agus áineasa don phobal áitiúil.

Tá breis is 500 baile in Éirinn le breis is 400 duine ina gcónaí iontu agus tá dúshlán chomhchosúla rompu go léir, lena n-áirítear folúntas/tréigean foirgníochta, asbhaint seirbhísí, trácht trí lár an bhaile, easpa páirceála, rochtain ar spásanna glasa.

Cruthaíodh Lár Bailte ar dTús chun cabhrú leis na dúshlán seo a réiteach le bunú Foirne Lár Bailte ar dTús agus cruthú pleananna Lár Bailte ar dTús a aithníonn go bhfuil gach baile uathúil. Leagann sé an dúshraith do gach baile chun a gcosán féin a fhorbairt. Léireofar é seo trí phlean saincheaptha Lár Bailte ar dTús atá bunaithe ar dhearbhuí soiléir ar láidreachtaí agus ar dhúshlán áitiúla.

Táimid tar éis glacadh leis an mbeartas seo i Loch Garman agus tá muid gníomhach i gcur chun cinn Lár Bailte ar dTús ar fud bhailte agus sráidbhailte Chontae Loch Garman. Tá foirne Lár Bailte ar dTús gníomhach i 7 mbaile i gContae Loch Garman agus gach baile ag céimeanna éagsúla den turas.

Ba bhaile ceannródaíoch é Ros Mhic Thriúin faoin gclár náisiúnta lár bhaile ar dtús agus ba bhaile eiseamláireach é i dtéarmaí a bhféadfadh pleananna lár bhaile ar dtús a dhéanamh do cheantar. Seoladh Plean Ros Mhic Thriúin sa bhliain 2024 agus ba shampla é den bhealach ar féidir feabhsuithe ardchaighdeán ar an réimse poiblí tarraingteacht bhaile a fheabhsú.

D'óstáil an chéad Fhoireann Lár Bailte ar dTús i Ros Mhic Thriúin toscaireacht ó ghrúpa Margistar Cost Action an 18 Aibreán, 2024 áit ar tháinig 40 toscaire/acadúil ó 27 tír ar fud na hEorpa go Ros Mhic Thriúin chun Lár Bailte ar dTús agus eispéireas Ros Mhic Thriúin go dtí seo ar a n-aistear a phlé.

Lean foireann Lár Bailte ar dTús Inis Córthaidh de bheith ag bualadh le chéile in 2024 tar éis seoladh a gcéad phlean Lár Bailte ar dTús. Tá an plean i bhfeidhm anois agus déanfar feabhsúcháin ar an mbaile sna blianta amach romhainn ag glacadh le prionsabail Lár Bailte ar dTús.

Bhunaigh baile Loch Garman foireann Lár Bailte ar dTús ag deireadh 2024 agus tá sé mar aidhm acu straitéis Lár Bailte ar dTús a chríochnú in 2025. Tháinig an fhoireann bhaile seo le chéile ar roinnt ócáidí agus tá siad ag súil le rannpháirtíocht leathan phobail in 2025.

Leis an tsraith tacaíochtaí Lár Bailte ar dTús ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, cuireadh deis eile ar fáil chun bailte breise i Loch Garman a thabhairt isteach i Lár Bailte ar dTús.

Beart 1 Faoin mbeart seo tá foirne baile bunaithe againn go rathúil i dTeach Munna, i mBun Clóidí agus i nDroichead an Chaisleáin agus seiceálacha sláinte críochnaithe do na bailte uile. Seo tús an turais Lár Bailte ar dTús, agus táimid tar éis dul i mbun tógáil acmhainne fairsing in 2024, mar aon le tobsmaointeoireacht d'fhonn éisteacht leis an bpobal agus smaointe athghiniúna a fhorbairt laistigh de na pobail seo.

****Seisiún siúil isteach grianghrafadóireachta le haghaidh bunú chéad fhoireann Lár Bailte ar dTús, Teach Munna.**

Beart 2 Faoi bheart 2, b'éigean do gach contae in Éirinn baile amháin laistigh den chontae a ainmniú agus bronnadh maoiniú air chun plean iomlán Lár Bailte ar dtús a fhorbairt. Is iad na dara bailte Náisiúnta Pathfinder iad. Tar éis anailíse, roghnaíodh Baile na Cúirte / Séipéal na hAbhann mar bhaile ainmnithe Loch Garman.

Bhunaíomar foireann lár an bhaile ar dtús i mBaile na Cúirte / Abhainn na Séipéil agus tá tús curtha leis an bpróiseas chun plean lár an bhaile ar dtús a fhorbairt a léiríonn riachtanais agus mianta an phobail laistigh de Bhaile na Cúirte / Abhainn na Séipéil.

Ceapadh comhairleoirí LOCI, agus tá coinne leis go ndéanfar comhairliúchán fairsing in 2025.

Beart 3 Faoi mbeart seo agus arna riaradh ag an Aonad Athghiniúna, tá maoiniú €50,000 ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail d'Amharclann Naomh Mícheál i Ros Mhic Thriúin agus do Kilmore Scope (mol uiscebhealach Bhaile an Droichid) chun na tionscadail seo a fhorbairt le go mbeifear réidh le talamh a bhriseadh.

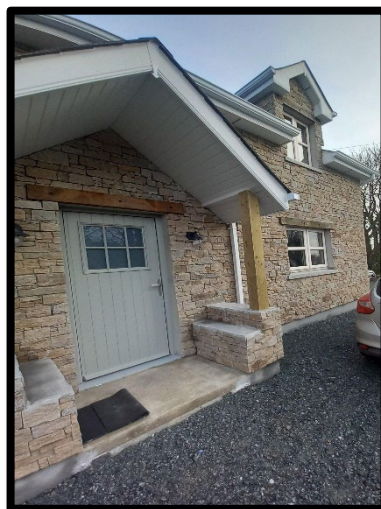
Tithe Folmha

Bhí taobh na dtithe folamha den aonad athghiniúna thar a bheith gnóthach i rith 2024 ag riaradh an deontais athchóirithe maoine folamha (Croí Conaithe) a raibh an-rath air. Tá an-úsáid bainte as an deontas seo i gContae Loch Garman le glacadh an-ard leis atá ag déanamh tionchar suntasach ar fholúntas agus tréigean a réiteach ar fud an chontae.

Is suas le €70,000 an deontas agus cuireann sé cúnamh suntasach ar fáil chun sean-mhaoine tréigthe a chur ar ais faoi úinéireacht ghníomhach agus tá foirne na dtithe folmha ar fáil chun cabhrú le daoine tríd an bpróiseas iarratais.

Chun feachtas agus tacaíocht a fheabhsú d'úinéirí maoine agus suíomhanna folamha/tréigthe, réachtáil an tAonad Athghiniúna sraith Seónna Bóthair in 2024. Tionóladh na seisiúin siúil isteach seo in áiteanna sna 5 cheantar bardasach agus bhí freastal an-mhaith orthu. Ba é an cuspóir infhaighteacht na ndeontas a phoibliú, agus rith muid roinnt gnéithe raidió agus nuachtáin arís chun feachtas a ardú le linn 2024.

Chuireamar tús le suirbhé folúntas in 2024 freisin ag soláthar na faisnéise dúinn chun leibhéal na bhfolúntas atá ann ar fud an Chontae a anailísiú.

Croí Conaithe: Grianghraif roimh ré agus ina dhiaidh

Iarratais Croí Cónaithe Comhairle Contae Loch Garman amhail an 31 Nollaig 2024	
Iarratais a Fuarthas	389
Eolas Iarratais a Iarradh	131
Iarratais a Ceadaíodh	247
Maoiniú a Eisíodh	52
Iomlán an Mhaoinithe a Íocadh go dtí seo	€3,048,224.93

Seó Bóthair Ros Mhic Thriúin

TIONSCADAIL SPEISIALTA

Clúdaíonn Oifig na dTionscadal Speisialta forbairt a dhéanamh ar na nithe seo a leanas:

- Bonneagar Tionsclaíoch, Tráchtála, Teicneolaíoch agus Gnó chun forbairt eacnamaíoch a éascú agus gníomhú mar chatalaíoch di.
- Athbheochan spáis do lár na mbailte, foirgnimh phoiblí, agus tionscadail athghiniúna.
- Tionscadail áiseanna áineasa agus turasóireachta ardluacha.
- Tá an Oifig na dTionscadal Speisialta i gceannas ar na Glasbhealaí Réigiúnacha freisin. Cuireann Comhairlí Contae Loch Garman agus Chill Chainnigh acmhainní ar fáil don fheidhm seo chun straitéis a fhorbairt do líonra comhtháite na nGlasbhealaí sa réigiún.

Páirc Theicneolaíochta Inis Córthaidh, Coill an Ghabhlaí

Tá Páirc Theicneolaíochta Inis Córthaidh suite le hais an tseanbhothair, an N11 ó dheas d'Inis Córthaidh. Tá achar thart ar 14.5 heictéar ag an suíomh agus tá Comhairle Contae Loch Garman ag forbairt na talún mar pháirc theicneolaíochta le bonneagar seirbhísí gaolmhara chun infheistíocht ó na hearnálacha eolaíochta agus teicneolaíochta a éascú.

- **Céim 1** – Tá forbairt trí shuíomh seirbhísithe agus tógáil an chéad fhoirgnimh beagnach críochnaithe.
- **Céim 2** – Bóthar Rochtana – Bronnadh an Conradh Seirbhísí Comhairliúcháin Theicniúil do Chéim (i) go (v) de sheirbhísí deartha. Tá sé beartaithe tús a chur leis an obair deartha agus leis an imscrúdú suímh in R1 2025.

Foirgneamh Monarcha Réamhchéime GFT

Tá tairiscintí faighte le go mbeidh foireann dearaidh faoi stiúir ailtire in ann iarratas pleanála a ullmhú le haghaidh foirgneamh monarchan réamhchéime atá beartaithe i bPáirc Theicneolaíochta Inis Córthaidh. Táthar ag súil le ceapachán in R1 2025.

Cé na Tríonóide

Le forbairt shuíomh Ché na Tríonóide cois uisce, a bhfuil achar 3.6 Heictéar ann, éascófar ceathrú uirbeach inbhuanaithe nua le ríocht phoiblí ardcháilíochta, meascán de spás oifige nua-aimseartha, cóiríocht óstáin, forbraíocht áineasa agus chónaithe, foirgneamh suntasach cultúrtha agus imeachtaí, aonaid chónaithe agus carrchlós ilstórach.

Áirítear leis an bhforbairt fóillíochta agus cónaithe muiríne 64-beart, clár siúil nua a nascfaidh Cé na Tríonóide le Cé Phóil agus Cé an Chorráin, spásanna nua don ríocht phoiblí agus bealach glas uirbeach.

Bronnadh an conradh chun an bóthar rochtana a thógáil ar Glás Civil Engineering Teo. i mí Eanáir 2023 agus cuireadh tús le hoibreacha ar an láthair ag deireadh mhí Feabhra 2023.

Áirítear le tógáil Chéim 0 an Bóthar Rochtana a bhí beagnach críochnaithe in earrach na bliana 2024, agus an crosaire comhréidh a bhfuiltear ag súil obair a dhéanamh air in R2/R3 2025.

Is é Ayesa príomhchomhairleoir na foirne dearaidh agus tá sé ag dul ar aghaidh le seirbhísí dearaidh don chéad chéim eile den tionscadal. Tá soláthar oibreacha imscrúdaithe ag an suíomh ag an gcéim forbartha, agus táthar ag súil go gcuirfear tús leo in R1 2025, agus ina dhiaidh sin tógfaidh Iarnród Éireann crosaire comhréidh chun rochtain ar an suíomh a chur ar fáil roimh na príomhchonarthaí tógála.

Is í Céim 1a – Forbairt Láithreáin – an chéad chéim eile de thionscadal forbartha Ché na Tríonóide. Táthar ag súil go gcuirfear tús leis an gconradh oibreacha don chéim seo in R3/R4 2025, agus cuirfear oibreacha bunaithe agus cosanta suímh ar fáil, lena n-áirítear balla farraige nua, líonadh ollmhór, suiteáil seirbhísí suímh, agus cuid d'oibreacha dromchla.

Athfhorbairt Murphy Floods

Sa bhliain 2023, fuair Comhairle Contae Loch Garman sean-láithreán Óstán Murphy Floods, agus maoine tréigthe in aice láimhe, i mbaile Inis Córthaidh. Ceapadh Innealtóirí Comhairliúcháin O'Connor Sutton Cronin i mí na Bealtaine 2023 chun seirbhísí dearaidh lánchéime a chur ar fáil do na heilimintí scartála agus ullmhúcháin suímh den scéim.

Ceapadh John Tinnelly & Sons mar chonraitheoir oibreacha i mí Mheán Fómhair 2024. Críochnaíodh na hoibreacha ar an láthair i lár mhí Dheireadh Fómhair 2024. Cuirfidh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh togra chun cinn do charchlós eatramhach agus ríocht phoiblí ar na tailte.

Tionscadal Athghiniúna Foirgnimh Shráid Eoin

D'éirigh le Comhairle Contae Loch Garman maoiniú CAFT a fháil roimhe seo chun dearadh agus athfhorbairt na seanstórtha gráin i Sráid Eoin, Ros Mhic Thriúin, a chur chun cinn. Leis an tionscadal beartaithe seo tiontófar an Stór Gráin ina mhol lár baile ar ardchaighdeán, le hoifigí, spás pobail agus caifé/bialann cinn scríbe.

Ceannaíodh cuid den fhoirgneamh stóir gráin trí chomhaontú agus tá an t-ordú ceannaigh éigeantaigh do na codanna atá fágtha críochnaithe go foirmiúil anois.

Ceadaíodh próiseas Chuid 8 do na gnéithe stórtha gráin agus sínidh foirgnimh ar an 8 Aibreán 2024. Cuireadh iarratas ar mhaoiniú Chatagóir 1, faoin CAFT, isteach an 8 Feabhra 2024, ach níor éirigh leis sin. Déanfar measúnuithe comhshaoil sna míonna amach romhainn chun eolas a chur ar fáil d'iarratas ar thoilíú forbartha chuig an mBord Pleanála, don limistéar ríochta poiblí ar chúl na maoine.

Athnuachan Theampall Seanáin, Inis Córthaidh

Ceapadh ODKM Architects chun seirbhísí dearaidh máistirphleanála coincheapa a chur ar fáil do Thionscadal Athghiniúna Theampall Seanáin. Críochnófar an máistirphlean seo in am don iarratas CAFU atá le teacht.

Tionscadal Feabhsúcháin Ríochta Poiblí Shráid Easmainn

Is é aidhm an tionscadail seo ríocht phoiblí uasghrádaithe a chur ar fáil do Shráid Easmainn, Guaire, a chuireann na seirbhísí taca ar an tsráid faoi thalamh, a fheabhsaíonn inrochtaineacht d'aonaid siopaí aonair ar an tsráid, agus idir an Phríomhshráid agus Sráid Easmainn, chun an ríocht phoiblí a fheabhsú agus deiseanna miondíola a spreagadh ar Shráid Easmainn dá bharr. Críochnaíodh an dearadh mionsonraithe don Scéim Feabhsúcháin Ríochta Poiblí, lena n-áirítear dearadh ESN agus EIR chun na seirbhísí taca a leagan faoi thalamh. Críochnaíodh an pacáiste tairisceana don tionscadal. Foilsíodh an comórtas tairisceana do chonraitheoir oibreacha ar eTenders i mí na Nollag 2024.

Táthar ag súil go gcuirfear tús leis an tógáil ar an suíomh ag deireadh R1 2025.

Institiúid Meicnice, Loch Garman

Bronnadh an conradh oibreacha le haghaidh oibreacha cothabhála riachtanacha ag Institiúid na Meicnice ar Chonraitheoirí Roger Doyle agus cuireadh tús le hoibreacha ar an láthair i mí Eanáir 2023. Críochnaíodh na hoibreacha cothabhála riachtanacha ag Institiúid na Meicnice i mí Iúil 2024.

Táimid ag tosú anois ar na hoibreacha riachtanacha a mheas chun an foirgneamh a ullmhú lena húsáid ag an bpobal. Tá sé beartaithe an foirgneamh a bheith réidh le húsáid faoi dheireadh R4 2025.

Ríocht Phoiblí Ros Mhic Thriúin

Tá Tionscadal Pháirc na nEisimirceach críochnaithe anois, agus d'oscail an tAire Heather Humphreys an pháirc go hoifigiúil an 26 Deireadh Fómhair 2023.

Bhuaigh Páirc na nEisimirceach Gradam CCCC don phleanáil uirbeach is fearr 2024 agus Gradam Tionscnaimh don Cheantar Bardasach is Fearr 2024.

Carraig an Phoill

Aithníodh an suíomh seo le haghaidh tógáil Ionad Gníomhaíochta i gcomhar le Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge agus Loch Garman. Cuirfidh an t-ionad gníomhaíochtaí áineasa, sóisialta, sláinte agus folláine ar fáil do mhuintir na háite agus cuairteoirí araon.

- **Céim 1** – Cosáin agus Carrchlós (bóthar rochtana, carrchlós, cosáin agus seirbhísí) den tionscadal seo – críochnaithe.
- **Céim 2 – Foirgneamh an Ionaid Gníomhaíochta** – Rinneadh athdhearadh ar an teach báid atá beartaithe ag Loch Charraig an Phoill in 2024 chun réiteach dearaidh níos cost-éifeachtúla a sholáthar mar gheall ar thairiscintí don dearadh roimhe seo a sháraigh an buiséad a bhí ar fáil don tionscadal seo. Rinneadh Glanadh Suímh agus oibreacha cumasúcháin i mí na Samhna 2024 chun forbairt an tionscadail seo a éascú. Dréachtaíodh pacáiste tairisceana don tionscadal i mí na Nollag 2024. Tá sé beartaithe tosú ar thógáil theach na mbád agus na n-oibreacha gaoimhara in R1 2025.

Páirc Bhaile Ghuaire

Cuimsíonn an pháirc tírdhreachaithe ardchaighdeán seo Páirc Bhaile Ghuaire agus Páirc Taispeántais Ghuaire. Osclaíodh limistéar seachtrach na páirce don phobal in 2021 agus suiteáladh an clós súgartha nua agus an trealamh aclaíochta do dhaoine fásta in 2022. Mar chuid den athfhorbairt seo agus i gcomhréir le cuspóirí cuimsitheachta agus inrochtaineachta Chomhairle Contae Loch Garman, cheap sí conraitheoir chun saoráid mhodúlach Athraithe Áite nua chláráithe agus lánchomhlíontach a dhearadh, a sholáthar agus a shuiteáil. Tá an t-aonad Athraithe Áite suiteáilte anois agus críochnaíodh an t-aimsiú fabhtanna i mí Feabhra 2024.

WEXFORDIA – Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann (PONÉ), Teach Solais Rinn Duáin agus Tionscadail Turasóireachta Ros Mhic Thriúin

Is é an uailmhian braisle láidir tionscadal turasóireachta a fhorbairt laistigh den chontae chun an tionchar eacnamaíoch a bhíonn ag na nithe is díol spéise seo a uasmhéadú, agus trí cheann scríbe eile a thairiscint do chuairoteoirí ar réigiún an Oirdheiscirt agus ar Éirinn.

Fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú Chatagóir 2 (Céim Féidearthachta) ó CAFT do na tionscadail turasóireachta seo a leanas laistigh den chontae:

An Pháirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann: PONÉ

Tá foirne deartha turasóireachta agus comhshaoil an PONÉ tosaithe ag obair ar dhearadh réamhchéime agus ar na measúnuithe comhshaoil chun eispéireas na gcuairteoirí a leathnú chun ‘Vykingar! Viking Village’ a áireamh, rud a mhacasamhlóidh lonnaithe Lochlannach ón Meánaois (féach an íomhá thíos). Cuireadh síneadh leis an dearadh réamhchéime chun dearadh d’Ionad Cuairteoirí nua a áireamh chun tacú le riachtanais seirbhíse ag an PONÉ agus chun maolú a dhéanamh ar imeachtaí tuilte amach anseo.

Tá sé beartaithe iarratas pleanála a chur isteach don tionscadal ar fad chuig an mBord Pleanála in R3 2025. Tá meastachán déanta ag Fáilte Ireland go gcuirfidh an tionscadal críochnaithe os cionn €14 milliún ar fáil don gheilleagar áitiúil agus go gcruthóidh sé os cionn 50 post.

Teach Solais Rinn Duáin

Is é an uaimhian Teach Solais Rinn Duáin agus suíomh an tí solais a fhorbairt mar eispéireas turasóireachta inbhuanaithe fadtéarmach atá in ann i bhfad níos mó cuairteoirí a mhealladh agus aschur eacnamaíoch na leithinise agus an réigiúin a fheabhsú; agus ceann scríbe “nach mór a fheiceáil” a chruthú laistigh d’Éirinn, d’Oirthear Ársa na hÉireann agus Leithinis Rinn Duáin. Leis an taithí déanfar ceiliúradh ar thírdhreach agus oidhreacht uathúil an réigiúin a mheallfaidh lucht féachana sa bhaile agus thar lear. I séasúr ard, ciallaíonn an brú ar an mbonneagar fisiceach (carrchlóis, foirgnimh ionaid etc.) agus srianta acmhainne ar an turas treoraithe thar a bheith coitianta de Thúr Theach Solais Rinn Duáin go bhfuil moilleanna agus plódú ag méadú ar líon na gcuairteoirí, rud a théann i bhfeidhm ar thaithí an phobail áitiúil agus na gcuairteoirí ar champas agus leithinis Theach Solais Rinn Duáin agus bagairt fhéideartha ar inbhuanaitheacht chomhshaoil an cheantair. Is é uaimhian an tionscadail tiontú i bhfad níos mó a bhaint amach ó chuairteoirí an tsuímh atá ann cheana go cuairteoirí íoctha iontrála thar thréimhse ama agus an suíomh á chosaint do na glúnta atá le teacht.

Tá measúnuithe féidearthachta ar siúl ar bhainistíocht cuairteoirí agus ar leathnú eispéireas na gcuairteoirí ag Teach Solais Rinn Duáin. Tá Tandem Design fós ag obair ar fhorbairt an Dearaidh Léirmhíneach agus Coincheapa don tionscadal. Tá Foireann Dearaidh Chomhtháite faoi stiúir an Ailtire Hall McKnight ceaptha agus déanfar an coincheap a fhorbairt agus a thabhairt chun críche tuilleadh anois. Tá measúnuithe comhshaoil tosaigh déanta freisin. Táthar ag súil go mbeidh an chéim féidearthachta den tionscadal críochnaithe in 2025. Mar gheall ar shuíomh Theach Solais Rinn Duáin laistigh de Limistéar Caomhnaithe Speisialta, beidh cead ón mBord Pleanála ag teastáil don tionscadal. Déanfar an t-iarratas seo ar cheadú níos déanaí in 2025, tar éis na measúnuithe comhshaoil ábhartha go léir a dhéanamh. De réir meastacháin le déanaí ó Fáilte Ireland, maidir leis an tionscadal críochnaithe beidh tionchar eacnamaíoch €14

milliún i gceist leis don gheilleagar áitiúil agus cuirfidh sé breis is 50 post ar fáil.

Maoiniú Chatagóir 1 (Céim na Tógála) ó CAFT faighte ag Comhairle Contae Loch Garman don tionscadal turasóireachta seo a leanas laistigh den chontae

Tionscadal Turasóireachta Ros Mhic Thriúin

Tá athchóiriú taispeántais Ionad Cuairteoirí Dhún Bróithe críochnaithe anois agus oscailte don phobal. D'oscail an Taoiseach Simon Harris TD go hoifigiúil Eispéireas Long agus Ionad Cuairteoirí Dhún Bróithe atá athchóirithe ar an 30 Lúnasa 2024, agus bhí Paul Kelly, Príomhfheidhmeannach Fáilte Ireland, i láthair freisin.

Táthar ag súil go gcuirfidh an t-ionad athchóirithe €9 milliún ar fáil don gheilleagar áitiúil agus 36 post sna 10 mbliana atá amach romhainn.

Ionad Cuairteoirí le Téama Normannach

Beidh an t-ionad Normannach atá le bheith lonnaithe in dhá mhaoín fholmha shuntasacha, an

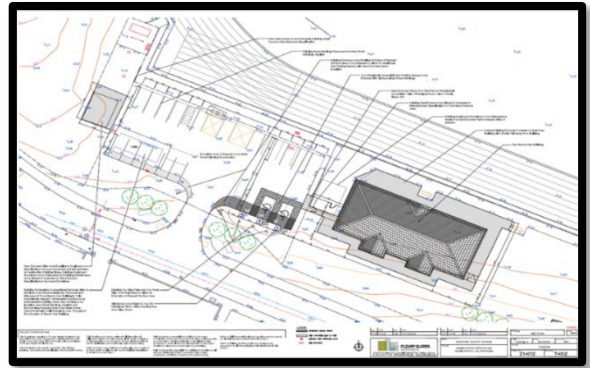
Banc agus Foirgnimh Troscáin Murphy ar an gCé, Ros Mhic Thriúin, dírithe ar Scéal Normannach Ros Mhic Thriúin agus na hÉireann agus áireofar leis Taipéis Ros Mhic Thriúin. Le heispéireas na gcuairteoirí atá mar chuid lárnach fiosrófar scéal an bhealaigh mhaireachtála Ghaelaigh bhunaidh agus an tionchar a bhí ag na Normannaigh air sin, dream a bhí ina n-ionróirí agus ansin a mheasc na cultúir le cheile agus atá anois 'níos Gaelaí ná na hÉireannaigh féin'.

Tá dul chun cinn á dhéanamh i dtreo cead forbartha a fháil don Ionad Cuairteoirí le Téama Normannach go luath in 2025. Tá Bright Ireland ceaptha mar dhearthóirí léirmhínitheacha don ionad, agus tá an dearadh coincheapa fós ar bun. Ceapadh foireann deartha chomhtháite faoi stiúir an ghnólachta ailtireachta Hawkins Brown Ireland Ltd sa bhliain 2024 agus tá siad ag forbairt dearadh réamhthrialach agus mionsonraithe, ag bainistiú an tsoláthair agus ag maoirsiú na n-oibreacha. Déanfar iarratas Chuid VIII ar chead forbartha go luath in 2025 agus cuirfear tús leis an tógáil a luaithe is féidir. Comórfar 150 bliain ó rugadh Liam Concar, an chéad Rí Normannach Shasana, in 2027 agus beidh imeachtaí ar siúl ar fud na Normainne, Shasana agus na hÉireann mar chomóradh, ag soláthar naisc turasóireachta do chuairteoirí as Éirinn, as Sasana agus as an bhFrainc. Táthar ag súil go gcuirfidh an t-ionad €25 milliún ar fáil thar 10 mbliana don gheilleagar áitiúil agus go gcuirfidh sé breis is 70 post ar fáil.

Mol Spóirt Inis Córthaidh

Ceapadh Ailtirí O'Leary Sludds i mí Feabhra 2021 le haghaidh dearadh mionsonraithe, soláthar conraitheora oibreacha agus bainistíocht tógála an fhoirgnimh Moil Spóirt.

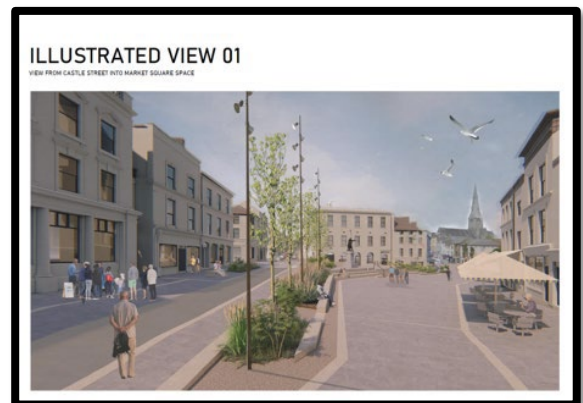
Tá comórtas tairisceana chun conraitheoir oibre a fháil don Mhol Spóirt críochnaithe. Táthar ag súil go ndéanfar ceapachán le haghaidh conraitheoir oibreacha in R1 2025.

Tionscadal Athghiniúna Lár Bhaile Inis

Córthaidh Cuireadh deireadh le próiseas Chuid 8 do thionscadal Chearnóg an Mhargaidh ar an 9 Meán Fómhair 2024, agus cheadaigh an Chomhairle an scéim lena n-áireofaí oibreacha feabhsúcháin ar cheantar lár an bhaile agus ar theorannú do choisithe i gCearnóg an Mhargaidh freisin.

Tá obair réamhdheartha ar thionscadal Cheathrú Chaisleán Inis Córthaidh ar siúl. Cuireadh dearadh coincheapa tosaigh i láthair ag Cruinniú Cheantar Bardasach Inis Córthaidh i mí na Nollag 2024. Tá sé beartaithe iarratas Chuid 8 don tionscadal seo a chur isteach sna míonna amach romhainn.

Teach Margaidh Ghuaire:

Is foirgneamh stairiúil é Teach Margaidh Ghuaire, atá ina chuid thábhachtach den struchtúr uirbeach agus den Phlean Ríochta Poiblí i mBaile Ghuaire. I mí Lúnasa 2024 fógraíodh gur éirigh le Teach Margaidh Ghuaire ina iarratas ar dheontas faoi scéim THRIVE an AE agus fuair siad an t-uasmhéid leithdháilte de €7m i gcúnamh deontais. Foilsíodh tairiscint i mí na Nollag 2024 le haghaidh soláthar foirne dearaidh faoi stiúir ailtire do dhearadh mionsonraithe, soláthar agus seirbhís maoirseachta tógála. Táthar ag súil go ndámhfar an tairiscint seo in R1 2025.

Bóthar Faoisimh Ghuaire – Ascaill Bhealach Thaidhgín

Bronnadh an Conradh Seirbhísí Comhairliúcháin Theicniúil do sheirbhísí deartha Chéim (i) lena n-áirítear cead forbartha. Cuirfear tús leis an obair deartha agus leis an imscrúdú suímh in R1 2025.

Bóthar Ceangail Bhaile na Gaoithe

Foilsíodh tairiscint i mí Iúil 2024 chun comhairleoir a fháil chun dearadh réamhchéime agus ullmhú aighneachta Chuid 8 a dhéanamh (faoi réir scagtha). Tá an forthairgeoir ar éirigh leis aitheanta, féadfar an conradh a bhronnadh faoi réir rochtain talún.

Carrchlós Oyster Lane, Loch Garman

Tá oibreacha dromchla agus tírdhreachaithe críochnaithe anois chun an suíomh a dhéanamh oiriúnach lena úsáid mar spás poiblí. Tá an suíomh oscailte don phobal anois.

Halla Spóirt agus Limistéir Ilúsáide Cluichí (LIC) Ghleanntán na Raithní, Loch Garman. Bronnadh an conradh ar Sole Sports and Leisure Ltd chun dhá LIC a thógáil ar shuíomh in aice láimhe, tar éis deimhniú deontas €100,000 a fháil ó Chiste Aitheantais Pobail 2023. Cuireadh tús le hoibreacha ar an láthair i mí Lúnasa 2023. Tá na hoibreacha beagnach críochnaithe anois agus in úsáid ag an bpobal.

Fuarthas maoiniú Caipitil Spóirt de €300,000 do thionscadal seo - Halla Spóirt Ghleanntán na Raithní, ag tacú le síntiús príobháideach de €500,000 ó William Neville agus a Mhic. Cuireadh tús leis an tionscadal ar an láthair i mí Mheán Fómhair 2024, agus rinne Colm Byrne Civil Engineering & Building na hoibreacha. Táthar ag súil go mbeidh an tionscadal críochnaithe i mí Mheán Fómhair 2025.

Clochar an Adhartha, Loch Garman

Tá ceadú Chuid 8 i bhfeidhm don tionscadal seo chun an seanchlochar a thiontú ina lóistín do mhic léinn Champas Ollscoil Georgia Theas i Loch Garman. Tá comórtas tairisceana chun conraitheoir oibreacha a cheapadh chun oibreacha a dhéanamh ag an gclochar ar siúl. Táthar ag súil go gcuirfear tús leis na hoibreacha ar an láthair in R2 2025 agus go dtógfaidh siad 15 mhí le cur i gcrích.

Glasbhealach an Oirdheiscirt

Tógfar Glasbhealach an Oirdheiscirt ar an gconair iarnróid nach bhfuil in úsáid a shíneann ó an Mhainséar, ó thuaidh de Ros Mhic Thriúin, go Port an Chalaigh i bPort Láirge a ritheann trí dheisceart Chill Chainnigh. I gcomhar le tionscadail na gCéanna Thuaidh agus Glasbhealach Charraig na bhFraochán i bPort Láirge, ceanglóidh sé Glasbhealach an Oirdheiscirt le Glasbhealach Phort Láirge, ag cruthú ghlasbhealach 72km a mheallfaidh cuairteoirí baile agus idirnáisiúnta araon chuig an gceantar agus a fheidhmeoidh mar thiománaí eacnamaíoch don réigiún.

Tá iarratas déanta ag an gconraitheoir ar chríochnú substaintiúil do Chéim 2, stráice 5.5 km ó Phort an Chalaigh go dtí an Chorr Mhór i mí na Nollag 2024. Suiteáladh soilsiú poiblí feadh codanna uirbeacha agus cuireadh ceann cosáin ag Gleann Mór mar chuid den chonradh seo freisin. Déanfar iniúchadh Sábháilteachta Bóithre Chéim 3 agus oibreacha anois chun ceann cosáin shealadach a sholáthar don stráice seo chun go bhféadfar stráice 7.7km ó Phort an Chalaigh go dtí an Chorr Mhór a oscailt in R1 2025.

Tá Fehily Timoney and Company ag dul ar aghaidh le dearaí mionsonraithe don chuid atá fágtha den Ghlasbhealach. Tá dul chun cinn maith déanta ar shuirbhéanna topagrafacha, struchtúracha agus geolaíocha.

Tá sé mar sprioc oibreacha a thosú ar na codanna seo in R3 2025.

Glasbhealaí Bhaile Loch Garman go Trá Ros Láir & Trá Ros Láir go Calafort Ros Láir

Ceapadh Fehily Timoney & Co chun seirbhísí comhairliúcháin a sholáthar le haghaidh staidéar féidearthachta, roghnú bealaigh, dearadh réamhchéime agus measúnuithe comhshaoil d'fhorbairt na dtionscadal seo.

Cuireadh tús le Céim 2 BIÉ – Roghnú Roghanna – don dá thionscadal in 2024.

Bhí Comhairliúchán Poiblí ar na Roghanna Bealaigh beartaithe don dá thionscadal ar siúl ón 14 Lúnasa go dtí an 11 Meán Fómhair 2024. Fuarthas líon mór aighneachtaí agus rinneadh athbhreithniú orthu ina dhiaidh sin.

Cuireadh tús le tiomsú Thuarascáil Measúnaithe na Roghanna i mí Dheireadh Fómhair 2024 agus tá sé ar siúl faoi láthair. Táthar ag súil anois go ndeimhneofar an bealach is fearr in R1 2025.

Leanadh le Measúnuithe Éiceolaíocha chun eolas a chur ar fáil don Mheasúnú Comhshaoil don dá thionscadal le linn 2024.

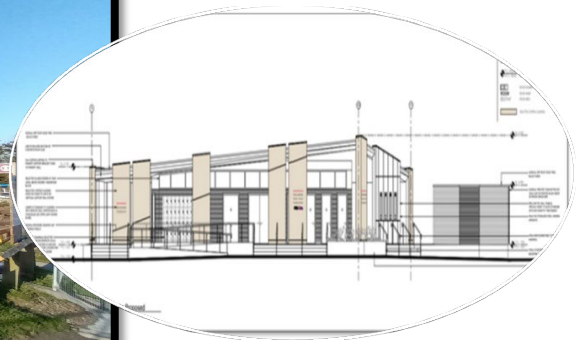
Chuathas i gcomhairle le hlarnród Éireann, CIÉ, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, agus an tÚdarás Rialála Limistéir Mhuirí le linn 2024.

Saoráid Gníomhaíochtaí Spóirt Uisce Churrach Cló

Fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú deontais de thart ar €1.2m ó Fáilte Ireland chun áiseanna a fhorbairt chun tacú le gníomhaíochtaí spóirt uisce ag an mBearna Bhán, Currach Cló. Beidh cithfholcadáin, leithris, áiseanna athraithe éadaí agus taisceadáin mar chuid den tionscadal.

Bronnadh an príomhchonradh oibre ar Kilcaven Property Developments. Cuireadh tús leis na hoibreacha ar an láthair i lár mhí Dheireadh Fómhair 2024, agus táthar ag súil le críochnú san Earrach 2025.

Scéim um Chosaint Cóstá & Chothú Trá Bhaile na Cúirte

Ceapadh RPS Ltd chun an chéim maidir le Dearadh Réamhchéime agus Cead Reachtúil den scéim um Chosaint Cóstá agus Cothú Trá Bhaile na Cúirte a dhéanamh. Dearadh an scéim in 2 chéim: Céim 1 – tógáil an Ghóilín agus Athchóiriú na Trá; Céim 2 – tógáil na muiríne 200 beart agus na struchtúr gaolmhar. Cuirfear iarratas ar Chead Limistéir Mhuirí isteach in R1 2025. Tá sé beartaithe iarratas a chur faoi bhráid An Bhoird Pleanála le haghaidh cead forbartha in 2025, faoi réir réamhcheadú do Chead Limistéir Mhuirí ag an Údarás Rialála Limistéir Mhuirí.

Scéim Cosanta Tuilte Inis Córthaidh: Scéim Cosanta Tuilte – Céim 1

Tá an cead pleanála do Chéim 1 á chur chun cinn ag Comhairle Contae Loch Garman faoi láthair. Áireofar sa chéim seo den tionscadal tógáil Dhroichead nua Abhainn na Sláine, baint Dhroichead Shéamuis Rafter agus tógáil droichid nua do choisithe i lár an bhaile. Tá na sonraí bonnlíne don chéim seo nuashonraithe. Tá suirbhéanna tráchta críochnaithe, tá tuarascálacha suirbhéanna éiceolaíochta críochnaithe. Tá anailís ilchritéir ar na roghanna droichid ar siúl faoi láthair. Beidh comhairliúchán poiblí ar siúl in R1 2025. Tá an t-iarraitas pleanála le cur isteach in R4 2025.

Scéim Cosanta Tuilte – Céim 2

Áireofar sa chéim seo den scéim, tógáil na bpríomhbheart faoisimh tuilte do bhaile Inis Córthaidh. Tá sonraí bonnlíne an tionscadail le nuashonrú, tá roghanna eile scéime le measúnú, tá comhairliúchán poiblí le déanamh fúthu agus an rogha is fearr le haithint. Ansin beidh sé riachtanach cinneadh a dhéanamh ar an mbealach pleanála is oiriúnaí don scéim. Tá na sonraí bonnlíne hidreolaíochta agus comhshaoil nuashonraithe, agus tá tuarascálacha ar shuirbhéanna éiceolaíochta críochnaithe.

Scéim Faoisimh Tuilte Bhaile Loch Garman

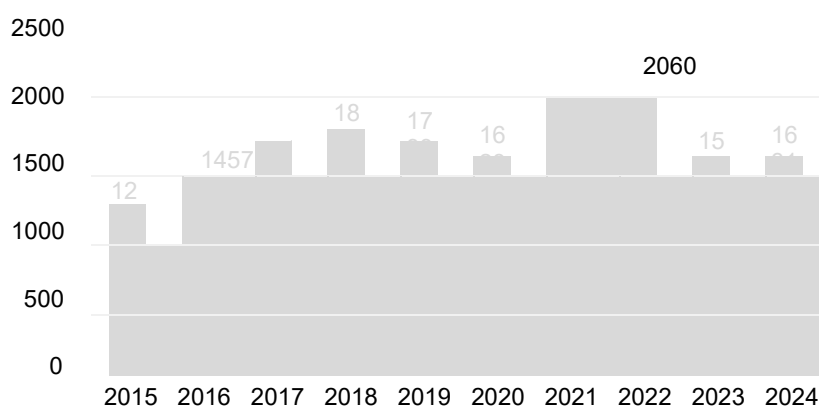
Ceapadh Nicholas O'Dwyer Ltd ar an 23 Márta 2023 chun seirbhísí innealtóireachta agus comhshaoil a sholáthar do Scéim Faoisimh Tuilte Bhaile Loch Garman agus a Cheantar Máguaird. Tá €9.52m ceadaithe ag an OOP don scéim, a bheidh maoinithe go hiomlán. Tá an scéim ag Céim 1 de Mheasúnuithe Roghanna, Forbairt agus Dearadh Scéime faoi láthair. Tá suirbhéanna éiceolaíochta ag leanúint ar aghaidh. Tá ráiteas modheolaíochta hidreolaíochta críochnaithe, agus cuireadh tús le hobair ar an samhaltú abhann agus cósta.

Cuireadh tús le bailiú sonraí (e.g. tomhas abhann, monatóireacht báistí ó thríú páirtithe éagsúla etc.) in 2024 agus leanfaidh sé ar aghaidh in 2025. Tá suirbhéireacht ar thóchair, aibhneacha agus droichid críochnaithe.

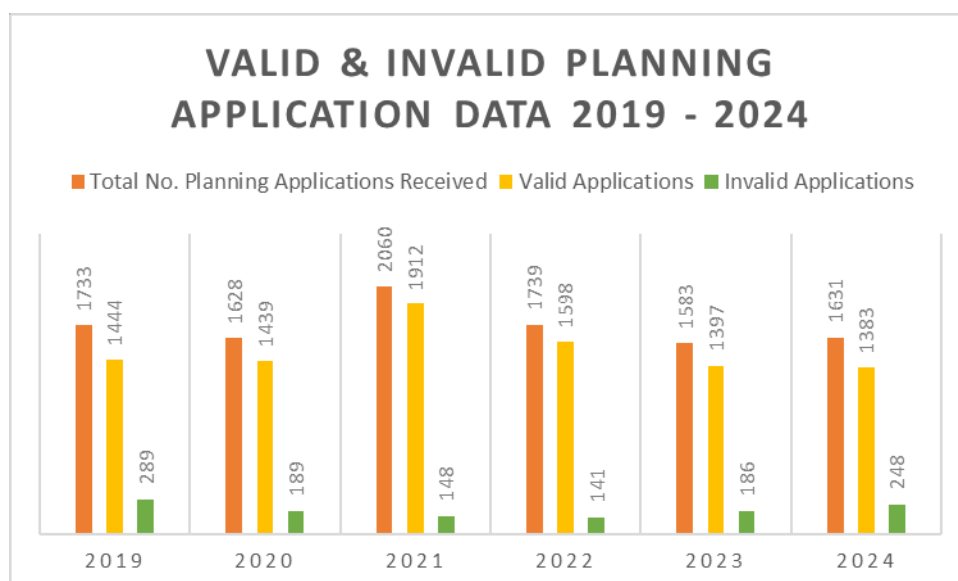
CÚRSAÍ PLEANÁLA

Bainistiú Forbartha 2024

Iarratais Phleanála a Fuarthas 2024

- 1631 Iarratas Pleanála faighte.
- 71 Iarratas Forbartha Díolmhaithe faighte. ▪ 37 Iarratas ar Shíneadh Fad faighte.
- 363 Iarratas Réamhphleanála faighte. ▪ 318 Iarratas Réamhphleanála dúnta.
- 63 Cruinniú Réamhphleanála Mór a tionóladh.

CEANTAR	Líon na gCruinnithe
Inis Córthaidh	13
Guaire	10
Ros Mhic Thriúin	12
Loch Garman	23
Ros Láir	5
Líon iomlán na gcruinnithe go dtí seo	63
Forbairt Tráchtála (thart ar mhéadar cearnach)	
Líon iomlán na nAonad Tithíochta	2,167

Ceadanna 2024 a bronnadh le haghaidh Áiteanna Cónaithe Nua amhail an 31 Nollaig 2024

Forbairtí Tithíochta (Líon iomlán na nAonad)

Árasáin lena n-áirítear aonaid chónaithe ghlanscartha (Líon iomlán na nAonad)

Tithe Aonair

Forbairt Údarás Áitiúil

Forbairtí Tithíochta = 2 theach nó níos mó (Líon iomlán na nAonad)

Áirítear aonaid chónaithe ghlanscartha sna hárasáin (líon iomlán na nAonad)

Tithe Aonair

Ní bhaineann ceadanna le himlíne, coinneáil, athrú pleananna agus leanúint úsáide. LACanna – Forbairt Údarás Áitiúil

Pleanáil Chun Cinn

Plean Ceantair Uirbigh Bhaile Loch Garman

Is plean casta, iltoiseach é dréacht-Phlean Ceantair Uirbigh Bhaile Loch Garman atá ag teacht chun cinn agus ina leagfar síos creat pleanála spásúlachta do Bhaile Loch Garman do thréimhse an phlean, agus a fhéachann go criticiúil thar an tréimhse seo chun a chinntiú go mbainfidh Baile Loch Garman an leas is fearr as a stádas mar an Príomhbhaile agus gur áit tharraingteach é le cónaí agus le hobair ann. Cinnteoidh sé go seachadfar tithíocht go tráthúil, go dtabharfar tús áite don athghiniúint, agus go gcuirfear bonneagar ar fáil chun gníomhachtú talún a éascú. Mar aitheantas ar ghéarchéimeanna na haeraíde agus na bithéagsúlachta, cinnteofar sa phlean go mbeidh an baile athléimneach, láidir agus go mbeidh athchóiriú agus gnóthachan comhshaoil agus bithéagsúlachta i dtús cadhnaíochta i bhforbairt beartais. Éilíonn reachtaíocht agus beartas atá ag athrú go mbeidh an plean bunaithe ar fhianaise agus go mbeidh forbairt sa todhchaí faoi stiúir an phlean. Chuige seo, tá roinnt straitéisí nua agus ardleibhéil á gcomhtháthú sa phlean.

Plean Bainistíochta Uisce Báistí lena gcuimsítear Réitigh Bunaithe ar an Dúlra

Agus aird á tabhairt ar mhinicíocht mhéadaitheach na mbáistí foircneacha mar thoradh ar an athrú aeráide, cheap an fhoireann McCloy Consulting chun Plean Bainistíochta Uisce Báistí a ullmhú don Bhaile. Is é fócas an phlean bainistíocht inbhuanaithe báistí le béim ar réitigh bunaithe ar an dúlra a úsáid. Go dtí seo, bhí forbairt samhla báistí agus mapála tuilte abhann mar chuid den phróiseas chun eolas a thabhairt don Staidéar Tuilte, forbairt dréachtphlean spásúlachta chun uisce dromchla a bhainistiú ar leibhéal an bhaile agus ar leibhéal an tsuímh agus forbairt cáipéisí teorach do phleanálaithe agus d'fhorbróirí.

Cé gur cuireadh tús leis an tionscadal roimh na Pleananna Bainistíochta Uisce Báistí - Treoir d'Údaráis Áitiúla a foilsíodh le déanaí, comhlíonfaidh an plean riachtanais na dtreoirlínte. Beidh sé i measc na chéad phleananna den sórt sin ar scála mór sa Tír.

Straitéis Bonneagair Ghlais agus Ghoirm

Tá suíomh inmholta ag Baile Loch Garman ar bhruach Abhainn na Sláine ag breathnú amach ar Chuan Loch Garman. Tá gnáthóga agus speicis sa tírdhreach tarraingteach a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta agus Eorpach leo. Chun creat fadtéarmach a leagan amach do bhainistíocht sócmhainní glasa agus gorma an bhaile, tá Straitéis Bonneagair Ghlais agus Ghoirm á hullmhú. Cinnteoidh an straitéis go ndéanfar an dúlra agus an bhithéagsúlacht a chosaint agus a athchóiriú, agus ag an am céanna pleanáil á déanamh do chaitheamh aimsire, do spórt agus do thaisteal gníomhach. Tá mapáil gnáthóg ar fud an bhaile agus sainaitheint príomhréimsí le haghaidh cosanta mar bhonn leis an straitéis.

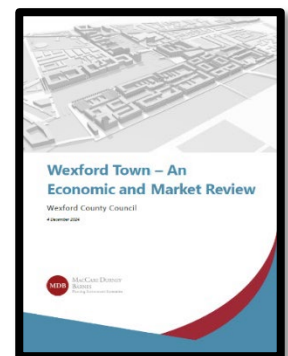

Straitéis Dearaidh Uirbigh

Ceapadh na comhairleoirí Loci chun Straitéis Dearaidh Uirbigh a ullmhú don Bhaile. Cinnteoidh an straitéis seo go mbeidh cruthú áite lárnach i gcinntí pleanála amach anseo. Leagtar amach sa dréachtstraitéis creat forbartha foriomlán don bhaile ar fad agus tá 10 bPlean Creata Comharsanachta ar leithligh inti do cheantair atá ann cheana féin agus do cheantair atá beartaithe. Díreofar na creataí ar chomharsanachtaí inbhuanaithe a sheachadadh a bhfuil áiseanna, taitneamhachtaí agus seirbhísí cuí acu agus atá cuimsitheach, dea-nasctha agus tarraingteach.

Straitéis Lár Bailte ar dTús

Tá Straitéis Lár Bailte ar dTús á hullmhú freisin mar chuid den Phlean Ceantair Uirbigh. Tá an straitéis á stiúradh ag an bhFoireann Baile a bunaíodh le déanaí, a bhíonn ag obair leis na comhairleoirí Loci, an tAonad Athghiniúna agus an fhoireann Pleanála Chun Cinn agus a ullmhóidh straitéis a úsáideann na prionsabail atá i Lár Bailte ar dTús – Cur Chuige Beartais do Bhailte na hÉireann. Trí úsáid a bhaint as saineolas Fhoireann an Bhaile, agus faisnéis a bailíodh ó chomhairliúchán poiblí pleanáilte, beidh an straitéis bunaithe ar eolas áitiúil. Tá eolas á dhéanamh sa straitéis d'Athbhreithniú Eacnamaíoch agus Margaidh ullmhaithe ag McCabe Durney Barnes agus d'obair shuirbhé fairsing.

I measc na hoibre atá ar siúl ar an bPlean Ceantair Uirbigh tá forbairt beartais, measúnú agus pleanáil bonneagair, dréacht-chriosú úsáide talún agus na measúnuithe a cheanglaítear faoin Measúnú Straitéiseach Comhshaoil, na Treoracha maidir le Gnáthóga agus Tuilte. *Beidh an Plean Iompair Áitiúil atá á ullmhú ag an bhFoireann Taistil Ghníomhaigh mar chuid den phlean freisin.*

Máistirphlean Bhaile na Gaoithe

Tá Máistirphlean Bhaile na Gaoithe á ullmhú i dteannta Phlean Ceantair Uirbhig Bhaile Loch Garman agus beidh sé mar chuid den phlean sin a luaite a ghlacfar leis. Tá 50 heicteár de thalamh úrnua ann a fuair an Chomhairle chun oideachas ríthábhachtach, caitheamh aimsire agus forbairt tithíochta a sholáthar. Is é an fhís ná:

- Mol measctha ilfheidhmeach ar leith, comharsanachta atá nasctha le forbairt mháguaird atá ann cheana féin
- Éiceachóras oideachais nua lena n-áirítear foirgneamh measctha teagaisc agus foghlama, taighde agus nuálaíochta d'Ollscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt (an chéad chéim de thart ar 10,000 méadar cearnach) le hacmhainneacht do lóistín do mhic léinn agus bonneagar agus áiseanna do bhunscoileanna agus do scoileanna iar-bhunscoile
- Bonneagar agus áiseanna áineasa agus taitneamhachta nua agus feabhsaithe lena n-áirítear Airéine Peile Loch Garman (páirc agus staid, 2 pháirc thraenála, carrchlós, rochtain ar ascaill nua), seomraí feistis nua agus páirc CLG
- Tíopeolaíocht agus tionacht tithíochta measctha, lena n-áirítear cumas maireachtála-oibre i gceantair chónaithe
- Líonra spáis agus caithimh aimsire sháimh agus ghníomhaigh agus cur chuige bunaithe ar an dúlra i leith bainistíocht uisce báistí i mbonneagar glas agus gorm nua áitiúil agus straitéiseach

Plean Inis Córthaidh

Tá dréacht-Tuarascáil Raon Feidhme ar Mheasúnú Straitéiseach Comhshaoil críochnaithe agus tá tús curtha le hobair chúlra réamhchéime amhail suirbhéanna ar stair a phleanáil.

Monatóireacht ar *Phlean Forbartha Chontae Loch Garman*

2022–2028 Tá monatóireacht ar chur i bhfeidhm Phlean Forbartha an Chontae (PFC) ríthábhachtach dá rath. Maidir le soláthar tithíochta, léirigh Tuarascáil Monatóireachta na Príomhstraitéise do Bhliain 2 den phlean go bhfuil spriocanna seachadta tithíochta na Príomhstraitéise á sárú le 2,202 aonad tithíochta críochnaithe agus cead pleanála deonaithe do 2336 aonad breise. Léirigh sé freisin leibhéil spreagúla forbartha tráchtála le cead pleanála tugtha do 70,177 méadar cearnach de spás urláir tráchtála.

Tá obair ar siúl ar Thuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh maidir le cur i bhfeidhm chuspóirí an PFC. Léirítear sa tuarascáil an dul chun cinn den scoth atá bainte amach i gcur i bhfeidhm chuspóirí an phlean ag na Comhaltaí, an Feidhmeannach agus na páirtithe leasmhara.

Straitéis Eacnamaíoch agus Spásúlachta Réigiúnaí

D'ullmhaigh an fhoireann Pleanála Chun Cinn tuarascáil mar a cheanglaítear faoi Alt 25A den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000 maidir le cur i bhfeidhm chuspóirí na Straitéise Eacnamaíche agus Spásúlachta Réigiúnaí do Réigiún an Deiscirt. Léiríodh sa tuarascáil seo an dul chun cinn suntasach a rinneadh agus an ról tábhachtach atá ag Contae Loch Garman i mbaint amach chuspóirí na Straitéise.

Tacaíocht Beartais agus Aighneachtaí

Rinne an fhoireann roinnt aighneachtaí thar ceann na Comhairle, ina measc:

- An Chéad Athbhreithniú ar an gCreat Náisiúnta Pleanála
- Plean Limistéir Mhuirí Ainmnithe maidir le Fuinneamh In-athnuaite Amach ón gCósta Theas
- Mol Fuinnimh In-athnuaite Amach ó Chósta Europort Ros Láir
- Údarás Náisiúnta Iompair – Múnla Iompair Réigiúnaigh
- Dréacht-Threoirlínte maidir le Plean Bainistíochta Uisce Báistí

Chuir an fhoireann comhairle beartais idir-rannach ar fáil chun tacú le hobair na Comhairle, lena n-áirítear:

- Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail
- Iarratas ar dheontas THRIVE do Theach an Mhargaidh, Guaire
- Iarratais ar an gCiste Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe
- Pleananna Iompair Áitiúla
- Plean Gníomhaíochta Aeráide na nÚdarás Áitiúil

Láithreáin Thréigthe & Struchtúir Chontúirteacha

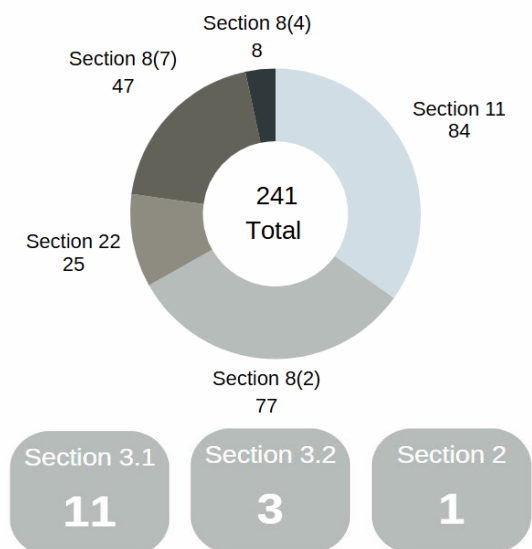
241 Fógra san iomlán eisithe faoin Acht um Láithreáin Thréigthe, 1990

124 láithreán tréigthe ar an gClár **87** cás nua oscailte

42 cás dúnta

338 cuairt/iniúchadh láithreáin déanta

15 Fógra san iomlán eisithe maidir le Struchtúir agus Áiteanna Contúirteacha faoin Acht Rialtais Áitiúil (Seirbhísí Sláintíochta), 1964.

Glaob 3 CAFU – An Ciste Athghiniúna Forbartha Uirbí

173 suíomh ceadaithe ar an gclár fála amhail an 31 Nollaig 2024

- **39** ag fanacht le teagmháil tosaigh a dhéanamh le húinéir maoine
- **32** a chuir tús le teagmháil a dhéanamh le húinéir Maoine
- Tús curtha le **1** Próiseas Ceannaigh de réir Comhaontaithe
- Tús curtha le **9** Próiseas Ceannaigh leis an ordú ceannaigh éigeantaigh
- **1** Maoin faighte ag an Údarás Áitiúil
- **2** Oibreacha cumasúcháin ar siúl ag an Údarás Áitiúil
- **7** Fógartha le díol – maoin faoi úinéireacht an Údaráis Áitiúil
- **49** Tugadh ar ais in úsáid ag an Úinéir Bunaidh (cás dúnta)
- **28** Maoin nach bhfuil folamh/tréigthe a thuilleadh i ndiaidh athbhreithnithe (cás dúnta)
- Plé á dhéanamh ar **6** cinn chlár difriúil

Rialáil ar Léasú Gearrthéarmach (i gCrios Brú Cíosa Ghuaire)

Amhail an 31 Nollaig 2024

Cásanna Beo	Cásanna a Osclaíodh	Cásanna a Dúnadh
8	3	5

Forfheidhmiú Pleanála

Fuarthas san Fhorfheidhmiú Pleanála 287 gearán foirmiúil in 2024 (méadú 23% ó bhí 2023 ann). Baineann gearáin maidir le Forfheidhmiú Pleanála go príomha le forbairt neamhúdaráithe nó le neamhchomhlíonadh ceadanna Pleanála.

- Bhí 415 cas Forfheidhmithe Pleanála fós oscailte ag deireadh mhí na Nollag 2024. Fuarthas 9 gearán eile inar measadh nach raibh aon ról ag Forfheidhmiú Pleanála.
- Eisíodh 437 Litir Rabhaidh in 2024 a bhain le 227 cas
- Eisíodh 238 Fógra Forfheidhmiúcháin a bhain le 109 cas. Eisítear Fógraí Forfheidhmiúcháin tar éis imscrúdú gearán agus cigireacht láithreach
- Dúnadh 232 cas Forfheidhmithe Pleanála in 2024 i ndiaidh litreacha rabhaidh a eisiúint, Fógraí Forfheidhmiúcháin a chomhlíonadh nó toradh imeachtaí dlí gcásanna na Cúirte Dúiche
- Chuaigh 19 cas Forfheidhmithe Pleanála ar aghaidh chuig imeachtaí dlí i ndáil le neamhchomhlíonadh Fógraí Forfheidhmiúcháin in 2024

Rialú Tógála

Le linn 2024 fuair Comhairle Contae Loch Garman 602 Fógra Tosaigh le haghaidh Foirgnimh Nua. Moltar sna Treoirlínte Náisiúnta go ndéanfaidh Údarás Áitiúil cigireacht ar 12-15% de mhaoine nua chun a chinntiú go gcomhlíonann siad na caighdeáin foirgníochta cuí. Rinne Comhairle Contae Loch Garman cigireacht ar 23% in 2024.

Sa bhliain 2024, glacadh 7 eastát i gcúram i gContae Loch Garman. Ba bhuntáiste é seo do 349 teach ar fud an chontae, mar go mbíonn Comhairle Contae Loch Garman freagrach ansin as cothabháil na mbóithre, na gcosán, na seirbhísí agus na soilse poiblí sna heastáit sin.

Oidhreacht Thógtha, Chultúir agus Nádúrtha

Sa bhliain 2024, bhainistigh an Rannóg Oidhreachta na scéimeanna deontas seo a leanas do mhaoine údaráis áitiúil agus d'úinéirí príobháideacha araon:

▪ Ciste na Séadchomharthaí Pobail

D'éirigh le Comhairle Contae Loch Garman maoiniú deontais arbh fhiú €272,972 é san iomlán a fháil do 5 tionscadal i gContae Loch Garman faoin gCiste Séadchomharthaí Pobail. Áiríodh leis seo deisiúcháin chaomhnaithe ar eaglais Chluain Mín, Caisleán Bhaile Uí Choigligh agus Eaglais Bhaile Inglí, agus pleananna bainistíochta caomhnaithe d'Eaglais Chill Laig agus Caisleán Oileán Mhuire.

▪ An Scéim Infheistíochta Oidhreachta Tógtha & an Chiste um Struchtúir Stairiúla

Tacaíonn an Scéim Infheistíochta Oidhreachta Tógtha & an Chiste um Struchtúir Stairiúla le húinéirí foirgneamh stairiúil chun a maoin a chothabháil agus a chaomhnú. Sa bhliain 2024, ba é €137,162.70 an cúnamh deontais a tugadh do úinéirí tí i Loch Garman agus chabhraigh sé seo le 8 tionscadal.

An Rannóg Rochtana

Teastais Rochtana do Dhaoine faoi Mhíchumas (TRDManna) Is ionann líon na n-iarratas TRDManna bailí, don tréimhse ón 1 Eanáir 2024 go dtí an 31 Nollaig 2024, agus 108.

Ceantar		Iomlán		Ag Fanacht ar Mheasúnú Faisnéis Bhreise	
Inis Córthaigh	21	2	1	18	0
Guaire	17	0	2	14	1
Ros Mhic Thriúin	13	2	0	11	0
Loch Garman	45	4	7	33	1
Ros Láir	12	0	1	11	0
Iomlán 2024	108	8	11	87	2
Bhí 24 iarratas TRDManna neamhbhailí ann san iomlán agus níor cuireadh isteach ach 9 gcinn díobh arís					

Rinneadh Promhadh Míchumais mar chuid den ghníomhaíocht Rochtana chun tacú le forbairt chuí i ndáil le Rialacháin Foirgníochta Chuid M i gcás inarb infheidhme

Atreoruithe	Iomlán
LAC /PLAC/ LRD Iarratais Phleanála Ghinearálta	152
Réamhphleanáil Mhór ar freastalaíodh uirthi / ar tugadh eolas fúithi	10

Straitéis Ionchuimsitheach Míchumais Loch Garman

Gnóthachtálacha Suntasacha

Le bliain anuas, maidir le hAip Thuairiscithe Power BI a forbraíodh chun modh éifeachtach a chumasú chun tuairisciú a dhéanamh ar ghníomhaíocht a bhaineann le hinrochtaineacht trí gach roinn de Chomhairle Contae Loch Garman, tá sí fós ag tacú lenár struchtúr tuairiscithe, agus ag an am céanna ag cur eolas ar fáil do na "bearnaí" i soláthar seirbhíse. Tá an acmhainn seo thar a bheith luachmhar chun cabhrú linn saincheisteanna rochtana atá ábhartha agus áitiúil a chur san áireamh agus aghaidh a thabhairt orthu. Cuirfidh an próiseas seo le haon Straitéis Náisiúnta Míchumais a d'fhéadfaí a chur ar fáil sa bhliain atá romhainn.

Inrochtaineacht agus Deis do Chách dul Taobh Amuigh

Is minic a bhíonn an timpeallacht sheachtrach – tránna, páirceanna, clóis súgartha – mar spásanna ina bhféadann daoine scíth a ligean, suaimhneas a fháil agus taitneamh a bhaint astu, agus meastar gur gné ríthábhachtach iad den fholláine choirp agus mheabhrach araon. Is streachailt le fada an lá é rochtain a fháil ar an timpeallacht sheachtrach agus a saoráidí do dhaoine faoi mhíchumas, bíodh siad faoi mhíchumas i gcónaí nó faoi mhíchumas feadh tréimhse ghearr nó fhada. I mbliana, thug an Rannóg Rochtana, i gcomhar le ranna eile de chuid Chomhairle Contae Loch Garman agus i gcomhar le grúpaí pobail agus daoine aonair, an tionscnamh um Spaisteoirí Trá isteach. Cuireadh an tionscnamh seo i bhfeidhm agus cuireadh é ar fáil i gCurrach Cló, Calafóirt Ros Láir, Trá Ros Láir, Cé na Cille Móire agus Trá Dhún Canann. Cuidíonn na spaisteoirí trá le daoine a bhfuil deacracht acu le soghluaisteacht, siúl trasna gainimh agus dromchlaí míchothroma ach nach bhfuil orthu cathaoir rothaí a úsáid.

Mar thoradh ar ghearán a tugadh chugainn in 2023, rinneadh comhoibriú fairsing leis an bpobal, le grúpaí comhshaoil agus le comhpháirtíochtaí idir-rannacha maidir le clár oibreacha rochtana ag Trá Bhaile Muine. Áiríodh leis na hoibreacha sin leithreas inrochtana a shuiteáil, athdhromchlú agus athstruchtúrú an chosáin le cathaoir rothaí trá agus mata trá curtha ar fáil. Osclaíodh an bealach inrochtana feabhsaithe nua chuig an trá go hoifigiúil i mí an Mheithimh agus tugadh "Slí Mhaitiú" air. Meastar gur éacht suntasach é sin do chách rochtain a chur ar fáil i suíomh cósta atá ag athrú i gcónaí.

Leagtar béim sa Chlár um Chur Chun Cinn Inrochtaineachta Trá atá ar fáil ag [Lá do Chomhairle 2024 - Ár dTránna - YouTube](#) ar ár dtiomantas do rochtain a chur ar fáil do chách. De bhun seo, gearrliostaíodh Comhairle Contae Loch Garman do Ghradaim Aoisbhá 2024 as an tionscnamh seo.

I rith na bliana leanamar orainn ag díriú ar a chinntiú go raibh inrochtaineacht á breithniú agus á cur san áireamh i spásanna lasmuigh, agus is samplaí de seo iad oibreacha ag an nGairdín Céadfach nua, Páirc an Phiarsaigh i Ros Mhic Thriúin agus trí mhaoiniú tacaíochta do Choiste na nGarraí Leithroinnte in Inis Córthaidh. Tá na spásanna pobail seo oscailte, cuimsitheach agus inrochtana do chách.

Comhoibriú agus Tacaíochtaí

- Is sampla amháin é an clár píolótach Cárta JAM a cuireadh i bhfeidhm i leabharlanna de chás ina bhfuil Scéim Náisiúnta aitheanta chun tacú le daoine faoi mhíchumas ar fáil anois i gComhairle Chontae Loch Garman. Is é an aidhm leanúint leis an tseirbhís seo a chur i bhfeidhm chuig ranna eile ar an líne thosaigh sna blianta amach romhainn.
- Díríodh san Fheachtas Lae “Déan Bealach” 2024 i mbliana ar Bhaile Ghuaire, agus ghlac grúpaí pobail, cónaitheoirí agus an Ceantar Bardasach, Comhaltaí agus baill foirne páirt ann.
- Níl i dTaispeántas Aosú Folláin i Loch Garman agus ócáid cur i láthair do Chomhghuaillíocht Néaltrithe Loch Garman ach cuid de na himeachtaí áitiúla ar fhreastail muid orthu chun eolas a thabhairt faoinár ngníomhaíochtaí agus tacaíochtaí agus chun deis a thabhairt dúinn aiseolas a fháil ó rannpháirtithe maidir le conas agus céard iad na gníomhaíochtaí rochtana is fearr atá fós ag tabhairt aghaidh ar shaoránaigh Loch Garman, ag tacú leo agus ag fanacht ábhartha dóibh.

Ar scála náisiúnta, chun a chinntiú go bhfoilseofar samplaí dea-chleachtais, cuireadh ár dtionscadal rathúil agus nuálach RPN de chuid 2023 faoi bhráid na Gníomhaireachta Bainistíochta Rialtais Áitiúil (GBRÁ). Ba thionscadal é an tionscadal seo, Rannpháirtíocht Phobail Nuálach (RPN), inar glacadh le cur chuige meabhrach i leith forbartha, inar soláthraíodh tacaíochtaí maoinithe agus inar tugadh ionchur díreach ó dhaoine faoi mhíchumas chuig 10 grúpa pobail chun gairdíní pobail, páirceanna agus spásanna pobail a fhorbairt atá inrochtana do chách. Thug an tAire Rabbitt tacaíocht don tionscadal seo.

Achoimre ar Ghearáin Rochtana a fuarthas in 2024

Taifeadadh 27 gearán/fiosrú san iomlán sa loga ginearálta gearán/fiosrúcháin in 2024, agus tá aitheantas tugtha do gach ceann acu. Tugadh aghaidh ar 17 de na gearáin sin agus tá an chuid eile beartaithe agus/nó ar siúl de réir mar is cuí agus is praiticiúil i gcomhar leis na Ranna agus/nó na Ceantair Bhardasacha ábhartha de chuid Chomhairle Contae Loch Garman.

Gearáin shuntasacha ar tugadh aghaidh orthu:

- Ceantar Bardasach Buirge Loch Garman – bealach dodhéanta do chathaoireacha rothaí, Kevin Barry Street, an Fhaiche i dtreo R733.
- Ceantar Bardasach Buirge Loch Garman – Réileán na dTarbh, Baile Loch Garman – athdhearadh leagan amach gnéithe chun inrochtaineacht a chinntiú do dhaoine a bhfuil lagú radhairc orthu.
- Ceantar Bardasach Ghuaire – oibreacha cosáin ar Bhóthar Bhealach Thaidhgín.
- Ceantar Bardasach Inis Córthaidh – cosáin ag An Ascaill, Meadowfields.
- Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin – ag soláthar carrchlós do dhaoine faoi mhíchumas i Sráidbhaile Ráth Gearróg.

Líon iomlán na ngearán a fuarthas de réir an cheantair:

5 gearán déanta i gCeantar Buirge Loch Garman
8 gearán déanta i gCeantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise
5 gearán déanta i gCeantar Bardasach Inis Córthaidh
3 gearán déanta i gCeantar Bardasach Ros Mhic Thriúin
4 gearán tugtha anonn ó 2023 (3 i Loch Garman agus 1 i Ros Láir)

Iomlán: 25 gearán

CÚRSAÍ CÓSTA

Calafóirt

Calafort Fhíodh Ard – Socraíodh fógra maidir le cead imill trá Dé Céadaoin, an 4 Nollaig, is é seo an fógra deiridh chun an próiseas imill trá a thabhairt chun críche.

Calafort Dhún Canann – Tá an fhoireann chósta ag déanamh monatóireacht ghéar ar scoilteanna struchtúracha sa ché. Ceapfaidh an chomhairle conraitheoir go luath chun imscrúduithe suímh a dhéanamh chun cúis na faidhbe a chinneadh agus réiteach oiriúnach a dhearadh do na deisiúcháin.

Oibríochtaí – Tá rialú an chórais soilsiú phoiblí ar an mBearú ar siúl agus meastar go mbeidh sé críochnaithe i mí na Nollag. Meastar go mbeidh an plean forbartha gnó don chalafort críochnaithe faoi Ráithe 4 2024.

Tá spéis léirithe ag an tSeirbhís Chabhlaigh i gCalafort Ros Mhic Thriúin a úsáid le haghaidh beartlann shealadach ar bhonn ad hoc.

Fuarthas léiriú spéise ó chuideachta phríobháideach le haghaidh lastais phléascacha isteach in Insí an Mhéirse. Fuarthas fiosrúcháin eile maidir le lastais speisialta e.g. cuailí, gineadóirí ardaithe troma agus millíní plaisteacha. Tá dréacht-fhodhlíthe maidir le pléascáin le heisiúint le haghaidh comhairliúchán poiblí roimh dheireadh na bliana.

Tháinig Grúpa Oibre Oibríochtaí Mara (Comhairle Contae Loch Garman, Comhairle Contae Chill Mhantáin, Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin & an tÚdarás Rialála Limistéir Mhuirí) le chéile i mí na Samhna chun scrúdú a dhéanamh ar athruithe reachtaíochta a achtaíodh faoin Acht um Pleanáil Limistéir Mhuirí agus na héifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith orthu ar oibríochtaí mara.

Tá gá le hoibreacha uasghrádaithe ar Phílí Fánáin Bhaile Hac. Bhí cruinniú tosaigh ann le Comhairle Contae Loch Garman, Comhairle Contae Phort Láirge agus an Chuideachta Farantóireachta, agus comhaontú i bprionsabal oibriú le chéile chun réiteach a fháil. Tá iarratas tosaigh curtha isteach chuig an Údarás Rialála Limistéir Mhuirí chun ceadúnas staidéir/suirbhé dreidireachta a fháil.

Tránna

Oibreacha Cobhsaíochta Aillte Thrá na Gráinsí: bronnadh conradh chun codanna den aill éagobhsaí a dheisiú i mí Iúil 2024, agus cuireadh tús leis na hoibreacha i mí Dheireadh Fómhair 2024. Tá an rochtain ar an trá dúnta go sealadach go dtí go gcríochnófar na hoibreacha ag deireadh 2024 / ag tús 2025.

D'fhógair An Taisce gradaim na Brataí Goirme agus an Chósta Ghlais ag an searmanas náisiúnta i mBóthar na Trá, Gaillimh ar an 20 Bealtaine 2024.

- Tránna na Brataí Goirme: Caisleán Mhurchú, Baile na hEisrí, Currach Cló, Ros Láir, Carnach.
- Tránna an Chósta Ghlais: Cathóir, An Sean Bhán, Bearna Mhic Collatáin, Calafóirt Ros Láir, Cill Eilleáin, Baile Uí Éilí, Baile Chuilinn, An Ghráinseach, Ceann Dhún Dónaill, Booley Bay.
- Muiríní na Brataí Goirme: Cé na Cille Móire agus Ros Mhic Thriúin.

Bhuaigh trá Churrach Cló gradam don Trá is Fearr in Éirinn i nGradaim Thaistil 2024 de chuid an Irish Independent. Tá na gradaim bhliantúla seo bunaithe ar vótaí léitheoirí; bhuaigh Currach Cló an gradam seo ceithre huaire as na cúig bliana deireanacha.

Trá Bhratach Ghorm Bhaile Muine – Rochtain do Chách agus Oibreacha Feabhsúcháin Aoisbháula – oibreacha críochnaithe. Osclaíodh Leithreas do Chách, cathaoir rothaí trá agus rochtain fheabhsaithe ar an trá go hoifigiúil ar an 31 Bealtaine 2024.

Cósta

- Cosaint Chósta agus Rochtain Radharc na Mara, an Chill Mhór: cheadaigh OOP maoiniú iomlán de €1.6m. Bronnadh an conradh chun armúr carraige agus rochtain ar an trá a shuiteáil ar Stephen Byrne Plant Hire and Civil Engineering Contractors ar an 18 Deireadh Fómhair 2024. Táthar ag súil go gcuirfear tús leis na hoibreacha i mí Eanáir 2025.
- Struchtúr Bainistíochta Leibhéal Uisce Oileán Mhuire – Bhuail an Chomhairle leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra ar an 26 Samhain maidir le maoiniú na scéime foriomláine. Bhreithneoidh an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra saincheisteanna maidir le salandacht agus leibhéal uisce ar dtús sula ndéanfar cinneadh maidir le maoiniú an réitigh.

Ceantair Draenála

- Ceantar Draenála Chill Mosheanóg, an tOileán Mór: Ceapadh innealtóirí comhairleacha chun oibreacha deisiúcháin, cothabhála agus sláinte agus sábháilteachta a chur chun cinn. Baineann sé seo le breis is 1,000 acra in aice leis an Oileán Mór.

Áiseanna Poiblí

- Áiseanna Poiblí Chathóir: Dromchla an charrchlóis, líneáil bhán agus mullaird críochnaithe ag an gconraitheoir. ▪ Áiseanna Poiblí Charnaí: Chríochnaigh conraitheoir an uasghrádú ar na saoráidí leithris.
- Tá 19 áis phoiblí curtha ar fáil ag Comhairle Contae Loch Garman sna príomhbhailte, ar Thránna na Brataí Goirme agus ag roinnt Calafort.

UISCE, AER & TORANN

An Treoir Réime maidir le hUisce – Faoi treoir seo, ní mór gach dobharcheantar sa Chontae a mheasúnú chun na gníomhartha riachtanacha a aithint chun cáilíocht an uisce a chothabháil agus a fheabhsú. Tá an obair seo á déanamh ag Comhairle Contae Loch Garman i gcomhar le Clár Uisce an Údaráis Áitiúil agus á maoirsiú ag Aonad Fo-Dhobharcheantair na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil.

Sampláil Uisce – In 2024, tógfaidh Comhairle Contae Loch Garman 340 sampla uisce abhann ó 76 suíomh samplála ar 36 abhainn. Déanfar sampláil ar 7 suíomh faireachais in 2024 agus déanfaidh saotharlann na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil i gCill Chainnigh anailís ar na samplaí uile.

Cigireachtaí na Dabhcha Séireachais:

Deontais NIP 2024	50 larratas Faighte	38 Deontas Íoctha/Seolta lena nÍoc	12 larratas fós le Breithniú/doiciméid dlite
--------------------------	----------------------------	---	---

Cásanna cúirte

- 3 cas sa chóras cúirte faoi láthair mar gheall ar mhainneachtain Fógraí Comhairleacha a chomhlíonadh
- 9 cas dúnta roimh éisteacht chúirte mar gheall ar oibreacha a bheith déanta cheana féin
- 11 cas atá os cionn 4 bliana d'aois dúnta 54 cas eile dúnta 122 cigireacht nua déanta

Cásanna Oscailte

Bliain	Líon na gCigireachtaí Réiteach Fós			Pas An Líon a Dúnadh in 2024	Teip	Le
2017	154	62	92	5		0
2018	150	51	99	1		3
2019	156	48	108	5		0
2020	111	38	73	3		3
202	191	24	67	11		6
2022	139	50	89	8		3
2023	123	54	69	25		19
2024	122	36	86	62		24

An Íon Cigireachtaí Fíoraithe

2023 - Cigireachtaí Fíoraithe = 72

2024 - Cigireachtaí Fíoraithe = 58

Ceadúnais Urscaoilte Alt 4 chuig uiscí dromchla/uisce talún - Faoi láthair, tá 88 ceadúnas urscaoilte gníomhach ann le tuairisceáin mhonatóireachta leathbhliantúla, ráithiúla agus démhíosúla sceidealaithe a ndéantar measúnú orthu le haghaidh comhlíontachta nuair a fhaigheann an Fhoireann Theicniúil Chomhshaoil iad agus a ndéantar iarracht ghníomhach iad a shaothrú chun aghaidh a thabhairt ar aon saincheisteanna leanúnacha a eascraíonn as sárúithe i bparaiméadair cheimiceacha/mhicribhitheolaíochta agus sreafa mar atá leagtha síos sa cheadúnas urscaoilte don láithreán.

Tá 8 n-iarratas ar Cheadúnas Urscaoilte faoi mheasúnú agus athbhreithniú faoi láthair.

Cáilíocht an Aeir - Cuireann Comhairle Contae Loch Garman ceanglais cáilíochta aeir i bhfeidhm do 3 chineál áiseanna sonracha, nach mór a bheith cláraithe le Comhairle Contae Loch Garman - athchríochnóirí feithiclí, glantóirí tirime agus stáisiúin pheitрил. Ní mór na deimhnithe seo a athnuachan gach 3 bliana. Déantar gníomhaíocht fhorfheidhmiúcháin leanúnach chun a chinntiú go bhfanann láithreáin deimhnithe.

An líon Deimhnithe Comhlíontachta a Eisíodh

Catagóir Áiseanna	2021	2022	2023 (go dtí an 1 Nollaig)	2024 (go dtí deireadh mhí na Nollag)	Fíneálacha ar an láthair (go dtí deireadh mhí na Samhna)
Athchríochnóirí Feithiclí	19	24	20	15	0
Astaíochtaí Gaile peitрил	22	22	14	27	N/B
Tuaslagóirí	3	5	0	2	N/B

Ceantair Bhreosla Íseal-Dheataigh - Tá monatóirí na 4 stáisiún i Ros Mhic Thriúin, Loch Garman, Inis Córthaidh & Guaire nuashonraithe anois chun cáilíocht an aeir agus leibhéil torainn a thomhas. Tá 6 braiteoir ar chostas íseal suiteáilte in Inis Córthaidh freisin, iad ag monatóireacht PM10 agus PM2.5 amháin.

Tá clár darb ainm Openair tosaithe ag Ollscoil Georgia agus Ollscoil Chorcaí chun monatóireacht leanúnach a dhéanamh ar gháis NOx, SO2, CO, uimhreacha cáithníní 10 nm go 10 micrón, chomh maith le carbón dubh agus aerasól orgánach, iain amóiniam, clóiríd, sulfáit agus níotráit, i bhfíor-am, chomh maith le samplaí scagaire 24 uair an chloig de PM2.5 a bhailiú.

Déanfar anailís ar na samplaí scagaire le haghaidh miotail agus tocsaineachta. Déanfar comparáid idir iad seo agus leibhéil 2016 a tógadh le linn thionscadal SAFFIRE. Beidh siad ag monatóireacht na haimsire freisin.

Torann agus NAP 2019–2023 - Tá dhá ghearán faoi thruailliú leanúnach torainn á bhfiosrú faoi láthair.

Talmhaíocht - Leanann Comhairle Contae Loch Garman de bheith ag déanamh líon suntasach cigireachtaí feirme i gcomhréir leis an Treoir Réime maidir le hUisce. Déanann Comhairle Contae Loch Garman teagmháil le húinéirí talún chun na hoibreacha ceartúcháin riachtanacha a dhéanamh trí fheabhsúcháin ar bhonneagar feirmeoireachta agus ar chleachtais feirmeoireachta a spreagadh.

Seirbheáladh fógraí faoi Alt 12 & 23 faoin Acht Rialtais Áitiúil maidir le Truailliú Uisce, 1977-1990 ar fheirmeacha inar breathnaíodh mór-neamhchomhlíonadh agus rinneadh iad a thuairisciú don Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara (RTBM).

Faoin gClár Náisiúnta Cigireachta Talmhaíochta (CNCT), rinne Comhairle Contae Loch Garman 169 cigireacht feirme san iomlán ar fud an Chontae agus dhírigh sí ar cheantair inar ba mhó an baol nach gcomhlíonfadh cáilíocht an uisce a cuspóirí faoin Treoir Réime maidir le hUisce.

Sa bhliain 2025, beidh sé de dhualgas ar Chomhairle Contae Loch Garman, faoin CNCT, 270 Cigireacht ar Rialacháin um Dhea-Chleachtas Talmhaíochta a chur i gcrích ina nglacfaidh Foireann de 4 Eolaí Cúnta an ról seo faoi stiúir an Eolaí Talmhaíochta sa Rannóg Comhshaoil.

Talmhaíocht & Pleanáil - Rinneadh measúnú ar 108 iarratas ar chead pleanála a bhaineann le talmhaíocht go dtí seo in 2024. Bhain 10 gcinn de na hiarratais seo le tuilleadh eolais a cuireadh isteach thar ceann an iarratasóra.

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ar aghaidh ag déanamh measúnuithe monatóireachta ar bholadh ar dhá shuíomh ar leith do 2024 de bhun na gcéadta gearán ón bpobal. Áiríodh ar na suíomhanna seo feirm muc agus saoráid múirínithe ina dtáirgtear múirín trí phróiseáil tuí agus dramhaíola ainmhithe. Seirbheáladh fógraí Alt 24 & Alt 26 faoin Acht um Thruailliú Aeir, 1987 ar na gnólachtaí sin.

PLEANÁIL

Déanann an Rannóg Comhshaoil measúnú agus moltaí maidir le hiarratais phleanála a bhaineann le gnéithe comhshaoil an iarratais agus na príomhcheisteanna a bhaineann le tionchar na pleanála ar an gcomhshaol atá tagtha chun cinn le blianta beaga anuas mar seo a leanas:

1. Dlús tithíochta.
2. Iarratais ar shíntí agus uasghráduithe ar thithe atá ann cheana féin ar shuíomhanna nach bhfuil an ithir oiriúnach iontu le haghaidh urscaoileadh fuíolluisce trí chóras cóireála fuíolluisce tí.
3. Iarratais ar árasáin muintire scoite agus lóistín coimhdeach scoite eile.

Miondealú ar iarratais phleanála a cuireadh ar aghaidh ón Rannóg Pleanála chuig an Roinn Comhshaoil

Bliain	Áit Chónaithe Aonair	Tráchtáil	Urscaoileadh/ Glampáil	Eastáit Tithíochta	Scoileanna	Feirmeacha gréine	Spóirt	Talmhaíocht	Measúnithe Comhlíontachta
2023	630	94	4	42	17	4	16	104	121
R1 2024	99	25	0	0	0	0	0	47	33
R2 2024	58	6	0	5	1	0	4		13
R3 2024	89	6	1	4	1	0	1		34
R4 2024	75	8	1	1	0	0	1		7

BAINISTIÚ DRAMHAÍOLA

Scéim Nua Athchúrsála – Re-turn. Scéim nua éarlaise agus aisíoca in Éirinn. I mí Feabhra 2024, cuireadh tús leis an scéim nua éarlaise agus aisíoca ar fud na hÉireann. Is féidir éarlais idir 15c agus 20c in aghaidh an mhíre a aisíoc le buidéil phlaisteacha, alúmanaim nó cruach ar a bhfuil an lógó Re-turn, de ghnáth. Chun tuilleadh eolais a fháil, féach www.MyWaste.ie

Dramhaíl Bia - Ó bhí an 1 Eanáir 2024 ann, bhí gach teaghlach in Éirinn, beag beann ar shuíomh, i dteideal seirbhís bailithe boscaí bruscair donna. Tá forfheidhmiú leanúnach á dhéanamh ar fud an chontae faoi láthair maidir le rolladh amach na mBoscaí Donna.

Láithreáin Líonta Talún - Tá Láithreán Líonta Talún Bhaile Hóm Beag dúnta go sealadach. Leanann monatóireacht chomhshaoil agus cothabháil bonneagair ar aghaidh i gCill Liúráin agus i mBaile Hóm Beag i gcomhréir le coinníollacha ár gceadúnas dramhaíola. Leanann Ionad Athchúrsála Teaghlaigh ag Baile Hóm Beag de bheith ag soláthar seirbhísí athchúrsála don phobal chomh maith le seirbhís diúscartha do shruthanna dramhaíola eile amhail dramhaíl iarmharach, dramhaíl théagartha, dramhaíl bia deighilte, dramhaíl gairdín agus péint dramhaíola.

Seirbhísí Athchúrsála

Ionad Fág Anseo CATAGÓIR NA DRAMHAÍOLA	An Líon Láithreán Mí na Nollag 2024	Athchúrsáil Amach (Deireadh mhí na Nollag) 2023 (t)	Athchúrsáil Amach (Deireadh mhí Dheireadh Fómhair) 2024 (t)
Buidéil Ghloine		3,576	3,624
Cannaí Alúmanaim		91	54
Iomlán	108	3,667	3,678

	Ionaid Athchúrsála Teaghlaigh – Achoimre ar Ghníomhaíochtaí							
	Inis Córthaidh		Ros Mhic Thriúin		Baile Hóm		Guaire	
	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2023 (t)	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2024 (t)	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2023 (t)	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2024 (t)	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2023 (t)	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2024 (t)	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2023 (t)	Athchúrsáil amach Ean-Nol 2024 (t)
Athchúrsáil Iomlán Amach	609	633	657	667	793	935	496	524
Dramhaíl Tí Iomlán Isteach Eanáir-Nollaig	N/B	N/B	N/B	N/B	3,235	3,512	N/B	N/B
Meánmhéad Iaethúil Custaiméirí	81	88	117	114	122	124	81	85

An Fhoireann Freagartha Tapa - Oibríonn ár bhFoireann Freagartha Tapa as Baile Hóm Beag, le criú ceathrar fear ag freastal ar Cheantair Bhardasacha Inis Córthaidh agus Ghuaire agus criú seisear fear eile ag freastal ar Cheantair Bhardasacha Loch Garman, Ros Mhic Thriúin agus Ros Láir.

Déanann an tAonad Seirbhíse do Chustaiméirí gach gearán comhshaoil a thaifeadadh ar chóras DASH CRM. **Is iad seo a leanas na figiúirí iomlána do ghearáin a fuarthas:**

	Ean-Nol 2020	Ean-Nol 2021	Ean-Nol 2022	Ean-Nol 2023	Ean-Nol 2024
Teagmhais Dúnta	4998	5136	3896	4235	4196
Ráta Dúnta	4997	5133	3702	3890	3552
	99%	99%	95%	92%	85%

- Obair trá agus garda tarrthála
- Seiceálacha ball dubh ar fud an chontae
- Cigireachtaí baile gach maidin
- Cothabháil conairí
- Cothabháil Pháirc Min Ryan
- Glanadh pobail ar fud an chontae.

Ceadanna Saoráid Dramhaíola - Is féidir an liosta iomlán de 68 Cead Saoráide Dramhaíola oibríochtúla cláraithe agus Deimhnithe Clárúcháin a fheiceáil ar shuíomh gréasáin na Comhairle.

Forfheidhmiú – CÍMCC 2024 Cuireadh plean na gCritéar Íosta Molta le haghaidh Cigireachtaí Comhshaoil (CÍMCC) faoi bhráid na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil ar an 15 Márta 2024. Tá sé mar aidhm leis an bplean go ndéanfaidh 21 ball foirne coibhéiseach lánaimseartha 6,921 cigireacht ghnáthaimh i mbliana chun dramhaíl, uisce, aer & torann a chlúdach. Rinneadh an t-athbhreithniú lár na bliana i mí Iúil agus cuireadh faoi bhráid Choiste Comhshaoil an SPC é.

Mar chuid den gheilleagar ciorclach, ar an 29 Lúnasa 2024, d'fhoilsigh an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil Critéir Náisiúnta Fotháirgí le haghaidh Ithir agus Cloch an Ghoirt Ghlais.

Tá feidhm ag na critéir seo maidir le hithir agus cloch an Ghoirt Ghlais atá beartaithe lena n-úsáid go dleathach ag forbairt eile a bhfuil cead pleanála nó díolúine chuí aige.

Tobhach Aisghabhála Dramhaíola - Tá an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide ag lorg aiseolais roimh an 16 Lúnasa maidir le deireadh a chur de réir a chéile leis na díolúiní ar an dramhaíl tógála agus scartála.

Céim 1 1 Meán Fómhair

Bain an díolúine tobhaigh ar dhramhaíl tógála agus scartála chuig loiscneoirí agus líonta talún.

Céim 2 1 Eanáir 2025

Cuir tobhach €10/tonna i bhfeidhm ar ithir agus cloch an Ghoirt Ghlais chuig láithreáin líonta talún.

Céim 3 Meán Fómhair 2025

Cuir tobhach i bhfeidhm ar áiseanna aisghabhála dramhaíola > 200,000 tonna.

Céim 4 1 Márta 2026

Cuir tobhach i bhfeidhm ar áiseanna aisghabhála dramhaíola < 200,000 tonna.

BAINISTIÚ BRUSCAIR / DRAMHAÍOLA

Iomlán na bhfógraí pionóis sheasta a eisíodh	IOMLÁN DO 2023	IOMLÁN DO DHEIREADH FÓMHAIR 2024
An líon teagmhais a tuairiscíodh	2,489	2,486
Fíneálacha a eisíodh (Gach Fógra Pionóis Sheasta a Eisíodh)	212	175 (148 bruscar /27 dramhaíl)
Fíneálacha a íocadh ina iomlán	64	67 bruscar / 2 dramhaíl = 69 san iomlán
Fíneálacha a cuireadh ar ceal /imeachtaí scoite/scriosta	56	47 bruscar / 6 dramhaíl = 50 san iomlán
Ionchúisimh rathúla (Fíneálacha bruscair & Fíneálacha WPBL)	28	53
Imeachtaí dlí ar siúl (Fíneálacha bruscair & Fíneálacha WPBL)	41	26
Méid a bailíodh i bhfíneálacha - iomlán	€13,023	bruscar €10,151.00, dramhaíl €775.00. Iomlán €10,926.00
Méid bronnta tríd an gcóras cúirte (Fíneálacha bronnta ar chásanna bruscair agus dramhaíola)	€6,210.00	€4,293.00

* Féadfar fíneálacha eile a íoc roimh an éisteacht nó a tharraingt siar ar chúiseanna fianaise nó dlíthiúla.

- Cuimsítear ioncam ó gach Fógra Pionóis Sheasta
- Fíneálacha arna n-íoc go hiomlán - eisiatar ó shonraí fíneálacha arna n-íoc go páirteach.
- Méid a bailíodh i bhfíneálacha - cuimsítear páirt-íocaíochtaí.

Bliain	Teagmhais Dhumpála a Tuairiscíodh	Céatadán de Mhéadú/Laghdú	Glanadh Pobail	Céatadán de Mhéadú/Laghdú
2023	2,486	Suas 11%	1054	Suas 3%
Ean – Nol 2024	2,489	Ina Stad	1,021	Síos 3%

Léirítear an laghdú ar theagmhais dhumpála a tuairiscíodh freisin i meathlú comhchosúil ar fhreastalacha ag Criú Glanta Comhshaoil ar theagmhais.

Comhairle Contae Loch Garman – An Córas Náisiúnta um Fhaireachán ar Thruailliú Bruscair

Torthaí de Shuirbhéanna Truailliú Bruscair 2004–2022

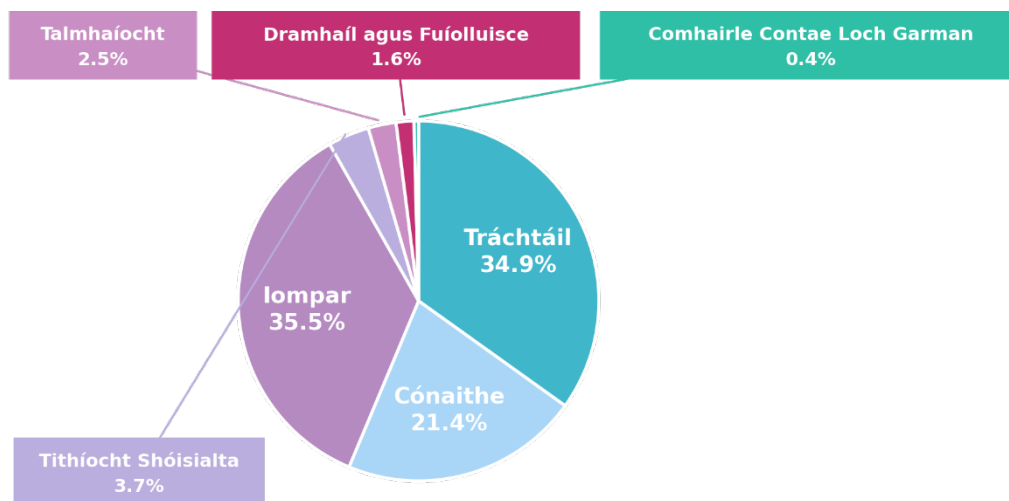
Bliain	Saor ó Bhruscar	Beagán Bruscair ann	Méid Measartha Bruscair	Go Leor Bruscair	Bruscar As Cuimse
2023	50%	50%	0%	0%	0%
2022	24.2%	63.4%	11.3%	1.1%	0%
2021	6.9%	74.1%	15.5%	3.4%	0%
2020	9.4%	68.8%	18.8%	3.4%	0%
2019	9.8%	67.9%	18.8%	1.5%	0%
2018	10%	70.5%	17.7%	17.7%	0%
2017	18.3%	67%	14.7%	0%	0%
2016	12.10%	65.9%	21.9%	0.4%	0%
2015	10.60%	65.90%	18.43%	5.07%	0%
2014	37.40%	50.41%	12.30%	0%	0%
2013	51.92%	39.43%	7.69%	0.96%	0%
2012	26.79%	60.71%	12.50%	0%	0%
2011	7.5%	82.5%	10%	0%	0%
2010	13.2%	53.9%	28.9%	3.9%	0%
2009	0%	75.3%	21.0%	3.7%	0%
2008	9.4%	55.2%	26%	9.4%	0%
2007	5.4%	60.9%	17.4%	16%	0%
2006	0%	53%	23%	20%	3%
2004	0%	23%	56%	21%	0%

GNÍOMHÚ AR SON NA hAERÁIDE

Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024–2029 (PGA) arna ghlacadh ag Comhairle Contae Loch Garman an 12 Feabhra, 2024.

Criosanna Dícharbónaithe - Ag leanúint ar aghaidh ó na ceithre cheardlann ar Chriosanna Dícharbónaithe (CD) a tionóladh i mí Mheán Fómhair agus mí Dheireadh Fómhair, dhírigh an Fhoireann Gníomhaithe ar son na hAeráide a gcuid acmhainní ar phlean oibre beartaithe do CD Inis Córthaidh. Leagann Fardal Bonnline Astaíochtaí do CD Inis Córthaidh amach gurb é an earnáil iompair is cúis le 35.5% d'astaíochtaí Gáis Ceaptha Teasa (GCT) sa CD agus go n-astóidh an earnáil tráchtála 34.9% de na GCT iomlána sa CD. Tionóladh cruinniú inmheánach leis na príomhrannóga a bhfuil baint acu leis an Limistéar Iompair in Inis Córthaidh agus tionóladh cruinniú inmheánach ar leith leis an Rannóg Forbartha Eacnamaíochta. Bhí baill foirne ó Cheantar Bardasach Inis Córthaidh i láthair ag na cruinnithe seo. Aontaíodh tograí chun roinnt gníomhartha a chur chun cinn bunaithe ar na cruinnithe seo. I measc na míreanna eile atá faoi bhreithniú tá cur chun cinn Aip Laochra na hAeráide in Inis Córthaidh i measc grúpaí pobail/gnólachtaí agus scoileanna thar thréimhse dhá sheachtain i mí an Mhárta/mí Aibreáin 2025. Is é an smaoineamh earnálacha éagsúla a spreagadh chun páirt a ghlacadh i nGníomhartha Aeráide i gCeantar Inis Córthaidh. Is uirlis í an aip ar féidir léi a thaispeáint conas is féidir le gníomhartha áirithe cabhrú le hastaíochtaí a laghdú trí choigilteas CO2 measta a bhaineann le roghanna áirithe.

Tá an fhoireann Gníomhaithe ar son na hAeráide ag nascadh freisin leis na hoifigigh Ealaíon & Pobal Cruthaitheach le haghaidh roinnt tionscadal i CD Inis Córthaidh agus ar fud an chontae le béim ar fheasacht aeráide.

Fíor 2. Iomlán na n-astaíochtaí GCT do Chrios Dí-Charbónaithe Inis Córthaidh, de réir earnála, 2018

Nuashonrú ar Ghníomhartha

Le ceapachán le déanaí an Oifigigh Oidhreachta agus an Bhainisteora Flít araon, is féidir dul ar aghaidh le dul chun cinn a dhéanamh ar na gníomhartha sa CAP atá sannta dóibh. Tá post an Oifigigh Siúil & Rothaíochta fós le líonadh, rud a d'fhéadfadh moill a chur ar dhul chun cinn na ngníomhartha atá sannta don phost seo.

Fuinneamh - Sonraí Monatóireachta & Tuairiscithe 2023 curtha isteach chuig an SEAI. Tuairisciú breise ag teastáil

- Fardal Flít Feithiclí na Comhairle
- Soláthar & Tarraingt Anuas Feithiclí
- Clár Foirgneamh

Linn Snámha agus Ionad Fóillíochta Imeall an Uisce, Inis Córthaidh - Aistriú Oibríochtúil na Linne Snámha agus an Ionaid Fóillíochta chuig Comhairle Contae Loch Garman. Áireofar anois é sa tuairisciú monatóireachta agus riosca agus is ceann de na hÚsáideoirí Suntasacha Fuinnimh (ÚSFanna) é.

Bunaíodh grúpa Gníomhaíochta cur chun feidhme Aonad Fuinnimh an Oirdheiscirt agus Casfaidh siad le chéile gach coicís. Ceapadh Bainisteoir Réigiúnach Seirbhíse Fuinnimh don Aonad Fuinnimh – Siona Daly
Tionscadail Pathfinder – coigilteas féideartha 500t CO₂ ar fáil trí thionscadail Pathfinder.
Tosaíocht le tabhairt do Mhaitrís Tionscadail agus mhasúnú réamh-chás Gnó i mí na Samhna 2024.

Mol Luchtaithe Píolótach d'Fheithiclí Leictreacha - Tá plé ar siúl le Feithiclí Astaíochtaí Nialasacha in Éireann (FANÉ) maidir le suíomhanna féideartha do mhol luchtaithe d'fheithiclí leictreacha sa chontae. Cuirfidh FANÉ maoiniú caipitil ar fáil do thionscadal píolótach ceadaithe.

Imeachtaí

D'fhreastail baill den Fhoireann Gníomhaithe ar son na hAeráide ar roinnt imeachtaí lena n-áirítear:

- Fóram Líonra Gníomhaithe ar son na hAeráide a tionóladh i bPort Laoise
- Idirghníomhaireacht Inis Córthaidh – Cur i láthair don ghrúpa
- Cur i láthair i Leabharlann Loch Garman le linn Seachtain na hEolaíochta ag an Dr Niamh Shaw ar a turas le déanaí go dtí an Antartaice.
- Cruinniú na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide ar an 11 Samhain maidir leis an bPlean Gníomhaithe Pobail ar son na hAeráide.
- Rannpháirtíocht & Seoladh Cruacheisteanna na bPáirtithe Leasmhara – Straitéis Soghluaisteachta Pobail d'Inis Córthaidh.
- Cur i láthair ag an bhFoireann Gníomhaithe ar son na hAeráide ag Lá Cónaitheoirí an Údaráis Áitiúil.
- Cuairt ar Fheirm Ghréine & Ghaoithe Pobail na Tulaí Bige agus cur i láthair ar fhorbairt Fheirm Ghaoithe Bhaile an Churraigh.
- Coiste Oibriúcháin Réigiúnach an Oirdheiscirt – LAWPRO le béim ar Réitigh Bunaithe ar an Dúlra agus Gníomhú ar son na hAeráide i Ráth Bhile, Co. Cheatharlach.

LAWPRO – Tionscadal Réitigh Bunaithe ar an Dúlra ar bun i Ráth Bhile, Co. Cheatharlach.

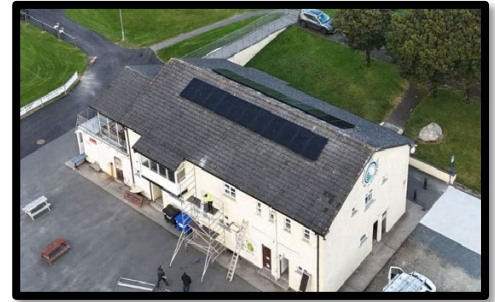
OILIÚINT

Gníomh a Dhéanamh – is é seo an colún oiliúna do Bhaill Foirne Allamuigh. Tá thart ar 130 ball foirne aitheanta le haghaidh oiliúna – ag fanacht le sonraí maidir le rolladh amach ón ionad oiliúna i Ros Cré.

Feasacht a Spreagadh – Iarradh ar 45 duine an clár a chríochnú. Chríochnaigh 21 duine an oiliúint go dtí an 15 Samhain 2024 nuair a dhún an t-ardán oiliúna.

Tiomáint Éiceolaíoch & Coigilt Breosla – Tá sé beartaithe oiliúint feasachta foirne maidir le tiomáint go héifeachtúil a chur ar fáil do bhaill foirne a thiomáineann feithiclí na comhairle.

CLÁR GNÍOMHAITHE POBAIL AR SON NA hAERÁIDE

Tá tús curtha le hobair ar na 16 tionscadal rathúla, agus tá gnéithe suntasacha dá dtionscadail críochnaithe ag ceithre ghrúpa cheana féin. Táthar ag súil leis an dara babhta den Chlár in 2025.

Pobail Fuinnimh Inbhuanaithe (PFI)

Lean PFI Loch Garman agus an Fhoireann Gníomhaithe ar son na hAeráide le feachtas a spreagadh maidir leis an Scém Tithe Níos Teo de chuid Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann, ar deontas uasghrádaithe fuinnimh tí lánmhaoinithe é d'úinéirí tí a chomhlíonann critéir áirithe leasa shóisialaigh. Tionóladh tráthnóna eolais buail isteach ar an 7 Samhain in Access 2000, Sráid na Faiche, Loch Garman agus d'fhreastail go leor air.

Tá iarratas maoinithe curtha isteach ag PFI Inis Córthaidh, thar ceann na PFIanna i gContae Loch Garman, chuig an “Ciste Rannpháirtíochta Oibre um Ghníomhaithe ar son na hAeráide”. Táthar ag lorg maoiniú €10,000 leis an iarratas chun oiliúint “Laochra Fuinnimh” a chumasú ar fud gach PFI. Chuirfeadh na laochra seo eolas agus cúnamh ar fáil do dhaoine sa phobal chun iarratais ar dheontais le haghaidh uasghráduithe fuinnimh tí a dhéanamh.

Oifigeach Bithéagsúlachta

Ciste Gníomhaíochta um Bithéagsúlacht Áitiúil

Éilíodh €63,000 ón tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra do thionscadail an Chiste Gníomhaíochta um Bithéagsúlacht Áitiúil lena n-áirítear:

- Suirbhéanna éiceolaíochta ar Láithreáin Talún Bhaile Hóm Beag agus Chill Liúráin – Rinneadh suirbhé ar na láithreáin seo chun éagsúlacht na ngnáthóg atá iontu a aithint agus é mar intinn féachaint ar chleachtais bhainistíochta amach anseo chun leas na fiadhúlra atá ag fás ar an láthair. Léiríodh go bhfuil an dá láthair sách éagsúil ó thaobh plandaí agus ainmhithe de cé go bhfuil roinnt fadhbanna ann maidir le speicis ionracha i gCill Liúráin go háirithe.
- Suirbhéanna ar Bhogaigh Cheantar Inis Córthaidh – Is éard a rinneadh sa suirbhé seo na gur breathnaíodh níos doimhne ar bhogaigh a sainaithníodh i suirbhé ar bhogaigh ar fud an chontae roimhe seo agus a bhí tugtha faoi deara mar láithreáin arbh fhiú tuilleadh imscrúdaithe a dhéanamh orthu. Táimid buíoch d'úinéirí talún a cheadaigh rochtain do na suirbhéirí chun an obair allamuigh a dhéanamh. Tá go leor acu i ndroch-chaoi áfach ach sainaithníodh 5 bogach mar bhogach de “shuntasacht contae”. Uaslódálfar na sonraí chuig an gcóras faisnéise geografaí go luath chun breathnú orthu go himmheánach chun cabhrú le cinnteoireacht.

- Suirbhé ar Thuirne Lín – Mar thoradh ar shuirbhé ar fud Chontae Loch Garman agus Chill Chainnigh ar Thuirne Lín, inar aithníodh dhá phéire, agus péire amháin acu ag pórú, tá an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra ag cur Tuirne Lín leis an measúnú faoi Airteagal 12 anois. Iarrtar le hAirteagal 12 den Treoir maidir le hÉin ar Bhallstáit tuairisciú a dhéanamh ar chur i bhfeidhm forálacha náisiúnta a glacadh faoin Treoir seo, lena n-áirítear tuairisciú sonracha ar stádas agus ar threochtaí speiceas éan. Chuir Coillte in iúl go bhfuil fonn orthu oibriú linn agus le Cairde Éanlaith Éireann chun feabhas a chur ar láithreáin neadaithe tuirne lín atá á gcoimeád faoi rún faoi láthair mar gheall ar a bhféidearthacht go gcuirfí isteach orthu.
- Suirbhé Náisiúnta ar Chuileoga Bealtaine – Bhí Comhairle Contae Loch Garman mar chuid de shuirbhé náisiúnta ar Chuileoga Bealtaine. Tá tábhacht ag baint le cuileoga Bealtaine mar tháscaire ar cháilíocht uisce agus is ábhar inní don ghrúpa feithidí seo aon laghdú ar cháilíocht an uisce.

Déanfar tuilleadh suirbhéanna in 2025. Tá sé seo i gcomhar leis an Dr Jan Robert Baars, UCD.

- Currach Cló – Rinneadh obair chun fál a chur timpeall limistéir roghnaithe de dhumhcha gainimh gar don phríomhbhealach isteach chuig trá Churracló chun athbhunú féir muiríní a spreagadh. Cabhróidh sé seo le dhumhcha gainimh a chobhsú, gnáthóg luachmhar, ach atá tábhachtach freisin sa troid i gcoinne creimeadh cósta. San earrach an bhliain seo chugainn, bheifí ag súil go dtosódh an féar muiríní ag athbhunú agus ag cabhrú leis na dhumhcha a cheangal le chéile tuilleadh.

THE IRISH TIMES

4°

Environment

Once feared extinct in Ireland, the secretive nightjar calls again

The confirmation revives the question of whether nightjars could have a more hopeful future in Ireland than previously believed

Expand

LATEST STORIES >

Jury urged to decide woman's claim over alleged rape by Conor McGregor on evidence, not whether they 'love' or 'loathe' him

Malachy Clerkin: Brian Fenton, the best midfielder of his era and one of the greatest ever

Niall Ó Ceallacháin aiming to make history with Na Fianna before maiden campaign with Dublin

Moscow's Gulag museum closed as Russia silences criticism of Soviet crimes

Dallas Cowboys suffer fifth straight defeat at the hands of Texans

Alt san Irish Times le déanaí faoin Tuirne Lín

Fálú ar chuid de chóras na ndumhcha i gCurrach Cló

GINEARÁLTA

Déanann an tAonad Seirbhíse do Chustaiméirí gach gearán comhshaoil a thaifeadadh ar chóras DASH CRM.

Is iad seo a leanas na figiúirí iomlána do ghearáin a fuarthas:

	Ean-Noll 2019	Ean-Noll 2010	Ean-Noll 2021	Ean-Noll 2022	Ean-Noll 2023	Ean-Noll 2024
Teagmhais	4749	4999	5136	3896	4235	3644
Dúnta	4733	4967	5072	3564	3712	2753
Dúnadh	99%	99%	99%	91%	88%	75%

Rialú Madraí & Capall - Fostaíonn an Chomhairle Maor Madraí lánaimseartha amháin agus Maor Madraí páirtaimseartha amháin. Is é Pets First Kennels, Baile Uí Chearnaigh, Co. Loch Garman an príomhphóna.

Rialú Madraí	2021	2022	2023	2024
Madraí a bailíodh	429	526	575	565
Madraí faighte ar ais	133	117	128	147
Madraí a bhfuarthas baile nua dóibh/a aistríodh	267	370	404	407
Madraí a cuireadh síos	29	51	38	31
Fíneálacha Madraí	18	21	14	11

Tá 27 bhForas Pórúcháin Madraí cláraithe anois agus tá roinnt iarratas idir lámha ag fanacht lena n-íniúchadh.

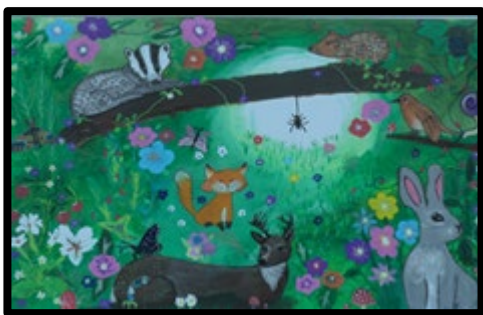
Rinne Comhairle Contae Loch Garman socruithe chun 6 capaillín agus 5 gabhar a chur i bpóna in 2024 agus tugadh úinéir nua dóibh uile.

OIDEACHAS AGUS FEASACHT COMHSHAOIL

Is é an aidhm atá againn feasacht agus rannpháirtíocht ghníomhach a chur chun cinn i réimse tionscnamh comhshaoil.

Ceardlann ar an nGeilleagar Ciorclach - Bhí ceardlann ar an nGeilleagar Ciorclach ar siúl Dé Máirt an 19 Samhain. Ghlac 32 dalta ó rang 4–6 ó Bhunscoil Mhuire, Bunscoil Naomh Seanán, Bunscoil Naomh Aodháin agus Gaelscoil Inis Córthaidh páirt inti. Bhí an cheardlann bunaithe ar an modh ‘Designathon’ a chuir éascaitheoirí scoileanna glasa An Taisce ar fáil agus a fuair maoiniú iomlán ón Rannóg Comhshaoil. Cuireadh na páistí ar an eolas faoi thopaic an gheilleagair chiorclaigh agus dhear agus rinne siad réiteach a chuirfidh le geilleagar ciorclach nua a thógáil.

Comórtas Ealaíne Bliantúil – Ba é téama an chomórtais i mbliana ná “Fiadhúlra na bhfálta Sceach”. Bhronn an Comhairleoir Pip Breen, Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman, duaiseanna ar 40 páiste scoile ó bhunscoileanna agus meánscoileanna araon Dé Luain an 24 Meitheamh.

*Buaiteoir Foriomlán na mBunscoileanna:
Ella Dundon, Scoil Náisiúnta Mhuire
Lourdes, Bun Clóidí.*

*Buaiteoir Foriomlán na
Meánscoileanna: Júlía
Ásmundsdóttir, Coláiste an
Átha, Cill Mhucraise.*

Féile Scannán Bruscair – Tá an clár á reáchtáil i gcomhar le 7 meánscoil agus tá dátaí na gceardlann á socrú faoi láthair.

Comórtas Maisiúcháin na Nollag – Fuarthas 188 maisiúchán ó 31 scoil ar fud Chontae Loch Garman agus tá siad ar taispeáint i Halla an Chontae. Bhronn an Cathaoirleach, an Comhairleoir Pip Breen, duaiseanna ar na buaiteoirí Dé Céadaoin an 18 Nollaig 2024. Ba é Harry Siggins, Scoil Náisiúnta Naomh Caoimhín, Corchoill, Guaire, Co. Loch Garman, buaiteoir foriomlán na mbunscoileanna lena mhaisiúchán dar teideal “Fleasc na Nollag”.

Ceardlanna Ná Fág Rian – Gheobhaidh 10 mbunscoil maoiniú don bhliain acadúil 2024/2025. Cuireadh an cheardlann saor in aisce seo ar fáil do 10 mbunscoil.

Clár Cairde is Bainteoirí – Ghlac 10 mbunscoil páirt sa chlár. Fuair an clár moladh mór ó na scoileanna uile a ghlac páirt agus maoineofar 10 scoil eile sa bhliain acadúil 2024–2025.

Clár Múiríniú i Scoileanna – Glacfaidh 4 mheánscoil páirt i mbliana. Tabharfaidh an clár deis do scoileanna iniúchadh a dhéanamh ar bhainistiú dramhaíola agus é a fheabhsú agus féachfaidh sé ar chórais deighilte dramhaíola agus déanfar iniúchadh ar na bealaí chun bainistiú dramhaíola a fheabhsú trí chosc, laghdú, athúsáid, athchúrsáil agus múiríniú dramhaíola. Tabharfar cuairt ar an scoil faoi dhó, cruthófar plean gníomhaíochta agus cuirfear oiliúint ar gach múinteoir agus tabharfar rochtain dóibh ar an mBunchampa ionas gur féidir leo leas a bhaint as na hacmhainní atá forbartha go dtí seo don chlár, lena n-áirítear leabhráin, teoracha, bileoga eolais teagaisc, fiseáin chomh maith le hacmhainní foghlama is féidir le múinteoirí a thabhairt isteach sa seomra ranga. Ina theannta sin, gheobhaidh scoileanna dearbhán **€300** le haghaidh boscaí bruscair, uirlisí agus soláthairtí chun cabhrú leo a bpleananna gníomhaíochta a chur i gcrích.

Scoileanna Glasa – Tá cumarsáid le scoileanna athnuachana ar bun. Ní mór cuairt athnuachana a thabhairt ar gach scoil faoi dheireadh mhí an Mhárta.

Glantacháin Pobail – Leanann clárúcháin agus tacaíocht do ghlantacháin phobail ar aghaidh.

Dáta Pobail	An líon Glantachán
01/01/2024 – 31/12/2024	1,021
01/01/2023 – 30/12/2023	1,054

Deontas Plandála – Tá éileamh déanta ar na 94 deontas go léir, agus tá riarachán na scéime críochnaithe.

Gradaim Chomhshaoil - Bhí na Gradaim Chomhshaoil bhliantúla ar siúl Dé Luain an 11 Samhain. Bhí ionadaithe ó 11 scoil agus 53 grúpa pobail i láthair ar an oíche. Fógraíodh buaiteoirí an Chomórtais ‘Coinnigh Loch Garman Álainn’ ar an oíche. Is é seo a leanas liosta de na buaiteoirí ar fad ar an oíche:

- Is iad Bailte Slachtmhara na hAbhann Duibhe buaiteoirí foriomlána an Comórtais ‘Coinnigh Loch Garman Álainn’.
- Bronnadh plaic ar Bhailte Slachtmhara Inis Córthaidh as an gComórtas Grúpa Pobail “Snap into Action” a bhuachan.
- Bronnadh duaiseanna ar Bhailte Slachtmhara Ghuaire, Grúpa Oidhreacht & Bailte Slachtmhara the Gap agus Grúpa Forbartha Ráth an Chuilinn as a rannpháirtíocht i 2K Loch Garman Thuaidh.
 - Tugadh aitheantas do Mheánscoil Ag Foghlaim le Chéile Ghuaire, Scoil Naomh Pádraig, Inis Córthaidh

agus Scoil Náisiúnta Thuaim Bhreacaí, Fearna as a gcéad bhratach ghlas a fháil agus bronnadh bosca neide orthu, urraithe ag Club Allamuigh Nádúraithe Loch Garman.

- Bronnadh teastais ar Choláiste an Átha Cill Mhucraise, Scoil Phobail Ghuaire, Meánscoil Gharman Inis Córthaidh, Pobalscoil na Gráinsí, Coláiste Sheilsceire agus Coláiste Naomh Peadar Loch Garman as a rannpháirtíocht i bhFéile Scannán Bruscair.
- Bronnadh plaic ar Niamh O'Connor, Scoil Náisiúnta Naomh Fionntán, Teach Munna mar bhuaiteoir foriomlán na bunscoile i gComórtas Maisiúcháin Nollag 2023 i gcomhar le South-East Radio as a maisiúchán dar teideal ‘An tAingeal Bán.’
- Bronnadh teastais ar Ella Dundon, Scoil Náisiúnta Mhuire Lourdes, Bun Clóidí, a bhuaigh an gradam foriomlán don bhunscoil sa chomórtas Ealaíne Comhshaoil, agus ar Júliá Rós Ásmundsdóttir, Coláiste an Átha, Cill Mhucraise, a bhuaigh an gradam foriomlán don mheánscoil sa chomórtas Ealaíne Comhshaoil.
- Bronnadh Plaic ar Scoil Náisiúnta Chill Maisil freisin as a bheith ar an Scoil is Glaine i Loch Garman. Bronnadh Gradam as Éacht Aonair ar son Chomhshaoil Loch Garman ar Jim Hurley.

Feachtas Crainn do Loch Garman – Dúnadh an ‘Scéim maidir le Crainn do Loch Garman’ ar an 4 Deireadh Fómhair. Fuarthas 137 iarratas. Táthar ag lorg luachana anois chun crainn a sholáthar agus a chur ar fáil.

Ceardlanna Bláthfheasc Nollag Inbhuanaithe – Tionóladh 2 cheardlann in Inis Córthaidh Dé Céadaoin an 13 Samhain. Taispeánadh sna ceardlanna conas bláthfheasc a dhéanamh as ábhair inbhuanaithe.

Deontas Áitiúil um Chosc Dramhaíola – Thug Rannóg Comhshaoil Chomhairle Contae Loch Garman maoiniú don deontas seo mar chuid den Chlár um Chosc Dramhaíola don Chontae. Fuarthas 7 n-iarratas agus fuair 6 ghrúpa an deontas uasta €500. Ba é an 27 Meán Fómhair an dáta deiridh. Tá sé mar aidhm ag an scéim tacú le pobail chun céimeanna a ghlacadh maidir le cosc dramhaíola, athúsáid agus gníomhaíochtaí deisiúcháin ina gceantair áitiúla, agus comhpháirtíocht a spreagadh idir gnólachtaí áitiúla, scoileanna áitiúla, carthanachtaí agus grúpaí deonacha.

Siúlóir Madraí Glasa – Bhí imeacht i gcomhpháirtíocht leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra ar siúl Dé Domhnaigh an 27 Deireadh Fómhair ag Raven Woods, Currach Cló. Síníodh 46 gealltanas ar an lá. Tá an Feachtas Siúlóirí Madraí Glasa á chur chun cinn i gcónaí agus déantar clárúcháin tríd an suíomh gréasáin. Cuirtear pacáistí ar fáil do ghrúpaí pobail le haghaidh cur chun cinn ag imeachtaí.

SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN

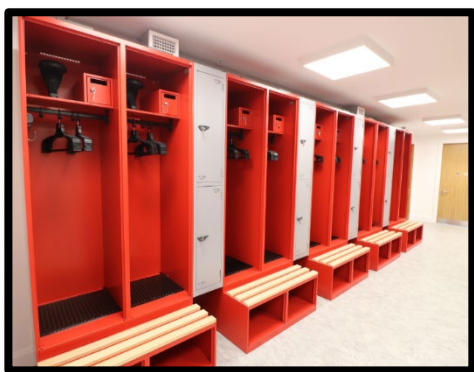
Áiseanna agus Trealamh

Déanann Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman cothabháil ar chúig bhriogáid dóiteáin choinnithe atá lonnaithe sna príomhbhailte ar fud an chontae le flít de 28 feithicil agus 85 comhraiceoir dóiteáin.

Fíor 1: Stáisiún Dóiteáin Ghuaire

Le linn 2024, críochnaíodh na hoibreacha uasghrádaithe ar Stáisiún Dóiteáin Ghuaire. Leis na hoibreacha cruthaíodh ceantín, seomra léachta agus oifig ar an gcéad urlár agus athchumraíodh urlár na talún agus uasghrádaíodh na háiseanna. Ba é €971,000 costas iomlán an tionscadail, maoinithe go hiomlán ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

Fíor 2: Bá Mumhan

Fíor 3: Ríge Oiliúna i Spás Teoranta

Ceadaíodh maoiniú deontais freisin chun Fearas Ard-Rochtana, Fearas Dóiteáin agus Ríge Oiliúna i Spás Teoranta a cheannach atá lonnaithe i Stáisiún Dóiteáin Bhun Clóidí, féach Fíor 3.

Oibríochtaí – Teagmhais

D'fhreastail an tseirbhís dóiteáin ar 1051 teagmhas san iomlán le linn 2024. Seo a leanas miondealú ar na teagmhais ar fhreastail gach Briogáid Dóiteáin orthu:

Glaonna Dóiteáin de réir Briogáide in 2024

LOCH GARMAN	GUAIRE ROS MHIC THRIÚIN				INIS CÓRTHAIDH BUN CLÓIDÍ	
	Líon		Líon	Líon	Líon	Líon
Aicmiú Dóiteáin						
Tine Simléir i dTeach	27	7	9	8	0	51
Tine Eile i dTeach	18	17	9	10	0	54
Carbhán/Teach Soghluaiste	1	1	2	4	0	8
Árasáin: Údarás Áitiúil:	0	1	1	0	0	2
Árasáin: Úinéireacht Phríobháideach	2	0	0	2	0	4
Institiúid Eile	2	2	1	1	0	6
Monarcha	1	1	2	1	0	5
Foirgneamh Stórála/Teach Trádstórais	1	1	3	2	1	8
Siopa/Ollmhargadh	0	2	1	2	0	5
Oifig	0	0	0	3	0	3
Óstán/Teach	1	2	1	3	0	7
Aíochta/Teach Lóistín etc.						
Áit Siamsaíochta Poiblí – Halla Damhsa, Dioscó, Pictiúrlann, Amharclann, Halla Biongó	1	0	0	1	0	2
Bialann	2	0	0	1	0	3
Mótarfheithicil	19	17	16	11	5	68
Foirgneamh Neamháitithe	2	0	0	1	1	4
Gnólacht Talmhaíochta	1	1	0	3	0	5
Foraois/Portach/Féar	19	26	14	0	6	65
Long/Aerárthach	0	0	0	0	0	0
Ilghnéitheach	8	1	2	1	2	14
Stóráil Allamuigh	2	1	0	1	0	4
Bruscar Allamuigh	13	13	17	6	6	55

	LOCH GARMAN	GUAIRE	INIS CÓRTHAIDH	ROS MHIC THRIÚIN	BUN CLÓIDÍ	IOMLÁN
Aicmiú na Seirbhíse Speisialta	Líon	Líon	Líon	Líon	Líon	Líon
Sáinniú	14	1	12	7	0	34
Gás/Ceimiceáin	0	2	0	0	1	3
Substaintí Guaiseacha faoi bhealach agus nach bhfuil dóiteán i gceist leo	0	0	1	0	0	1
Substaintí Guaiseacha neamh-iompar	0	0	0	1	0	1
Innealra	0	0	0	1	0	1
Ilghnéitheach	19	6	14	16	5	60
Tarrtháil eile	33	28	8	13	6	88
Tarrtháil/Baint daoine as uisce	1	0	1	2	0	4
Timpiste tráchta bóthair	73	56	64	24	22	239
Uisce caidéalú/tuilte	2	1	2	0	0	5
Aicmiú na Rabhadh Bréige	Líon	Líon	Líon	Líon	Líon	Líon
Dea-intinn	103	40	47	39	10	239
Mailíseach	3	0	0	0	0	3
Iomlán	368	227	227	164	65	1051

Oibríochtaí – Oiliúint

Leanadh le clár oiliúna bunaithe ar inniúlachtaí in 2024. Eagraíodh agus freastalaíodh ar 80 cúrsa oiliúna, cúrsaí leathlae agus cúrsaí 3 seachtaine a bhí ann i gcásanna áirithe. Seo a leanas cuid de na príomhchúrsaí oiliúna a rinne Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman:

- Oiliúint ar Fhearas Análaithe, cúrsa tosaigh agus cúrsa athnuachana araon
- Oiliúint ar Iompraíocht Dóiteáin Urrann, Cúrsa Tosaigh agus Cúrsa Athnuachana
- Cúrsa Cothabhála ar Fhearas Análaithe
- Caighdeán Oiliúint Tiomána na Seirbhísí Éigeandála
- Cúrsa Teagascóirí d'Oibreoirí Caidéil
- Cúrsaí Scileanna Comhraicthe Dóiteáin
- Oiliúint Hiodra-Oirbheartaíochta
- Oiliúint ar Chinnteoireacht Hiodra-Éifeachtach
- Teagmhais Sábháilteachta Dóiteáin a Bhainistiú Modúl 1
- Teagmhais Sábháilteachta Dóiteáin a Bhainistiú Modúl 2
- Teagmhais Sábháilteachta Dóiteáin a Bhainistiú Modúl 3
- Bainistiú na Seirbhíse Dóiteáin 1

- Seachadadh Oiliúna na Seirbhíse Dóiteáin
- Feasacht ar Uisce
- Rothaí Scríobacha
- Oiliúint ar Bhainistiú Struis le linn Teagmhais Chriticiúla
- Tacadóirí Piaráí do Theagmhais Chriticiúil
- Oiliúint Láimhseála Láimhe
- Cúrsaí Cúir
- Cúrsa Teagascóirí Haz-Mat
- Céad Fhreagróirí Éigeandála ▪ Scileanna sna Meáin
- Cúrsaí Imbhualite Tráchtá Bóthair ▪ Cúrsa Feithiclí Leictreacha
- Eolas ar Ordú na Briogáide
- Oiliúint ar Mhúchtóirí Dóiteáin don údarás áitiúil

Rinneadh Iniúchadh Athdheimhniúcháin ar Chóras Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta na Seirbhísí Dóiteáin i mí Aibreáin i gcaitheamh 3 lá. Dheimhníodh san iniúchadh go gcomhlíonann an Córas Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta atá i bhfeidhm gach ceanglas de chuid ISO 45001:2018 agus rinneadh an Córas Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta a athdheimhniú go 2027.

Bainistiú Móréigeandálaí

Coinníodh an Clár Forbartha Móréigeandálaí le cruinnithe agus cleachtaí míosúla a bhí ag an gCoiste Forbartha. Rinneadh roinnt cleachtaí i rith na bliana chun a chinntiú go bhfuil an eagraíocht ullmhaithe d'imeachtaí móra ar bith a d'fhéadfadh tarlú.

Rinneadh cothabháil ar an lárionad comhordúcháin áitiúil ar feadh na tréimhse chun freastal ar mhórfhreagairt éigeandála. Ghlac foireann Chomhairle Contae Loch Garman páirt i roinnt cleachtaí inmheánacha lena n-áirítear ullmhú d'ábhair ghuaiseacha, truailliú cósta, tuilte agus do dhrochaimsir chun staid ullmhachta a chinntiú.

Sábháilteacht Dóiteáin

Cuireann Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman sábháilteacht dóiteáin chun cinn d'fhonn minicíocht agus éifeacht dóiteáin sa bhaile agus i bhfoirgnimh eile a laghdú. Tá Plean Sábháilteachta Dóiteáin Pobail fairsing ag Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman agus reáchtálann siad ocht gClár Sábháilteachta Dóiteáin Pobail:

- Clár na mBunscoileanna
- Cur chun cinn ginearálta sábháilteachta dóiteáin
- Feachtais Shéasúracha um Shábháilteacht Dóiteáin
- Sábháilteacht Dóiteáin don Lucht Siúil
- Cuairteanna Sábháilteachta Dóiteáin sa Bhaile
- Suiteálacha aláraim deataigh 'buailí te' ag teagmhais ▪
- Idirghabháil rabhadh bréige
- Clár Tosaíochta do Cheantair Iargúlta.

Sa bhliain 2024, críochnaíodh na gníomhaíochtaí Sábháilteachta Dóiteáin Pobail seo a leanas:

- Tugadh cuairt ar 3 Bunscoil agus cuireadh an clár “Sábháilteacht Dóiteáin sa Bhaile” ar fáil do dhaltaí i rang a trí;
- Tugadh 18 Caint ar Shábháilteacht Dóiteáin do ghrúpaí éagsúla;
- Tugadh 47 cuairt ghrúpa ar na Stáisiúin Dóiteáin;
- D’fhreastail an tSeirbhís Dóiteáin ar 22 imeacht;
- Tharla 479 Cuairt Sábháilteachta Dóiteáin sa Bhaile &
- 30 Buille te ag teagmhais

Fíor 4: Seastán Sábháilteachta Dóiteáin ag Gimont Tea on the Green, Inis Córthaidh

Cuirtear Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman ar an eolas gach bliain faoi gach iarratas ábhartha chuig na Cúirteanna Dúiche agus na Cúirteanna Cuarda le haghaidh Ceadúnas Ceoil & Amhránaíochta, Damhsa, Clubanna agus Aistriú Ceadúnas agus Deimhnithe Crannchuir agus Cluichíochta. Le linn 2024, fuarthas 161 fógra.

Le linn 2024, rinneadh 215 cigireacht Sábháilteachta Dóiteáin san iomlán ar raon leathan cineálacha áitreabh. Le Fleadh Cheoil na hÉireann ar siúl i mBaile Loch Garman, rinneadh cigireachtaí breise sna tithe tábhairne laistigh den Bhaile agus freisin le linn an imeachta chun a chinntiú go raibh forálacha sábháilteachta dóiteáin á gcoimeád.

Fuarthas 208 iarratas ar theastas sábháilteachta dóiteáin in 2024, méadú 15% ar na hiarratais a fuarthas in 2023.

COSAINT SHIBHIALTA

Dualgais Saoránaigh

I measc na n-imeachtaí níos mó a clúdaíodh bhí: Rás Sealaíochta don Bheatha, Seó Talmhaíochta Chill Laig, Lá Seirbhísí Muirí/Náisiúnta, Féile Theach Margaidh Ghuaire, Féile Ceoldrámaíochta Loch Garman, Fleadh Cheoil. **Iomlán a clúdaíodh = 60.**

Oiliúint

Chríochnaigh gach aonad oiliúint lena n-áirítear garchabhair (CFR, FAR, EFR), láimhsiú sábháilte/láimhsiú othar, AFS, leas, Cuardach Daoine ar Iarraidh, Freagróir Uisce Tapa & Tuilte, cumarsáid etc. Oiliúint lárnach lena n-áirítear uas-sciliú teagascóirí.

Líon iomlán na nImeachtaí Oiliúna = 69.

16 earcach nua: Ionduchtú i mí an Mhárta 2024.

Cuardach ar Dhaoine ar Iarraidh

Cuardach ar Dhaoine ar Iarraidh 2024

Freagairt Pobail – Lean Cosaint Shibhialta Loch Garman ag cur tacaíocht iompair ar fáil do na hothair faoinár gcúram le linn Fhreagairt Covid agus iarrataí ón roinn tithíochta. **Iompar Othar: 20.**

Freagairt na hÚcráine:

Iompar: Iompar daoine – 6 thasc.

Maoiniú Breise & Trealamh Nua

- **Bád Tarrthála SRK** – le teacht in áit Avon, maoinithe ag Cuntais Díomhaoín na Roinne Cosanta agus Comhairle Contae Loch Garman.
- **Drón DJI** – maoinithe ag Comhairle Contae Loch Garman.
- **Drón Uile-Aimsire** – maoinithe ag an Roinn Cosanta & Comhairle Contae Loch Garman.
- **Oilithreacht Mhíleata Lourdes Bealtaine 2024** – Rinne 8 nOibrí Deonacha ionadaíocht ar Loch Garman ag an Oilithreacht Mhíleata Lourdes i mí na Bealtaine 2024.

Fleadh Cheoil 2024

Tugadh tasc do Chosaint Shibhialta Loch Garman an freagairt leighis don Fhleadh a threorú agus a bhainistiú le cúnamh ó Chumann Croise Deirge Loch Garman agus Ord Mhálta.

Chuir 87% dár n-oibrithe deonacha Cosanta Sibhialta iad féin ar fáil don fhreagairt leighis le linn sheachtain Fleadh Cheoil, ag cur 3,774 uair an chloig dheonach ar fáil.

SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT

Lean an Rannóg Sláinte agus Sábháilteachta ar aghaidh ag cur clár spriocdhírthe feabhsúcháin chorparáidigh ar fáil, ag cinntiú sláinte, sábháilteacht agus folláine leanúnach ár bhfostaithe, ár gconraitheoirí, agus an phobail. Níor ghlac an tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta aon ghníomh forfheidhmithe i gcoinne Chomhairle Contae Loch Garman agus tá an treocht fhoriomlán timpistí fós ag laghdú.

ISO 45001 (Córas Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta)

In 2024, d'éirigh leis an rannóg sláinte agus sábháilteachta an córas bainistíochta a choinneáil de réir chaighdeán ISO 45001. Bhí iniúchadh faireachais leanúnach ag comhlacht creidiúnaithe seachtrach i gceist leis seo. Léiríonn an eagraíocht cur chuige struchtúrtha agus bainistithe i leith sláinte agus sábháilteachta le tiomantas do fheabhsú leanúnach monatóireachta. Bhí clár iniúcháireachta inmheánaí agus seachtraí láidir ag Comhairle Contae Loch Garman i bhfeidhm i rith na bliana.

Foréigean agus Iompar Bagrach

Tá dúshlán fós roimh Chomhairle Contae Loch Garman mar gheall ar eachtraí foréigin agus ionsaithe i leith ár bhfostaithe. Le linn 2024, lean an Rannóg Sláinte agus Sábháilteachta ag déanamh monatóireachta agus ag idirghabháil i gcásanna den sórt sin, agus í ag obair go dlúth le Rúnaí an Chontae. Mhéadaigh eachtraí foréigin agus ionsaithe le linn 2024 agus tá siad mar chuid lárnach d'fheachtas leanúnaigh, le níos mó oiliúna agus nósanna imeachta ar fáil dár bhfoireann. Oibríonn Comhairle Contae Loch Garman go dlúth le gníomhaireachtaí eile, ar nós na nGardaí, chun a chinntiú go gcosnaítear ár bhfostaithe agus seirbhís éifeachtach á cur ar fáil dár gcustaiméirí ag an am céanna.

Bainistiú Imeachtaí

Chuir an Rannóg Sláinte agus Sábháilteachta fáilte roimh cheapadh Oifigigh Imeachtaí nua in 2024. Tá méadú ag teacht ar líon na n-imeachtaí ar fud Chontae Loch Garman bliain i ndiaidh bliana. Reáchtálar paráidí ar Lá Fhéile Pádraig ar fhreastail go leor orthu agus a raibh an-tóir orthu. I measc na mór-imeachtaí a phróiseáil agus a mheas ár rannóg bhí Féile Theach Margaidh Ghuaire, Féile Rocking Food Inis Córthaidh, Tinte Ealaíne na Féile Ceoldrámaíochta agus Slógadh Stáitse Loch Garman. Thug an Rannóg Sláinte agus Sábháilteachta tacaíocht do Rialú Imeachtaí le linn na Fleidhe ar éirigh go maith léi.

Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail (PÉAP) 2024–2029

Seoladh an Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail go hoifigiúil ag cruinniú mhí na Nollag de chuid Chomhairle Contae Loch Garman an 9 Nollaig 2024. Leagtar amach in PÁEP Loch Garman 2024–2029 6 Sprioc Ardleibhéil uailmhianacha a bhfuil tacaíocht á fáil acu ó shraith gníomhartha agus cuspóirí a bhfuil sé mar aidhm leo plean uailmhianach a sheachadadh chun saol mhuintir Chontae Loch Garman a chlaochlú.

Áirítear leis plean freisin plean cur chun feidhme tosaigh 2 bhliain, ina sonraítear na gníomhartha a dtabharfar tús áite dóibh don chéad tréimhse dhá bhliain. Tá an plean ar fáil le híoslódáil ó shuíomh gréasáin na comhairle ar www.wexfordcoco.ie

Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ) agus Grúpa Áitiúil Gníomhaíochta (GÁG):

Bhí 6 chruinniú ag an CFPÁ in 2024. Áirítear na nithe seo a leanas le príomhfheidhmeanna an CFPÁ a cuireadh i gcrích in 2024:

- An leagan deiridh de Chreat PÁEP 2024–2029 agus Plean Cur Chun Feidhme 2 bhliain a cheadú.
- An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail (CCSGP) a chomhordú agus monatóireacht a dhéanamh air tríd an bhfochoiste CCSGP agus athbhreithnithe leathbhliantúla.
- Bainistíocht ar shruthanna maoinithe éagsúla, lena n-áirítear an Ciste Feabhsúcháin Áitiúil agus Maoiniú Éire Shláintiúil.

Fuair an CFPÁ nuashonruithe tréimhsiúla freisin ar na cláir Phobail seo a leanas laistigh den Chontae:

- Tionscadal VOICE de chuid Ghluaiseacht Maireachtála Neamhspleách na hÉireann
- Pobail Sláintiúla Sláintecare
- LEADER
- Foireann Imeachta na nÚdarás Áitiúil

Fleadh Cheoil na hÉireann

Chomhordaigh an Comhordaitheoir Deonach, le tacaíocht ón bhFoireann Ghníomhach Pobail & Spóirt, earcaíocht agus oiliúint breis is 1,000 oibrí deonach d'Fleadh Cheoil na hÉireann in 2024. Ina theannta sin, láimhseáil an Comhordaitheoir agus an Fhoireann Ghníomhach Pobail & Spóirt cruthú lámhleabhar na n-oibrithe deonacha, dearadh ábhar, ullmhú agus dáileadh pacáistí deonach, clárúchán, agus bunú agus pleanáil na mol d'oibrithe deonacha, roimh an bhFleadh.

Ba obair chúloifige cuid mhór den obair a rinne an Fhoireann Ghníomhach Pobail & Spóirt le linn Fleadh Cheoil, amhail freagairt d'athruithe sealanna, riachtanais bhreise d'oibrithe deonacha, riachtanais leasa agus rochtana a chinntiú, agus cé nach raibh sé le feiceáil, bhí an obair ríthábhachtach le go n-éireadh leis an ghné dheonach den Fhleadh.

I ndiaidh na Fleidhe, tionóladh Fáiltiú Sibhialta, arna óstáil ag an gCathaoirleach, an Comhairleoir Pip Breen, chun ómós a thabhairt d'Oibrithe Deonacha Fhleadh Cheoil na hÉireann Dé Sathairn an 14 Meán Fómhair 2024. Cuireadh fáilte roimh bhreis is 400 oibrí deonach a bhí páirteach sa Fhleadh teach chuig Halla an Chontae chun ceiliúradh a dhéanamh ar an ranníocaíocht luachmhar a rinne na hoibrithe deonacha le linn na seachtaine.

Ciste Aitheantais Pobail 2024

Is í Comhairle Contae Loch Garman a chuireann an Ciste Aitheantais Pobail ar fáil, ciste ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, ar leibhéal áitiúil. Tá sé mar aidhm aige tacú le forbairt bonneagair agus áiseanna nua, mar aitheantas ar an ranníocaíocht atá á déanamh ag pobail áitiúla maidir le fáilte a chur roimh dhaoine nua atá ag teacht isteach ón Úcráin agus ó thíortha eile agus iad a óstáil, i spiorad na cuimsitheachta agus an chomhtháthaithe. Tá an maoiniú dírithe go sonrach ar thionscadail áitiúla a úsáidfídh gach duine sa phobal, anois agus amach anseo.

Leithdháileadh €1.5M san iomlán ar Chontae Loch Garman trí Chiste Aitheantais Pobail RFTP 2023 (CAP23), do 27 tionscadal Grúpa Pobail agus Ceantar Bardasach, agus an maoiniú á dháileadh le linn 2024. Faoi dheireadh na bliana 2024, bhí éileamh déanta ar €1.08M den chiste, le 74% de na tionscadail críochnaithe. Amhail deireadh na bliana 2024, bhí éileamh déanta ar €1.08M den chiste, le 74% de na tionscadail críochnaithe.

Leithdháil an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail €1.7M breise don chéad bhabhta eile de chiste CRF24. Go dtí seo, bhronn Comhairle Chontae Loch Garman €798K in 2024 ar 11 tionscadal ar fud na gcúig cheantar bardasach, agus meastar go mbeidh leithdháiltí breise faoin gciste céanna go luath in 2025, le haghaidh gníomhaíochta do 2025/26.

<https://www.wexfordcoco.ie/community/supports-grants-and-awards/community-recognition-fund>

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Clós Súgartha agus Ríocht Phoiblí Bellefield, Inis Córthaidh oscailte ag an Aire James Browne (Ceantar Bardasach Inis Córthaidh), 21/10/24. €110,000

Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise

Foirgneamh athchóirithe d'Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghuaire oscailte ag an Aire James Browne (Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise), 23/05/24. €63,278.00

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin

Gairdín Céadfach Pháirc na bPiarsach oscailte ag an Aire James Browne (Ceantar Bardasach Ros Nua), 21/05/24. €30,000.00

Ceantar Bardasach Ros Láir

Clós Súgartha Ché na Cille Móire oscailte ag an Aire James Browne (Ceantar Bardasach Ros Láir), 25/10/24. €145,000.00

Ceantar Buirge Loch Garman

Limistéar ilúsáide cluichí Pháirc Ghleanntán na Raithní críochnaithe (Buirg Bhaile Loch Garman)
€100,000.00

Loch Garman Sláintiúil

Is í an Fhís do Loch Garman Sláintiúil ná nuair is féidir le gach duine taitneamh iomlán a bhaint as sláinte mheabhrach agus folláine coirp, áit a bhfuil meas ar fholláine agus a bhfuil tacaíocht á cur ar fáil di ar gach leibhéal den tsochaí agus gur freagracht gach duine í.

Oibríonn Coiste an Chontae Shláintiúil, fochoiste de chuid CFPÁ Loch Garman, chun an fhís seo a sheachadadh trí phlean oibre comhaontaithe agus trí mhaoiniú a thabhairt don Chiste Éire Shláintiúil, le tacaíocht ó Chomhairle Contae Loch Garman, agus trí rochtain a fháil ar fhoinsí maoinithe eile.

I gcomhréir le Creat Éire Shláintiúil, tá ceithre sprioc uileghabhálacha ag an gcoiste ina gcuid oibre:

- Méadú ar an gcion daoine atá sláintiúil i ngach céim den saol
- Neamhionannais sláinte a laghdú
- An pobal a chosaint ar bhagairtí ar shláinte agus ar fholláine
- Timpeallacht a chruthú inar féidir le gach duine agus gach earnáil den tsochaí a bpáirt a imirt chun Éire shláintiúil a bhaint amach.

Tá sé phríomhréimse tosaíochta aitheanta faoi Chreat Éire Shláintiúil, agus is tosaíochtaí macasamhlaithe iad seo do Loch Garman Sláintiúil:

Tosaíocht 1 - Gníomhaíocht Fhisiciúil
Tosaíocht 2 - Meáchan Sláintiúil
Tosaíocht 3 - Saor ó Thobac
Tosaíocht 4 - Sláinte Ghnéis
Tosaíocht 5 - Dochar a Bhaineann le hAlcól & Drugaí
Tosaíocht 6 - Sláinte Mheabhrach

Cuirimid san áireamh inár gcuid oibre freisin Réimsí Fócais Tosaíochta ó Phlean Gníomhaíochta Straitéiseach Éire Shláintiúil 2021-2025, is iad sin:

- Fanacht Gníomhach
- Fanacht Ceangailte
- Sos Intinne a Ghlacadh agus a bheith Cruthaitheach
- Bheith ag lthe Go Maith
- Aire a Thabhairt do do Ghiúmar
- Aire a Thabhairt do do Cholainn

Ciste Éire Shláintiúil

Tá Babhta a Ceathair de Chiste Éire Shláintiúil 2022-2025 ar siúl faoi láthair agus dírtear ar dhá thoradh Éire Shláintiúil a comhaontaíodh do Loch Garman:

- Méadú ar an gcéatadán de dhaoine fásta agus leanaí a chomhlíonann treoirínte gníomhaíochta coirp
- Laghdú ar an dóchúlacht neamhchoinníollach bás a fháil (idir 30-70 bliain d'aois) de bharr galair chardashoithíoch, ailse, diaibéitis nó galar riospráide ainsealach.

Comhordaitheoir an Chontae Shláintiúil

Is acmhainn tacaíochta é Comhordaitheoir an Chontae Shláintiúil chun Loch Garman Sláintiúil a chur ar fáil, atá maoinithe ag an Roinn Sláinte ó 2022–2025 agus atá lonnaithe sa Rannóg Pobail de Chomhairle Contae Loch Garman. Cuireadh tús le conradh an Chomhordaitheora reatha i mí Dheireadh Fómhair 2022 agus rithfidh sé go dtí deireadh 2025.

Buaicphointí 2024

Le linn 2024 leanadh ar aghaidh le gníomhaíocht Chiste Éire Shláintiúil agus tacaíodh leis na príomhthionscadail seo a leanas:

- Mol Gníomhaíochta Pobail Ros Mhic Thriúin – Rochtain do Chách, dírithe ar theaghlaigh agus pobail faoi mhíbhuntáiste
- Aoisbhá Loch Garman– Bog Linn – Cláir Gníomhaíochta Coirp do Dhaoine Scothaosta.
- Socrúcháin Feirmeoireachta Sóisialta do Dhaoine faoi Mhíchumas chun níos mó gníomhaíocht coirp a spreagadh
- Oiliúint Athléimneachta ‘Láidir seachas Dian’ d’Oibrithe Deonacha Pobail.
- Tacaíocht d’fhorbairt Spásanna Súgartha le Boird Súgartha Ros Mhic Thriúin agus Cosán Ceoil Inis Córthaidh curtha i gcrích in 2024 agus Tionscadal Bhoird Súgartha Pháirc Ghuaire ag dul ar aghaidh.
- An dara clár de Chlár píolótach Timpeallachtaí Baile Sláintiúla curtha i bhfeidhm.
- Cláir mholta de chuid Mhná Sláintiúla tríd na hAoiseanna agus cailíní óga agus mná ag díriú ar mhná i bpobail faoi mhíbhuntáiste,
- i gcomhar le hIonaid Acmhainní Teaghlaigh agus Eagraíochtaí Óige.

Lasmuigh den ghníomhaíocht seo, áirítear le roinnt buaicphointí in 2024 tacaíocht ó Loch Garman Sláintiúil d’Fhleadh Cheoil na hÉireann le soláthar comharthaíochta ‘Ní Thart Orainn’ agus dáileoirí uachtair Gréine a fháil, leanúint ar aghaidh le Gníomhaíocht an Ghrúpa Oibre maidir le Folláine Mheabhrach lena n-áirítear gníomhaíocht a dtacaítear léi “Cas le do Chomharsa” agus “An Dúlra In Aice Láimhe”, agus dul chun cinn an tionscadail Dínit an Mhíostraithe.

Tá teachtaireachtaí sláinte agus glaonna chun gnímh fós ar fáil trí na meáin shóisialta, imeachtaí taispeántais agus Féilire an Phobail ó Loch Garman Sláintiúil, agus fócas sna bealaí seo ar chomharthaíocht, ardú feasachta agus athrú iompraíochta.

Ionaid Adhlactha

Bainistíonn rannóg an Phobail 12 ionad adhlactha oscailte agus thart ar 112 ionad adhlactha dúnta ar fud Chontae Loch Garman i gcomhréir le Straitéis um Chothabháil agus Forbairt Reiligi 2017 agus leis an reachtaíocht ábhartha go léir, lena n-áirítear na Fodhlíthe nuashonraithe chun rialáil a dhéanamh ar gach reilig oscailte laistigh de dhlínse Chomhairle Contae Loch Garman.

Críochnaíodh oibreacha feabhsúcháin rochtana agus sábháilteachta faoi chlár oibreacha reilige 2024 ag reilig Bhun Clóidí, reilig Chluain Caoin, reilig Bhaile Uí Mhúruin agus reilig dhílsithe Naomh Mícheál.

Foirgnimh an Phobail

Faoi láthair, bainistíonn rannóg an Phobail 13 foirgneamh pobail ar fud Chontae Loch Garman. Leis na foirgnimh seo, ceadaítear do ghrúpaí pobail áitiúil spás lárnach sainaitheanta a bheith acu chun bualadh le chéile agus muintearas a chothú laistigh den cheantar sin.

Rinneadh oibreacha feabhsaithe sábháilteachta ag Teach na nÓg sa Charraig agus Ionad Pobail Cois Barry.

Ciste Féilte Réigiúnacha 2024

Tá sé mar aidhm ag an maoiniú seo a chuir Fáilte Ireland ar fáil agus a riar Comhairle Contae Loch Garman tacú le féilte agus imeachtaí rannpháirteacha a chuirfidh borradh faoin turasóireacht intíre agus a chabhróidh le feabhas a chur ar eispéireas na gcuariteoirí i gContae Loch Garman. D'éirigh le 11 grúpa leas a bhaint as an gCiste Féilte agus Imeachtaí Rannpháirtíochta in 2024. Taispeántar sa phictiúr Féile Fhearna 2024.

Comhairle na nÓg

Reáchtáladh Cruinniú Ginearálta Bliantúil Chomhairle na nÓg i Seomra Chomhairle Contae Loch Garman Dé hAoine an 18 Deireadh Fómhair 2024 le freastalaithe ó mheánscoileanna agus ó thionscadail óige. Roghnaigh na daoine óga Mí-Úsáid Substantí mar a rogha ábhair do 2024. Leanann Comhairle Contae Loch Garman de thacaíocht a thabhairt do chlár Chomhairle na nÓg a chur ar fáil i gContae Loch Garman i gcomhar le FDYS.

Cuireann Comhairle na nÓg fóram ar fáil do leanaí agus do dhaoine óga chun plé a dhéanamh ar shaincheisteanna áitiúla agus náisiúnta a bhaineann leo. Aithníonn an Roinn Leanaí, Comhionannais, Lánpháirtíochta Míchumais agus Óige Comhairle na nÓg mar na struchtúir oifigiúla do rannpháirtíocht leanaí agus daoine óga i bhforbairt beartas agus seirbhísí.

Comhairle na nÓg 2024 i Seomra na Comhairle le SEO Dymphna O'Connor, DOS Carolyne Godkin, an Cathaoirleach Pip Breen, POF FDYS an Dr. Kieran Donohue, baill Chomhairle na nÓg agus Comhordaitheoir na Comhairle Avril O'Sullivan.

Comórtas Mórtais Áite IPB

Thug breithiúna an chomórtas cuairt ar an mbeirt ainmnithe ó Loch Garman do Chomórtas Mórtais Áite 2024 i mí Iúil, is iad sin Ceantar Pobail The Rocks agus CDA Fhiodh Ard. Bhí an searmanas bronnata duaiseanna ar siúl i mí na Samhna 2024 i Muineachán. Bhuaigh Ceantar Pobail The Rocks (sa phictiúr) an Chatagóir Comharsanachta Uirbí agus tháinig CDA Fethard on Sea sa dara háit sa chatagóir Daonra 1000–2000.

Clár Phobail Shláintiúla Sláintecare Loch Garman (CPSS)

Is tionscnamh tras-rialtais spriocdhírthe é Clár Phobail Shláintiúla Sláintecare (CPSS) chun neamhionannais sláinte a laghdú i bpobail faoi mhíbhuntáiste in Éirinn.

“Bíonn neamhionannais sláinte ann nuair a bhíonn foghrúpa den daonra faoi ualach díréireach drochshláinte agus báis roimh am i gcomparáid leis an daonra i gcoitinne. Tá neamhionannais sláinte neamhriachtanach, éagórach agus inseachanta.”

Ba é 2024 an tríú bliain de Chlár Phobail Shláintiúla Sláintecare ag feidhmiú i gceithre cheantar CPSS: Baile Inis Córthaidh, Baile Loch Garman, Teach Munna agus Toghroinn Eadardroimín. Leanadh ar aghaidh le roinnt tionscadal nó cuireadh tús leo a bhí dírithe ar shláinte agus folláine an daonra áitiúil a fheabhsú. Áiríodh orthu sin:

- Obair Fhoireann Idirghníomhaireachta Pobail Inis Córthaidh ar thionscadail spriocdhírthe sa bhaile
- Carr Pobail Theach Munna/Chamrois
- Tionscadal Athchóirithe Pobail an Deiscirt.
- Tógáil bád idirghlúine, tionscadal oideachais agus ceannach meaisíní rámhaíochta do Chlub Rámhaíochta Eadardroimín
- Tionscadal Teile-shláinte agus Braithe Titimí do dhaoine scothaosta leis an FSS
- Tionscadail Bia Pobail Theach Munna
- Tionscadal Dealbhóireachta Éire Ildánach le Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh
- Tionscadal Teiripe Glaise/Rochtana ar an Dúlra do dhaoine óga le scoileanna agus seirbhísí óige
- Sacar Sráide Ghleanntán na Raithní
- Tionscadail spóirt le pobail agus eagraíochtaí spóirt

Club Rámhaíochta Eadardroimín le meaisíní rámhaíochta nua

Sacar Sráide Ghleanntán na Raithní

Tionscadail Bia Pobail Theach Munna

Carr Pobail Theach Munna

Buaicphointí eile de 2024:

- Tionscadal Meánscoil Loreto Loch Garman a bhí le feiceáil ar chainéal teilifíse na Stát Aontaithe 'Nature on PBS'
- Lean 'Opera For All' i gcomhpháirtíocht le Féile Loch Garman ar aghaidh ag déanamh ceoldráma níos inrochtana do ghrúpaí agus daoine aonair faoi mhíbhuntáiste.
- Iniúchadh Siúil ar Eastáit Gimont Ave, Cluain Dara agus Forgeland's in Inis Córthaidh.
- Imeacht Cuimhneacháin ar Chuimhní Spóirt do dhaoine a bhfuil néaltrú orthu i gcomhar le CLG Loch Garman agus Cumann Alzheimer
- Imeacht ceiliúrtha 'Gimont Tea on the Green' do chónaitheoirí eastát Inis Córthaidh

Iniúchadh Siúil in Inis Córthaidh i mí Eanáir 2024

Oifigeach Forbartha Áitiúil do Phobail Shláintiúla Sláintecare

Is acmhainn tacaíochta é an tOifigeach Forbartha Áitiúil do Phobail Shláintiúla Sláintecare maidir le Clár Phobail Shláintiúla Sláintecare a chur ar fáil, atá maoinithe ag an Roinn Sláinte ó 2022–2025 agus atá lonnaithe i Rannóg Pobail Chomhairle Contae Loch Garman.

Clár Feabhsúcháin Áitiúil 2024

Mhainigh an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail an Clár Feabhsúcháin Áitiúil 2024 agus dearadh é chun tacú le tionscadail bheaga do ghrúpaí pobail nó deonacha neamhbhrabúis. Thug Comhairle Contae Loch Garman, i gcomhar le CFPÁ Loch Garman, cuireadh d'iarraitasóirí ag tús 2024 aighneachtaí a chur isteach.

Tá €214,000 san iomlán curtha ar fáil do ghrúpaí Pobail go dtí seo. Leithdháileadh €35,110.08 de seo go sonrach do thionscadail a bhí ag grúpaí ban amhail seideanna, grúpaí, clubanna agus líonraí.

Díríodh an maoiniú ar phobail atá faoi mhíbhuntáiste, mar a shainaithnítear sa Phlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEP).

CCSGP – An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail

Cuireadh tús leis an tríú heagrán den Chlár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail i mí Eanáir 2024. Chuir CCSGP 2024–2028 maoiniú ar fáil chun dul i ngleic le bochtaineacht agus eisiamh sóisialta ar an leibhéal áitiúil trí rannpháirtíocht áitiúil agus comhpháirtíochtaí idir daoine aonair faoi mhíbhuntáiste, eagraíochtaí pobail agus gníomhaireachtaí san earnáil phoiblí.

Is clár spriocdhírthe, iomlánaíoch é CCSGP, dóibh siúd atá is mó faoi mhíbhuntáiste agus is lú an seans go mbeidh rochtain acu ar sheirbhísí príomhshrutha, a sholáthraíonn tacaíochtaí go díreach do thairbhíthe agus a nascann iad le seirbhísí atá ann cheana féin. Bíonn baint ag Feidhmitheoirí Clár le pobail imeallaithe agus le soláthraithe seirbhísí a bhaineann úsáid as cur chuige forbartha pobail chun aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna a bhaineann le heisiamh sóisialta agus éagothroime.

Tugann CCSGP tús áite freisin do rannpháirtíocht agus do chomhpháirtíochtaí áitiúla, idir Feidhmitheoirí Clár CCSGP, daoine faoi mhíbhuntáiste, eagraíochtaí pobail agus gníomhaireachtaí san earnáil phoiblí.

Tar éis próisis soláthair, d'éirigh le Forbairt Áitiúil Loch Garman an Conradh a fháil chun an clár a chur ar fáil arís go ceann 5 bliana.

Roghnaigh CFPÁ Loch Garman, atá freagrach as bainistíocht agus maoirseacht an chlár, 3 “Spriocghrúpa Tosaíochta Áitiúla” chun béim ar leith a chur le linn ré an chlár seo, is iad sin:

- Daoine atá ina gcónaí i bpobail faoi mhíbhuntáiste
- Daoine atá buailte ag míbhuntáiste oideachais
- An Lucht Siúil

Téama cothrománach sa chlár nua freisin a bheidh i gcur chun cinn an cheartais aeráide, le béim ar aistriú cóir cothrom a éascú chuig geilleagar agus sochaí níos glaise.

An 31 Bealtaine 2024, reáchtáil Comhairle Contae Loch Garman agus Forbairt Áitiúil Loch Garman imeacht in Ionad Pobail Theampall Seanáin chun seoladh oifigiúil chlár CCSGP 2024–2028 a cheiliúradh.

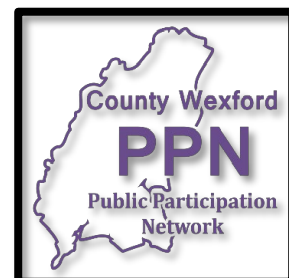
Grúpa Idirghníomhaireachta an Lucht Siúil

Lean Grúpa Idirghníomhaireachta Lucht Siúil Loch Garman ar aghaidh lena chuid oibre le linn 2024 chun a chinntiú go ndéanfaid na gníomhaireachtaí reachtúla ábhartha agus na tionscnaimh a bhfuil tacaíocht ón Stát acu agus a bhí páirteach i soláthar réimse iomlán seirbhísí don Lucht Siúil ar fheabhas a chur ar sheachadadh praiticiúil chomhtháite na seirbhísí sin. Dhírigh foghrúpaí de Ghrúpa Idirghníomhaireachta an Lucht Siúil ar ghníomhartha sonracha a fhorbairt chun freagairt do na saincheistanna a saináithníodh laistigh den Tuarascáil Anailíse ar Riachtanais an Lucht Siúil 2018, arna maoiniú ag an Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí agus ag Comhairle Contae Loch Garman.

Líonra Rannpháirtíochta Pobail Loch Garman

Éachtaí Suntasacha 2024

- Tá Líonra Rannpháirtíochta Pobail Loch Garman 10 mbliana ar an bhfód anois. 2014–2024
- Tá méadú tagtha ar an mballraíocht – 63 grúpa ball nua in 2024
- Suíomh Gréasáin nua Líonra Rannpháirtíochta Pobail Loch Garman ag feidhmiú
- Taispeántas ar Aosú Folláin – comhimeacht le hAoisbhá Loch Garman agus Aoisbhá Éireann
- Tea on the Green Gimont, Inis Córthaidh – Tionscnamh Idirghníomhaireachta arna thacú ag Líonra Rannpháirtíochta Pobail Loch Garman
- Suirbhé an Ghrúpa Théamaigh um Ghníomhú ar son na hAeráide le Foireann Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid Chomhairle Contae Loch Garman ▪ Imeacht Saothróirí Pobail i gCamros, Loch Garman leis an nGairneoir Aoife Munn, i gcomhar le Loch Garman Sláintiúil
- Freastalaíodh ar Thaispeántas Ráth Daingean- Bhanú, Taispeántas Talmhaíochta Ghuaire, agus ar sheastán RFTP ag an gComórtas Náisiúnta Treabhadóireachta

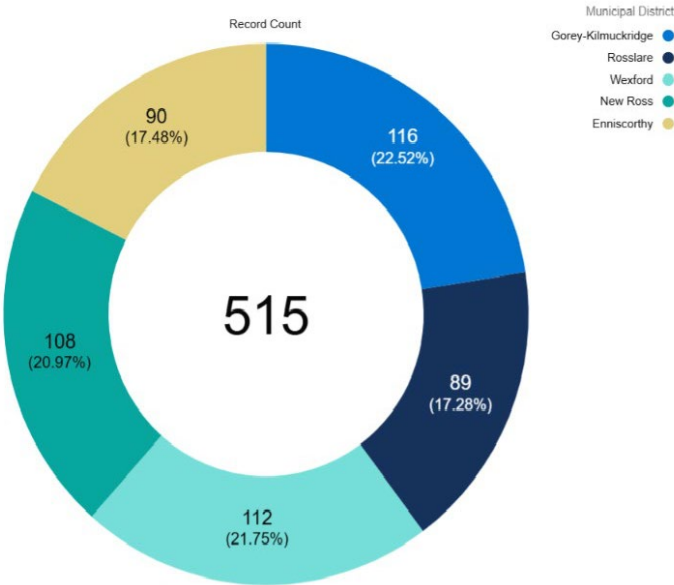

Ceantair Bhardasacha

- Guaire-Cill Mhucraise - 116
- Loch Garman - 112
- Ros Mhic Thriúin – 108
- Inis Córthaigh - 90
- Ros Láir – 89

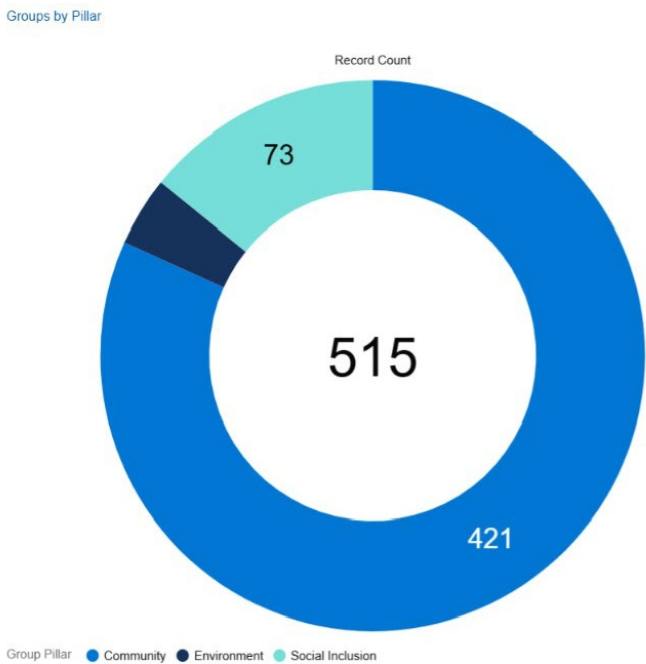
Líon Iomlán na nGrúpaí
2024 – 515

63 grúpa nua 2024

Grúpaí Pobail 2024

- Coláistí/Colúin Toghcháin
- Pobail & Deonach - 421
 - Ionchuimsiú Sóisialta – 73
 - Comhshaol - 21

Seastán RFTP ag an gComórtas Náisiúnta Treabhdóireachta, Ráithín an Uisce, Co. Laoise.
Comhdháil Náisiúnta LRP, Luimneach.

Clár Aoisbhá Loch Garman

Leanadh ar aghaidh ag obair ar an gClár Aoisbhá in 2024 agus é dírithe ar chomhairliúchán fairsing poiblí le daoine scothaosta agus le heagraíochtaí a ndéanann ionadaíocht orthu. Lean ár gcomhpháirtithe sa Chomhaontas Aoisbhá de bheith ag déanamh dul chun cinn ina réimsí téamacha lena n-áirítear Spásanna Allamuigh & Foirgnimh, Iompar, Tithíocht, Rannpháirtíocht Shóisialta, Meas agus Cuimsiú Sóisialta, Rannpháirtíocht Shibhialta agus Fostaíocht, Cumarsáid agus Faisnéis, Tacaíocht Pobail agus Seirbhísí Sláinte, agus Sábháilteacht agus Slándáil.

Comhairle na nDaoine Scothaosta

Bhí 4 chruinniú ag Comhairle Daoine Scothaosta Loch Garman in 2024 inar shainaithin siad réimsí tosaíochta riachtanais do dhaoine scothaosta, chuir siad saincheisteanna tábhachtacha agus chuir siad eolas ar fáil agus chuaigh siad i bhfeidhm ar phróiseas cinnteoireachta an Chláir Aoisbhá.

Comhaontas Aoisbhá Loch Garman

Bhí 4 chruinniú ag Comhaontas Aoisbhá Loch Garman in 2024 agus thug na comhpháirtithe tuairisc ar dhul chun cinn ar an bplean gníomhaíochta agus ar thionscnaimh nó tionscadail eile a bhaineann le haois.

Éachtaí Suntasacha 2024

- **Ceachtanna Snúcair** – Ionad Pobail Naomh Seosamh, Loch Garman.
- Ceardlann “Déan Do Thaos Teiripe Féin” le Little Kneaders -
- **Taispeántas Aosú Folláin** an 19 Meán Fómhair – Ionad Pobail Naomh Seosamh, le 30 seastán taispeántais lena n-áirítear An Garda Síochána, FSS, ALONE, Leabharlanna Loch Garman, Seirbhísí Dóiteáin, Gníomhach trí Spóirt, Loch Garman Sláintiúil agus Baile Sláintiúil Loch Garman.
- **Cúrsa Ceannairí Gníomhaíochta Coirp**
- Tionscadal “**Bogaimis**” a bhfuil sé mar aidhm leis gníomhaíocht coirp Daoine Scothaosta a mhéadú ar fud Chontae Loch Garman.

Loch Garman Gníomhach trí Spórt (Comhpháirtíocht Spóirt Áitiúil)

Is é ár bhfís contae ina spreagtar agus ina gcumasaítear gach duine chun

- **TOSÚ** ag glacadh páirt i gcineál éigin aclaíochta
- **FANACHT** gníomhach go fisiciúil ar fud na gcéimeanna saoil agus
- **RATH A BHAINT AMACH** maidir lena gcuid spriocanna pearsanta (cibé acu is folláine coirp, folláine mheabhrach, idirghníomhaíocht shóisialta nó iomaíocht iad).

Is é an aidhm fhoriomlán atá againn leanúint leis an méadú ar leibhéil rannpháirtíochta i ngníomhaíocht coirp gach duine i Loch Garman, beag beann ar aois, inscne nó cumas. Chomh maith le cur le sláinte an daonra, creidimid go bhfuil an cumas ag baint lenár gcuspóir tionchar eacnamaíoch a imirt agus caipiteal sóisialta a chruthú.

Choinníomar orainn ag forbairt comhoibrithe ilghníomhaireachta lenár gcomhpháirtithe straitéiseacha agus ag nascadh ár gcuid oibre le saincheistean sochaíocha níos leithne, go háirithe i gcás inar féidir le spóirt agus gníomhaíocht coirp ról tábhachtach a imirt. In 2025 beidh ról straitéiseach tábhachtach againn i bhforbairt an phlean Spóirt Áitiúil agus an phlean Áineasa Allamuigh.

Bhíomar in ann ár n-acmhainní foirne a leathnú leis an gCiste Sóisialta Eorpach – an tOifigeach um Chuimsiú Sóisialta agus leanamar ar aghaidh laistigh den Chlár Píolótach maidir leis an Oifigeach Náisiúnta Gníomhaíochta Coirp don tSláinte. Leathnaíomar ár mbainistíocht straitéiseach ar an gcomhpháirtíocht trí bhainisteoir cláir a cheapadh.

Roghnaíodh ár dTionscadal Nuálaíochta i gcomhpháirtíocht le hInstitiúid Walton (Ollscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt) don Chomhdháil Eorpach ENOS san Iodáil, áit a ndearna Institiúid Walton ionadaíocht ar Spórt Gníomhach agus bronnadh Gradam Náisiúnta Duais na mBailte Digiteacha ar an tionscadal sa Chatagóir Phobail in 2024.

I mí an Mhárta 2024, craoladh an Clár Activators ar TV AM.

Bhí an fhoireann ag cur ár gcuid oibre chun cinn ar an raidió áitiúil agus ag cur chun cinn podchraoltaí Chomhairle Contae Loch Garman.

Na príomhthorthaí a bhaineamar amach in 2024

- Rannpháirtithe i gcláir: 67,697.
- Líon na gclár a cuireadh ar fáil: 805.
- Maoiniú a fuarthas (Seachtrach – Spórt Éireann): €741,312.
- Tacaíocht Deontais do Chlubanna & Grúpaí Pobail: €37,100.

Samplaí de na Cláir

Cláir Cuaillí Gníomhachtaithe i gcomhpháirtíocht le Seirbhís Leabharlainne Loch Garman, Botháin don Saol (Fir agus Mná), cláir tacaíochta gníomhaíochta coirp na bPobal Comhtháthaithe, campaí do pháistí ‘Fun in the Sun’, cláir scoile badmantain, cruicéad, liathróid láimhe, cláir míchumais, maratón do pháistí, campa rothaíochta do pháistí ASD, Clár ‘Láidir agus Cobhsaí’, i gcomhpháirtíocht le FSS agus Comhaontas Aoisbhá, clár ceannairí gníomhaíochta clós súgartha, clár gníomhaíochta do dhéagóirí mná le hÉire Ildánach, coillte don tsláinte, clár uisce-bhunaithe feirmeoirí, lá spraoi teaghlaigh Ros Mhic Thriúin, gníomhachtaitheoirí do dhaoine a bhfuil bail néareolaíocha orthu, clár amhránaíochta chun anáil go maith, rang ciorcaid chairdiach, déagóirí mná ag filleadh ar snámh, cairde bugaí, seisiúin rothaíochta oiriúnaithe, tús le leadóg phicile, boghdóireacht, foghlaimíonn páistí cuimsitheacha conas dul ag rothaíocht, tai chi, aclaíocht os cionn 50, neart agus cothromaíocht, gníomhaíochtaí eachtrúla lasmuigh.

Feachtais Seachtain “HER Outdoors”, Seachtain Spóirt na hEorpa, Seachtain an Aosaithe

Tá Loch Garman Gníomhach trí Spórt go hiomlán comhlíontach anois leis an gcód Rialaithe mar eagraíocht Aicme B.

Wexford Libraries Stats 2024

25,661
Wifi Sessions

159,281
Requests

Library App
152,567 Views

492,894
Visitors
across all
5 Branches
& 2 Mobiles

55,723
Reservations

Website
95,100 Library
page views

2024 – Bliain ghnóthach i Leabharlanna Loch Garman

Mhéadaigh cuairteanna ar leabharlanna i gContae Loch Garman faoi 64,000 ó 2023 go 2024. D'éirigh go han-mhaith le heisiúintí ríomhleabhar, ríomh-chlosleabhar agus ríomhnuachtán agus bhí 169,544 íoslódáil ann in 2024.

Infheistíocht ó Chlár Caipitil Leabharlann na Roinne Forbartha Tuaithe agus Pobail

Bhain Contae Loch Garman leas as fógra maoinithe Chlár Caipitil na Leabharlann in 2024 de €1.7 milliún i dtreo síneadh agus athchóiriú Leabharlann Ros Mhic Thriúin agus €262,500 i dtreo feithicil nua leabharlainne taistil.

Méadóidh an tionscadal seo maidir le síneadh agus athchóiriú méid na leabharlainne faoi 136% ó thart ar 410m² go 968m². Méadófar lorg coise an fhoirgnimh, agus cuirfear idirurlár leis. Beidh rochtain ag an leabharlann freisin ar Pháirc na Leabharlainne in aice láimhe lena hamfaitéatar le haghaidh imeachtaí lasmuigh. Tógfar an leabharlann nua leathnaithe chun go mbeidh sí in ann feidhmiú fós mar Mo Leabharlann Oscailte ag soláthar na n-uaireanta oscailte is fearr don phobal agus ag gníomhú mar phointe fócais don phobal áitiúil.

Cuirfear an leabharlann taistil nua in ionad na feithicle 24 bliain d'aois atá ann cheana féin a fhreastalaíonn ar Thuaisceart Chontae Loch Garman. I gcontae tuaithe ar nós Loch Garman, is bealach riachtanach iad seirbhísí leabharlainne taistil chun raon feidhme na seirbhíse leabharlainne a leathnú isteach i bpobail tuaithe. Cuidíonn siad le dul i ngleic leis an uaigneas agus leis an aonrú sóisialta a bhíonn ag ár saoránaigh scothaosta chomh maith le seirbhís litearthachta riachtanach a sholáthar dár scoileanna tuaithe. Beidh suas le 3,000 leabhar nua sa fheithicil nua agus cuirfidh sí áiseanna ilmheán agus TF nua-aimseartha ar fáil atá inrochtana ag cách chomh maith le go leor gnéithe nua atá neamhdhíobhálach don aeráid a ionchorprú.

Pobal agus Cultúr

- **Fleadh Cheoil na hÉireann** – Ba mhol do ghníomhaíocht chultúir í Leabharlann Loch Garman le linn Fhleadh Cheoil na hÉireann. Reáchtáladh cúig imeacht déag do dhaoine fásta i rith na seachtaine le ceoltóirí traidisiúnta aitheanta ar nós Mark Redmond, Martin Hayes, Toner Quinn, an Dr Nóra Kavanagh agus CUAS. Thug an tOllamh Kevin Whelan léacht ar Shean-Léarscáileanna agus Léarscáileanna Nua Loch Garman. Labhair Aileen Lambert faoi bhailiúcháin amhrán áitiúla agus faoi amhráin Thalamh an Éisc agus amhráin Alpaláiseacha. Rinne Colm Brennan, dealbhóir agus scríbhneoir a bhfuil cáil idirnáisiúnta air, cur i láthair. Thug Michael Fortune caint ar Bhéaloideas Uathúil Chontae Loch Garman.
- Bhí sé imeacht a bhí oiriúnach do theaghlaigh ar siúl le linn na Fleidhe. Bhí spás céadfach le hacmhainní súgartha do leanaí ar fáil mar aon le spás ciúin d'aon duine fásta a raibh sos ag teastáil uathu.

An Dr. Nóra Byrne Kavanagh, an Clr Pip Breen Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman, John Roche, Eileen Morrissey, Leabharlannaí an Chontae

D'fhoilsigh Seirbhís Leabharlanna Poiblí Loch Garman Leabhar Fonn Loch Garman, a chuir an fídléir John Roche ó Loch Garman le chéile, mar thionscadal speisialta a bhí ag teacht le hóstáil Fhleadh Cheoil. Is foilseachán é Leabhar Fonn Loch Garman ina bhfuil breis is 450 saothar traidisiúnta, bailiúchán agus stór ceoil ó Chontae Loch Garman. Tá píosaí ceoil thraidisiúnta ann a bailíodh ó fhoinsí éagsúla ar fud Chontae Loch Garman agus ó dhiaspóra Loch Garman. Is éard atá i gcuid mhór den bhailiúchán ná foinn thraidisiúnta a chum ceoltóirí Chontae Loch Garman atá nótaithe i gceol clóite den chéad uair. Tacaíodh go fíal leis an bhfoilseachán trí Chomhaltas Fhleadh Cheoil na hÉireann, Coiste Feidhmiúcháin na Fleidhe agus maoiniú breise ó Chomhaltas Ceoltóirí Éireann. Sheol an Cathaoirleach, an Comhairleoir Pip Breen, an leabhar i Leabharlann Loch Garman.

▪ Lá Oscailte Náisiúnta ag do Leabharlann Áitiúil -

Bíonn leabharlanna oscailte formhór na laethanta ach ar Dé Sathairn an 28 Meán Fómhair, eisíodh cuireadh speisialta chuig gach duine sa tír féachaint ar gach a bhfuil ar fáil ina leabharlann áitiúil. Reáchtáil leabharlanna Loch Garman imeachtaí lena n-áirítear am céadfach, am scéalaíochta, agus súgradh Lego saor in aisce. Bhí foireann na leabharlainne i láthair chun a thaispeáint mar a thugann ballraíocht leabharlainne deis duit 12 milliún earra a fháil ar iasacht. Is féidir le baill rochtain a fháil ar sheirbhísí rialta na leabharlainne chomh maith le ríomhleabhair, closleabhair, ríomhírisí agus ríomhnuachtáin saor in aisce agus iad a fháil díreach ar a ngaireas.

▪ Seisiún Faisnéise faoin gCoimisiún Reifrinn -

I mí an Mhárta reáchtáil an Coimisiún Reifrinn cruinniú faisnéise faoin reifreann ar an Teaghlach agus ar Chúram. Labhair Cathaoirleach an Choimisiúin, an Breitheamh Marie Baker, agus an tUasal Art O'Leary, Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, agus d'fhreagair siad ceisteanna ó bhaill an phobail a bhí i láthair. Ba dheis iontach í seo do shaoránaigh faisnéis neamhspleách a fháil roimh an reifreann.

Seirbhísí Ionchuimsitheacha sa Leabharlann

- **Seachtain na nDídeanaithe** – Is í Seachtain na nDídeanaithe an fhéile ealaíon agus chultúir is mó ar domhan a dhéanann ceiliúradh ar ranníocaíochtaí, cruthaitheacht agus teacht aniar dídeanaithe. Ba é ‘Ár mBaile’ an téama in 2024. Rinne baill foirne ó leabharlanna Loch Garman socruithe chun cuairt a thabhairt agus fáilte a chur roimh chuairteanna uathu siúd atá ina gcónaí in Ionaid Soláthair Dhíreach agus reáchtáil siad imeachtaí i rith na seachtaine.
- **Seirbhísí do Náisiúnaigh na hÚcráine agus do dhaoine nach í an Béarla a gcéad teanga** – Leanadh le ceachtanna neamhfhoirmiúla Béarla i leabharlanna ar feadh 2024 mar aon le dáileadh faisnéise faoi acmhainní leabharlainne agus ríomhacmhainní do dhaoine nua. Soláthraíonn aipeanna litearthachta leabharlainne do leanaí leabhair do leanaí i dteangacha seachas Béarla, LOTE. Soláthraíonn Transparent Language Online acmhainn foghlama Béarla ar líne do chainteoirí breis agus 30 teanga eile. Chuir go leor imeachtaí cultúrtha pointe fócais ar fáil chun cultúir éagsúla a cheiliúradh.
- **Tearmann na mBan i Loch Garman** – Bhí áthas orthu siúd i Seirbhís Leabharlainne Loch Garman comhpháirtíocht a dhéanamh le Tearmann na mBan i Loch Garman chun rogha leabhar ficin agus neamhficsin a chur ar fáil do leanaí ó rugadh iad go dtí go bhfuil siad thart ar 12 bhliain d’aois. Tá na leabhair ar fáil ar iasacht fhadtéarmach do theaghlaigh a ghlacann tearmann san ionad Tearmainn. Tá sé beartaithe ag Leabharlann Loch Garman an caidreamh leis an Tearmann a fhorbairt chun tacaíocht litríochta a áireamh do ghairmithe cúraim sláinte atá ag obair leis na teaghlaigh.
- **Club Leabhar Ionchuimsitheach ‘Cairde Leabhar’** – Reachtáil Leabharlann Ghuaire club leabhar ‘Cairde Leabhar’ do dhaoine fásta faoi mhíchumas intleachtúil in 2024. Tugann an club leabhar seo deis do rannpháirtithe leabhair a roghnú de réir a leasanna agus a gcumas féin gach mí, le béim ar chuimsiú agus ar fhorbairt léitheoirí.

Baill de Chlub Leabhar ‘Cairde Leabhar’, Leabharlann Ghuaire

Gníomhú ar son na hAeráide sa Leabharlann

- **LEAF – Clár Oideachais Litearthachta agus Bia** - Is comhpháirtíocht é seo idir GIY (Fás Tú Féin É), Leabharlanna Loch Garman agus Leabharlanna Éireann. Tá sé mar aidhm aige tionscnaimh fáis pobail a bhunú i ngach ceantar, ag claochlú leabharlanna ina moil lárnacha d’fhás bia. Soláthraíonn sé acmhainní freisin, lena n-áirítear síolta, físeáin oideachais, agus ábhair dhigiteacha chun tacú le fás bia agus nasc a chothú trí imeachtaí atá bunaithe i leabharlanna chun fás bia a spreagadh mar ghníomh aeráide sa phobal.

Tugadh cuireadh don phobal páirt a ghlacadh trí chlárú leis an gclár LEAF ar www.libraryleaf.ie agus cuairt a thabhairt ar a leabharlann áitiúil chun paicéid síolta saor in aisce de phiseanna, pónairí agus spionáiste a bhailiú. Maoinítear LEAF faoin gClár Gníomhaíochta Aeráide Pobail (CCAP Snáithe 2).

▪ **Seachtain na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe, 20–29 Meán Fómhair** – Tugann na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe aghaidh ar na dúshláin dhomhanda atá romhainn, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le bochtaineacht, éagothroime, athrú aeráide, díghrádú comhshaoil, síocháin agus ceartas. Bhí imeachtaí ar siúl i leabharlanna ar fud an chontae maidir le téamaí athchúrsála, inbhuanaitheachta agus fáis i rith na seachtaine seo agus i rith na bliana.

▪ **Seoladh Suíomh Gréasáin an Mhoil Fuinnimh Pobail** i Leabharlann Loch Garman chun Suíomh Gréasáin an Mhoil Fuinnimh Pobail a chur chun cinn. Bhí Clinicí Comhairle Fuinnimh duine le duine ar siúl i gcrabha leabharlainne chomh maith.

▪ **Caomhnú na nGabhlán Gaoithe in Éirinn** – Bhí Leabharlann Inis Córthaidh mar chuid de thionscadal caomhnaithe nGabhlán Gaoithe. Suiteáladh deich mbosca neadaithe do na gabhláin ghaoithe, a thóg Bothán na bhFear, taobh amuigh den leabharlann níos luaithe i mbliana. Tá baint ag an tionscadal seo freisin le Spriocanna Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid Chomhairle Contae Loch Garman do Cheantar Uirbeach Inis Córthaidh.

▪ **‘Leabharlann Rudaí’ – Geilleagar Ciorclach** – Tá **trealamh bithéagsúlachta** ar fáil le fáil ar iasacht ó Leabharlann Loch Garman. Is féidir an trealamh a fháil ar iasacht ar feadh suas le trí seachtaine agus tá sé saor in aisce le cárta ballraíochta leabharlainne. Tá an **Trealamh Coigiltis Fuinnimh Baile** ar fáil ar iasacht ar feadh coicíse le cárta ballraíochta leabharlainne. Tá **Monatóirí Radóin Digiteacha** ar fáil faoi láthair saor in aisce do bhaill leabharlainne i ngach ceann de na cúig chraobh leabharlainne sa chontae. Is féidir cuailí gníomhachtaí a fháil ar iasacht saor in aisce ó leabharlanna craobhe freisin.

Éire Shláintiúil ag Do Leabharlann

Tá an Clár ‘Éire Shláintiúil ag do Leabharlann’ mar chuid den straitéis náisiúnta Éire Shláintiúil a bhfuil sé mar aidhm aici sláinte agus folláine a fheabhsú trí dhíriú ar chosc, ar fheasacht aonair agus ar dhaoine a choinneáil sláintiúil ar feadh tréimhse níos faide. Dírionn an clár leabharlainne ar thacaíocht a thabhairt do dhaoine le go mbeidh siad ar an eolas faoin gcaoi a sláinte a bhainistiú, ag soláthar bailiúchán feabhsaithe de leabhair agus irisí sláinte agus folláine. Tá stoc leabhar fisiciúil, ríomhírisí, agus ríomhleabhair agus closleabhair araon ar fáil don phobal le fáil ar iasacht. Is é aidhm an chlár seo tacú le daoine leis an gcoincheap 'lith go Maith, Smaoinigh go Maith, Bí go Maith'. Reáchtáil leabharlanna poiblí Loch Garman réimse cainteanna, plé agus ceardlann ar fud líonra na leabharlann craobhe in 2024. Tá leabharlanna Loch Garman rannpháirteach freisin i bhfeachtais Loch Garman Sláintiúil – Sásta dul ag Caint & Ní Timpeall Orainn.

Reáchtáil an tseirbhís leabharlainne roinnt imeachtaí faisnéiseacha lena n-áirítear Cothú agus Aosú: conas Cailliúint Matán a Chosc, Tacaíocht a thabhairt do Dhaoine a bhfuil Neamhoird Chumarsáide ag dul dóibh leis an tSeirbhís Cúraim Phríomhúil agus d’óstáil siad sé sheisiún le Fondúireacht Croí na hÉireann. Reáchtáladh sraith Seimineár Gréasáin FSS i Leabharlann Inis Córthaidh. Chomhóstáil Cumann um Shláinte Mheabhrach Loch Garman Lá Faisnéise Neamhfhoirmiúil i Leabharlann Loch Garman.

An Ceart chun Léitheoireachta ag do leabharlann

▪ **Seirbhísí do Leanaí** – Leis an gCearr chun Léitheoireachta cuirtear forbairt léitheoireachta agus litearthachta chun cinn do gach aois agus cúlra. I measc na gclár do leanaí bhí Am Scéalaíochta an Earraigh, Réaltaí an tSamhraidh, Féile Leabhar do Leanaí agus Am Teaghlaigh i do Leabharlann. Thairg Seirbhísí Leanaí Leabharlanna Loch Garman ceadúnais dhigiteacha freisin chun tacú le forbairt uimhearthachta agus litearthachta.

Féile Leabhar na bPáistí, Leabharlann Bhun Clóidí

Cuireadh teicneolaíocht ionchuimsitheach leis an mbailiúchán STAR (Bréagáin Chéadfacha & Acmhainní Cúnta) chun tacú tuilleadh le leanaí agus daoine óga a bhfuil riachtanais bhreise acu agus atá faoi mhíchumas agus atá ina gcónaí i Loch Garman. Leathnaíodh bailiúcháin speisialta leabhar chun tacú le léitheoireacht teaghlaigh, le leabhartheiripe, agus acmhainní oideachais chun tacú le daltaí luathchúraim leanaí, múinteoirí, SNAnna, gairmithe cúraim sláinte agus teaghlaigh tuilleadh in 2024. Cuireadh málaí scéalta, puipéid, míreanna céadfacha agus acmhainní boilg le stoc na gcrabhacha chun forbairt leanúnach imeachtaí do leanaí de gach aois agus cumas a éascú.

Tacaíodh le crabhacha, ionaid soghluaiste, ionaid luathchúraim, scoileanna, cuairteanna for-rochtana agus grúpaí pobail mar fhreagairt ar riachtanais a aithníodh ar an leibhéal áitiúil. Reáchtáladh imeachtaí Sheachtain na hEolaíochta i ngach crabh. Tugadh isteach bailiúchán nua **Léigh le haghaidh Comhbhá**.

Chun cabhrú le páistí dul i ngleic leis an scoil, tá mála curtha le chéile ag leabharlanna ina bhfuil leabhar dóibh agus is féidir é a bhailiú in aon leabharlann. Dáileadh **'Málaí Leabhar Mo Leabharlainne Bige'** ar leanaí a bhí ag tosú ar scoil i gContae Loch Garman in 2024. Is comhoibriú idir leabharlanna, an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, agus an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige é an tionscnamh **'Mála Leabhar Mo Leabharlainne Bige'** mar chuid den Straitéis An Chéad 5.

▪ **Imeachtaí Léitheoireachta agus Liteartha** - bhí Ireland Reads, an 22 Feabhra, Lá Domhanda na Leabhar, an 7 Márta agus Lá Filíochta na hÉireann, an 25 Aibreán san áireamh i gclár na leabharlainne in 2024.

▪ Club Leabhar Ealaín na Léitheoireachta

- Arna óstáil ag Colm Tóibín, Laureate Ficsean na Gaeilge, cuirtear an club seo ar fáil mar imeacht club leabhar leabharlainne ar líne do léitheoirí i ngach áit ar an Déardaoin dheireanach de gach mí. I mí Dheireadh Fómhair 2024, taifeadadh an scannán i Leabharlann Inis Córthaidh le lucht féachana beo. Bhuaile Craobh-Údar Fhicsean na hÉireann le Elaine Feeney chun a húrscéal 'How to Build a Boat' a phlé. Rinne an t-amhránaí sean-nóis Róisín Chambers taibhiú ag an ócáid chomh maith. Bhí sé oiriúnach go raibh an ócáid dheireanach sa tsraith ar siúl i mbaile dúchais Cholm Tóibín, Inis Córthaidh.

Foireann na Leabharlainne le Craobh-Údar Fhicsean na hÉireann, Colm Toibín agus an t-údar Elaine Feeney i Leabharlann Inis Córthaigh

Scileanna Digiteacha don Saol Laethúil

Imeacht scileanna digiteacha, Leabharlann Loch Garman - Leanadh leis an gcúrsa scileanna digiteacha seo i gcraobhacha leabharlainne in 2024. Bhí sé dírithe ar na daoine a mhothaíonn go bhfuil siad fágtha ar gcúl mar gheall go bhfuil gach rud ar líne. I measc na n-ábhar a clúdaíodh bhí Riachtanais Laethúla, Cúrsaí Airgid, Sláinte agus Folláine agus Dea-Chomhairle agus Taisteal. Maoinítear an clár seo tríd an gCiste um Chomhoibriú agus Nuálaíocht a bhfuil sé mar aidhm aige tionscadail agus gníomhaíochtaí a mhaoiniú a thacaíonn le daoine fásta a bhfuil riachtanais litearthachta, uimhearthachta, litearthachta digiteacha agus airgeadais acu nár sásaíodh.

Ba thionscnamh leis na leabharlanna é an Mol Cabhrach Digiteach inar raibh Teagascóirí BOO Phort Láirge agus Loch Garman ar fáil chun cabhrú le daoine sa phobal a ngairis féin (fón, taibléad, ríomhaire glúine) a úsáid, dul ar líne agus aipeanna a úsáid. Thug teagascóirí treoir freisin maidir le foirmeacha ar líne a líonadh isteach agus an bealach egov.ie a úsáid. Tionscnamh de chuid na straitéise náisiúnta 'Litearthacht Aosach don Saol' é seo, d'oibrigh BOO Phort Láirge agus Loch Garman, Forbairt Áitiúil Loch Garman, agus Comhairle Contae Loch Garman le chéile chun seo a thabhairt go Contae Loch Garman.

Litearthacht sna Meáin - Dhírigh an chaint seo i gcraobh Loch Garman i mí Aibreáin 2024 ar an bhfeachtas Bíodh Tuiscint Agat ar na Meáin ó Thuiscint ar na Meáin, Éire. Leag Martina Chapman, Comhordaitheoir Náisiúnta, Tuiscint ar na Meáin, Éire, agus an comh-rannphairtí Adrian Smyth, béim ar an ról tábhachtach atá ag na meáin inár saol agus thug siad leideanna agus comhairle maidir le conas ár gcuidreamh leis na meáin a bhainistiú. Thairg na héascaitheoirí treoir freisin maidir le an bealach mífhaisnéis a sheachaint. Pléadh freisin sa seisiún na foinsí tacaíochta atá ar fáil do dhaoine scothaosta maidir le mífhaisnéis agus an chaoi Tuiscint a bheith agat ar na Meáin.

Mo Leabharlann Oscailte - Tá Seirbhís ‘Mo Leabharlann Oscailte’ ag feidhmiú i Leabharlanna Ros Mhic Thriúin agus Ghuaire. Tar éis ionductaithe, is féidir le baill rochtain a fháil ar an leabharlann ar bhonn féinseirbhíse ó 8am–10pm, 7 lá sa tseachtain.

Is féidir le húsáideoirí na Seirbhíse an spás staidéir, ríomhaire nó ríomhaire glúine poiblí, seirbhísí priontála, an t-idirlíon agus WiFi na leabharlainne a úsáid. Is féidir leo earraí a fháil ar iasacht agus a thabhairt ar ais agus iarrataí a bhailiú freisin. Bhí 899 ball sa tseirbhís ‘Mo Leabharlann Oscailte’ i nGuaire agus 424 i Ros Mhic Thriúin ag deireadh 2024.

Leabharlanna Aoisbháúla

Leanann Seirbhís Leabharlainne Loch Garman de bheith ag tacú le leabharlanna agus iarracht iad a dhéanamh ina n-áiteanna ina bhfuil meas agus tacaíocht do dhaoine scothaosta. Tá stádas Aoisbhá ag gach leabharlann i gContae Loch Garman, chomh maith le Seaimpín Aoisbháúil a chur ar fáil i ngach craobh.

Chuir leabharlanna i gContae Loch Garman réimse imeachtaí aoisbháúla ar fáil i rith 2024, lena n-áirítear, Moil Chabhrach Dhigiteacha, cainteanna Sláinte agus Folláine agus imeachtaí Bealtaine. D’fhreastail thart ar 88 duine ar na seisiúin cuaille gníomhachtaithe. Leanann leabharlanna Loch Garman de ranganna a chur ar fáil chun foghlaim dhigiteach duine le duine a éascú do dhaoine scothaosta.

Comóradh 2024

Mar obair leantach ar chlár Dheich mBliana na gCuimhneachán, leithdháileadh €15,000 ar gach údarás áitiúil do Chomóradh 2024. Úsáideadh é do na tionscadail seo a leanas:

▪ **Sparánacht Ealaíontóra Loch Garman** – Bronnadh Sparánacht Chomórtha 2024 ar an amhránaí, cumadóir amhrán agus cumadóir traidisiúnta Aileen Lambert. Ag ócáid dar teideal ‘Amhráin Nua – Chun an Scéal a Insint’ i Leabharlann Bhaile Loch Garman, roinn Aileen amhráin nua a scríobh sí faoi shaol agus eispéiris gnáthdhaoine timpeall an ama ar bunaíodh Saorstát Éireann. Tá an sparánacht mar chuid de Chlár Comórtha 2024 Chomhairle Contae Loch Garman agus tá tacaíocht á fáil aici ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán.

Amhránaí Traidisiúnta, Aileen Lambert i Leabharlann Loch Garman

- **Clár Léachtaí Poiblí** – Reáchtáil Leabharlanna Loch Garman sraith léachtaí i gcrabha leabharlainne lena n-áirítear meascán de chainteoirí áitiúla agus náisiúnta:
- “Industry and Policy in Independent Ireland, 1922-1972” leis an Ollamh Frank Barry, Coláiste na Tríonóide – Leabharlann Loch Garman – an 6 Meitheamh
- “Society and State: 1920s Ireland through its records” le John Gibney, Acadamh Ríoga na hÉireann – Leabharlann Loch Garman – an 3 Meán Fómhair
- “What were they talking about? A review of the 1924 County Council Minute books” le Barry Lacey sna cúig chraobh leabharlainne san Fhómhar.

Rinneadh glanadh, cothabháil nó athchóiriú riachtanach ar leachtanna cuimhneacháin agus ar sheodchomharthaí a bhain le Cogadh na Saoirse agus le Cogadh na gCarad ar fud an chontae.

Cartlanna

Tá sainchúram fairsing ag an gCartlann mar chuid dá beartas bailiúcháin.

As na sé bhailiúchán déag a fuarthas i rith na bliana, bhí dhá cheann acu ina sealúchais a bhfuil tábhacht stairiúil leo a fuair an Chartlann trí sheachadadh oifigiúil.

Áirítear sa bhailiúchán fairsing grianghrafadóireachta ó Gustavus (Gus) Handcock, grianghrafadóir amaitéarach ó dheireadh an 19ú haois ón Sruthán Fuar, Droichead Eoin íomhánna teaghlaigh agus feirmeoireachta a tógadh i dTeach an tSrutháin Fhuair, grianghraif eile a tógadh i dtimpeallacht pharóiste Bhanú, agus grianghraif a tógadh in áiteanna eile i gContae Loch Garman agus níos faide i gcéin. Chuir garmhac Gus, Jack Handcock, an bailiúchán i dtaisce ag searmanas i Leabharlann Loch Garman ar an 16 Bealtaine.

Gráinne Doran, Cartlannaí; Jack Handcock; Monica Wallace; an Clr. Maura Bell

Tionóladh imeacht chun ceiliúradh a dhéanamh ar sheachadadh oifigiúil bhailiúchán stairiúil Chlub Lucht Oibre Ros Mhic Thriúin chuig an gCartlann sa Tholsel, Ros Mhic Thriúin ar an 21 Deireadh Fómhair. Bhronn cathaoirleach an chlub bosca ina raibh leabhair miontuairiscí agus cuntais ar an gCathaoirleach an chlub, an Comhairleoir Bridín Murphy ó Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin thar ceann na Cartlainne. Bunaíodh an club sa bhliain 1899 sa Tholsel agus rinneadh ceiliúradh ar 125 bliain ó bunaíodh é in 2024. Tá meirge neamhchoitianta san áireamh sa bhailiúchán a bhfuil an mana ‘Múscail do mhisneach, Éire’ air.

Déantar digitiú de réir a chéile gach bliain ag an gCartlann chun rochtain phoiblí fheabhsaithe a sholáthar ar chuid dá bailiúcháin is mó a iarrtar. Le linn 2024, digitíodh na leabhair miontuairiscí a bhí fágtha d’aontas dhlí na mbocht Inis Córthaidh (1890–1907) agus cuireadh ar fáil saor in aisce ar shuíomh gréasáin na Cartlainne iad.

Is bealach luachmhar í an fhor-rochtain chun an Chartlann agus a cuid sealúchas stairiúil agus éagsúil a fhoilsiú. Ghlac an Cartlannaí páirt i ndeireadh seachtaine Scoil Samhraidh 1798 i mí an Mheithimh chun comóradh a dhéanamh ar 226 bliain ó bhí an t-éirí amach ann. Tugadh caint léirithe, ‘Léiriú ar 1798 – léargas ar dhoiciméid thábhachtacha, saothar ealaíne, teicstíil agus déantúsáin a bhaineann leis an tréimhse ó bhailiúcháin i gCartlann Chontae Loch Garman’, agus bhí taispeántas de chuid de na míreanna a bhí sa chaint ag gabháil leis.

Chun comhtharlú le Fleadh Cheoil na hÉireann, cuireadh foireann píob Uilleann 180 bliain d’aois ó bhailiúcháin na Cartlainne ar taispeáint i leabharlann Loch Garman, a bhain le máistir-phíobaire Tom Moore ón Shannon, Inis Córthaidh a d’fhág oidhreacht shaibhir píobaireachta ina dhiaidh faoin am a fuair sé bás in 1993. Cuireadh ábhar ó bhailiúchán Bhord Chontae Loch Garman de Chomhaltas Ceoltóirí Éireann ar taispeáint i gcás taispeántais in Halla an Chontae ina raibh miontuairiscí tionscnaimh an bhoird (16 Iúil 1959) agus bailiúchán beag de bhoinn agus bioráin liopa CCÉ.

Mar chuid de Sheachtain na hOidhreachta, rinne an Cartlannaí cur i láthair ag ócáid ‘I dTreo Sorcas Náisiúnta agus Cartlann an Aonaigh’ i leabharlann Loch Garman eagraithe ag Lónra Ealaíon Sráide, Sorcais agus Mórthaibhsithe na hÉireann ar an 22 Lúnasa.

Chomh maith leis sin rinne sí cur i láthair léirithe, ‘Áit ar a dtugtar an baile uirthi – caomhnú bailiúchán leabhar miontuairiscí tithíochta tuaithe, 1883–99’ in éineacht leis an Dr Pat McBride, caomhnóir páipéir a rinne tionscadal mór caomhnaithe ar na leabhair. Fuair an tionscadal seo maoiniú i bpáirt ó Chiste Maoirseachta Chomhairle na hOidhreachta 2024.

Reáchtáladh ócáid i leabharlann Loch Garman ar an 5 Samhain chun an foilseachán ‘Cartlann Chontae Loch Garman: 25 réad ó réabhlóid na hÉireann, 1916–23’ a sheoladh. Le maoiniú i bpáirt ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt & Meáin, chinntigh an tionscadal suaitheanta seo go mbeadh taifead fisiceach buan ann roimh bhuaicphointe Dheich mBliana na gCuimhneachán.

Hazel Percival, Leabharlann Feidhmiúcháin Sinsearach, Leabharlann Loch Garman; Cathaoirleach Chomhairle Chontae Loch Garman, an Clr. Pip Breen; Aaron Ó Maonaigh, staraí/údar; Gráinne Doran, Cartlannaí; Eileen Morrissey, Leabharlann an Chontae

Chuir an Cartlannaí alt le heagrán mhí Mheán Fómhair d’iris History Ireland, dar teideal ‘The John Ivory Endowed School, New Ross’, a thug forbhreathnú ar bhailiúchán beag iarratas lámhscríofa ó naonúr déag iarrthóirí ionchasacha do phost múinteora sa scoil i Ros Mhic Thriúin idir na 1860idí agus na 1870idí – bailiúchán atá mar chuid de chartlann bhardasach Ros Mhic Thriúin.

Éire Ildánach

Maoiniú

- Maoiniú lárnach: **€207,149**
- Bronnadh **€131,200** breise do thionscadail i réimsí maidir le Sláinte agus Folláine, Gníomhú ar son na hAeráide agus an Geilleagar Oíche.

Rannpháirtíocht

- **20,249** duine den phobal agus rannpháirtí.
- **184** cleachtóir cruthaitheach.
- **34** tionscadal.

Tionscadail na Foirne Cultúir

Deontais na Foirne Cultúir: In 2024, bronnadh deich ndeontas dírithe ar an bpobal trí chomhoibriú idir baill d'Fhoireann Cultúir Chomhairle Contae Loch Garman:

▪ Snáitheanna Cairdis i mBun Gnímh: Tionscadal for-rochtana agus earcaíochta a mheallann an chéad ghlúin eile fuálaithe agus a ardaíonn feasacht agus tuiscint ar Thaipéis Ros mar shaothar cultúrtha tábhachtach do Chontae Loch Garman

- Grianghrafadóireacht Country Connects: Tionscadal grianghrafadóireachta ar fud an chontae le Conairí Siúlóide Loch Garman agus Cumann Feirmeoirí na hÉireann (Loch Garman) a dhéanann iniúchadh ar aireachas agus ar an gcomhshaol.
- Amhránaíocht agus Béaloideas Traidisiúnta: Tionscadal ceoil agus scéalaíochta traidisiúnta le daoine scothaosta i dTeach Munna.
- Dealbhóireacht le Imogen Stafford: Threoraigh Imogen Stafford ceardlanna dealbhóireachta do dhéagóirí a bhí ag freastal ar CAHMS i mBaile Loch Garman a raibh imní orthu.
- Amhránaithe an Deiscirt: Tionscadal córúil le hlonad Acmhainní Teaghlaigh an Deiscirt i mBaile Loch Garman.
- Ranganna Damhsa Shóisialta: Sraith ranganna damhsa ar fud an chontae atá deartha chun dul i ngleic leis an uaigneas agus pobail a thabhairt le chéile.
- Global Youth Quest: tionscadal comhshaoil cruthaitheach ar fud dheisceart Chontae Loch Garman le déagóirí mná ina gcónaí in Ionaid Soláthair Dhírighe.
- Lánaí Ildánacha Bhaile Loch Garman: Tionscadal mósáice do lánaí Loch Garman leis an ngrúpa Bailte Slachtmhara.
- An Tochailt Mhór: Eispéireas tochailte seandálaíochta do pháistí a tharla taobh amuigh de Leabharlann Loch Garman i mí an Mheithimh.
- Báisteach Liriciúil Tionscadal don Fhleadh ina n-úsáidtear péint dhofheicthe chun liricí amhrán traidisiúnta a scríobh ar an gcosán a thagann chun cinn nuair a bhíonn sé ag cur báistí.

An Foireann Cultúir: Comhpháirtíochtaí le hOifig Fiontar Áitiúil Loch Garman - Tá forbairt eacnamaíoch ar cheann de phríomhchuspóirí straitéiseacha chlár Éire Ildánach. Tagann tionscadail le hOifig Fiontar Áitiúil Loch Garman faoi thosaíochtaí 3 agus 4 de Straitéis Chultúir agus Chruthaitheachta Loch Garman.

1. Cruthaitheacht d'Fhiontraithe Óga (ar fud an Chontae) – Ag obair leis an gClár Fiontraíochta Mac Léinn atá á reáchtáil ag Oifig Fiontair Áitiúil Loch Garman, spreagann an tionscadal seo smaointe samhlaíocha agus nuálacha chun próisis, táirgí agus ábhair a fhorbairt do ghnólachtaí. Éascaithe ag Leebow Arts, Education and Training, ghlac na fiontraithe óga páirt i bpróisis chruthaitheacha a spreag giniúint gnólachtaí nua agus timpeallachtaí oibre comhoibríocha. Trí úsáid a bhaint as colláis, scéalaíocht agus cleachtais ealaíne teibí, chuir na mic léinn féinléiriú san áireamh agus iad ag dearadh a ghnólachtaí.

Bhain an tionscadal seo úsáid as cruthaitheacht chun cultúr fiontraíochta a chur chun cinn, rud a chuir ar chumas daoine óga teacht ar smaointe a bhfuil fiúntas ag baint leo agus atá spreagúil dóibh.

2. Ceardlann Ealaíontóra Chónaithe HPBA (Inis Córthaidh) – An 19 Feabhra, tionóladh ceardlann i Leabharlann Inis Córthaidh le gnólachtaí ó HPBA agus Teach Sheanáin ag an Mol Green Tech agus grúpa ealaíontóirí atá lonnaithe i Loch Garman. Sa cheardlann rinneadh iniúchadh ar an bhféidearthacht do chlár ealaíontóra chónaithe ag Teach Sheanáin agus cuireadh glaoch amach d'ealaíontóirí chun an post a ghlacadh.

3. Cruthaitheacht sa Teicneolaíocht (Baile Loch Garman) – Tacaíodh le Cruinniú Teicneolaíochta Loch Garman chun cuireadh a thabhairt do chainteoirí agus ceardlanna a óstáil a léiríonn an luach a bhaineann le smaointeoireacht chruthaitheach teibí a úsáid chun fadhbanna a réiteach sa teicneolaíocht agus sa ghnó. Bhí na seisiúin mhíosúla seo á stiúradh ag cainteoirí agus ag ceannairí ceardlann, trí úsáid a bhaint as na meáin agus foirmeacha ealaíne éagsúla chun a gcuid smaointe agus teoiricí a léiriú.

An Foireann Cultúir: Cé Mise Anois (Baile Loch Garman agus Ros Láir) Ba chomhdhéanamh ceoil agus damhsa nua é an tionscadal Cé Mise Anois a thacaigh le malartú eolais cultúir.

Ba chomhpháirtíocht chruthaitheach é idir cónaitheoirí Ionaid Soláthair Dhírigh i ndeisceart Chontae Loch Garman agus clár oideachais agus for-rochtana an Árais Náisiúnta Ceoldrámaíochta a raibh tacaíocht aige ó Éire Ildánach Loch Garman agus Foireann Chomhtháthaithe an Údaráis Áitiúil.

Agus scór ceoil á chumadh agus á sheinm ag an mbanna ceoil traidisiúnta Éireannach Tulua, thaispeáin ár bpobail nua an léiriú mar chuid d'Fhleadh Cheoil na hÉireann i mí Lúnasa 2024.

An Foireann Cultúir: Gníomhú ar son na hAeráide agus Oiriúnú don Aeráid - De réir ár n-uaillmhian straitéiseach chun 'tacú le healaíontóirí, cruthaitheoirí agus scannánóirí trí uas-sciliú agus forbairt ábhartha' san oiriúnú don aeráide agus i ngníomhú ar son na haeráide, chuir Éire Ildánach Loch Garman dhá cheardlann oiriúnaithe don aeráide agus gníomhaithe ar son na haeráide ar fáil do 26 cleachtóirí cruthaitheach atá ina gcónaí i gContae Loch Garman.

Ina theannta sin, chuir Éire Ildánach Loch Garman dhá sparánacht déag ar fáil do chleachtóirí cruthaitheacha atá ina gcónaí i Loch Garman chun gníomhú ar son na haeráide a ghníomhachtú ina gcuid oibre.

Pobail Ildánacha

In 2024, thug Éire Ildánach maoiniú do cheithre thionscadal maidir le Pobail Ildánacha trí ghlaoscaithe:

- Grúpa Abhcóideachta Naomh Aodán leis an scannánóir Michael Benson:
- Chruthaigh an grúpa seo de dhaoine fásta faoi mhíchumas intleachtúil gearrscannán inar roinneadh a dtaithí laethúil. Agus iad ag obair os comhair an cheamara agus taobh thiar den cheamara, bhí deis ag an ngrúpa taithí a fháil ar réamhléiriú, scrípteanna, roghnú aisteoirí, úsáid ceamara, aisteoireacht, eagarthóireacht, agus iarléiriú. Taispeánadh an scannán don phobal i bhfómhar 2024 agus is féidir é a fheiceáil anseo <https://youtu.be/XgDKnzAwE40> ;
- Riachtanais Óige Ghuaire leis an gCleachtóir Amharclainne Amy Redmond: Threoraigh Amy Redmond, cleachtóir amharclainne a bhfuil taithí aici, an grúpa trí cheardlanna léirithe agus scríbhneoireachta seachtainiúla. I bhfómhar na bliana 2024, chríochnaigh na seisiúin le taispeántas d'obair chruthaitheach nua a rinne an grúpa.
- Tearmann na mBan i Loch Garman leis an ealaíontóir Fernanda Ferrari: Trí úsáid a bhaint as cur chuige teiripeach, d'éascaigh an t-ealaíontóir Fernanda Ferrari ceithre cheardlann ealaíne agus ceardaíochta le cónaitheoirí an tearmainn chun cneasú agus téarnamh a chur chun cinn. Bhí rannpháirtithe ag plé le puipéid, preableabhair, féinphortráidí agus bréagáin seanré.
- Wildsong Ensemble leis an gceoltóir Laura Hyland: Is cór turgnamhach é Wildsong Ensemble, atá dírithe ar amhránaíocht agus ar fheabhas gutha. Sa bhliain 2024, bhog an cór ón léiriú cumadóireachtaí seasta agus ina ionad sin roinn siad a gcleachtadh tobchumadóireachta. Roinneadh cur i láthair poiblí ag an ócáid Ealaíne Déanach san Oíche in Ionad Ealaíon Loch Garman ar an 3 Deireadh Fómhair 2024.

Glaos Oscailte: Ciste Dúshlán na Cruthaitheachta Pobail

Le Dúshlán na Cruthaitheachta Pobail cuireadh fáilte roimh iarratais ó phobail, ealaíontóirí, cruthaitheoirí, léiritheoirí, eagraíochtaí cultúir agus oidhreacht, gairmithe tionscail chruthaitheacha, eolaithe, ailtirí, staraithe, seandálaithe agus gnólachtaí le haghaidh tionscadal cruthaitheach inar cuireadh chun cinn cuimsiú, nasc agus gníomhú ar son na haeráide. Sa bhliain 2024, bronnadh maoiniú ar na sé thionscadal seo a leanas:

- *The Hall for All* le KN Films: Tionscadal scannáin ag díriú ar Halla Pobail Naomh Muire i sráidbhaile Fhiodh Ard i ndeisceart Loch Garman, oibríodh leis an bpobal sa tionscadal scannán seo um chomhfhorbairt áite chun na gníomhaíochtaí a bhíonn ar siúl sa Halla a dhoiciméadú. Bhí taispeántas poiblí den chlár faisnéise ar siúl i bhFiodh Ard an 11 Samhain. Is féidir an scannán a fheiceáil anseo: <https://www.youtube.com/watch?v=wySjUaNUrnQ>
- *What's In My Bag* le hIonad Pobail Theampall Seanáin: Ag obair le mná ó phobail dhídeanaithe i Loch Garman, sa tionscadal Céard atá i mo Mhála rinneadh iniúchadh ar na dearcthaí athraitheacha ar thuras, úinéireacht agus seilbh nuair a theitheann dídeanaithe óna dtithe agus a dtíortha. Trí úsáid a bhaint as siombail an mhála chun na téamaí seo a scrúdú, mheas na pobail céard a d'fhág siad ina ndiaidh, céard a thug siad leo agus céard a fuair siad ar an mbealach. Rinne an grúpa patrúin agus pictiúir a bhróidniú ar na málaí, trí úsáid a bhaint as traidisiúin fuála óna dtíortha tionscnaimh. Tháinig deireadh leis an tionscadal i mí Lúnasa 2024.

- *My Wexford* le Calmast agus an file Stephen James Smith: D'oibrigh an file agus an ealaíontóir focal labhartha, Stephen James Smith, le daltaí Idirbhliana ó Choláiste Sheilsceire agus Scoileanna na Toirbhearta ag spreagadh iniúchadh ar a gcuid nasc leis an athrú aeráide agus a dtuiscint ar áit agus ar mhuintearas trí mheán an fhocail labhartha. Bhí na ceardlanna ar siúl i mí Mheán Fómhair agus i mí Dheireadh Fómhair 2024 agus chríochnaigh siad le taispeántas in Ionad Ealaíon Loch Garman ar an 12 Samhain 2024.
- *Flock of Flags* le The Ways of Water Artist Collective: Is tionscadal gníomhaíochta aeráide é Flock of Flags a bhain leas as an gcruthaitheacht chun daoine áitiúla a spreagadh chun nasc a dhéanamh leis an réimse éan imirceach atá le fáil i Loch Garman. I mí Iúil, reáchtáil an tionscadal dhá cheardlann déanta bratach ag Tearmann Éanlaithe Fiáine Loch Garman. Ansin, d'ardaigh baill den phobal na bratacha ar an 20 Iúil ag Trá Ros Láir, Oileán Mhuire, Cé na Cille Móire, agus ar an 27 Iúil ag Trá an Halla Dhuibh agus Teach Solais Rinn Duáin.
- *Earthly Kaleidoscope* le Gairdíní Pobail Inis Córthaidh: D'oibrigh na garraíodóirí agus na feirmeoirí ó Ghairdíní Pobail Inis Córthaidh leis an ealaíontóir mósáice Helen McLean chun patrúin agus íomhánna a dhearadh agus a fhorbairt le haghaidh mósáice d'urlár fhoirgneamh cruinneachán na ngairdíní, ag ceiliúradh an dúlra agus an fhiadhúlra áitiúil. Agus iad ag bunú comharghrúpa cruthaitheach, thacaigh an grúpa oibre le cairdeas agus d'fhorbair siad líonra sóisialta láidir.
- *Tionscadal Feabhsúcháin Comhshaoil* le Bothán na mBan i dTeach Moshagard: Leis an tionscadal seo, rinne grúpaí pobail a úsáideann Ionad Pobail Theach Moshagard athchóiriú agus athbheochan ar spás gruama lasmuigh. Agus scileanna cruthaitheacha nua á bhfoghlaím acu, amhail déanamh múrmhaisiú, péinteáil, agus tógáil potaí plandaí, tháinig na grúpaí úsáideoirí (Gasóga, Grúpa na gCóstai Glana, Bothán na mBan i dTeach Moshagard, Grúpa Ceardaíochta na mBan, Imreoirí Bhaile Uí Choigligh, cónaitheoirí áitiúla ón Úcráin, an Grúpa Scríbhneoireachta Cruthaithí) le chéile chun spás lasmuigh uathúil a fhorbairt a chuireann cruinnithe sóisialta chun cinn agus a chuidíonn le dul i ngleic le haonrú tuaithe. Osclaíodh an spás nua-dheartha go hoifigiúil i mí Dheireadh Fómhair 2024.

TIONSCADAIL SLÁINTE AGUS FOLLÁINE CHRUTHAITHEACHA

Tá Sláinte agus Folláine ar cheann de phríomhchuspóirí straitéiseacha Éire Ildánach. Sa bhliain 2024, eisíodh maoiniú breise d'údaráis áitiúla chun tionscadail a fhorbairt:

Seisiún Rí Rá: Is tionscadal Ceoil Beo i dTithe Altranais de chuid Éire Ildánach Loch Garman é Seisiún Rí Rá. Ba chlár Ceoil agus Damhsa Thraidisiúnta Ghaelaigh é do thrí theach altranais faoi bhainistíocht FSS ar fud an chontae.

Bhí **Seisiún Rí Rá** mar sheirbhís teagmhála do shnáithe ceolchoirmeacha agus seisiún Fhleadh Ceoil na hÉireann. Is féidir meastóireacht ar an gclár a fháil anseo: [Meastóireacht ar Sheisiún Rí Rá 2024 – Tionscadal Ceoil Bheo i Suíomhanna Tithe Cúraim Chónaithe | Comhairle Contae Loch Garman](#)

Ina theannta sin, coimisiúnaíodh an cóiréagrafaí agus damhsóir Vivian Brodie Hayes chun léirmhíniú cruthaitheach a dhéanamh ar mheasúnú Sheisiún Rí Rá. Trí úsáid a bhaint as damhsa agus gluaiseacht, leagann Vivian béim ar na gnéithe mothúchánacha athshondacha den tionscadal agus fiafraíonn sí céard a tharlaíonn do chultúr eagraíochtúil tí altranais nuair a chuirtear isteach ar chaidrimh le ceol agus damhsa. Cuirfear an coimisiún seo i láthair i suíomhanna éagsúla in 2025.

Good Grief: Sa bhliain 2024, trí mhaoiniú ó Chiste Sláinte agus Folláine Éire Ildánach, d'fhorbair foirne Éire Ildánach i bPort Láirge agus Loch Garman **Good Grief**, clár saor in aisce chun cabhrú le daoine atá tar éis cara leo a chailleadh le dhá bhliain anuas. Mhair an clár ar feadh ocht seachtaine agus chríochnaigh sé i mí na Samhna 2024. Thosaigh 36 rannpháirtí ar an gclár, agus chríochnaigh sé le 33.

Rinne go leor rannpháirtithe cur síos ar an tionscadal mar rud claochlaitheach, ag tairiscint uirlisí agus peirspictíochtaí nua dóibh maidir le cumha. Lean cuid acu ag cleachtadh na gcleachtaí cruthaitheacha go neamhspleách, rud a thugann le fios go raibh tionchar leanúnach aige. Foilseofar tuarascáil iomlán in 2025, mar aon le gníomhaíocht leantach.

Gairdín a bhfuil go leor úsáidí aige: ba thionscadal folláine é sin a cruthaíodh le daoine óga a raibh riachtanais bhreise acu a fhreastalaíonn ar Scoil Naomh Pádraig in Inis Córthaidh. Ag tosú le ceann de na príomhthéamaí den bhuantalmhaíocht, is é sin 'cúram daoine', d'oibrigh an t-ealaíontóir Laura Flood leis na daoine óga chun spás gairdín buantalmhaíochta lasmuigh a chruthú agus a fhorbairt a thacaíonn lena bhfolláine agus lena bhfoghlaím.

AN GHAEILGE

Grúpa Fócais d'Ealaíontóirí a Labhraíonn Gaeilge – Inis Córthaidh - Deirtear i Straitéis Chruthaitheach agus Chultúir Loch Garman go 'gcuirfear tacaíocht ar fáil do thionscadail a chuireann grá agus úsáid na Gaeilge chun cinn inár bpobal'. Chun an sprioc seo a bhaint amach, tá obair ullmhúcháin á forbairt le pobail cainteoirí Gaeilge.

Ar an 5 Meán Fómhair, thug seisiún dátheangach 14 ealaíontóir agus cruthaitheoir a labhraíonn Gaeilge le chéile atá ina gcónaí agus ag obair i gContae Loch Garman. Trí phlé, roinn an grúpa a dtaithí ar na bacainní atá rompu faoi láthair maidir le saothar cruthaitheach a dhéanamh i nGaeilge i Loch Garman. Rinne siad iniúchadh ar dheiseanna chun tionscadail chomhoibríocha a fhorbairt a chuireann bealaí cruthaitheacha chun cinn do dhaoine labhairt, smaoineamh agus mothú i nGaeilge. Rinne Cill Dara le Gaeilge cur i láthair don ghrúpa ar a hiarrachtaí an teanga a fhorbairt i gcontae nach bhfuil, cosúil le Loch Garman, limistéar Gaeltachta ann.

Chuir an seisiún ar chumas Éire Ildánach Loch Garman tuiscint a fháil ar na fadhbanna a bhíonn roimh na healaíontóirí seo agus iad ag déanamh a gcuid oibre i nGaeilge, agus ar na riachtanais atá le comhlíonadh má tá infheistíochtaí tionchair le déanamh. Is é fás an líonra seo an bunús do chlár 2025 maidir le hÉire Ildánach Loch Garman, nuair a chuirfear maoiniú sonracha ar fáil do thionscadail Ghaeilge.

Cruinniú na nÓg – LÁ CRUTHAITHEACHTA DO LEANAÍ AGUS DO DHAOINE ÓGA - ar fud an Chontae

Na Cluichí Dúlra – Cruinniú na nÓg Loch Garman 2024 - Bhí Cruinniú na nÓg, ar a dtugtar na Cluichí Dúlra i mbliana, (lá cruthaitheachta saor in aisce do dhaoine óga) ar siúl ar fud Chontae Loch Garman ar an 15 Meitheamh. Ag díriú ar théamaí na cluichíochta agus an ghníomhaithe ar son na haeráide, eagraíodh breis is 50 imeacht saor in aisce do leanaí agus do dhaoine óga idir 0 agus 18 mbliana d'aois. Trí na ceardlanna cluichíochta, forbraíodh comhpháirtíochtaí le Galway Game Jam agus Imirt (an comhlacht ionadaíoch náisiúnta do chluichí agus cluichíocht). Forbraíonn sé seo an dúshraith chun Loch Garman a nascadh leis an Treochlár do Thionscail Dhigiteacha Chruthaitheacha a d'eisigh Éire Ilánach níos luaithe i mbliana.

Maoiniú Oileáin Chomhroinnte Sna laethanta roimh Chruinniú na nÓg, tháinig deichniúr déagóirí i Loch Garman agus deichniúr déagóirí i mBéal Feirste le chéile trí theicneolaíocht físchomhdhála chun cúig chluiche físe a fhorbairt in dhá lá. Bronnadh maoiniú don ócáid seo le Ciste Oileáin Chomhroinnte don Chruinniú, rud a chuir cumarsáid trasteorann agus mothú saincheisteanna comhroinnte chun cinn tríd an bpobal. Ba iad Ionad Ealaíon Loch Garman agus MAC, Béal Feirste, na comhpháirtithe don chéim seo.

Chun tionscadal Oileán Comhroinnte Loch Garman de chuid Éire Ildánach don Chruinniú a chur chun cinn, thaistil 14 duine ó Bhéal Feirste lena n-áirítear 10 mac léinn ó Ollscoil Uladh agus Scoil Ealaíne Bhéal Feirste, go Scoil Ealaíne Ghuaire ar an 29 Samhain. Bhuaill siad le grúpa mac léinn ó Loch Garman, agus trí úsáid a bhaint as an intleacht shaorga agus réaltacht fhíorúil, rinne siad iniúchadh comhoibríoch ar éifeachtaí fite fuaite an athraithe aeráide agus na sláinte. Thaistil mic léinn Scoil Ealaíne Ghuaire go Béal Feirste i mí na Nollag chun leanúint leis an gcomhrá seo agus páirt a ghlacadh i gceardlann faoi stiúir an stiúrtóra Ross White, a bhuaigh Gradam Oscar. Tá na torthaí mar bhunús do thionscadal chéim 2, a fhorbraíonn naisc fhiúntacha Oileáin Chomhroinnte idir pobail i gContae Loch Garman agus i mBéal Feirste.

Comhairliúcháin Óige - Chun ullmhú do Chruinniú 2025, tionóladh ceardlanna le daoine óga ó thrí chúlra dhéag 'nach gcloistear go minic' nó atá imeallaithe. Spreag na healaíontóirí a bhí i gceannas ar na ceardlanna na daoine óga chun cruthaitheacht a úsáid chun iniúchadh a dhéanamh ar a mbeadh uathu ó Chruinniú 2025 agus a roinnt céard atá ag teastáil ó na grúpaí seo nach gcloistear go minic chun páirt fhiúntach a ghlacadh san imeacht. Ós rud é go raibh féiniúlachtaí agus cúinsí comhchosúla acu le gach ceann de na grúpaí nach gcloistear go minic, rinneadh na healaíontóirí a bhí i gceannas ar na ceardlanna seo a mheaitseáil dá réir.

NA hEALAÍONA

1. Cáilíocht beatha shaoránaigh Loch Garman a shaibhriú tríd an gcéad Phlean Ealaíon eile de chuid Chontae Loch Garman 2023-2027, agus a chuspóirí straitéiseacha á gcur chun cinn.

Clinicí faisnéise ar fud an chontae: Mar chuid den dara bliain de chur i bhfeidhm Phlean Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman 2023–2027, agus Straitéis Chultúir agus Chruthaitheachta (2023–27) chomhoibrigh an Oifig Ealaíon agus Éire Ildánach Loch Garman ar shraith clinicí faisnéise ar fud an chontae i mí Feabhra agus mí na Samhna 2024, ag cur obair na hOifige Ealaíon, a cuspóirí straitéiseacha agus maoiniú agus deiseanna eile chun cinn. Bhí na seisiúin ar siúl ar fud an chontae le breis is 120 duine i láthair.

2. Barr feabhais a chur chun cinn i gcruthaitheacht agus i ngnóthachtáil oideachais do dhaoine óga

Is comhpháirtíocht í Music Generation Loch Garman idir Comhairle Contae Loch Garman, BOO Phort Láirge agus Loch Garman, agus Music Generation, a chuireann oideachas ceoil ardchaighdeán ar fáil do dhaoine óga i scoileanna agus i suíomhanna pobail. Sa bhliain 2024, ghlac 25 scoil páirt, ag tairiscint cláir Ghutha agus Uirlise le breis is 2,500 páiste scoile ag glacadh páirte. Reachtáladh cláir bhreise óige do 150 déagóir i gcomhpháirtíocht le CAMHS, Forbairt Áitiúil Loch Garman, agus ionaid amhail an tÁras Náisiúnta Ceoldrámaíochta agus moil phobail: Bun Clóidí, Mol Ceoil, Gorey Youth Jam, Ceoldráma Óige Loch Garman, grúpa amhránaíochta Yello Bellows, ceoltóirí seinnte Loch Garman, grúpaí amhránaíochta Uke N Pay agus grúpa amhránaíochta Lucht Siúil Bhun Clóidí.

I measc na mBuaicphointí bhí:

- Ceolchoirm Ceoil Thraidisiúnta Náisiúnta Music Generation á reáchtáil ag Music Generation Loch Garman d’Fhleadh Cheoil na hÉireann 2024 i Loch Garman áit ar bunaíodh 12 chlár Music Generation ina raibh breis is 700 duine óg ar fud na tíre páirteach.
- Rinne dháréag duine óg ó Yello Bellows Music Generation Loch Garman taibhiú ag féile Cheilteach idirnáisiúnta Creative Connections in 2024 in Sitges i dtuaisceart na Spáinne.

Chun tuilleadh eolais a fháil, téigh chuig musicgenerationwexford@wwetb.ie

Clár na nEalaíon Beo i Scoileanna - Is comhpháirtíocht idir Roinn Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman agus Ionad Ealaíon Loch Garman é Clár na nEalaíon Beo i Scoileanna, a cuireadh ar fáil in 2024 i gcúig bhunscoil. Leis an gclár, a bhfuil sé mar aidhm aige tuiscint leanaí ar an amharc-ealaín chomhaimseartha a chur chun cinn, fostaíodh naonúr ealaíontóirí le haghaidh cónaitheachtaí 8 go 15 seachtaine. Bhí clár meantóireachta ag gabháil leis na cónaitheachtaí, ag feabhsú thorthaí an tionscadail agus ag tacú le forbairt na n-ealaíontóirí. Chun tuilleadh eolais a fháil, téigh chuig www.livingartsproject.ie.

Scannán Óige Chontae Loch Garman- Cuireann Tionscadal Scannán Óige Chontae Loch Garman, atá lonnaithe in Amharclann Naomh Mícheál, Ros Mhic Thriúin, oiliúint ar fáil do bhreis is 50 duine óg ar fud an chontae atá idir 13 agus 20 bliain d’aois i gceird na scannánaíochta. Faoi stiúir an scannánaí Therese Dalton agus na foirne de dhéantóirí scannán aoi, cuirtear clár inrochtana agus spreagúil ar fáil le haghaidh léiriú cruthaitheach i ngach gné de dhéanamh scannán, lena n-áirítear scríbhneoireacht scripte, stiúradh, eagarthóireacht, aisteoireacht, léiriú etc. Sa bhliain 2024, cuireadh ceardlanna ar fáil go pearsanta ag láithreacha éagsúla ar fud an chontae agus chríochnaigh siad le féile scannán in Amharclann Naomh Mícheál i mí na Nollag 2024.

Amharclann Óige Chontae Loch Garman arna éascú ag Bare Cheek Theatre Company agus atá lonnaithe i mBaile Loch Garman, cuireann Amharclann Óige Loch Garman oiliúint ar fáil do bheis is 50 duine óg idir 12 agus 18 mbliana d'aois i ngach gné de léiriú amharclainne. lena n-áirítear aisteoireacht, scríbhneoireacht, stiúrtóireacht, bainistíocht stáitse, agus amharclannaíocht theicniúil. Déanann na baill formhór na léiriúcháin stáitse a cheapadh, agus is iad drámadóirí gairmiúla a scríobhann na scrípteanna. Rinneadh an chéad taibhiú den scannán Envy le Bare Cheek i mí Feabhra ag Ionad Ealaíon Loch Garman. Tá ainmniúcháin agus gradaim iomadúla faighte ag an scannán, lena n-áirítear Féile Scannán Léiritheoirí Neamhspleácha Pháras: An Scór is Fearr (Wallis Bird), an Script Scannáin is Fearr (Marnie), agus an Scannán is déanaí is Fearr. Féile Scannán New Port (an India): An Gné-Scannán Idirnáisiúnta is Fearr. Féile Scannán Berlin Lift-Off: Rogha Oifigiúil.

Áiteanna Cruthaitheachta Inis Córthaidh - Is clár ealaíon trí bliana é Áiteanna Cruthaitheachta Inis Córthaidh atá deartha chun pobail agus ealaíontóirí in Inis Córthaidh a mhealladh, na healaíona a dhéanamh níos inrochtana agus rannpháirtíocht an phobail i bpróisis chruthaitheacha a spreagadh. Tá béim láidir ar an aos óg ann. Tacaíonn an Chomhairle Ealaíon, Comhairle Contae Loch Garman agus Ionad Ealaíon Loch Garman leis an tionscnamh seo. I measc thionscadail Óige 2024 bhí: Rí Rá – Féile Ealaíon na Leanaí, Outrage – Féile Cheoil, The Night Belongs to Youth, Social Canvas agus Comhpháirtíocht SETU / CPE.

Chun tuilleadh eolais a fháil, téigh chuig musicgenerationwexford@wwetb.ie

3. Tacú le cuimsiú sóisialta, folláine mheabhrach agus éagsúlacht agus comhionannas i gcomhar le príomhpháirtithe leasmhara

Na hEalaíona sa Chúram Sláinte – Clár Cumais Ealaíne Tá an clár seo ar siúl ó bhí 2003 ann, cuireann Clár Cumais Ealaíne rochtain fhadtéarmach ar fáil ar eispéiris chruthaitheacha ardchaighdeán sna hamharc-ealaíona, sa scríbhneoireacht chruthaitheach agus sa cheol do dhaoine le dúshlán mheabhairshláinte nó míchumais intleachtúla ag dul dóibh. Faoi stiúir cúigear ealaíontóirí agus le tacaíocht ó chúigear cúntóirí ealaíontóirí, oibríonn sé i suíomhanna cónaithe agus cúraim lae ar fud an chontae. Is comhpháirtíocht é an clár idir Comhairle Contae Loch Garman, FSS, agus Cumann Meabhairshláinte Loch Garman. Seoladh Foilseachán Comóradh 20 Bliain Cumais Ealaíne go hoifigiúil i mí Mheán Fómhair, rud a rinneadh ceiliúradh ar éachtaí cruthaitheacha rannpháirtithe sa Chlár Cumais Ealaíne.

Taispeántas “Lárphointe Gach Rud” (Mí Lúnasa–Mí Mheán Fómhair): Léirigh an taispeántas grúpa seo saothar ealaíontóirí a bhí páirteach sa Chlár Cumais Ealaíne, tionscnamh a bhfuil tacaíocht faighte aige ó Chomhairle Contae Loch Garman, FSS, agus Cumann Meabhairshláinte Loch Garman.

Comrádaithe Cultúir – Imeacht Athsheolta ar an 5 Nollaig 2024 D'óstáil an Oifig Ealaíon athsheoladh líonra na gComrádaithe Cultúir i gcomhpháirtíocht leis an Roinn Pobail, an Comhordaitheoir Aoibháúil, agus Sláinte Care. Tionóladh an tionscnamh in Halla an Chontae, agus tacaíonn sé le daoine fásta de gach aois freastal ar imeachtaí ealaíon agus cultúir le chéile, ag cothú pobail agus ag dul i ngleic le heisiamh sóisialta agus uaigheas ar fud an Chontae. Don seoladh, sheinn an grúpa ceoil, na Session Sisters, agus bhí an damhsóir Hannah Scully ag damhsa leis an gceol. Rinne an file, scríbhneoir agus drámadóir, Stephen James Smith, taibhiú, agus bhí an t-ealaíontóir talún Mayumi Nakabayashi ag déanamh oibre idirghníomhaí leis na freastalaithe. Bhí breis is 50 duine i láthair agus tá breis is 80 duine cláraithe mar bhall den líonra.

Féile na Bealtaine 2024 - I mí na Bealtaine, d'óstáil Roinn Ealaíon Loch Garman ceithre imeacht Amhrántachta mar chuid de Fhéile na Bealtaine Age & Opportunity a dhéanann ceiliúradh ar an gcruthaitheacht san aosú. Tionóladh seisiúin in Ionad Pobail Theampall Seanáin, Halla CLG Naomh Muire, An tÁras Náisiúnta Ceoldrámaíochta, agus Baile Mhaidilín, arna éascú ag an amhránaí Aileen Donohue agus an t-aisteoir Pete McCamley. Cuireadh fáilte mhór roimh na himeachtaí, agus rinne 80 rannpháirtí áirithint chun freastal orthu.

Clár na bPobal Ildánach - Dúnadh an glao oscailte do Chlár Pobal Ildánach 2024 ar an 1 Márta, le ciste iomlán de €40,000. Tacaíonn an maoiniú seo le cláir chruthaitheacha ina bhfuil painéal ealaíontóirí ag obair le pobail áite nó leasa. Chuir an Oifig Ealaíon €30,000 ar fáil agus chuir Éire Ildánach €10,000 ar fáil. D'fhéadfadh grúpaí pobail iarratas a dhéanamh ar dheontais idir €1,000 agus €5,000, agus d'éirigh leo 15 iarratas a mhaoiniú ar fud an chontae.

Dátaí Pobail don Áras Náisiúnta Ceoldrámaíochta 2025/26 - Trí ghlas oscailte i mí Mheán Fómhair 2024, thug Comhairle Contae Loch Garman agus an tÁras Náisiúnta Ceoldrámaíochta cuireadh do ghrúpaí pobail áitiúla, d'eagraíochtaí ealaíon, agus do scoileanna iarratas a dhéanamh ar dhátaí pobail fóirdheonaithe ag an Áras Náisiúnta Ceoldrámaíochta.

Tá na dátaí seo beartaithe chun imeachtaí a reáchtáil a fhreastalaíonn ar chuspóirí pobail nó tiomsaithe airgid agus chun cabhrú le tionscnaimh ealaíon atá faoi stiúir an phobail a thabhairt chun cinn in ionad den scoth.

4. Tacú le healaíontóirí agus le cruthaitheoirí ina ngairmeacha beatha

Spáranachtaí Ealaíontóirí Artlinks - Cuireann Spáranachtaí Ealaíontóirí Artlinks tacaíocht bhliantúil forbartha gairmiúla ar fáil d'ealaíontóirí atá ag teacht chun cinn agus d'ealaíontóirí seanbhunaithe i réigiún an Oirdheiscirt, i gcomhar le hoifigí ealaíon Loch Garman, Cheatharlach, Chill Chainnigh, agus Phort Láirge. Sa bhliain 2024, bhronn Loch Garman 12 sparánacht ar ealaíontóirí áitiúla as líon 46 iarratasóir. Leithdháileadh €30,000 san iomlán chun tacú le healaíontóirí i ndisciplíní éagsúla, lena n-áirítear na hamharc-ealaíona, litríocht, ceol, drámaíocht, scannáin, agus ealaíona sráide.

Spásanna Oibre Nua d'Ealaíontóirí: In 2024, ghlac an Oifig Ealaíon bainistíocht Ionad Oidhreacht Westgate agus an Ionaid Ríomhaireachta in aice láimhe ar láimh, á n-athrú ina spásanna oibre d'amharc-ealaíontóirí agus ina spás cleachtaidh ceoil. Rinne an Oifig Ealaíon Conradh le hIonad Ealaíon Loch Garman chun an spás seo a bhainistiú. Tar éis glao oscailte i mí Lúnasa, roghnaíodh ceathrar amharc-ealaíontóirí chun spásanna stiúideo a ligean ar léas, agus tús á chur leis an áitíocht ón 1 Deireadh Fómhair 2024. Rinneadh an spás cleachtaidh ceoil a athchóiriú go hiomlán in 2024 agus tá sé réidh le hoscailt do 2025. Bhí taispeántais aníos á reáchtáil ag an Ionad freisin, a thosaigh le Taispeántas Fhéile Ceoldrámaíochta Loch Garman i mí Dheireadh Fómhair. Leanann turais oidhreacht ar aghaidh i Club Wex Walks and Lions.

Cónaitheachtaí Ealaíontóirí Tyrone Guthrie 2024 – Bronnadh sparánachtaí ar bheirt amharc-ealaíontóirí, Kate Murphy agus Mirona Mara, chun freastal ar Ionad Tyrone Guthrie i Muineachán. Tacaíonn an dámhachtain seo le healaíontóirí atá lonnaithe i Loch Garman i ngach disciplín, ag tairiscint cónaitheacht dhá sheachtain dóibh ina mbeidh lóistín, béilí, rochtain stiúideo, agus stipinn €300 acu le haghaidh costais.

Scoláireachtaí Chomhlachas Drámaíochta na hÉireann 2024 – Bhronn an Oifig Ealaíon na scoláireachtaí seo ar Nancy Rochford Flynn (Ceardlann Drámaíochta Ros Mhic Thriúin) agus Therese O'Connor (Grúpa Drámaíochta Thinteirín) do Scoil Samhraidh Chónaitheach Chomhlachas Drámaíochta na hÉireann in Ollscoil Luimnigh ón 20ú go dtí an 27ú Iúil 2024.

Clár Meantóireachta Náisiúnta Ionad Scríbhneoirí na hÉireann - Maoiníonn Clár Meantóireachta Náisiúnta Ionad Scríbhneoirí na hÉireann agus an Oifig Ealaíon na meantóireachtaí liteartha i gcomhar le Comhairle Ealaíon na hÉireann. Roghnaíodh beirt scríbhneoirí as Loch Garman, Adana Keane agus Ryan Murphy, chun páirt a ghlacadh. Chuir an Clár seo meantóireacht chruthaitheach agus ghairmiúil leanúnach ar fáil do scríbhneoirí ó scríbhneoir Éireannach cáiliúil dá rogha féin in 2024.

Cónaitheacht Ealaíontóra Tuismitheoireachta Stiúideonna Cowhouse le tacaíocht ó Oifig Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman – cuirtear cónaitheacht bhliantúil coicíse ar fáil go sonrach d'ealaíontóirí tuismitheoireachta. Soláthraíonn an tionscnamh seo na hacmhainní agus an tacaíocht riachtanach chun cabhrú le healaíontóirí dámhachtana díriú ar a gcuid oibre agus cothromaíocht a bhaint amach idir saol an teaghlaigh idir an dá linn. Tá sé mar aidhm ag an gcónaitheacht cabhrú le healaíontóirí tuismitheoireachta gairmeacha táirgiúla agus sásúla a choinneáil.

Cónaitheacht ISACS LIFT – Thacaigh an Oifig Ealaíon leis an 4ú cónaitheacht LIFT arna heagrú ag ISACS agus Comhairle Ealaíon na hÉireann. Chuir an t-ealaíontóir Iodálach Elisa Gallorosso a saothar idir lámha i láthair in Ionad Ealaíon Loch Garman ar an 15 Samhain agus d'fhill sí i mí na Nollag chun leanúint lena taighde ag baint úsáid as áiseanna deisce sealaíochta ISACS.

Deiseanna Cónaitheachta Idirnáisiúnta - Centre Culturel Irlandais Paris (CCI)

Oifig na nEalaíon i gcomhar le CCI Paris in 2024 chun tacú le cónaitheacht ealaíontóra lánmhaoinithe d'ealaíontóir atá lonnaithe i Loch Garman dul go dtí Páras in 2024. Bronnadh cónaitheachtaí 1 go 3 mhí don tréimhse Mheán Fómhair 2024 – go Nollaig 2024. Oscailte d'ealaíontóirí ó gach cineál ealaíne. Bronnadh gradam Ealaíontóra Loch Garman do 2024 ar an bhfile agus ealaíontóir focail labhartha Stephen James Smith.

Breaking the Patterns Residency for Emerging artists Seville & Lisbon 2024

Tá an chónaitheacht seo deartha chun tacú le healaíontóirí atá ag teacht chun cinn, go háirithe iad siúd atá os comhair bacainní sóisialta. Tá an tionscnamh á bhainistiú ag ArtLinks (a dhéanann ionadaíocht ar Sheirbhísí Ealaíon Údaráis Áitiúla Cheatharlach, Chill Chainnigh, Phort Láirge, agus Loch Garman) agus á stiúradh ag Seirbhís Ealaíon Chomhairle Contae Cheatharlach faoi scéim Cuireadh chun Comhoibriú de chuid Chomhairle Ealaíon na hÉireann agus á maoiniú ag Capacity Ireland trí Thionscadal na hEorpa Cruthaithí agus an clár Erasmus+. Tar éis glao oscailte, roghnaíodh ceathrar ealaíontóirí atá lonnaithe i Loch Garman chun páirt a ghlacadh sa chlár agus thaistil siad go Sevilla agus Liospóin.

Gradam Emergence 2024–25 – Roghnaigh Roinn Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman agus Ionad Ealaíon Loch Garman, i gcomhar le hOllscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt, Blaine O'Donnell mar fhaighteoir Ghradam Amharc-Ealaíne EMERGENCE 2024. Tacaíonn an gradam débhlíantúil seo, ar fiú €15,000 é, le hamharc-ealaíontóirí trí mhaoiniú, meantóireacht, agus taispeántas aonair in Ionad Ealaíon Loch Garman, chomh maith le rochtain ar acmhainní ollscoile. Tá O'Donnell ag cruthú saothar nua oibre ina gcomhcheanglaítear dealbhóireacht agus grianghrafadóireacht leathnaithe, spreagtha ag oidhreacht ailtireachta Ionad Ealaíon Loch Garman agus a thórdhreach áitiúil. Comhoibreoidh sé freisin le mic léinn ó Ollscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt ar cheardlanna a scrúdaíonn inbhuanaitheacht, sainiúlacht suímh, agus acmhainneacht ealaíonta próiseas nádúrtha áitiúil.

Scoil Ealaíne Ghuaire: Taispeántas ‘Peripheries Pair’ – arna thacú ag an Oifig Ealaíon, thug an tionscadal seo ealaíontóirí áitiúla agus náisiúnta le chun comhoibriú le coimeádaithe agus ealaíontóirí idirnáisiúnta. Roghnaíodh na healaíontóirí Ciara Roche, Patrick Redmond, agus Tamara Gangnus atá lonnaithe i Loch Garman chun páirt a ghlacadh. Taispeánadh na saothair a lean as seo i dtaispeántas grúpa i Spás Imeachach Scoil Ealaíne Ghuaire ón 2ú go dtí an 5ú Lúnasa 2024.

Sparánachtaí Fhóram Amharclainne d’ealaíontóirí Loch Garman freastal ar Thionól Shligigh 2024 – Bhronn an Roinn Ealaíon, i gcomhar le Fóram Amharclannaíochta, dhá sparántacht ar chleachtóirí amharclannaíochta gairmiúla atá lonnaithe i Loch Garman chun freastal ar Chruinniú Fhóram Amharclannaíochta i Sligeach ar an 28ú agus 29ú Bealtaine 2024.

5. Loch Garman a dhéanamh ina Áit Iontach le cónaí ann, le hoibriú ann agus le cuairt a thabhairt air

Scéim Deontas Féilte Ealaíon Beaga & Fáilte Ireland 2024

Bronnadh €50,000 san iomlán ar 20 féile, roghnaithe as 37 iarratas. Bhí na deontais idir €1,000 agus €3,000 agus roinneadh iad ina dhá shnáithe:

- Snáithe 1: Deontas d’Fhéilte Ealaíon Beaga – Tacaíonn sé le féilte ealaíon éagsúla, ardchaighdeán le béim ar rannpháirtíocht an phobail, comhoibriú ealaíonta agus obair thástála.
- Snáithe 2: Deontas Féilte Fáilte Ireland – Tacaíonn sé le féilte a fheabhsaíonn turasóireacht intíre agus eispéireas na gcuairteoirí, le béim ar chultúr stairiúil, traidisiúnta agus cultúr bia.

Oíche Chultúir 2024 - Bhí Oíche Chultúir Chontae Loch Garman 2024 ar siúl Dé hAoine an 20 Meán Fómhair agus ba í an ceann ba mhó go dtí seo í le 68 imeacht saor in aisce ar siúl ar fud an chontae ar fud na 5 cheantar bardasach. Á reáchtáil ag na hoifigí ealaíon i gcomhar leis an gComhairle Ealaíon agus na ceantair bhardasacha, leagann Oíche Chultúir béim ar cháilíocht agus ar éagsúlacht thairiscint ealaíon agus chultúir na hÉireann, agus ag an am céanna eolas a thabhairt don lucht féachana faoi ionaid ealaíon nua agus tallann chruthaitheach atá ag teacht chun cinn saor in aisce. Bhí 27 imeacht ar siúl i mbaile Loch Garman, 10 in Inis Córthaidh, 19 i nGuaire-Cill Mhucraise, 10 i Ros Mhic Thriúin agus bhí a gcéad imeacht riamh ag Ros Láir, is é sin “Filling the Well”, a bhí á reáchtáil ag Scoil Náisiúnta Ros Láir. Bhí teilgean mór solais ag ceiliúradh na nEalaíon & Cultúr le focal labhartha agus ceol beo ar siúl lasmuigh d’Ionad Ealaíon Loch Garman don Oíche Chultúir – maoinithe trí dheontas Oíche Déanach Cultúir na Roinne.

Bailiúchán Ealaíne Chontae Loch Garman - Bunaíodh Bailiúchán Ealaíne Chontae Loch Garman sa bhliain 1994, agus tá breis is 500 saothar ann anois, rud a fuarthas trí cheannacháin, síntiúis agus iasachtaí. Faoi bhainistíocht na Roinne Ealaíon, leanann an bailiúchán de bheith ag fás a thionscnaimh oideachais agus for-rochtana. Taispeántar saothair ealaíne in Ospidéal Ginearálta Loch Garman, i leabharlanna, i scoileanna, in oifigí ceantar bardasach agus i Halla an Chontae. Reáchtálann painéal d’ealaíontóirí áitiúla turais phoiblí saor in aisce den bhailiúchán go rialta.

Clár Taispeántais Halla an Chontae

Taispeántas Lárphointe Gach Rud (Lúnasa-Meán Fómhair): Léirigh an taispeántas grúpa seo saothar breis is 50 ealaíontóir a bhí páirteach sa Chlár Cumais Ealaíon, amhail na hamharc-ealaíona, scríbhneoireacht chruthaitheach, suiteáil fuaime agus taibhiú ceoil. Coimeáda ag an gcoimeádaí aoi Mary Grehan i gcomhar le hIonad Ealaíon Loch Garman. Is comhpháirtíocht idir Comhairle Chontae Loch Garman, FSS, agus Cumann Meabhairshláinte Loch Garman é an Clár Cumais Ealaíon.

Adrift Exhibition on the Street, Halla an Chontae, leis an t-amharc-ealaíontóir Els Dietvorst (Mí Dheireadh Fómhair–Mí na Nollag): Chuir Els Dietvorst an taispeántas seo i láthair a rinne iniúchadh ar theorainneacha an tsaoil dhaonna. Léiríodh sa saothar ár gcaidreamh leis an dúlra agus lena chéile, agus cuireadh béim ar an tionchar a bhíonn ag cáilíocht na naisc seo ar na féidearthachtaí dár dtodhchaí comhchoiteann. Tugadh 23 duine ar thurais phríobháideacha le linn an taispeántais. Cuid de thaispeántas náisiúnta taistil arna thacú ag an gComhairle Ealaíon.

6. Deiseanna fostaíochta agus gnó a fhorbairt do Loch Garman trí Fís Loch Garman i gcomhpháirtíocht leis an Roinn Eacnamaíochta, a oibríonn chun an tionscal scannánaíochta agus closamhairc a chur chun cinn sa réigiún.

Fís Loch Garman - Is comhpháirtíocht straitéiseach é Fís Loch Garman idir na Ranna Ealaíon agus Eacnamaíochta de Chomhairle Contae Loch Garman agus tá sé mar aidhm acu forbairt scannán a chothú i gContae Loch Garman. Is é an sprioc atá acu ná léiriúchán na scannán áitiúil agus idirnáisiúnta a mhéadú agus oiliúint agus tacaíocht a sholáthar do thallann nua agus reatha san earnáil scannán agus scáileáin. Bronnadh Ciste Páirtithe Leasmhara €20,000 ó Fhís Éireann in 2024 chun clár oiliúna scannánóirí a chur ar fáil trí sheimineáir ghréasáin agus imeachtaí duine le duine i Scoil Ealaíne Ghuaire.

I measc na bpríomhthionscnamh eile in 2024 bhí:

Glórtha Nua 2024 – Dámhachtain leathbhliantúil a seoladh i mí na Bealtaine chun tacú le triúr scannánóirí atá ag teacht chun cinn maoinithe tríd an Oifig Ealaíon. Caifé Líonraithe Foirne Míosúil – Imeachtaí líonraithe ar fud an chontae. Ceardlann Chineamatagrafaíochta do Scannán Ísealbhuiseid – Cúrsa gearr i gcomhpháirtíocht leis an Acadamh Náisiúnta Tallann. An Ciste Scáthaithe – Tacaíonn sé le scannánóirí atá ag teacht chun cinn trí thaithí ar an seit a sholáthar i ról amhail Stiúrthóir, Léiritheoir, Stiúrthóir Fótagrafaíochta, agus Eagarthóir. Tacaíocht an Chiste um Chríochnú – Cuirtear deontais iarléiriúcháin ar fáil do cheithre ghearrscannán in aghaidh na bliana. Obair chianda in Iarléiriú don Todhchaí – Sraith ceardlann agus comhdhálacha hibrídeach ar obair chianda in iarléiriú, a chlúdaíonn VFX, eagarthóireacht, agus fuaim, a tionóladh i mí na Samhna ag Scoil Ealaíne Ghuaire agus arna thacú ag Comhairle Contae Loch Garman, Fís Loch Garman, agus Fís Éireann.

7. Gníomhú ar son na haeráide agus forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn chun oidhreacht uathúil nádúrtha, tógtha agus chultúrtha Loch Garman a chosaint.

Fréamhacha don Todhchaí – Tionól Ealaíontóirí Aeráide Sa bhliain 2024, fuair Oifig Ealaíon Loch Garman €30,000 ón gComhairle Ealaíon chun Deontas Taighde a Chomhoibriú chun forbairt Tionóil Ealaíon Aeráide náisiúnta do 2025/2026 a iniúchadh. Tá sé mar aidhm ag an tionscnamh modheolaíochtaí nuálacha a chur chun cinn laistigh den earnáil ealaíon agus cultúir chun athrú iompraíochta a chothú i dtaca le hoiriúnú agus maolú aeráide.

Bhí an taighde á stiúradh ag an gcomharghrúpa ealaíon Roots for the Future i gcomhpháirtíocht le cúig údarás áitiúil: Uíbh Fhailí, An Clár, An Cabhán, Gaillimh agus Loch Garman. Áiríodh leis an gcéim seo cónaitheachtaí ealaíontóirí i ngach contae, a thosaigh i Loch Garman ón 18–21 Márta, áit a raibh ealaíontóirí i dteagmháil leis an Oifig Ealaíon agus leis an bhFoireann Gníomhaithe ar son na hAeráide chun saincheisteanna tábhachtacha aeráide a phlé agus a gcur chuige taighde a fheabhsú.

Cuireadh torthaí na gcónaitheoirí i láthair i mí na Nollag 2024, ar dtús d'Fhoireann Ghníomhaithe ar son na hAeráide i Loch Garman agus do chruthaitheoirí ag Stiúideonna Cowhouse, agus níos déanaí don phobal ag an Project Arts Centre i mBaile Átha Cliath.

SAORÁIL FAISNÉISE

Tá oifig na Saorála Faisnéise freagrach as na nithe seo a leanas:

- Saoráil Faisnéise
- Cur i bhfeidhm RGCS
- Cosaint Sonraí, TCI san áireamh
- Gearáin ó Chustaiméirí
- Gearáin an Ombudsman.
- Gearáin faoin nGaeilge.
- Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol.
- Rúnaíocht don Ghrúpa Bainistíochta Taifead
- Rúnaíocht Chomhghuaillíocht na mBan

Cineál	Líon na nIarrataí 2023	Líon na nIarrataí 2024
Iarrataí ar Shaoráil Faisnéise	139	122
Gearáin Fhoirmiúla	27	13
Gearáin ó Chustaiméirí	224	115
Gearáin an Ombudsman	24	29
Iarratas Rochtana ar Shonraí	15	20
Iarrataí ar Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol	14	15
Iomlán	443	314

Saincheisteanna a Cuireadh Chun Cinn in 2024:

- Cuireadh Ardán Aighneachta Ar Líne i bhfeidhm don Phlean Seachadta Seirbhíse Bliantúil
- Oiliúint “Mná don Toghchán” faighte d'Iarrthóirí Toghcháin Áitiúla

Moltaí do 2025

- An Taifead Gníomhaíochtaí Próiseála ar fud na heagraíochta a thabhairt cothrom le dáta
- Iarrataí neamhphearsanta maidir le Saoráil Faisnéise le foilsiú ar an suíomh gréasáin

AN TOGHCHÓRAS

Bliain thar a bheith gnóthach ab ea 2024 don Rannóg Toghchórais le trí imeacht toghcháin ar siúl agus athbhreithniú ar Theorainn Dháilcheantair na Dála, agus bhí leibhéil eisceachtúla gníomhaíochta i gClár na dToghthóirí mar thoradh ar an dá rud sin.

Gníomhaíocht Toghcháin agus Chlár na dToghthóirí

Bhí 3 imeacht toghcháin ann in 2024:

- Tionóladh 2 Reifreann Bunreachtúla ar an 8 Márta
- Tionóladh Toghcháin Áitiúla agus Toghcháin Pharlaimint na hEorpa ar an 8 Meitheamh
- Tionóladh an Toghchán Ginearálta ar an 29 Samhain

Mar thoradh ar na himeachtaí seo, mar aon leis an bhfíric gur tionóladh an toghchán deireanach roimhe sin go luath in 2020, rinneadh líon eisceachtúil iarratas ar chlárú agus ar nuashonrú sonraí toghthóirí ar Chlár na dToghthóirí. Phróiseáil an fhoireann sa Rannóg Toghchórais 25,000 iarratas, líon nach bhfacas a leithéid riamh roimhe seo, i rith na bliana, rud a d'éiligh 34,000 idirbheart aonair a dhéanamh sa Chóras TF Bainistithe Clár, iReg.

Cuireadh 10,600 toghthóir breise le Clár na dToghthóirí in 2024 chun líon na dtoghthóirí a thabhairt go 127,350 ar an 31 Nollaig 2024.

Toghlímistéir Áitiúla	Toghthóirí Rialtais Áitiúil
Inis Córthaigh	23,295
Guaire	22,900
Cill Mhucraise	15,029
Ros Mhic Thriúin	23,634
Ros Láir	18,623
Loch Garman	23,869
	127,350

Athbhreithniú ar Theorainneacha na Dála

Rinneadh athbhreithniú ar theorainn Dháilcheantar Chontae Loch Garman in 2024 de réir fhorálacha den Acht Toghcháin (Leasú), 2023. Déantar foráil san Acht do chruthú Dáilcheantar nua Chill Mhantáin-Loch Garman atá comhdhéanta de na toghranna i dtuaisceart Chontae Loch Garman agus iad siúd i ndeisceart Chontae Chill Mhantáin. Mar thoradh air sin, tá dhá Dháilcheantar i gContae Loch Garman anois – Loch Garman sa deisceart agus Cill Mhantáin-Loch Garman sa tuaisceart.

Rinneadh athbhreithniú ar líon na dTeachtaí Dála don Chontae in 2024 freisin. Roimhe seo, bhí 5 Teachta Dála i gContae Loch Garman ach i ndiaidh an athraithe teorann, tá 4 i nDáilcheantar Loch Garman anois agus tá 3 i nDáilcheantar nua Chill Mhantáin-Loch Garman.

Mar chuid den obair chun an struchtúr teorann nua a chur i bhfeidhm i gClár na dToghthóirí, rinneadh athbhreithniú ar líon na dtoghthóirí a sannadh do gach Stáisiún Vótála. Mar thoradh air sin, mhéadaigh an líon Stáisiún Vótála sa Chontae ó 192 go 242.

Comhaontaíodh an clár oibre TFC ag tús na bliana agus críochnaíodh na tionscadail seo a leanas mar chuid den chlár oibre do 2024.

Bainistíocht ar Chaidreamh le Custaiméirí & Seirbhísí Ar Líne

Leanann an fhoireann bainistíochta ar chaidreamh le custaiméirí agus Seirbhísí Ar Líne de rochtain ar líne ar sheirbhísí na Comhairle a fhorbairt i gcomhréir leis na gealltanais i Connecting Government 2030, ag cur chun cinn cur chuige ‘Tús Áite don Digiúil ach ní digitiú amháin’ maidir le feabhsú próisis gnó do dhaoine sa phobal, d’fhoireann agus d’ionadaithe tofa.

Foilsítear seirbhísí don phobal ar thairseach **Mo Sheirbhísí Ar Líne**, áit a bhfuil beagnach 7,000 úsáideoir cláraithe anois. Áirítear leis na seirbhísí seo scéimeanna deontas éagsúla agus tá an próiseas iarratais simplithe acu chomh maith le próiseáil na ndeontas a dhéanamh níos éifeachtaí.

I measc cuid de na seirbhísí ardúsáide do 2024 bhí:

Scéimeanna Deontas, lena n-áirítear: -

- Deontais Áiseanna agus Ealaíon
- Deontais do Chomhlachas Cónaitheoirí
- Clár Feabhsúcháin Áitiúil

Tuairisciú ar Dhumpáil Mhídhleathach

Tuairisciú ar Lochtanna ar Bhóithre

Iarratais ar Cheadanna Páirceála Cónaithe

Clárúcháin d’Imeachtaí Spóirt Gníomhacha

Iarratais ar Dheisiú Tithíochta

Íocaíochtaí Ar Líne

Déan Teagmháil Linn

Iarratais ar Chruinnithe Réamhphleanála

Clár Eitice

Is córas é an Clár Eitice atá deartha chun cabhrú le comhaltaí tofa agus le fostaithe ábhartha dearbhuithe leasanna bliantúla a chur isteach go digiteach, mar a éilítear faoin Acht um Rialtas Áitiúil, 2001 ina leagtar amach creat eiticíúil chun feidhmiú laistigh den rialtas áitiúil. Nuair a bheidh na dearbhuithe go léir curtha isteach, tiomsaítear clár atá inrochtana ag an bpobal agus bíonn sé ar fáil lena iniúchadh.

Rianaire Iniúcháireachta

Is uirlis é an Rianaire Iniúcháireachta atá forbartha chun cabhrú lenár Rannóg Iniúcháireachta Inmheánaí. Déanann an rannóg Iniúcháireachta Inmheánaí iniúchtaí go rialta ar fheidhmeanna i réimsí gnó éagsúla chun monatóireacht a dhéanamh ar nósanna imeachta agus chun a chinntiú go gcuirtear dea-chleachtais i bhfeidhm agus go gcloítear leo.

Cumasaíonn an córas seo foireann Iniúcháireachta Inmheánaí iniúchadh a bhunú, moltaí a dhéanamh don réimse gnó lena mbaineann agus tá an-rath air maidir le bealach a sholáthar chun dul chun cinn a rianú ar chur i bhfeidhm na moltaí sin.

Forbraíodh sraith tuarascálacha freisin chun bainistíocht an chórais a fheabhsú, ag cinntiú gur soiléir atá na moltaí nár comhlíonadh agus atá curtha i bhfeidhm.

Plean Bliantúil um Sholáthar Seirbhíse

Is plean cuimsitheach é an Plean Bliantúil um Sholáthar Seirbhíse a fhorbraíonn na réimsí gnó éagsúla laistigh den Údarás Áitiúil, bunaithe ar na spriocanna agus na cuspóirí atá leagtha amach i bPlean Corparáideach 2025–2029.

Leagtar amach ann na príomhsheirbhísí a chuirfidh gach réimse gnó ar fáil don bhliain atá romhainn.

Forbraíodh an córas seo chun áis a chur ar fáil do gach roinn chun a gcuspóirí don bhliain atá romhainn a chur isteach. Ceadaíonn an Stiúrthóir Seirbhísí ábhartha na cuspóirí seo ansin. A bhuí leis an bpróiseas seo a dhigitiú, tá an Chomhairle in ann dlús a chur le táirgeadh agus foilsíú an phlean bhliantúil agus é a chur ar fáil ag tús na bliana féilire.

Íocaíochtaí Ar Líne

Glactar le híocaíochtaí Bóithre agus Seirbhíse ('tógtha i gcúram') ar líne anois chomh maith le híocaíochtaí éagsúla eile ar líne.

Deimhnítear i litir "Bóithre i gCúram" an bhfuil bóthar i gcúram Chomhairle Contae Loch Garman nó nach bhfuil. Chun críocha tíolactha, féadfaidh aturnae nó duine aonair an litir seo a iarraidh agus maoin athláimhe á díol nó á ceannach. Tá an tseirbhís seo ar fáil ar líne anois.

Córas Bainistithe Doiciméad & Forbairt

Córas Bainistithe Doiciméad

Leanúint ar aghaidh le haistriú doiciméad agus meiteashonraí a bhaineann le pleanáil ón stór doiciméad atá ann cheana féin go SharePoint ar líne mar chuid de thionscadal cur chun feidhme ríomhPhleanála níos leithne.

Comhtháthú le Tairseach ríomhPhleanála náisiúnta

Tá obair ar siúl chun an córas APAS, a úsáidtear chun iarratais phleanála agus nithe eile a bhaineann le pleanáil a bhainistiú, a chomhtháthú leis an tairseach ríomhPhleanála náisiúnta. Cuirfidh sé seo ar chumas fhoireann na Pleanála iarratais phleanála leictreonacha a phróiseáil a chuirtear isteach tríd an tairseach ríomhPhleanála náisiúnta (<https://planning.localgov.ie>).

Tacaíocht agus cothabháil córas inmheánach éagsúil

Cuirtear tacaíocht theicniúil ar fáil do raon córas bogearraí saincheaptha agus bunachair sonraí ghaolmhara. Áirítear leis an tacaíocht nuashonruithe a chur i bhfeidhm, comhtháthú le córais eile agus fadhbanna teicniúla a réiteach a d'fhéadfadh teacht chun cinn ó am go ham.

Córas Faisnéise Geografaí, Feidhmchláir & Foireann Feabhsúcháin Próiseas

Seachadann agus tacaíonn an fhoireann Feidhmchláir Gnó le réitigh bogearraí gnó nua agus atá ann cheana féin. Seachadann siad tuarascálacha anailísíochta sonraí agus faisnéise gnó chun tacú le cinnteoireacht ar gach leibhéal.

Ina gcuid oibre bíonn an fhoireann aireach i gcónaí ar an ngá atá le leanúint de phróisis ghnó a fheabhsú chun éifeachtúlacht agus éifeachtacht ár bhfoirne agus ár seirbhísí a mhéadú.

Feidhmchláir Ghnó Centros

In 2024, thug an rannóg TFC tacaíocht do na Feidhmchláir Ghnó Centros seo a leanas: Rátaí, Cíosanna, Deontais, lasachtaí Iníoctha, lasachtaí Infhaighte agus Costais Taistil. Cuireadh tacaíocht ar fáil freisin do na próisis chomhéadain airgeadais seo a leanas - Íocaíocht Bille, Buiséad Teaghlaigh, agus Orduithe Buana Bainc.

D'oibrigh TFC leis an Roinn Airgeadais chun réiteach nua um Riachtanas Tuairiscithe Feabhsaithe agus réiteach athsholáthair d'fheidhmchlár lasachtaí Iníoctha leagáide a chur i bhfeidhm.

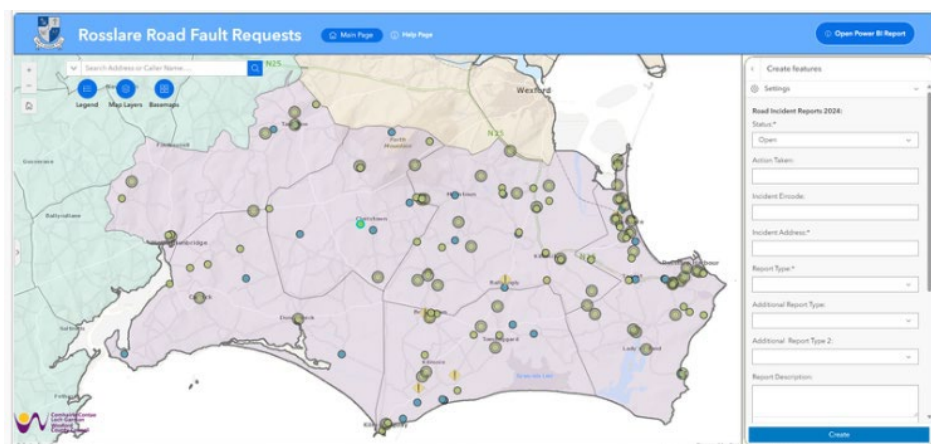
MS Power Platform

Le linn 2024 lean an roinn de bheith ag úsáid shraith uirlisí MS Power Platform chun feidhmchláir ghnó shaincheaptha a thógáil agus chun cabhrú le hanailísiú agus léirshamhlú sonraí.

- Forbraíodh Feidhmchlár Rianaithe Gníomhaíochta Aeráide **Power Apps** i gcomhar leis an bhFoireann Gníomhaithe ar son na hAeráide chun monatóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn 133 gníomh (miondealaithe go 240 príomhtháscaire feidhmíochta) atá i bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid Chomhairle Contae Loch Garman.
- Baineadh úsáid as an uirlis anailísíochta **Power BI** chun *Deasc Tuairiscithe Bainistíochta* a chruthú don Fhoireann Ardbhainistíochta, déantar tuairisc ar:
 - Fleisc-am
 - Ragobair
 - Taisteal Fostaithe
 - Córas Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta (PMDS)
 - MetaCompliance
- Baineadh úsáid as **Power BI** freisin chun tuarascálacha Tithíochta a chur ar fáil: *Éileamh Reatha* agus *Maoine Folmha*. Leis na tuarascálacha ar éileamh seo déantar sonraí a bhaint amach, a thiomsú agus a thaispeáint i gceann cúpla nóiméad i gcomparáid le próiseas láimhe a thóg trí lá ar an Rannóg Tithíochta roimhe seo.

Córas Faisnéise Geografaí (CFG)

Úsáideann an Fhoireann CFG bogearraí mapála (ArcCFG Online agus ArcPro) chun sonraí spásúla a ghabháil agus a anailísiú, léarscáileanna digiteacha agus cruachóipe a dhearadh agus feidhmchláir CFG a chruthú. Tá ról ríthábhachtach ag an bhfoireann CFG i gcothabháil na mbunachar sonraí digiteacha ina bhfuil faisnéis gheospásúil, ag cinntiú cruinneas agus iontaofacht na faisnéise lena húsáid ag custaiméirí agus ag baill foirne.

In 2024, d'oibrigh an Fhoireann CFG le Ceantar Bardasach Ros Láir chun *Córas Tuairiscithe Lochanna Bóithre* a fhorbairt agus a rolladh amach chun glaonna bóthair ón bpobal a logáil agus a bhainistiú. Tá fáilte mhór curtha roimhe ag an bhfoireann sa Cheantar Bardasach agus cuirfear i bhfeidhm é ar fud na gCeantar atá fágtha in 2025.

I measc na dtionscadal CFG eile a bhí ann i rith na bliana bhí:

- Aip Ghréasáin *Faisnéise Tuilte*
- Síneadh Teorann/Ullmhúchán Toghcháin

SharePoint

Is ardán comhoibrithe é SharePoint le haghaidh bainistíocht agus comhroinnt doiciméad. Leis an ardán seo cuirtear feabhas ar chomhoibriú i measc na foirne, soláthraítear rochtain éasca ar dhoiciméid agus ar fhaisnéis, agus cuidítear le doiciméid a eagrú agus a bhainistiú go héifeachtúil. Cuireadh tús le turas SharePoint Chomhairle Contae Loch Garman i mí na Bealtaine 2024 nuair a cuireadh tús le Tionscadal Ascnaimh Sonraí SharePoint. Glanadh agus aistríodh sonraí dhá stiúrthóireacht ó fhreastalaí comhad go réiteach SharePoint ar bhonn scamail (WexDocs) in 2024 agus aistreofar sonraí na gceithre stiúrthóireacht eile in 2025.

Le linn 2024 lean an fhoireann CFG agus Feidhmchláir Gnó de bheith ag soláthar seirbhísí tacaíochta, lena n-áirítear uasghrádú córas gnó, bunaithe ar phatrúin nuashonraithe agus scaoilte seirbhíse ár soláthraithe bogearraí, do na córais seo a leanas:-

- **Canto:** córas bainistíochta sócmhainní digiteacha a úsáidtear chun sócmhainní digiteacha a lárú agus a eagrú.
- **MapAlerter:** foláirimh agus fógraí geografacha a chur ar fáil don phobal.
- **Ligean Bunaithe ar Rogha Tithíochta:** córas tithíochta a ligeann d'iaratasóirí spéis a chur in iúl i maoine atá ar fáil.
- **iHouse:** Úsáideann rannóg Tithíochta Chomhairle Contae Loch Garman Córas iHouse chun bainistiú a dhéanamh ar Iarratais/Leithdháiltí Tithíochta agus Bainistíocht Maoine. Críochnaíodh trí uasghrádú bogearraí ar an gCóras iHouse le linn 2024.
- **Tacaíocht iReg:** córas náisiúnta é seo a úsáideann Údaráis Áitiúla chun faisnéis chlár na dtoghthóirí a bhainistiú. Tá TFC freagrach as tacaíocht laethúil an chórais. Suiteáladh sé uasghrádú bogearraí in 2024.
- **Oibrí Allamuigh GeoPal:** úsáidtear é chun feidhmiúlacht ghabhála sonraí a sholáthar d'oibrithe allamuigh. Cuidíonn úsáid GeoPal le bailiú agus tuairisciú sonraí comhsheasmhach a chinntiú, próisis a shimpliú d'oibrithe allamuigh, am a shábháil, agus cruinneas na sonraí a bhailítear sa réimse a fheabhsú. Lean TFC de bheith ag tacú le 79 teimpléad agus 165 úsáideoir GeoPal i rith na bliana.

Seirbhísí Teicniúla – Bonneagar & Leanúnachas Gnó

Uasghrádú Lasca an Líonra

Baineann uasghrádú lasca an líonra le lasca an líonra a athsholáthar nó a uasghrádú chun feidhmíocht agus iontaofacht an líonra a fheabhsú. Feabhsaíonn sé seo luas agus éifeachtúlacht an líonra, laghdaíonn sé aga neamhfhónaimh agus fadhbanna líonra, agus tacaíonn sé le fás amach anseo agus le héilimh mhéadaithe líonra.

Líonra Iontaoibhe Nialasaí. Slándáil Fheabhsaithe

Má chuirtear líonra iontaoibhe Nialasaí i bhfeidhm, feabhsaítear an tslándáil trí fhíorú aitheantais dian a éileamh do gach duine agus gaireas chun teacht ar acmhainní. Laghdaíonn sé seo go suntasach an baol go ndéanfar sárú ar shonraí, soláthraíonn sé smacht níos fearr ar cé a bhfuil rochtain aige ar na hacmhainní céanna, agus cuidíonn sé le riachtanais rialála agus chomhlíonta a bhaint amach.

Cuirtear bac ar bhreis is 90% de na ríomhphoist go léir mar gheall ar ábhar mailíseach trí ard-scagadh ríomhphoist a chur i bhfeidhm chun bac a chur ar ríomhphoist mhailíseacha. Cosnaíonn sé seo baill foirne ó ionsaithe fioscaireachta agus bogearraí mailíseacha, laghdaíonn sé an t-am a chaitheann baill foirne ag déileáil le turscar agus ríomhphoist mhailíseacha, agus cinntíonn sé timpeallacht ríomhphoist níos sábháilte do gach úsáideoir.

Tairiscint Phriontála Bhainistithe

Baineann an tairiscint phriontála bhainistithe le seirbhísí priontála a chur amach ar conradh chuig soláthraí seirbhísí priontála bainistithe, rud a laghdaíonn costais phriontála trí bhainistíocht éifeachtach, a chinntíonn seirbhísí priontála iontaofa agus ardchaighdeán, agus a sholáthraíonn tacaíocht agus cothabháil don fhoireann le haghaidh riachtanais phriontála. Leis an gcéad leagan eile seo de phriontáil bhainistithe, cuirfidimid priontáil bhainistithe i bhfeidhm i ngach oifig ar fud an Chontae.

Ascnamh Córais Teileafóin

Is éard atá i gceist le hascnamh córais Teileafóin ná uasghrádú nó aistriú chuig córas Teileafóin nua, rud a fheabhsaíonn cumais chumarsáide, a sholáthraíonn gnéithe ardleibhéil cosúil le glórphost go ríomhphost, glaonna a chur ar aghaidh, agus comhdháil, agus a chinntíonn córas Teileafóin níos iontaofa agus níos nua-aimseartha.

Oibríochtaí

In 2024, láimhseáil an Deasc Chabhrach TFC 11,312 glao, rud a léiríonn infhaighteacht agus freagrúlacht na foirne tacaíochta TFC. Cinntíonn sé seo go réitítear saincheisteanna foirne go pras, go laghdaítear aga neamhfhónaimh, agus go méadaítear sástacht na foirne le seirbhísí TF.

Uasghrádú Gach Ríomhaire Pearsanta agus Ríomhairí Glúine go Windows 11

Leis an uasghrádú ar gach ríomhaire pearsanta agus ríomhaire glúine go Windows 11, cuirtear feabhas ar fheidhmíocht an chórais agus taithí an úsáideora, cuirtear gnéithe slándála feabhsaithe ar fáil agus cinntítear comhoiriúnacht leis na bogearraí agus feidhmchláir is déanaí.

Tacaíocht ó Chomhairleoir

Trí thacaíocht TF a chur ar fáil go sonrach do chomhairleoirí, cinntítear go bhfuil na huirlisí agus an tacaíocht riachtanach acu chun a ndualgais a chomhlíonadh go héifeachtúil, cuirtear tacaíocht dhílis ar fáil chun fadhbanna a réiteach go tapa, agus feabhsaítear sástacht comhairleoirí le seirbhísí TF.

Tacaíocht Deiridh Úsáideora

Leis an tacaíocht ghinearálta TF, cuirtear cúnamh ar fáil do gach ball foirne maidir le saincheisteanna agus ceisteanna teicniúla. Cinntítear gur féidir le baill foirne obair a dhéanamh go héifeachtúil gan cur isteach teicniúil, agus cuirtear oiliúint agus acmhainní ar fáil chun cabhrú le baill foirne teicneolaíocht a úsáid go héifeachtach.

Uasghrádú & Tacaíocht Seomraí Cruinnithe

Nuair a dhéantar uasghrádú ar theicneolaíocht seomraí cruinnithe agus nuair a tacaítear leis an teicneolaíocht sin, cinntítear go bhfuil an teicneolaíocht is déanaí sna seomraí cruinnithe agus feabhsaítear éifeachtúlacht cruinnithe le trealamh iontaofa, agus cuirtear tacaíocht leanúnach ar fáil chun aon fhadhbanna teicniúla a réiteach go tapa.

Tacaíocht do Ghairis Mhóibíleacha:

Trí thacaíocht a chur ar fáil do ghairis mhóibíleacha a úsáideann baill foirne, tugtar tacaíocht dóibh siúd a oibríonn go cianda nó ar an toirt, cinntítear go bhfuil gairis mhóibíleacha slán agus i gcomhréir le beartais, agus cuidítear leis an bhfoireann fanacht táirgiúil le tacaíocht iontaofa do ghairis mhóibíleacha.

COMHDHÁLACHA AGUS OILIÚINT AR FHREASTAIL COMHALTAÍ TOFA ORTHU

Comhdhálacha 2024		
Dáta	Comhdhálacha	Comhaltaí i Láthair
12, 13 & 14 Eanáir	Comhdhálacha Ceilteacha: 'An tAcht Airgeadais 2023', Cairlinn, Contae Lú	Joe Sullivan
2, 3 & 4 Feabhra	Comhdhálacha Ceilteacha 'Géarchéim Thithíochta na hÉireann – An Rogha Inbhuanaithe' – Cloich na Coillte, Contae Chorcaí	Fionntán O'Súilleabháin
8 Márta	Comhdháil Ar Líne – Fuinneamh In-athnuaite Amach ón gCósta in Éirinn. Todhchaí na hEarnála Fuinnimh In-athnuaite Amach ón gCósta in Éirinn	Jim Moore
18 & 19 Aibreán	Comhdháil Turasóireachta Rialtais Áitiúil 2024. Teach Chill na Sí, an Nás	Jim Moore
5 Meán Fómhair	Athrú ar ár gCóras Tithíochta (Tairseach), Ionad an Imeachta ag Margadh na Feirme	Michael Sheehan
11, 12 & 13 Deireadh Fómhair	Comhdhálacha Ceilteacha 'Treoir Phraiticiúil maidir le Buiséad 2025'. Cairlinn, Contae Lú	Michael Sheehan John Fleming
13, 14 & 15 Nollaig	Comhdhálacha Ceilteacha 'Teidlíochtaí Seirbhíse Sláinte'. Corcaigh	Pat Barden Donal Kenny Garry Laffa

Dáta	Cúrsa Oiliúna	Comhaltaí i Láthair
19 & 20 Eanáir	Seimineár CCCC san Earrach ‘Ag Tógáil don Rath’, Baile Dhún na nGall	Pip Breen John Fleming Donal Kenny Garry Laffan Michael Sheehan Joe Sullivan
25 Eanáir	Oiliúint ARÁÉ Mhodúl 1 ‘Cruinniú Faisnéise do Chomhaltaí Tofa: Dearbhuithe Bliantúla, Síntiúis, Cód Iompair, agus nuashonrú ar an Liúntas Ionadaíochta Áitiúla’ – Dún Dealgan, Co. Lú. (Iasmuigh den réigiún)	Garry Laffan
27 Eanáir	Oiliúint ARÁÉ Mhodúl 1 ‘Cruinniú Faisnéise do Chomhaltaí Tofa: Dearbhuithe Bliantúla, Síntiúis, Cód Iompair, agus nuashonrú ar an Liúntas Ionadaíochta Áitiúla’ – Luimneach	Pat Barden Cathal Byrne Anthony Connick John Fleming Donal Kenny Michael Sheehan Joe Sullivan
6, 7 & 8 Feabhra	Oiliúint Bhliantúil AIR ‘Ag Forbairt Cumais chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin na hÉireann atá ag Athrú’ – Luimneach	Cathal Byrne John Fleming Donal Kenny Garry Laffan Jim Moore Joe Sullivan Oliver Walsh
14 & 15 Feabhra	Comhdháil Oiliúna Bhliantúil ARÁÉ, An tInbhear Mór, Co. Chill Mhantáin	Pip Breen Mary Farrell Garry Laffan Joe Sullivan Michael Whelan
13 & 14 Márta	Comhdháil Oiliúna Bhliantúil Shlí Gleannta na Suca 2024 – Ros Comáin	Donal Kenny Garry Laffan Joe Sullivan
21 Márta	Oiliúint ARÁÉ Mhodúl 2 ‘Ullmhúchán don Toghchán Áitiúil 2024 – Cruinniú Faisnéise ón gCoimisiún Toghcháin’ – Cill Chainnigh	Garry Laffan Joe Sullivan Oliver Walsh
23 Márta	Oiliúint ARÁÉ Mhodúl 2 ‘Ullmhúchán don Toghchán Áitiúil 2024 – Cruinniú Faisnéise ón gCoimisiún Toghcháin’ – Baile Átha Luain (Iasmuigh den réigiún)	Fionntán O’Súilleabháin
13 Iúil	Oiliúint Ionductaithe do Chomhaltaí Tofa ARÁÉ – Corcaigh.	Nicky Boland John Fleming Pat Kehoe Donal Kenny Garry Laffan Marty Murphy Fionntán O’Súilleabháin Raymond Shannon

Dáta	Cúrsa Oiliúna	Comhaltaí i Láthair
		Michael Sheehan Joe Sullivan Oliver Walsh
11 & 12 Meán Fómhair	Seimineár Oiliúna ARÁÉ san Fhómhar – Muineachán	Pat Barden Nicky Boland John Fleming Pat Kehoe Donal Kenny Garry Laffan Raymond Shannon Joe Sullivan
26 Meán Fómhair	Oiliúint ARÁÉ ‘Forbhreathnú ar an gCóras Pleanála’ – Tiobraid Árann	Pat Kehoe Donal Kenny Garry Laffan Oliver Walsh
28 Meán Fómhair	Oiliúint ARÁÉ ‘Forbhreathnú ar an gCóras Pleanála’ – Tulach Mhór (Iasmuigh den réigiún)	John Fleming Michael Sheehan Joe Sullivan
17 & 18 Deireadh Fómhair	Seimineár CCCC san Fhómhar – An Uaimh, Co. na Mí	Pat Barden Donal Kenny Garry Laffan Frank Staples Michael Sheehan Joe Sullivan Oliver Walsh
24 Deireadh Fómhair	Oiliúint ARÁÉ ‘Buiséad & Airgeadais an Údaráis Áitiúil’ – Sligeach (Iasmuigh den réigiún)	Donal Kenny Garry Laffan
2 Samhain	Oiliúint ARÁÉ ‘Buiséad & Airgeadais an Údaráis Áitiúil’ – Luimneach.	Nicky Boland Frank Staples Joe Sullivan
16 Samhain	Oiliúint ARÁÉ – ‘Clár 2024 maidir le Beartas Reachtaíochta an Rialtais – Cruinniú Faisnéise do Chomhaltaí Tofa’ – Gaillimh	Donal Kenny Garry Laffan Frank Staples

COMHALTAÍ TOFA – BALLRAÍOCHT i gCOMHLACHTAÍ EILE

Comhlacht	Ionadaithe Tofa: Ean-Beal 2024						
Gníomhaireacht Fuinnimh na 3 Chontae	G. Carthy	J. Fleming					
An Comhaontas Aoisbhá	Cathaoirleach Ex-Officio						
Apex - New Ross Sport & Leisure Ltd.	A. Connick	M. Sheehan					
Aontas Rialtas Áitiúil na hÉireann	A. Connick	D. Kenny	A. Bolger				
Tascfhórsa Drugai agus Alcóil Chontae Loch Garman	D. Hynes						
Comhaontas Foirgneamh Ardfeidhmíochta	B.A. Murphy						
Oidhreacht Rinn Duáin	M. Whelan	P. Barden					
Árachais Fhrithpháirteacha Chomhlachtaí Poiblí na hÉireann	G. Lawlor						
Iontaobhas JFK	J. Fleming						
KIMO International	J. Moore						
Cumann Chomhaltai na gComhairlí Contae	M. Whelan						
Model County Enterprise Group CLG	B.A. Murphy						
Ionad Náisiúnta Stairiúil 1798	B.A. Murphy	C. Byrne					
New Ross Coarse Angling Ltd.	A. Connick						
Fóram Sláinte Réigiúnach – Deisceart Tascfhórsa Drugai & Alcóil an Oirdheiscirt	D. Kenny	P. Barden	G. Laffan	C. Byrne			
Comhairle Chomhairleach Cheantar Abhantrach an Oirdheiscirt	M. Farrell						
Tionól Réigiúnach an Deiscirt Loch Garman	P. Breen	M. Bell	O. Walsh				
Loch Garman Gníomhach trí Spórt	G. Laffan						
Amharclann Naomh Micheál	B. Murphy						
Coiste Reilig Naomh Stiofáin	P. Barden	A. Connick	M. Sheehan	J. Fleming	M. Whelan	B. Murphy	

Grúpa Stiúrtha Comhairle na nÓg Loch Garman	Cathaoirleach Ex-Officio						
Iontaobhas Oidhreacht Loch Garman Teo	B.A. Murphy	G. Laffan					
Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge & Loch Garman	B.A. Murphy	M. Farrell	K. Codd Nolan	A. Browne	G. Laffan	F. Ó'Súileabháin	F. Staples
Iontaobhas Séadchomharthaí Loch Garman Teo	P. Barden						
Linn Snámha agus Páirc Carbhán Loch Garman, Port an Chalaídh	D. Hynes	M. Bell					

Comhlacht	Ionadaithe Tofa: Meitheamh-Nollaig 2024						
An Comhaontas Aoisbhá	Cathaoirleach Ex-Officio						
Apex - New Ross Sport & Leisure Ltd.	J. Dwyer	M. Sheehan					
Aontas Rialtas Áitiúil na hÉireann	G. Laffan	P. Kehoe	O. Walsh				
Tascfhórsa Drugaí agus Alcóil Chontae Loch Garman	J. Codd						
Comhaontas Foirgneamh Ardfheidhmíochta	G. Laffan						
Oidhreacht Rinn Duáin	B. Murphy	M. Sheehan					
Árachais Fhrithpháirteacha Chomhlachtaí Poiblí na hÉireann	B.A. Murphy						
Iontaobhas JFK	J. Fleming						
KIMO International	B.A. Murphy						
Cumann Chomhaltai na gComhairlí Contae	D. Kenny						
Model County Enterprise Group CLG	D. Kenny						
Ionad Náisiúnta Stairiúil 1798	B.A. Murphy	C. Byrne					
Fóram Sláinte Réigiúnach – Deisceart	J. Sullivan	J. Fleming	F. Staples	C. Byrne			

Tascfhórsa Drugaí & Alcóil an Oirdheiscirt	J. Codd						
Gníomhaireacht Fuinnimh an Oirdheiscirt	F. Staples						
Comhairle Chomhairleach Cheantar Abhantrach an Oirdheiscirt	B. A. Murphy						
Tionól Réigiúnach an Deiscirt Loch Garman	P. Breen	B. A. Murphy	O. Walsh				
Loch Garman Gníomhach trí Spórt	G. Laffan						
Amharclann Naomh Micheál	B. Murphy						
Coiste Reilig Naomh Stiofáin	P. Barden	J. Dwyer	M. Sheehan	J. Fleming	M. Murphy	B. Murphy	
Grúpa Stiúrtha Comhairle na nÓg Loch Garman	Cathaoirleach Ex-Officio						
Iontaobhas Oidhreacht Loch Garman Teo	B.A. Murphy	G. Laffan					
Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge & Loch Garman	J. Codd	A. Browne	D. McDonald	B. Murphy	P. Kavanagh	M. Farrell	M. Sheehan
Iontaobhas Séadchomharthaí Loch Garman Teo	J. Fleming						
Linn Snámha agus Páirc Carbhán Loch Garman, Port an Chalaídh	C.B. Walsh	R. Staples					

LIÚNTAIS BHLIANTÚLA A ÍOCTAR LE COMHALTAÍ TOFA A BHFUIL OIFIGÍ AR LEITH I SEILBH ACU

Íocaíochta le Comhaltaí Tofa - 2024	
Íocaíochtaí Léirithe san Iomlán	€1,008,207.95
Íocaíochtaí Liúntais Costais Bliantúla Iomlán	€171,094.94
Íocaíochtaí Iomlána Liúntais Ionadaíochta €88,758.37	
Iomlán na gCostas a íocadh le Comhaltaí maidir le freastal ar Imeachtaí Oiliúna	€35,072.48
Iomlán na Speansas a íocadh le comhaltaí i ndáil le freastal ar Chomhdhála agus Imeachtaí Eile	€8,215.08
Táillí Comhdhála agus Oiliúna (A íocadh le Comhdháil/Soláthraí Oiliúna)	€5,620.15
Iomlán na gCostas a íocadh le Comhaltaí nó thar a gceann maidir le freastal ar Imeachtaí Thar Lear	€51,234.09
Iomlán na gCostas a íocadh le Comhaltaí maidir le Liúntas Slándála na gComhaltaí	€3,740.00
Iomlán na n-íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€35,186.94
Iomlán na n-íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Leas-Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€5,979.48
Iomlán na n-íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Chathaoirleach Coiste Beartais Straitéiseach	€23,457.96
Iomlán na n-íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Chathaoirleach an Cheantair Bhardasaigh	€23,572.93
Íocaíochtaí Iomlána i leith Liúntas Chathaoirleach Cheantar Buirge (Méara)	€10,763.06
Liúntais an Chathaoirligh atá Iníoctha	2024
Liúntas Bliantúil Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€30,000.00
Liúntas Bliantúil Leas-Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€6,000.00
Liúntas Bliantúil Chathaoirleach an Choiste um Beartais Straitéiseacha	€6,000.00
Liúntas Bliantúil Chathaoirleach an Cheantair Bhardasaigh	€6,000.00
Liúntas Chathaoirleach an Cheantair Buirge (Méara)	€12,000.00

COISTÍ AGUS CRUINNITHE

Coistí agus Cruinnithe na Comhairle 2024						
Teideal	Cuspóir	Líon Iomlán na gComhaltaí (Ean -Meith 2024)	An Líon Cruinnithe a Tionóladh (Ean -Meith 2024)	Líon Iomlán na gComhaltaí (Meith-Noll 2024)	An Líon Cruinnithe a Tionóladh (Meith-Noll 2024)	Líon Iomlán na gCruinnithe a Tionóladh in 2024
Comhairle Contae Loch Garman		34	7	34	8	15
Ceantar Bardasach Inis Córthaidh		6	5	6	8	13
Ceantar Bardasach Ros Mhic Thríúin		6	5	6	6	11
Ceantar Buirge Loch Garman		7	5	7	6	11

Coistí agus Cruinnithe na Comhairle 2024						
Teideal	Cuspóir	Líon Iomlán na gComhalt aí (Ean - Meith 2024)	An Líon Cruinnithe a Tionóladh (Ean -Meith 2024)	Líon Iomlán na gComhaltai (Meith-Noll 2024)	An Líon Cruinnithe a Tionóladh (Meith-Noll 2024)	Líon Iomlán na gCruinnithe a Tionóladh in 2024
Ceantar Bardasach Ghuaire - Chill Mhucraise		10	7	10	6	13
Ceantar Bardasach Ros Láir		5	5	5	7	12
An Grúpa Beartais Chorpáraidigh	Gníomhú mar chomh-aireacht bheag do Ghnó na Comhairle, obair na gCoistí Beartais Straitéisigh éagsúla a nascadh agus a chomhordú agus fóram a chur ar fáil inar féidir seasamh beartais a bhaineann leis an gComhairle ina hiomláine a phlé agus a chomhaontú lena gcur faoi bhráid na Comhairle Contae ina .hiomláine	8	4	7	5	9
An Coiste um Beartais Straitéiseacha (CBS) maidir le hlompar agus Seirbhísí Uisce		11	1	11	0	1
An CBS maidir le Forbairt Eacnamaíoch agus Fiontraíocht		17	2	17	0	2
An CBS maidir le Pleanáil agus Rialú Foirgníochta		7	2	7	0	2
An CBS maidir le Tithíocht agus an Pobal	Beartais a bhaineann le feidhmeanna Chomhairle Contae Loch Garman a cheapadh, a fhorbairt, monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh orthu agus comhairle a chur ar an gComhairle dá réir.	12	2	12	0	2
An CBS maidir leis an Athrú Aeráide, an Bhithéagsúlacht agus an Comhshaol		14	2	14	0	2
An Coiste Prótacail		10	1	11	1	2

An Coiste Prótacail - WBD		4	1	4	1	2
An Coiste Comhairleach Áitiúil (um Chóiríocht) don Lucht Siúil	Comhairle a thabhairt maidir le hullmhú agus cur chun feidhme aon chlár chóiríochta le haghaidh limistéar feidhme an údaráis cheapacháin lena mbaineann.	11	2	7	1	3
An Coiste Iniúchóireacht a	Athbhreithniú a dhéanamh ar chleachtais agus nósanna imeachta tuairiscithe airgeadais na Comhairle; Forbairt an chleachtais is fearr a chothú i bhfeidhm iniúchóireachta inmheánaí an údaráis áitiúil; Athbhreithniú a dhéanamh ar thuarascálacha airgeadais na Comhairle agus tuairisciú a dhéanamh don údarás sin ar a thorthaí; Éifeachtúlacht agus luach ar airgead a mheas agus a chur chun cinn; Athbhreithniú a dhéanamh ar chórais atá á n-oibriú ag an údarás áitiúil chun rioscaí a bhainistiú.	5	1	5	2	3
An Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ)	An phríomhfhreagracht a bheith ort as comhordú, rialachas, pleanáil agus maoirseacht an chaiteachais forbartha áitiúil, bíodh an caiteachas sin á chur ar fáil ag údaráis áitiúla nó thar ceann an Stáit ag gníomhaireachtaí agus struchtúir forbartha áitiúla eile; Cur chuige níos comhtháite a thabhairt maidir le cur i bhfeidhm clár agus idirghabhálacha forbartha áitiúla agus pobail, ag iarraidh cur chuige comhtháite a chinntiú i leith seirbhísí forbartha pobail agus áitiúla idir soláthraithe agus struchtúir.	19	4	19	0	4
An Coiste Comhphóilíneachta	Chun comhairliúchán, comhoibriú agus sineirge níos mó a fhorbairt maidir le saincheisteanna póilíneachta agus coireachta idir an Garda Síochána, Comhairle Contae Loch Garman agus a hionadaithe tofa, agus an earnáil phobail agus an earnáil dheonach	30	1	30	0	1

Coiste Comhphóilíneachta Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin	Chun comhairliúchán, comhoibriú agus sineirge níos mó a fhorbairt maidir le saincheisteanna póilíneachta agus coireachta idir an Garda Síochána, Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin agus a hionadaithe tofa, agus an earnáil phobail agus an earnáil dheonach	11	1	0	0	1
Coiste Comhphóilíneacht a Cheantar Buirge Loch Garman	Chun comhairliúchán, comhoibriú agus sineirge níos mó a fhorbairt maidir le saincheisteanna póilíneachta agus coireachta idir an Garda Síochána, , Ceantar Bardasach Buirge Loch Garman agus a hionadaithe tofa, agus an earnáil phobail agus an earnáil dheonach.	22	1	0	0	1
Coiste Monatóireacht Uisce Tuaithe	Monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairt agus ar chur i bhfeidhm beartais i ndáil leis an gclár uisce tuaithe atá cineachta go háitiúil agus comhairle a thabhairt ina leith.	5	0	5	2	2
Fochoiste Cuimhneacháin Shibhialta Cheantar Bardasach Inis Córthaidh		3	1	3	0	1
Grúpa Oibre Buiséid		10	0	9	1	1
Comhghuaillíocht na mBan	Chun tacú le méadú ar líon na mban sa pholaitíocht, chun tacú lena chéile mar chomhaltaí mná den Chomhairle, agus chun mná eile a bhfuil suim acu sa pholaitíocht a spreagadh chun páirt a ghlacadh.	6	0	6	3	3
Coiste Monatóireachta Comhshaoil		2	0	2	0	0
Iomlán			60		57	117

TAISTEAL THAR LEAR

Dáta		
Feabhra 2024	Jiangxi, an tSín	an Clr John Fleming, Cathaoirleach Carolyne Godkin (Oifigeach sa Chomhairle) Breege Cosgrave (Oifigeach sa Chomhairle) Xiaohong Wei
Márta 2024	Nua-Eabhrac	an Clr Ger Carthy Eamonn Hore (Oifigeach sa Chomhairle) Michael Drea (Oifigeach sa Chomhairle)
Márta 2024	Savannah	an Clr John Fleming an Clr Pip Breen an Clr Jim Moore an Clr Leonard Kelly Elizabeth Hore (Oifigeach sa Chomhairle) Billy Byrne (Oifigeach sa Chomhairle) Angela Lawless (Oifigeach sa Chomhairle)
Márta 2024	Harteford, Connecticut	an Clr Pat Barden

Aibreán 2024	Damhsa is Dinnéar Chumann Londain Loch Garman	an Clr Michael Sheehan Alan Fitzhenry (Oifigeach sa Chomhairle) an Clr Pip Breen an Clr Anthony Connick an Clr Jim Moore an Clr John O'Rourke Claire Lawless (Oifigeach sa Chomhairle) Alan Fitzhenry (Oifigeach sa Chomhairle) Philip Knight (Oifigeach sa Chomhairle) Eamonn Hore (Oifigeach sa Chomhairle) Noirin Cummins (Oifigeach sa Chomhairle) an Clr Jim Moore Noirin Cummins (Oifigeach sa Chomhairle) an Clr John Dwyer An Clr Bridín Murphy Alan Fitzhenry (Oifigeach sa Chomhairle) an Clr Bridin Murphy an Clr Michael Sheehan Eamonn Hore (Oifigeach sa Chomhairle) Alan Fitzhenry (Oifigeach sa Chomhairle) an Clr Pip Breen an Clr Barbara Anne Murphy An Cpt Phil Murphy (Oifigeach sa Chomhairle)
Bealtaine 2024	Dunkirk na Fraince	
Iúil 2024	Moncoutant, an Fhrainc	
Meán Fómhair 2024	Danville, California	
Meán Fómhair 2024	Fron-goch, an Bhreatain Bheag	
Deireadh Fómhair 2024	CGB & Comhdháil KIMO Idirnáisiúnta, Amstardam, an Ísiltír Imeacht Chumann Londain Loch Garman, Cricklewood	
Deireadh Fómhair 2024	Caen, an Fhrainc	an Clr Aidan Browne Cll. John Dwyer an Clr Lisa McDonald an Clr Oliver Walsh Claire Lawless (Oifigeach sa Chomhairle) Alan Fitzhenry (Oifigeach sa Chomhairle) Eamonn Hore (Oifigeach sa Chomhairle) Noirin Cummins (Oifigeach sa Chomhairle) an Clr John Fleming an Clr Michael Sheehan Billy Byrne (Oifigeach sa Chomhairle) Eamonn Hore (Oifigeach sa Chomhairle) Alan Fitzhenry (Oifigeach sa Chomhairle)

RÁITEAS AR IONCAM CUIMSITHEACH (RÁITEAS CUNTAIS IONCAIM AGUS CAITEACHAIS) 31.12.2024

Sa Ráiteas Cuntais Ioncaim agus Caiteachais tugtar le chéile an t-ioncam agus an caiteachas ar fad a bhaineann le hloncam. Léirítear ann an barrachas/(easnamh) don bhliain. Taispeántar aistrithe chuig/ó chúlchistí ar leithligh agus ní leithdháileann an rannán seirbhísí iad. Le Nóta 16 leithdháiltear aistrithe de réir rannáin seirbhíse san fhormaid chéanna le Tábla A de bhuiséad glactha an Údaráis Áitiúil.

Caiteachas de réir Rannáin

		Ollchaiteachas	Ioncam	Glanchaiteachas	Glanchaiteachas
	Nótaí	2024 €	2024 €	2024 €	2023 €
Tithíocht & Tógáil		45,674,566	50,606,559	(4,931,993)	(4,717,865)
Sábháilteacht & lompar ar Bhóithre		44,089,960	30,351,889	13,738,071	12,374,305
Seirbhísí Uisce		13,336,889	11,608,456	1,728,433	568,550
Bainistiú Forbartha		31,468,410	20,414,504	11,053,906	10,221,245
Seirbhísí Comhshaoil		19,147,679	5,481,288	13,666,391	12,148,786
Áineas & Conláiste		12,565,957	1,456,698	11,109,259	9,748,371
Talmhaíocht, Bia agus an Mhuir		2,872,032	1,318,291	1,553,741	1,077,231
Seirbhísí Ilghnéitheacha		13,090,784	15,347,159	(2,256,375)	3,605,934
Caiteachas/Ioncam Iomlán	15	182,246,277	136,584,845		
Glanhostais na Rannán atá le cistiú ó				45,661,432	45,026,557
Rátaí & Cáin Mhaoine Áitiúil					
Rátaí				41,603,065	41,057,314
Cáin Mhaoine Áitiúil				16,985,610	15,272,231

Barrachas/(Easnamh) don Bhliain roimh Aistrithe	16	12,927,243	11,302,988
Aistrithe ó/(chuig) Cúlchistí	14	(12,869,288)	(11,253,469)
Barrachas/(Easnamh) iomlán don Bhliain		57,955	49,519
Cúlchiste Ginearálta @ 1 Eanáir 2024		134,937	85,417
Cúlchiste Ginearálta @ 31 Nollaig 2024		192,891	134,937

RÁITEAS AR STAID AIRGEADAIS (CLÁR COMHARDAITHE) AMHAIL AN 31 NOLLAIG 2024

	Nótaí	2024 €	2023 €
Sócmhainní Seasta	1		
Oibríochtúil		1,053,551,390	998,707,824
Bonneagar		1,785,831,520	1,785,006,015
Pobal		65,352,891	65,991,083
Neamh-Oibríochtúil		16,719,052	16,728,342
		2,921,454,852	2,866,433,263
Obair idir Lámha agus Réamhspeansais	2	63,839,044	46,413,536
Féichiúnaithe Fadtéarmacha	3	130,581,944	113,238,136
Sócmhainní Reatha			
Stoic	4	545,234	578,395
Féichiúnaithe Trádála & Réamhíocaíochtaí	5	44,130,258	27,047,889
Infheistíochtaí Baine		48,767,178	53,597,147
Airgead Tirim sa Bhanc		4,023,049	7,932,174
Airgead Tirim faoi Bhealach		2,900	800
		97,468,619	89,156,405
Dliteanais Reatha (Méideanna a bheidh dlite laistigh de bhliain amháin)			
Rótharraingt Bhaine		-	-
Creidiúnaithe & Fabhruithe	6	44,783,565	45,008,435
Léasanna Airgeadais		(0)	(0)
		44,783,565	45,008,435
Glansócmhainní Reatha/ (Dliteanais)		52,685,054	44,147,970
Creidiúnaithe (Méideanna a bheidh dlite tar éis breis is bliain amháin)			
Iasachtaí Iníoctha	7	140,810,792	138,173,970

Léasanna Airgeadais

Taiscí In-aisíoctha

Eile

8

-	-
13,767,078	10,697,047
69,253,113	50,303,028
223,830,983	199,174,044
2,944,729,912	2,871,058,861

Glansócmhainní

Arna n-ionadú ag

Cuntas Caipitlithe

9

2,921,454,853 2,866,433,263

Ioncam ó Obair idir Lámha

2

59,464,539 48,580,817

Cúlchiste Ioncaim Ginearálta

192,891 134,937

Cúlchistí Sonracha Eile

1,141,714 789,714

Iarmhéideanna Eile

10

(37,524,084) (44,879,869)

Figiúr Comhardaithe

(1) (1)

Cúlchistí ina nIomláine

2,944,729,912 2,871,058,861

RÁITEAS AR SHREABHADH CISTÍ (RÁITEAS SREAFÁ CISTÍ) AMHAIL AN 31 NOLLAIG 2024

		2024 €	2024 €
GNÍOMHAÍOCHTAÍ IONCAIM	Nó ta		
	17		
Glan-insreabhadh/(Eis-sreabhadh) ó Ghníomhaíochtaí oibriúcháin			(17,216,124)
GNÍOMHAÍOCHTAÍ CAIPITIL			
Torthaí ar Infheistíocht & Seirbhísiú Airgeadais			
Méadú/(Laghdú) ar Chistiú Caipitilthe Sócmhainní Seasta		55,021,589	
(Méadú)/Laghdú ar Chistiú Oibre Idir Lámha/Réamhchistiú		10,883,722	
(Méadú)/Laghdú ar Iarmhéideanna Cúlchistí	18	1,650,267	
Glan-insreabhadh/(Eis-sreabhadh) ó Thorthaí ar Infheistíocht agus Seirbhísiú Airgeadais			67,555,577
Caiteachas Caipitil & Infheistíocht Airgeadais			
(Méadú)/Laghdú ar Shócmhainní Seasta		(55,021,589)	
(Méadú)/Laghdú ar Chistiú Oibre Idir Lámha/Réamhchistiú		(17,425,508)	
(Méadú)/Laghdú ar Iarmhéideanna Caipitil Eile	19	10,703,508	
Glan-insreabhadh/(Eis-sreabhadh) ó Chaiteachas Caipitil & Infheistíocht Airgeadais			(61,743,590)
Maoiniú			
	20		
Méadú/(Laghdú) ar Mhaoiniúchán Iasachtaí		4,243,100	
(Méadú)/Laghdú ar Mhaoiniúchán Cúlchistí	21	(4,645,989)	
Glan-insreabhadh/(Eis-sreabhadh) ó Ghníomhaíochtaí Maoiniúcháin			(402,889)
Sealúchais Tríú Páirtí			
Méadú/(Laghdú) ar Thaiscí Inaisíoctha			3,070,031
	22		
Glanmhéadú/(Glanlaghdú) ar Airgead Tirim agus Coibhéis Airgid Thirim			(8,736,994)

RÁITEAS AR RIALÚ AIRGEADAIS INMHEÁNACH

[Le húsáid ar bhonn idirthréimhseach amháin sula gcuirfear an Cód i bhfeidhm go hiomlán]

Réamhrá

Is mise, Eddie Taaffe, Príomhfheidhmeannach (PF) Chomhairle Contae Loch Garman, atá freagrach as an ráiteas airgeadais bliantúil (RAB), a d'ullmhaigh an Stiúrthóir Airgeadais, i gcomhréir leis an gcód cleachtais cuntasáíochta a d'eisigh an tAire faoi Alt 107 den Acht Rialtais Áitiúil, 2001.

Deimhním go bhfuil ráitis airgeadais Chomhairle Contae Loch Garman don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 ag teacht leis na leabhair chuntais agus gur ullmhaíodh iad i gcomhréir le ceanglais chuntasáíochta an Aire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta.

Tá an RAB faoi réir iniúcháireacht sheachtrach, ag iniúchóir de chuid na Seirbhíse Iniúcháireachta Rialtais Áitiúil, arb é an cuspóir atá aige tuairim neamhspleách a thabhairt ar na cuntais agus a rá cé acu a léiríonn nó nach léirítear go cothrom sa ráiteas airgeadais bliantúil staid airgeadais an údaráis áitiúil agus a ioncaim agus a chaiteachais don tréimhse atá i gceist, agus cé acu a chomhlíonann nó nach gcomhlíonann idirbhearta an chomhlachta iniúchta an t-údarás reachtúil nó údarás eile ar dá réir a mhaítear a rinneadh iad.

Tuairiscítear sa RAB ar ghníomhaíocht laethúil Chomhairle Contae Loch Garman i bhfoirm an Ráitis ar Ioncam agus Caiteachas Cuimsitheach, agus é achoimrithe de réir Rannáin. Leagtar amach sa Ráiteas maidir le Staid Airgeadais staid airgeadais fhoriomlán Chomhairle Contae Loch Garman amhail an 31 Nollaig 2024.

Léirítear sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach an caiteachas agus an t-ioncam a bhaineann le reáchtáil laethúil Chomhairle Contae Loch Garman.

Seo a leanas na príomhfhoinsí ioncaim atá ag Comhairle Contae Loch Garman:

	An Bhliain Reatha €	An Bhliain Roimhe €
Earraí agus Seirbhísí	42,506,654	43,736,474
Deontais agus Fóirdheontais	93,552,057	63,145,621
Ranníocaíochtaí Eile (de réir mar is cuí)	526,134	471,663
Rátaí	41,803,065 (le fíorú)	41,057,314 (le fíorú)
Cáin Mhaoine Áitiúil	16,985,610	15,272,231

An Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

Seo a leanas an ghníomhaíocht ar an gcuntas ioncaim agus Caiteachais do 2024:

Is de bharr méadú ar ghníomhaíocht ar fud na ngrúpaí clár uile a tharla na gluaiseachtaí aníos san ioncam agus sa Chaiteachas i gcomparáid le 2023. Mar sin féin, mhéadaigh deontais aon uaire do chohóirt áirithe d’earnáil na rátaí tráchtála an t-ioncam agus an caiteachas araon go cothrom. Mhéadaigh dhá dheontas “Costas Méadaithe Gnó” agus “Deontas Cumhachtaithe” an caiteachas agus an t-ioncam oibríochtúil faoi €15,508,598.

	Bliain Reatha	An Bhliain Roimhe Seo
	€	€
Ioncam	195,173,520	163,683,303
Caiteachas	182,246,277	152,380,315
Aistrithe go Caipiteal	12,869,288	11,253,469
Mír Eisceachtúil	0	0
Barrachas (Easnamh) do	57,955	49,519
Coigeartú don Bhliain Roimhe Seo	0	0
Cúlchiste Ioncaim Oscailte	134,937	85,417
Cúlchiste Ioncaim Deiridh	192,891	134,937

Mar thoradh ar fheidhmíocht an chuntais oibríochtúil/ioncaim le linn 2024 tuairiscíodh barrachas €57,955 don bhliain airgeadais. Bhí sé sin indéanta den chuid is mó a bhuí leis an tacaíocht airgeadais ón Rialtas Láir i leith leithdháileadh FEMPI, a chuidíonn leis na costais phá mhéadaithe a eascraíonn as na Comhaontuithe Náisiúnta Pá. Tá tacaíocht leanúnach an deontais seo ríthábhachtach lena chinntiú nach mbeidh drochthionchar ag na costais neamhroghnacha seo ar sholáthar seirbhíse don Chontae.

An Ráiteas ar Staid Airgeadais (Clár Comhardaithe)

Léirítear sa *Ráiteas ar Staid Airgeadais (Clár Comhardaithe)* gníomhaíocht iomlán airgeadais na Comhairle don bhliain mar aon le figiúirí na bliana comparáidí de réir mar is cuí.

Áirítear sa ráiteas sócmhainní agus dliteanais mar seo a leanas:

- Sócmhainní, idir shócmhainní a tógadh/a ceannaíodh le déanaí agus shócmhainní stairiúla
- Obair idir lámha agus scéimeanna réamhullmhúcháin — bóithre agus tithíocht go príomha
- Féichiúnaithe Fadtéarmacha — iasachtaí tithíochta
- Sócmhainní Reatha lena n-áirítear Stoc, Féichiúnaithe, Airgead sa bhanc
- Dliteanais reatha agus fhadtéarmacha: iasachtaí morgáiste agus neamh-mhorgáiste
- Cúlchistí/larmhéideanna Éagsúla

Is é €2,944,729,913 Glansócmhainní Chomhairle Contae Loch Garman ag deireadh 2024, agus is mar seo a leanas atá siad:

	An Bhliain Reatha €	An Bhliain Roimhe €
Sócmhainní Seasta	2,921,454,852	2,866,433,263
Obair idir Lámha	63,839,044	46,413,536
Féichiúnaithe Fadtéarmacha	142,274,851	113,238,136
Sócmhainní Reatha	97,468,619	89,156,405
Dliteanais Reatha	44,783,565	45,008,435
Glansócmhainní Reatha / (Dliteanais)	52,685,054	44,147,970
Creidiúnaithe (Méideanna is mó ná 1 bhliain)	235,523,890	199,174,044
Glansócmhainní / (Dliteanais)	2,944,729,913	2,871,058,862

Tugadh Ráiteas ar Shreabhadh Cistí isteach mar chuid de RAB 2011. Cé gur leanadh treoir Chaighdeán Cuntasaíochta Idirnáisiúnta 7, Ráiteas ar Shreabhadh Airgid, tá gnó na n-údarás áitiúil éagsúil go mór le formhór na n-eagraíochtaí san earnáil phríobháideach agus, dá bhrí sin, comhaontaíodh roinnt mionathruithe ar an bhformáid lena chinntiú go mbeadh na sonraí a thaispeántar fóna agus úsáideach laistigh d’earnáil an rialtais áitiúil.

Córas na Rialuithe Airgeadais Inmheánacha

Mar Phríomhfheidhmeannach ar Chomhairle Contae Loch Garman, admhaím go bhfuil mé freagrach as a chinntiú go gcothaítear agus go n-oibrítear córas éifeachtach rialaithe airgeadais inmheánaigh i gComhairle Contae Loch Garman. Feidhmítear an fhreagracht seo i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil do Chomhairle Contae Loch Garman. Ina theannta sin, ní féidir le haon chóras rialaithe airgeadais inmheánaigh ach dearbhú réasúnta seachas dearbhú iomlán a thabhairt go ndéantar sócmhainní a chosaint, go n-údaraítear idirbhearta go cuí agus go dtaifeadtar go cuí iad, agus go gcuirtear cosc ar earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha nó go mbraithfí iad ar bhealach tráthúil. Is próiseas leanúnach é córas na rialuithe airgeadais inmheánacha a chothabháil agus coinnítear an córas agus a éifeachtacht faoi athbhreithniú leanúnach.

An Timpeallacht Rialaithe Airgeadais

Mar Phríomhfheidhmeannach ar Chomhairle Contae Loch Garman, deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe airgeadais i bhfeidhm ina bhfuil na heilimintí seo a leanas:

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ag leibhéal na bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socrúithe tuairiscithe ag gach leibhéal ag a bhfuil freagracht as bainistíocht airgeadais sannta.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun beart ceartaitheach cuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúcháireachta ann a dhéanann, mar chuid dá chlár oibre, athbhreithniú rialta ar an gcóras rialaithe airgeadais inmheánaigh.
- Doiciméadaíodh nósanna imeachta do gach príomhphróiseas gnó.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe Riaracháin agus Tuairisciú Bainistíochta

Mar Phríomhfheidhmeannach ar Chomhairle Contae Loch Garman, deimhním go bhfuil creat nósanna imeachta riaracháin agus tuairiscithe rialta bainistíochta i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmhligin agus cuntasachta, agus go háirithe:

- doiciméadaíodh nósanna imeachta do phríomhphróisis ghnó
- tá córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú
- tá córais i bhfeidhm chun sócmhainní an údarais áitiúil a chosaint; agus
- tá treoirlínte cuí rialaithe infheistíochta caipitil agus disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadal i bhfeidhm.

Comhlíonadh Soláthair

Cinntíonn Comhairle Contae Loch Garman go bhfuil fócas cuí leanúnach ar dhea-chleachtas i dtairiscint agus i gceannach, agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar na treoirlínte soláthair ábhartha go léir.

Iniúcháireacht Inmheánach agus an Coiste Iniúcháireachta

Mar Phríomhfheidhmeannach, deimhním go bhfuil feidhm iniúcháireachta inmheánaí ag Comhairle Contae Loch Garman le foireann atá oilte go cuí, a fheidhmíonn i gcomhréir le cairt scríofa. Cuirtear a cuid oibre ar an eolas trí anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil Comhairle Contae Loch Garman neamhchosanta orthu, agus tá a pleananna bliantúla iniúcháireachta inmheánaí bunaithe ar an anailís seo. Táim sásta go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go leantar suas ar thuarascálacha na feidhme iniúcháireachta inmheánaí.

Deimhním go bhfuil coiste iniúcháireachta éifeachtach ag Comhairle Contae Loch Garman a dhéanann athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht a gcuid gníomhaíochtaí. Deimhním freisin go bhfuil Coiste Iniúcháireachta i bhfeidhm i gcomhréir le ceanglais Alt 122 den Acht Rialtais Áitiúil 2001 (arna leasú).

Seo a leanas feidhmeanna reachtúla na gcoistí iniúcháireachta mar atá leagtha amach in alt 59 agus 60 den Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil 2014:

- i. athbhreithniú a dhéanamh ar chleachtais agus ar nósanna imeachta tuairiscithe airgeadais agus buiséid laistigh den údarás áitiúil a bhunaigh é;
- ii. forbairt an dea-chleachtais a chothú i bhfeidhmíocht an údaráis áitiúil ar a fheidhm iniúcháireachta inmheánaí;
- iii. athbhreithniú a dhéanamh ar aon ráiteas airgeadais iniúchta, tuarascáil iniúcháir nó tuarascáil speisialta iniúcháir i ndáil leis an údarás áitiúil, agus measúnú a dhéanamh ar aon bheart a rinne príomhfheidhmeannach an údaráis sin mar fhreagra ar a leithéid de ráiteas nó tuarascáil, agus tuairisc a thabhairt don údarás sin ar a chinntí;
- iv. éifeachtúlacht agus luach ar airgead a mheas agus a chur chun cinn maidir le feidhmíocht an údaráis áitiúil ar a fheidhmeanna; agus
- v. athbhreithniú a dhéanamh ar na córais a oibríonn an t-údarás áitiúil chun rioscaí a bhainistiú.

Aithním go bhfuil ról ríthábhachtach ag an gcoiste iniúcháireachta i gcreat rialachais na n-údarás áitiúil, go háirithe i gcomhthéacs na cuntasachta méadaithe san earnáil phoiblí. Tá ról neamhspleách acu maidir le comhairle a chur ar an gComhairle faoi phróisis tuairiscithe airgeadais, faoi rialú inmheánach, faoi bhainistíocht riosca agus faoi chúrsaí iniúcháireachta, mar chuid den athbhreithniú córasach ar an timpeallacht rialaithe agus ar nósanna imeachta rialachais an údaráis áitiúil.

Admhaím ról an Choiste Iniúcháireachta sa phróiseas bainistíochta riosca agus san athbhreithniú leanúnach ar an timpeallacht rialaithe agus ar nósanna imeachta rialachais i gComhairle Contae Loch Garman.

An Creat Riosca agus Rialaithe

Chuir Comhairle Contae Loch Garman córas bainistithe riosca i bhfeidhm lena n-aithnítear agus lena dtuairiscítear príomhrioscaí agus na bearta bainistíochta atá á ndéanamh chun aghaidh a thabhairt orthu agus, a mhéid is féidir, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár riosca corparáideach i bhfeidhm a aithníonn na príomhrioscaí agus a dhéanann iad a mheas agus a ghrádú de réir a dtábhachta. Déanann an Fhoireann Bhainistíochta an clár a athbhreithniú agus a nuashonrú go rialta. Tá clár oibre ar siúl faoi láthair chun clár riosca a fhorbairt do gach rannán seirbhíse agus déanfar iad sin a athbhreithniú agus a nuashonrú go rialta freisin, nuair a bheidh siad críochnaithe.

Úsáidtear toradh na measúnuithe seo chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh lena chinntiú go mbainistítear rioscaí go leibhéal inghlactha. Sanntar do bhaill foirne ar leith na clár riosca ina sonraítear na rialuithe agus na bearta is gá chun rioscaí a mhaolú, mar aon le freagrachtaí as na rialuithe a oibriú.

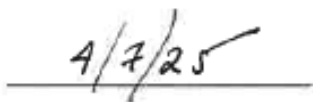
Mar Phríomhfheidhmeannach, deimhním gur aithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun faireachán a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh a aithnítear a thuairisciú.

Signed by:

Chief Executive

Dated:

TUAIRISCEÁIN AR THÁSCAIRÍ FEIDHMÍOCHTA

Táscairí Feidhmíochta 01/01/2024 - 31/12/2024 (Bliantúil)

Comhairle Contae Loch Garman

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchta
Tithíocht: H1, H2 & H4 Ceadaithe	A. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht an údaráis áitiúil ar an 1/1/2024	4,851	
	B. Líon na n-áiteanna cónaithe a cuireadh leis an stoc faoi úinéireacht an údaráis áitiúil i rith 2024 (bíodh siad tógtha nó faighte)	158	
	C. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht an údaráis áitiúil a díoladh in 2024	24	
	D. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht an údaráis áitiúil a leagadh in 2024	0	
	E. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht an údaráis áitiúil ar an 31/12/2024	4,985	
	F. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht an údaráis áitiúil atá beartaithe lena scartáil faoi scéim cheadaithe DHLGH ar an 31/12/2024	0	
	A. An céatadán den líon iomlán áiteanna cónaithe faoi úinéireacht an údaráis áitiúil a bhí folamh ar an 31/12/2024	0.94 %	
	Líon na n-áiteanna cónaithe laistigh den stoc iomlán nach raibh faoi thionóntacht ar an 31/12/2024	47	
	A. Caiteachas le linn 2024 ar chothabháil tithíochta údaráis áitiúil, tiomsaithe ón 1 Eanáir 2024 go dtí an 31 Nollaig 2024, roinnte ar líon na n-áiteanna cónaithe i stoc an údaráis áitiúil ar an 31/12/2024, i.e. an figiúr táscaire H1E lúide H1F	€2,170.66	
	Caiteachas ar chothabháil stoc an údaráis áitiúil, tiomsaithe ón 1 Eanáir 2024 go dtí an 31 Nollaig 2024, lena n-áirítear cothabháil phleanáilte agus caiteachas a cháiligh le haghaidh deontas, amhail deontais ó Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI) le haghaidh oibreacha iarfheistithe fuinneamh-éifeachtúil, ach gan caiteachas ar mhaoin fholamh ná caiteachas faoi mhórscéimeanna athchóirithe ceadaithe a áireamh (i.e. Athnuachan cheadaithe nó faoi na Scéimeanna Oibreacha Feabhsúcháin)	€10,820,740	
Tithíocht: H3 & H5 Ceadaithe	A. An t-am a tógadh ón dáta a fágadh áit chónaithe folamh go dtí an dáta in 2024 a cuireadh faoi thionóntacht arís í, ar an meán ar fud na n-áiteanna cónaithe uile a athligeadh i rith 2024	35.30 seachtain	
	B. An costas a caitheadh ar áiteanna cónaithe a chur faoi thionóntacht arís in 2024, ar an meán ar fud na n-áiteanna cónaithe uile a athligeadh in 2024	€16,420.72	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta trácht
	A. Líon iomlán na dtionóntachtaí cláraithe i gceantar an ÚA ag deireadh mhí an Mheithimh 2024	6,635	
	B. Líon na n-áiteanna cónaithe ar cíós a ndearnadh cigireacht orthu in 2024	1,554	
	C. Céatadán na n-áiteanna cónaithe a ndearnadh cigireacht orthu in 2024 nár chomhlíon na Rialacháin um Chaighdeáin	74.42%	
	D. Líon na n-áiteanna cónaithe a measadh a bheith comhlíontach in 2024 (lena n-áirítear iad siúd a measadh ar dtús a bheith neamhchomhlíontach)	509	
	E. Líon na gcigireachtaí (lena n-áirítear athchigireachtaí) a rinne an t-údarás áitiúil in 2024	1,648	
Tithíocht: H6 Ceadaithe	A. Líon na ndaoine fásta i gcóiríocht éigeandála atá gan dídean go fadtéarmach (i.e. 6 mhí nó níos mó laistigh den bhliain roimhe sin) mar chéatadán de líon iomlán na ndaoine fásta gan dídean i gcóiríocht éigeandála ag deireadh 2024	59.32%	
Tithíocht: H7 Ceadaithe	A. (1) Líon iomlán na dtithe a ndearnadh iarfheistiú orthu idir an 01/01/2024 agus an 31/12/2024 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	118	
	A. (2) Líon na dtithe a bhain rátáil BER de B2 nó níos airde amach idir an 01/01/2024 agus an 31/12/2024 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	118	
	A. (3) Líon na gcaidéal teasa a suiteáladh sna tithe sin idir an 01/01/2024 agus an 31/12/2024 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	117	
	B. Coigilteas fuinnimh bliantúil iomlán in MWh ó thithe a ndearnadh iarfheistiú orthu idir an 01/01/2024 agus an 31/12/2024 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	2,006.50 MWh	
	C. Laghdú iomlán ar astaíochtaí carbóin tCo2 ó thithe a ndearnadh iarfheistiú orthu idir an 01/01/2024 agus an 31/12/2024 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	567.80	
Bóithre: R1 & R2 Ceadaithe	A. (b) Céatadán na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	93.06%	
	A. (c) Céatadán na mBóithre Áitiúla Tánaisteacha a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	92.80 %	
	A. (d) Céatadán na mBóithre Áitiúla Treasacha a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 60 mí roimh an 31/12/2024	92.28 %	
	B. (b.1) Fad céatadánach na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 1-4 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	17.46 %	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchta
	B. (b.2) Fad céatadánach na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 5-6 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	16.45 %	
	B. (b.3) Fad céatadánach na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 7-8 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	32.01 %	
	B. (b.4) Fad céatadánach na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 9-10 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	27.15 %	
	B. (c.1) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Tánaisteacha a fuair rátáil PSCI de 1-4 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	32.84 %	
	B. (c.2) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Tánaisteacha a fuair rátáil PSCI de 5-6 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	15.84 %	
	B. (c.3) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Tánaisteacha a fuair rátáil PSCI de 7-8 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	21.29 %	
	B. (c.4) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Tánaisteacha a fuair rátáil PSCI de 9-10 sa tréimhse 24 mhí roimh an 31/12/2024	22.83 %	
	B. (d.1) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Treasacha a fuair rátáil PSCI de 1-4 sa tréimhse 60 mí roimh an 31/12/2024	32.95 %	
	B. (d.2) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Treasacha a fuair rátáil PSCI de 5-6 sa tréimhse 60 mí roimh an 31/12/2024	10.30 %	
	B. (d.3) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Treasacha a fuair rátáil PSCI de 7-8 sa tréimhse 60 mí roimh an 31/12/2024	26.56 %	
	B. (d.4) Fad céatadánach na mBóithre Áitiúla Treasacha a fuair rátáil PSCI de 9-10 sa tréimhse 60 mí roimh an 31/12/2024	22.48 %	
	A.1 Ciliméadair de bhóithre réigiúnacha a neartaíodh le linn 2024	14.60 km	
	A.2 An méid a caitheadh ar obair neartaithe bóithre réigiúnacha le linn 2024	€3,338,300	
	A.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha neartaithe ar bhóithre réigiúnacha in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€33.41	
	B.1 Ciliméadair de bhóithre réigiúnacha a athshéalaíodh le linn 2024	12.00 km	
	B.2 An méid a caitheadh ar obair athshéalaíthe bóithre réigiúnacha le linn 2024	€406,151	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchtá
	B.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha athshéalaíthe ar bhóithre réigiúnacha in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m2)	€5.10	
	C.1 Ciliméadair de bhóithre áitiúla a neartaíodh le linn 2024	111.60 km	
	C.2 An méid a caitheadh ar obair neartaithe bóithre áitiúla le linn 2024	€14,355,637	
	C.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha neartaithe ar bhóithre áitiúla in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m2)	€26.05	
	D.1 Ciliméadair de bhóithre áitiúla a athshéalaíodh le linn 2024	100.50 km	
	D.2 An méid a caitheadh ar obair athshéalaíthe ar bhóithre áitiúla le linn 2024	€2,490,790	
	D.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha athshéalaíthe ar bhóithre áitiúla in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m2)	€4.95	
An Oifig Mótarchánach: R3 Ceadaíthe	A. Céatadán na n-idirbheart mótarchánach ar déileáladh leo ar líne (i.e. próiseáladh an t-idirbheart agus eisíodh an diosca mótarchánach) in 2024	83.64%	
Uisce: W1 & W2 Ceadaíthe	Céatadán an uisce óil i scéimeanna príobháideacha a chomhlíonann na riachtanais reachtúla	94.97 %	
	Líon na scéimeanna cláraithe a ndearna gach údarás áitiúil monatóireacht orthu mar chéatadán de na scéimeanna cláraithe iomlána	98.82 %	
Dramhaíl: E1 Ceadaíthe	A. Líon na dteaghlach a bhain leas as seirbhís 3-araide a chuir oibreoir ceadúnaithe ar fáil ar an 31/12/2024	38,799	
	B. An céatadán de theaghlaigh laistigh den údarás áitiúil a léiríonn an líon ag A (bunaithe ar cheirtleáin de níos mó ná 500)	66.00 %	
Truailliú Comhshaoil: E2	A. Líon iomlán na gcásanna truaillithe a ndearnadh gearán ina leith le linn 2024	2,869	
	A. Líon na gcásanna truaillithe a dúnadh ón 1/1/2024 go dtí an 31/12/2024	3,811	
	A. Líon iomlán na gcásanna truaillithe ar lámha ar an 31/12/2024	175	
Truailliú Bruscair: E3	A1. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí saor ó thruailliú nó saor ó bhruscar nuair a rinneadh suirbhé air in 2024	35.00 %	
	A2. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí beagán truaillithe nuair a rinneadh suirbhé air in 2024	57.00 %	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchta
	A3. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí truaillithe go measartha nuair a rinneadh suirbhé air in 2024	7.00%	
	A4. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí truaillithe go suntasach nuair a rinneadh suirbhé air in 2024	1.00%	
	A5. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí truaillithe go mór nuair a rinneadh suirbhé air in 2024	0.00 %	
Stádas na Brataí Glaise: E4	A. Céatadán na scoileanna ar bronnadh/ar athnuadh stádas na brataí glaise orthu sa dá bhliain go dtí an 31 Nollaig 2024	50.00 %	
Éifeachtúlacht Fuinnimh: E5	A. An céatadán carnach de choigilteas fuinnimh a baineadh amach faoin 31/12/2024 i gcomparáid leis an mbliain bhunlíne (2009)	-40.69	
Soilsiú Poiblí: E6	A. Tomhaltas bliantúil iomlán an chórais soilsithe phoiblí	2,595 MWh	
	B. Meánvatacht gach solais phoiblí	45.43 W	
	C. Céatadán an chórais iomláin ar soilse LED iad	93.14 %	
Athrú Aeráide: E7	1 a) An bhfuil Comhordaitheoir Gníomhaíochta Aeráide ainmnithe (coibhéis lánaimseartha) ag an údarás áitiúil?	Tá	
	1 b) An bhfuil Oifigeach Gníomhaíochta Aeráide ainmnithe (coibhéis lánaimseartha) ag an údarás áitiúil?	Tá	
	2. An bhfuil foireann gníomhaíochta aeráide ag an údarás áitiúil?	Tá	
Pleanáil: P1	A. Foirgnimh a ndearnadh cigireacht orthu mar chéatadán de na foirgnimh nua a cuireadh in iúl don údarás áitiúil	23.45 %	
Pleanáil: P2 & P3	A. Líon na gcinntí pleanála údaráis áitiúil a bhí ina n-ábhar achomhairc chuig an mBord Pleanála agus a chinn an Bord ar aon dáta in 2024	73	
	B. Céatadán na gcinntí ag A lenar deimhníodh (le hathrú ar an bplean nó gan athrú) an cinneadh a rinne an t-údarás áitiúil	68.49 %	
	A. Líon iomlán na gcásanna pleanála a cuireadh faoi bhráid an údaráis áitiúil nó a thionscain an t-údarás áitiúil sa tréimhse ón 1/1/2024 go dtí an 31/12/2024 agus a imscrúdáíodh	287	
	B. Líon iomlán na gcásanna imscrúdaithe a dúnadh i rith 2024	232	
	C. Céatadán na gcásanna ag B a díbheadh mar chásanna fánacha, mionchásanna nó cásanna gan	38.36 %	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchta
	bhunús, nó a dúnadh toisc iad a bheith faoi urchosc reachtúil nó ina bhforbairt dhíolmhaithe		
	D. Céatadán na gcásanna ag B a réitíodh chun sástacht an údaráis áitiúil trí idirbheartaíocht	0.86 %	
	E. Céatadán na gcásanna ag B a dúnadh de bharr imeachtaí forfheidhmithe	60.78 %	
	F. Líon iomlán na gcásanna pleanála a bhí á n-imscrúdú amhail an 31/12/2024	415	
Pleanáil: P4 & P5	A. Sonraí Chlár D den Ráiteas Airgeadais Bliantúil (AFS) 2024 roinnte ar dhaonra limistéar an údaráis áitiúil de réir Dhaonáireamh 2022	€28.67	
	A. Céatadán na n-iarratas ar dheimhnithe sábháilteachta dóiteáin a fuarthas in 2024 ar cinneadh ina leith (deonaithe nó diúltaithe) laistigh de dhá mhí óna bhfáil	51.67 %	
	B. Céatadán na n-iarratas ar dheimhnithe sábháilteachta dóiteáin a fuarthas in 2024 ar cinneadh ina leith (deonaithe nó diúltaithe) laistigh de thréimhse fhadaíthe a comhaontaíodh leis an iarratasóir	44.17 %	
An tSeirbhís Dóiteáin: F1	A. Sonraí caiteachais Chlár E den Ráiteas Airgeadais Bliantúil (AFS) do 2024 roinnte ar dhaonra limistéar an údaráis áitiúil de réir fhigiúirí Dhaonáireamh 2022 don daonra a bhfreastalaíonn an t-údarás dóiteáin air de réir thuarascálacha Chéim a hAon den Chur Chuige Riosca-Bhunaithe	€49.47	
An tSeirbhís Dóiteáin: F2 & F3	A. An meánam, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Lánaimseartha i gcás dóiteáin	Níl seirbhís lánaimseartha i Loch Garman	
	B. An meánam, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Pháirtaimseartha (seirbhís dóiteáin ar coimeád) i gcás dóiteáin	6:36 nóim.	
	C. An meánam, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Lánaimseartha i gcás gach teagmhais éigeandála eile (seachas dóiteán)	Níl seirbhís lánaimseartha i Loch Garman	
	D. An meánam, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Pháirtaimseartha (seirbhís dóiteáin ar coimeád) i gcás gach teagmhais éigeandála eile (seachas dóiteán)	6:46 nóim.	
	A. Céatadán na gcásanna dóiteáin ina raibh an chéad fhreastal ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	30.08 %	
	B. Céatadán na gcásanna dóiteáin ina raibh an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	48.33 %	
	C. Céatadán na gcásanna dóiteáin ina raibh an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 20 nóiméad	21.59 %	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchta
	D. Céatadán na gcásanna i leith gach teagmhais éigeandála eile ina raibh an chéad fhreastal ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	21.37 %	
	E. Céatadán na gcásanna i leith gach teagmhais éigeandála eile ina raibh an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	53.74 %	
	F. Céatadán na gcásanna i leith gach teagmhais éigeandála eile ina raibh an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 20 nóiméad	24.89 %	
Seirbhís Leabharlainne: L1	A. Líon na gcuartheanna ar leabharlanna in aghaidh an duine de dhaonra limistéar an údaráis áitiúil de réir Dhaonáireamh 2022	3.01	
	B. Líon na n-earraí a eisíodh chuig iasachtaithe leabharlainne sa bhliain	620,209	
	C. Líon na mball gníomhach leabharlainne in aghaidh an duine den daonra	0.21	
	D. Líon na mball cláraithe leabharlainne sa bhliain	34,760	
Seirbhís Leabharlainne: L2	A. Sonraí Chlár F den Ráiteas Airgeadais Bliantúil (AFS) do 2024 roinnte ar dhaonra limistéar an údaráis áitiúil de réir Dhaonáireamh 2022	€36.14	
	B. An caiteachas bliantúil per capita ar bhailiúcháin sa tréimhse ón 1/01/2024 go dtí an 31/12/2024	€2.32	
Óige agus Pobal: Y1 & Y2	A. Céatadán na scoileanna áitiúla atá páirteach i scéim áitiúil na Comhairle Óige/Comhairle na nÓg	73.91 %	
	A. Líon na n-eagraíochtaí atá san áireamh i gClár an Chontae ar an 31/12/2024 agus an cion de na heagraíochtaí sin a roghnaigh a bheith páirteach sa Cholaíste Cuimsithe Shóisialta laistigh den PPN	14.88	
Corparáideach: C1, C2, C4 & C5	A. An líon foirne coibhéise lánaimseartha amhail an 31 Nollaig 2024	853.19	
	A. Céatadán na laethanta oibre íoctha a cailleadh de bharr asláithreacht breoiteachta trí shaoire dheimhnithe ó thaobh leighis in 2024	4.44 %	
	B. Céatadán na laethanta oibre íoctha a cailleadh de bharr asláithreacht breoiteachta trí shaoire fhéindheimhnithe in 2024	0.43 %	
	A. An caiteachas TFC iomlán sa tréimhse ón 1/1/2024 go dtí an 31/12/2024, roinnte ar líon na gcoibhéisí lánaimseartha	€3,401.10	
	A. An caiteachas TFC iomlán arna ríomh in C4 mar chion den chaiteachas ioncaim	1.59	
Corparáideach: C3	A. Líon iomlán na leathanach-amharc per capita ar shuíomhanna gréasáin an údaráis áitiúil in 2024	8.56	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchta
	B. Líon iomlán na leantóirí per capita ag deireadh 2024 ar chuntais mheán sóisialta an údaráis áitiúil (más ann dóibh)	0.76	
Airgeadas: M1 go M4	B. Barrachas/easnamh carnach ar an 31/12/2020 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais den AFS	-€873,153	
	C. Barrachas/easnamh carnach ar an 31/12/2021 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais den AFS	€36,684	
	D. Barrachas/easnamh carnach ar an 31/12/2022 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais den AFS	€85,417	
	E. Barrachas/easnamh carnach ar an 31/12/2023 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais den AFS	€134,937	
	E. Barrachas/easnamh carnach ar an 31/12/2024 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais den AFS	€192,891	
	F. An barrachas nó an t-easnamh carnach ar an 31/12/2024 mar chéatadán den loncam iomlán in 2024 ó Ráiteas an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais den AFS	0.10 %	
	G. Caiteachas ioncaim per capita in 2024	€1,111.81	
	H. Caiteachas ioncaim per capita in 2024 gan caiteachas suntasach lasmuigh den chontae/ar chomhsheirbhísí a áireamh	€0	
	A. (a) Leibhéal bailiúcháin na Rátaí in Aguisín 7 den AFS do 2020	84.00 %	
	A. (b) Leibhéal bailiúcháin an Chíosá & na mBlianachtaí in Aguisín 7 den AFS do 2020	93.00 %	
	A. (c) Leibhéal bailiúcháin na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den AFS do 2020	104.00 %	
	B. (a) Leibhéal bailiúcháin na Rátaí in Aguisín 7 den AFS do 2021	89.40 %	
	B. (b) Leibhéal bailiúcháin an Chíosá & na mBlianachtaí in Aguisín 7 den AFS do 2021	95.10 %	
	B. (c) Leibhéal bailiúcháin na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den AFS do 2021	104.60 %	
	C. (a) Leibhéal bailiúcháin na Rátaí in Aguisín 7 den AFS do 2022	92.00 %	
	C. (b) Leibhéal bailiúcháin an Chíosá & na mBlianachtaí in Aguisín 7 den AFS do 2022	94.00 %	

Ábhar	Táscaire	Luach	Nóta tráchta
	C. (c) Leibhéal bailiúcháin na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den AFS do 2022	105.00 %	
	D. (a) Leibhéal bailiúcháin na Rátaí in Aguisín 7 den AFS do 2023	94.40 %	
	D. (b) Leibhéal bailiúcháin an Chíosa & na mBlíanachtaí in Aguisín 7 den AFS do 2023	92.80 %	
	D. (c) Leibhéal bailiúcháin na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den AFS do 2023	106.20 %	
	E. (a) Leibhéal bailiúcháin na Rátaí in Aguisín 7 den AFS do 2024	96.00 %	
	E. (b) Leibhéal bailiúcháin an Chíosa & na mBlíanachtaí in Aguisín 7 den AFS do 2024	93.00 %	
	E. (c) Leibhéal bailiúcháin na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den AFS do 2024	107.00 %	
	A. Costas iomlán per capita na n-éileamh a socraíodh do 2023	€4.17	
	A. An muirear bainistíochta lárnach foriomlán mar chéatadán den chaiteachas iomlán ar an gcuntas ioncaim	14.10 %	
	B. Costais phárolla iomlána mar chéatadán den chaiteachas ioncaim	34.56 %	
Forbairt Eacnamaíoch: J1 go J5	A. Líon na bpost a cruthaíodh le cúnamh ón Oifig Fiontair Áitiúil sa tréimhse ón 1/1/2024 go dtí an 31/12/2024 in aghaidh gach 100,000 den daonra	99.44	
	A. Líon na n-iarratas ar dhearbháin trádála ar líne a d'fhaomh an Oifig Fiontair Áitiúil in 2024 in aghaidh gach 100,000 den daonra	71.38	
	B. Líon na ndearbhán trádála ar líne a tarraingíodh anuas in 2024 in aghaidh gach 100,000 den daonra	22.57	
	A. Líon na rannpháirtithe a fuair meantóireacht sa tréimhse ón 1/1/2024 go dtí an 31/12/2024 in aghaidh gach 100,000 den daonra	222.06	
	A. An bhfuil straitéis turasóireachta reatha ag an údarás áitiúil?	Tá	
	B. An bhfuil Oifigeach Turasóireachta ainmnithe ag an údarás áitiúil?	Tá	
	An caiteachas ar fhorbairt eacnamaíoch áitiúil ag an údarás áitiúil in 2024 in aghaidh an duine den daonra	€245.63	

Ráiteas Rialachais Chomhairle Contae Loch Garman

Cuspóir

Is é is cuspóir don ráiteas rialachais seo eolas ábhartha a chur ar fáil faoi na struchtúir rialachais agus faoi na socrúithe rialachais laistigh den údarás áitiúil, lena n-áirítear eolas faoin gcomhairle, faoi na coistí, faoin mbainistíocht shinsearach agus faoi réimsí gaolmhara. Léirítear leis ár dtiomantas do rialachas éifeachtach, aithnítear ann príomhcheanglais reachtacha agus dea-rialachais, agus deimhnítear leis go bhfuil an Chomhairle ag cloí le hoibleagáidí Chód Rialachais an Rialtais Áitiúil.

Dea-Rialachas

Go bunúsach, baineann dea-rialachas in earnáil an rialtais áitiúil agus san earnáil phoiblí i gcoitinne le tosaíochtaí a chomhlíonadh, le cuspóirí a bhaint amach, le bheith ag iompar ar bhealach ionraic agus le bheith ag gníomhú ar mhaithe le leas an phobail, ar bhealaí atá i gcomhréir le hoibleagáidí dlíthiúla, rialála agus beartais rialtais. Is tagairt é rialachas don chreat rialacha, caidreamh, córas agus próiseas trína ndéantar an t-údarás áitiúil a stiúradh, a rialú agus a choinneáil cuntasach, agus trína bhfeidhmítear agus trína gcothaítear údarás laistigh d’eagraíocht. Cuimsítear ann údarás, cuntasacht, maoirseacht agus ceannaireacht, treoir agus rialú.

Prionsabail an Dea-Rialachais

BUNPHRIONSABAL 1 – Is éard atá i gceist le dea-rialachas ná a bheith ag díriú ar chuspóir an údaráis, ar thorthaí a chuireann tairbhí inbhuanaithe eacnamaíocha agus pobail agus tairbhí sochaíocha níos leithne ar fáil, agus le fíis a chur i bhfeidhm don údarás áitiúil.

BUNPHRIONSABAL 2 – Is éard atá i gceist le dea-rialachas ná luachanna na seirbhíse poiblí a chur chun cinn agus a léiriú trí ardchaighdeán iompair agus iompraíochta a chothú.

BUNPHRIONSABAL 3 – Is éard atá i gceist le dea-rialachas ná comhaltaí agus oifigigh a bheith ag obair le chéile chun comhchuspóir a bhaint amach laistigh de chreat feidhmeanna agus ról atá sainmhínithe go soiléir.

BUNPHRIONSABAL 4 – Is éard atá i gceist le dea-rialachas ná an cumas eagraíochtúil, agus cumas agus inniúlachtaí ceannaireachta na gcomhaltaí agus na n-oifigeach, a fhorbairt ionas gur féidir leo feidhmiú go héifeachtach agus cuspóir na heagraíochta a chomhlíonadh.

BUNPHRIONSABAL 5 – Is éard atá i gceist le dea-rialachas ná cinntí eolasacha trédhearcacha a dhéanamh agus rioscaí agus feidhmíocht a bhainistiú.

BUNPHRIONSABAL 6 – Is éard atá i gceist le dea-rialachas ná dul i mbun caidrimh go hoscailte agus go cuimsitheach le muintir na háite, le saoránaigh agus le páirtithe leasmhara eile chun cuntasacht phoiblí láidir a chinntiú.

BUNPHRIONSABAL 7 – Is éard atá i gceist le dea-rialachas ná a bheith ag cur go gníomhach le cur chun cinn agus le baint amach na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe trí na tosaíochtaí agus na gníomhartha atá sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide, agus forálacha an Achta um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin, a chur i gcrích.

Ár dTiomantas don Dea-Rialachas

Mar Chathaoirleach agus mar Phríomhfheidhmeannach na Comhairle, agus thar ceann na gcomhaltaí tofa, na bainistíochta agus na foirne, deimhnímid an méid seo a leanas;

1. Ghlacamar na prionsabail rialachais mar bhunchloch agus mar fhealsúnacht bhunúsach maidir leis an gcaoi a bhfeidhmímid mar chomhlacht rialaithe agus mar fheidhmeannas.
2. Glacadh Cód Rialachais an Rialtais Áitiúil agus rinneadh athbhreithniú agus measúnú ar a mhéid atá an Chomhairle ag cloí leis an gCód.
3. Cuireann an Príomhfheidhmeannach an Ráiteas maidir le Rialú Airgeadais Inmheánach (RRAI) faoi bhráid na gComhaltaí Tofa agus an Choiste Iniúchóireachta. Déanann an Coiste Iniúchóireachta athbhreithniú ar an RRAI agus tugann sé dearbhú do na Comhaltaí Tofa ar bhonn bliantúil. Tá modhanna ar fáil don Choiste Iniúchóireachta chun na Comhaltaí Tofa a chur ar an eolas faoi shaincheistean ar bith a thagann chun cinn lasmuigh den ghnáth-thuairisciú bliantúil.
4. Aithnítear agus cloítear le hoibleagáidí dlíthiúla agus rialála.
5. Tá soiléireacht ann maidir le ról agus freagrachtaí atá bunaithe ar na feidhmeanna forchoimeáda agus feidhmiúcháin agus ar théarmaí tagartha na gcoistí.
6. Tá Cóid Iompair agus dearbhuithe eitice i bhfeidhm do chomhaltaí agus d'fhostaithe.
7. Tá nósanna imeachta i bhfeidhm chun nochtuithe cosanta a dhéanamh i gcomhréir le halt 21(1) den Acht um Nochtadh Cosanta, 2014, agus tá deimhniú ann go bhfuil an tuarascáil bhliantúil a cheanglaítear faoi Alt 22(1) den Acht foilsithe.
8. Déanann an Chomhairle agus na Coistí athbhreithniú ar a bhfeidhmíocht féin go tréimhsiúil.
9. Chuireamar socruithe cuí um maoirseacht rialachais i bhfeidhm i ndáil le fochuideachtaí, cuideachtaí comhlachaithe agus cuideachtaí gaolmhara.
10. Mar chuid dár dtiomantas do mhaoirseacht agus do chuntasacht éifeachtach, d'fhorbraíomar agus leanaimid de bheith ag feabhsú ár gcreata dearbhaithe foriomláin, ag baint úsáid as foinsí dearbhaithe seachtracha agus inmheánacha chun dea-fheidhmíocht a chinntiú mar chuid dár gcultúr rialachais.

Chief Executive

Cathaoirleach